„דבר" מברך את ק... בטחון ועליה גדולה

דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם „שערים"

היום ב„דבר"

• שר החוץ אבא אבן על זכות מדיניות ועל בעיות פנים • משה כרמל על ציפיות החשבות לקראת 1974 • דניאל בלוך על ההכרעות הצפויות • אהרן כגד על אנטישמיות ואנטי־ישראליות • חיים גורי על הנצחון וכלום של הערבים • בנימין אליאב על התפנית במדיניות בשטחים • אריה ל. אבנרי פותח בסדרת מאמרים על המתנדבים בישראל • שמשון עופר על עבודתו של בית־דין צבאי • יעקב צור על עליתו ונפילתו של איינדה • מאמרים ורשימות על נושאים אקטואליים מאת סופרי „דבר" • מוסף לספרות ולאמנות „משא" • „דבר השבוע".

האריה שבחבורה
פיג'ו
איכות · בטיחות
שרות
PEUGEOT

...ה, כ"ט באלול תשל"ג, 26 בספטמבר 1973 • גליון 14794 • השנה הארבעים ותשע
היום 56 עמודים וכן המוספים „משא" ו„דבר-השבוע" • המחיר 140 אגורות

...ה האמריקאי בשיחה עם נציגים ערביים:

...ין תכנית ...יסינג'ר למזה"ת

...יריה, לוב, עיראק, סוריה ועדן החרימו הפגישה

מאת נחום ברנע, ...ופר „דבר" בארה"ב

...שינגטון, (מיוחד ל־...). — „לא קיימת שום תוכנית קיסינג'ר למזרח התי־כון" — הדגיש דובר שר־החוץ האמריקאי רוברט מקלוסקי לא־חר ארוחת הצהריים שערך ד"ר הנרי קיסינג'ר לשרי החוץ ונ־ציגי מדינות ערב באו"ם אתמול בניו־יורק. קיסינג'ר אמר בארוחה כי ארה"ב מגלה הב־נה לעניין הערבי ויודעת, שמנ־קודת הראות הערבית — המצב הנוכחי במזרח התיכון הוא בלתי נסבל ויש למצוא דרכים לשנותו.

„מדינות העולם הולכות ומתקר־בות זו לזו ולא מתקבל על הדעת סרק באיזור אחד לא תהיה רגי־עה", אמר קיסינג'ר. צריך לחשוב על מציאת אמצעים מעשיים להר־געת המזרח התיכון. ארה"ב רוצה לקדם את מאמצי השלום ומקווה שהצדדים יגלו גמישות דומה. אך אף צד לא צריך לצפות מארה"ב שתעשה ניסים."

פקידים במשרד החוץ פירשו מי־לים אלה של קיסינג'ר כחזרה על עמדת ארה"ב, לפיה מאמציה ל־קידום השלום אינם צריכים להת־פרש כאילו ארה"ב לוקחת על עצמה להציע פתרון. הפתרון חייב לעלות ממו"מ בין הצדדים. לאר־ה"ב, אמרו הפקידים — אין ענין בפתרון כפוי.

חמש מדינות החרימו

בארוחה השתתפו נציגי 13 מדי־נות ערביות, בהם שרי החוץ של מאוריטניה, לבנון ותימן. אלג'יריה, לוב, עיראק, סוריה ודרום־תימן החרימו את הארוחה. ליד שולחנו של קיסינג'ר ישב מזכיר הליגה הערבית מחמוד ריאד, שגם בירך בשם הערבים. ריאד אמר, שהויכוח בין הערבים לארה"ב היו מר־בים(?) בארה"ב עד לזמן בו הסיקו הערבים שארה"ב תומכת רק בישראל. לד־בריו, חייבת ישראל לסגת מכל השטחים, להכיר בזכויות הפלשתי־נאים, ולהימנע מהגשמת תוכני־תיה למעשי כיבוש וסיפוח נוספים. אם לא ישוג שלום — אמר — תהיה שוב מלחמה במזרח־התיכון. הוא הבטיח שאם תשנה ארה"ב את מדיניותה במזרח התיכון יש־תפרו יחסיה עם מדינות ערב.

בנאומים לא הוזכר משבר הא־נרגיה ולא הועלתה הצעה לביקור של קיסינג'ר במזרח־התיכון. כא־שר יצא ריאד אמר לעתונאים ש־הוא שבע רצון מהפגישה, לד־בריו שלא הועלו הצעות שלום חד־שות. „שני הצדדים דיברו על שלום צודק, אבל השאלה היא מה תוכנו של השלום."

קיסינג'ר אמר, שתרומת הארוחה היא ביצירת אווירה נעימה יותר בין ארה"ב לערבים.

...ומיקו: לא ...יכנע ללחץ ...נושא ההגירה

...כ ו א" ם, (יופ"ע). — ...החוץ הסובייטי אנדריי ...יקו הכריז אתמול בד־...ומדיני השנתי בעצרת ... כי ברה"מ לא תיכנע ...אית של מדינות זרות ...הגירה החופשית של ...יב סוביטיים.

...יקו אמר: „אנשים במזר־...במערב אינם נרתעים מלנהל ...ית תעמולה רעשנית ואפו־...העוד בשימוש של סחטנות ...חופות על מאמציהן — להתי־...בעיניים של מדינות אח־...לעתים מגיעים הדברים לידי ...נעשים נסיונות על־ידי גור־...מסויימים ליטול לעצמם את ...להורות לאחרים איך ומי־...לפתור ענייניים של הגירה ...זו או אחרת. „ברה"מ ...מפרצות גישה זו ומוקיעה ...לא נרשה לאיש להתערב ...ים הפנימיים שלנו".

...ת: תוקפנות ישראל ...רו על בעיית המזרח התי־...בר שר החוץ הסובייטי, כי יש לעשות הכל, כדי שישראל וכן המדינות החוגים הפרודסים חסו־תה עליה, יבינו כי עליהם לנקוט עמדה ריאליסטית יותר ועליהם לעלות על הדרך המוליכה לפתרון הבעיה.

„המצב במזרח התיכון מוסיף להיות מסוכן בגלל התוקפנות ה־נמשכת של ישראל. מדינות ערב, קרבנות התוקפנות האימפריאליס־טית, אינן רוצות אלא להחזיר לעצמן את אשר נלקח מהן בכוח, ובכך הן צודקות" — אמר גרו־מיקו.

הוא הכריז, כי ברה"מ עודנה משוכנעת, שניתן ליישב את בעיית המזרח התיכון על בסיס הח־לטת מועצת הבטחון. גרומיקו אמר, כי יש ליישב את המשבר במזרח התיכון על בסיס פינוי — „האנו מכירים את המלה „מחולט" — של הכוחות הי־שראליים מן השטחים הערבים הכבושים, על יסוד כיבוד עצמ־אותן וזכויותיהן הבלתי מעורערות של המדינות והעמים באיזור זה, ובכללם העם הערבי הפלשתינאי.

ברכות הנשיא והרבנים הראשיים לשנה החדשה — ראה בעמ' 3

אבן לפגישה עם קיסינג'ר

מאת חגי אשד, סופר „דבר"

חוגים מדיניים בירושלים הביעו אמש שביעות רצון מנאומו של שר החוץ האמריקאי ד"ר הנרי קיסינג'ר בעצרת או"ם בנושא ה־מזרח התיכון. שביעות הרצון לא נחלשה גם לאחר דבריו של קי־סינג'ר עם שגרירי מדינות ערב וההבהרות של דובר משרד ה־חוץ רוברט מקלוסקי בנושא זה.

מכל ההתבטאויות האלה עולה תמונה של המשכיות ורציפות ב־מדיניות החוץ האמריקאית בנושא המזרח התיכון. בעיקר — שימת דגש על הצורך במו"מ בין הצד־דים כדרך בלתי נמנעת למציאת פתרון לסכסוך ביניהם.

שר החוץ אבא אבן היוצא ל־ניו־יורק יופיע בפני העצרת ב־3 באוקטובר ואף ייפגש עם ד"ר קיסינג'ר. אבן ידגיש את נכונותה של ישראל למו"מ במסגרת החל־טת מועצת הבטחון 242. ויביע את נכונותה של ישראל לסייע לקיסינג'ר במידת יכולתה במא־מציו להביא לידי מו"מ בין ישר־אל למדינות ערב.

מחר יוגש כתב־האישום נגד אגניו

ואשינגטון, (א.ס.). — שר המשפטים האמריקאי אל־יוט ריצ'ארדסון הודיע אמש כי משרדו יגיש מחר כתב אישום רשמי נגד סגן הנ־שיא ספירו אגניו.

ריצ'ארדסון הודיע כי ההאשמות יובאו בפני חבר מושבעים גדול, שיתכנס ביום ה' בבוקר להתחלת הדיון.

קודם לכן נועדו ניקסון ואגניו לשיחה כמוסה. שבסיומה הודיע דובר לשכת סגן הנשיא, כי „אין שחר" לידיעות אודות כוונתו של אגניו להתפטר.

אתמול פורסמו ידיעות נוספות. לפיהן הציעו פרקליטיו של אגניו „עיסקה", שבמסגרתה יתפטר סגן הנשיא מתפקידו ובתמורה יוגש נגדו כתב אישום על סעיף אחד בלבד, „קל" יחסית.

23 רשימות מועמדים הוגשו לבחירות לכנסת

שולמית אלוני וטובה סנהדראי – ברשימות עצמאיות

מאת דן פתיר ודן רובינשטיין סופרי „דבר"

23 רשימות מועמדים לבחי־רות לכנסת השביעית הוגשו אמש עד מועד־הסגירה החוקי להגשת הרשימות — שעה 22.00.

על שתים מן הרשימות נודע סמוך ל„שעת האפס": תנועת ה־אישה הדתית־לאומית, בראשותה של ח"כ טובה סנהדראי והתנועה לזכויות האזרח, בראשותה של שולמית אלוני.

ברשימות המרכזיות, שהרכבתן הושלמה ביממה האחרונה, כמעט ולא חלו שום שינויים של הרגע האחרון, למעט שינוי בביקום ב־צמרת רשימת המפד"ל, ושינוי אחד בתחתית „המקומות הריאליים" ש־ברשימת המערך.

מזכיר מפלגת העבודה א. ידלין אמר לעתונאים לאחר הגשת רשי־מת המערך, כי אם ישמור על כוחו וישיב 56 נציגים לכנסת יה־יה פטור מהריטיכה 4—3 ח"כים שיכנסו לכנסת המועמדים במקו־מות 57 עד 60 שהם: יחיאל לקס, צבי אלדרטי, בהמוד עבאסי ונפ־תלי פדר. השינוי האחרון שחל ב־רשימת המערך היה קידומו של עבאסי במקום אחד כ־60 ל־59 ואילו הנציג השמיני של מפ"ם ב. סדר הוצב במקום ה־60.

הרשימה „הטריה" ביותר היא זו של „התנועה לזכויות האזרח" בראשותה של שולמית אלוני, כי שהיתה חברת הכנסת השישית בסעם מפא"י. נודע, כי תומכי רשימה זו הספיקו לאסוף ביממה האחרונה כ־1250 חתימות, ובראש־שה התייצבה ש. אלוני, לאחר הועדה המסדרת של המערך הר־חיקה אותה מהמקומות הריאליים (60—1) שברשימה לכנסת השמי־נית. בראש רשימה זו מופיעים גם ד"ר בועז כואב מהתנועה לשינוי שיטת הבחירות, מרצה ב־אוניברסיטת תל־אביב; מרשה פרידמן, מראשי הפעילות של „ה־תנועה לשיחרור זכויות הנשים"; אלים (מיל.) רם רון, מי שהיה נספח צה"ל בארה"ב; אורי שושן, במשב בית חרות שבעמק חפר מפעילי מפלגת העבודה; וד"ר דניה גורן, מרצה במכון לקומוניקציה באוניברסיטה העברית בירו־שלים. שולמית אלוני, אשר בישי־בת מרכז מפלגת העבודה ביום א' הודיעה, לאחר שהוברר לה כי אינה משובצת במקום ריאלי, כי לא תהיה פעילה למען המערך בבחירות, מסרה אמש, כי לא פרשה ממפלגת העבודה.

רשימת „תנועת האשה הדתית־לאומית", בראשותה של ח"כ טובה סנהדראי, שכיהנה כסגן יו"ר ה־כנסת השביעית, ונחשבה מפעילי הצמרת של המפד"ל, הוגשה אמש לאחר שלא יושבה המחלוקת הח־ריפה בתוך המפד"ל ואשר כתו־צאה ממנה שובצה טובה סנהדראי רק במקום ה־13 של רשימת המפד"ל, הנחשב ללא ריאלי.

ברשימת המערך, כפי שסוכמה על ידי הועדה המסדרת אור

(סוף בעמ' 2, טור 4)

טייסי סקיילב נוחתים

יוסטון, (ע"ר). — אמש, כ־20 דקות לאחר חצות אמורים היו שלושה טייסי „סקיילב 2" לנחות באוקיאנוס השקט.

בכך בגיע לסיומו מיבצע החלל הממושך ביותר — בן 59 יממים.

כאשר נצלו טייסי החלל את הדלת המפרידה בין מעבדת החלל ויצאו אל תא „אפולו" שיחזירם לכדור הארץ, קראו להם אנשי הבקרה ביוסטון „להשאיר את ה־מפתח בית הולך" עבור הצוות השלישי של „סקיילב", העומד להמריא בחללית ב־11 בספטמבר...

מועצת „העבודה" בת"א מתכנסת היום

לאישור רשימת המועמדים לעיריה

מאת דינה הרנים(?), סופרת „דבר" בתל־אביב

מועצת מפלגת העבודה במח־וז תל־אביב מתכנסת היום בשעה 12 בצהרים ב„בית אהרונוב" לבחירת המועמדים ל־רשימת המערך למועצת עיריית תל־אביב.

הרשימה אושרה אמש בשעה מאוחרת על ידי מזכירות המחוז וכוללת 16 המועמדים הבאים: 1 — יהושע רבינוביץ (מפא"י); 2 — משה קשתי (מפא"י); 3 — שרגא קנטור (אחה"ע); 4 — אליהו שפירר (מפא"י); 5 — יצ־חק פנאי (רפ"י); 6 — חייקל רפות (מפ"ם); 7 — יוסף גבע (מפא"י); 8 — יואב וייבר (מפא"י); 9 — יוסף חלד (אחה"ע); 10 — לילי מנחם (מפא"י); 11 — חיים ינקלביץ (מפא"י, — נציג התאח־דות בעלי מלאכה ותעשיה זעי־רה); 12 — נתן וולוך (מפא"י — המשמרת הצעירה); 13 — נחום רז (רפ"י); 14 — אליעזר מטי־לון (מפא"י); 15 — זכריה קלזן (מפא"י — כרם התימנים); 16 — חיים סרור (מפ"ם — שכונת ה־תקווה).

על חטיבת מפא"י במפלגת העי־בודה במחוז תל אביב עבר את־מול יום של פעילות קדחתנית. ה־שאלה העיקרית היתה בעיית מי־קומו של הנציג השני של רפ"י נחום רז, בקשות המשמרת הצעי־רה ודוברי העדות, שרצו בהגדלת ייצוגן במועצת העיריה. התכנסות „חבריה" לאישור הרשימה וישיבת מזכירות המחוז, שנקבעו לשעות אחר הצהריים, נדחו עד לשעות הערב המאוחרות.

טובה מיקום המועמדים ברשימת הליכוד

ועדת המינויים של הליברלים, בראשותו של מגאל כטלון(?), דח־תה אתמול מבקשותיהם של שלו־שה מנציגי סניף תל־אביב על אי־הכללתם ברשימה למועצת עירית

(המשך בעמוד 2 טור 1)

23 יהודים נרצחו בעירק

פאריס, (יופ"ע). — שלטו־נות עיראק רצחו אשתקד 23 יהודים, וזהו המספר הג־דול ביותר של יהודים שנר־צחו אי פעם בעיראק — מסר אתמול המשרד האירופי של הוועד היהודי האמרי־קאי בדו"ח על היהודים ב־מדינות המזרח התיכון.

בדו"ח נמסר כי שוטרים רצחו בירירות תת־מקלעים את חמשת בני המשפחה של ראובן קשקוש, בביתם בבגדאד, כנקמה על פשיטת הקומנדו הישראלי לביירות ב־אפריל אשתקד.

15 גברים יהודיים ושלוש נשים, שנעצרו על־ידי המשטרה וכוחות הבטחון העיראקיים בתקופה של שמונה החדשים, החל מספטמבר אשתקד, נעלמו וקבורתם לא נודעה עד כה.

„סירובם העקבי של השלטונות העיראקיים למסור מידע כלשהו על גורלם של 18 העצורים, וכן גילויים שנתגלו לאחר מכן על־ידי מקורות מהימנים בדבר עי־נויים בכלא ורציחות במדינה זו, אינם מאפשרים מסקנה אחרת אלא שיהודים אלה הוצאו להורג" — צויין בדו"ח.

להלן מוסר הוועד היהודי ה־אמריקאי, כי „בסך הכל עדיין גרים פחות מ־6000 יהודים במדי־נות המעורבות בישירין בסכסוך המזרח־תיכוני — סוריה, מצרים, עיראק, לוב ולבנון, בהן היו לפני 30 שנה קהילות יהודיות מש־גשגות וגדולות".

רוצחי חרטום: אנו גאים במה שעשינו

חארטום, (ע"ר). — שמונה מחבלים פלשתינאיים, הב־ני „ספטמבר השחור", הו־פיעו אתמול בפני בית מש־פט בחארטום והואשמו ב־רציחת שלושה דיפלומטים זרים בשגרירות הסעודית בחודש מארס.

לאחר ישיבה בת שעה — נידחה המשך הדיון ל־13 בנובמבר.

על בית המשפט לפסוק, אם יש להעביר את הנאשמים לדין בפני בית משפט גבוה יותר. המחבלים מואשמים בהריגת השגריר האמ־ריקאי בחארטום קליאו נואל, סגנו קרטיס מור ומיופה הכוח הבל־גי גי ני ייד בשגרירות הסעודית.

המחבלים דרשו אז את שחרו־רם של מחבלים שנכלאו בירדן, בהם אבו דאוד.

שמונת הנאשמים, שיואשמו ב־5 סעיפים של רצח וחטיפה, קראו „תחי פלסטין!" „הנקם המהפכה" לקודמים הפלשתינאיים" שעה ש־הובלו לאולם בית המשפט. אנשים שהיו באולם הבלא כפה לפה מה־או כך למשפט קריאותיהם של ה־מחבלים. אחד הנאשמים, ריזק אבו גאסן, אמר בבית המשפט: „אנו גאים במה שעשינו."

אל מנויי „דבר" וקוראיו!

32 עמודים של גליון החג חולקו למנויים אתמול.

בקיוסקים נמכר הגליון בשלמותו — 56 עמודים בצירוף „דבר השבוע".

בברכת שנה טובה

ההנהלה

דיין: הפיתחה תאוכלס במאות אלפי יהודים

עולים מברה"מ התנחלו ליד שדות; באוגוסט 74 יהיו מוכנים 130 בתים ובספטמבר ייפתח ביה"ס

מאת סופר „דבר"

בטקס לציון התנחלותה של קבוצת עולים מברה"מ בפיתחת רפיח נערכה אתמול בנקודה הזמנית של הגרעין ליד משק שדות א.

הגרעין מונה עכשיו 30 מ־שפחות, רובם אקדמאים ש־עבדו בעבודה במקצועם ב־ברה"מ. הם באו ארצה להתנחל בפיתחת רפיח, ובהן 6 ילדים. המתנחלים יעברו במועד מ־אוחר יותר למרכז האזורי המוקם והולך על שפת הים ממערב למושב שדות.

בטקס השתתפו שר־הבטחון משה דיין, אלוף שלמה גזית, מ־פקד רצועת עזה תת־אלוף אהרל, מנהל מחלקת ההתיישבות יחיאל אדמתי, סגן מנהל מכון הד־... שלמה אבני, בני מרטש ועלי רוגן, מנהל התאחדות עולי בר־ה"מ.

שר הבטחון בירך את גרעין ה־מתנחלים ואיחל להם, שרבים ר־בים מבין עולי ברה"מ יבואו אח־ריהם להתנחל בפיתחת רפיח. דיין אמר, שפיתחת רפיח במזה כב־הינה בחזית הין מברית בין הרצועה לסיני. יש בה כל ה־נתונים האקלימיים והגיאוגרפיים להתפתחות ולהתבססות של ישובים רבים. הוא הביע בטחון, שה־פיתחה תאוכלס במאות אלפי יהו־דים.

שר־הבטחון אמר, שהישוב יתבסס בבחינת הגוף האנושי על אנשי צה"ל הקשורים בסביבה, על בעלי מקצועות חופשיים הק־שורים בתירות ובתעשיה, ועל עולי ברה"מ שיש להם כל הנ־תונים האנושיים הפיסיים להיות כאן גורם חלוצי במדרגה ראשו־נה.

„הגרעין הגיע המוכשרות"(?) מנהל מחלקת ההתיישבות אמר, שהגרעין הגיע בקשתו את ה־כוחות וקבע אותם קדימה ועכ־שיו זו עבודה קשה. ממנהל משרד השיכון אמר, שבאו־גוסט 1974 יהיו כבר במרכז האזורי מוכנים 130 בתים ראשונים לקליטת מתיישבים; ולקראת שנת הלימודים ה־חדשה בספטמבר ייפתח בית־הספר.

גרעין שני של עולי ברה"מ יע־לה לרמת הגולן. לשני הגרעינים הופנו פניות רבות מצד עולי ברה"מ המבקשים להצטרף למתנח־לים.

א. ב. ע.
אזרחים בחרו ב„עודד" מכל המפלגות
זו שנה שלישית שעשרות אלפים של קונים בוחרים ב„עודד" מלח הבריאות המקורי של „ים־המלח" נגד ללקוחותינו הברוצים אנו מבטיחים 4 בנים של בריאות טובה. כאבים ראומטיים, בחר ב„עודד" מלח „ים־המלח" המקורי קנה עוד היום ועשה בביתך אמבטיה עם „עודד" המקורי — עוד בביתך — בריאות בביתך
(ב)

נפלה עטרת ראשנו

בצער וביגון רב, אנו מודיעים על פטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר

שמואל גרבלי

שנפטר בשיבה טובה, בגיל 90 שנה.

ההלויה תצא היום, יום ד', כ"ט אלול תשל"ג — 26.9.73 בשעה 10 בבקר מבית...

המשפחה המתאבלת

בפרוס שנת תשל"ד

שלוחה ברכת שנה טובה

לכל ידידי, רעי וחברי באשר הם

הנני משיב בדרך זו, באין לי אפשרות להשיב לכל אחד בנפרד, — לכל מברכי לקראת השנה החדשה ומאחל לכולם שנה טובה ומבורכת.

יצחק בן-אהרון

לחברי ההסתדרות ובני ביתם

תמה שנה של התעצמות, בנין וחידוש פניה של החברה הישראלית

כלתה עוד שנה של מאבק חברתי פורה – לקידום מיעוטי השכר וברוכי המעש,

היתה זו שנת חידוש פניה של ההסתדרות על ידי קיום בחירות כלליות לועידה ה־12 של ההסתדרות, למועצות הפועלים, לועידת הפועלות ולועידה החקל־אית.

נקדם פני השנה החדשה כשאנו דרוכים ונכונים לקראת השגים נוספים, נחזק ונבצר את מעמדם של עמלי הכפיים והרוח;

נעשה בשנה הבאה לביסוסה של חברת עבודה כמיטב המסורת ומשאת הנפש של תנועת העבודה הציונית־סוציאליסטית משחר ימיה;

נעשה לחיזוק כוחן של התנועות החלוציות, למען ימשיכו ביתר שאת בביצור הגבולות והרחבת ההתישבות;

יבורכו העושים לבטחוננו ומגיני השלום;

ברכת גאולה ופדות לנאבקים על פריצת מחסומים בדרכם אל ארץ התקומה;

תהא מדינת ישראל מדינה של צדק ושויון, המבערת פערים וקיפוחים כדי לעשותנו עם אחד;

ליכודם של העובדים, פעילותם וערנותם – הם ערובה לכוחה של ההסתדרות ולנצחון דרכה;

השנה הבאה עלינו – לטובה ולברכה.

הועד הפועל

מועצות הפועלים

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יצחק בן-אהרון

לידידינו, מכרינו ולכל בית ישראל

שנה טובה

מאיר קז ומשפחתו

תודה לכל מברכינו

סוכה לנצח
להשיג בכל החנויות המובחרות של חמרי בנין בארץ
ללקוחותינו, ידידינו וקרובינו שלוחה ברכתנו לשנה טובה ומאושרת
א. גדונסקי
נתניה, אזור התעשיה, טל. 053-23660

בתצלום זה, שהופץ על־ידי משרד ההגנה בלונדון, נראית צוללת טילים סובייטית פגועה, שעלתה על פני המים מול החוף הדרום־מערבי של איסלנד. צוללת מתוחכמת זו מצוידת בשמונה משגרי־טילים ונראה שהיא נפגעה במהלך תמרוני צי סובייטיים שנערכו בגיזרה הקאריבית.

טלפוטו של „אסושיאייטד פרס"

התעשיינים יפרשו מוועדת המחירים

מסו"ת: יתבקשו לשקול עמדתם מחדש; הוועדה תמשיך בעבודתה

מאת דוד ליפקין, מסופר הכלכלי של „דבר"

בשיאות התאחדות התעשיינים החליטה אמש לפי דרוש מועצת המחירים הצי־בורית והציבוית לא ישתתפו יותר בישיבותיה. ההחלטה זו נתקבלה במחאה על החלטת הממשלה להמשיך בהפעלת הצווים על פיקוח המחירים וקביעת קריטריונים שאינם מקובלים והגורמים לאישור העלאות מחירים.

ההחלטה נתקבלה בתום ישיבה [illegible]

[illegible]

התאחדות התעשיינים [illegible]

עיריית תל־אביב

(המשך מעמ' 1)

[illegible]

רשימת „הליכוד" תוגש, כנראה, לועדת הבחירות ביום א'.

ההכרעה בין צוהי"ד בסוק לבין א. בויאר, על ראשות רשימת המפד"ל לבחירות עיריית תל אביב, [illegible]

רשימת לע"ע

הנהלת המפלגה הליברלית העצמאית (ל"ע) בתל־אביב, אישרה אור ליום אתמול את הרשימה לעיריית תל־אביב.

בראש הרשימה עומד עוה"ד יצחק ארצי. הבאים אחריו הם [illegible]

עם חותמי רשימה זו נבנים: [illegible]

דבר
DAVAR
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת אליהו אגוס
מנהל כללי גדעון נאמן
המו"ל — „דבר" בע"מ
הדפוס — דפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל־אביב, רחוב שינקין 45, ת"ד 199, טלפונים 286141 (6 קווים)
סניפים:
תל־אביב, בית „דבר", רחוב שינקין 45, טלפון 286141
ירושלים, מערכת ומנהלה, רח' הלל 16, טלפונים: 231251-3
חיפה, רחוב הנביאים 27, טלפונים 642111-2-3

גרודה נקבר

סאנטיאגו, (ע"ר). — [illegible]

[illegible]

נרצח מנהיג פועלים בארגנטינה

בואנוס איירס, (ע"ר, צ"ר ויופ"י). — [illegible]

[illegible]

ארה"ב הכירה במשטר בצ'ילה

ואשינגטון, (ע"ר ויופ"י). — ארה"ב הכירה אתמול במשטר הצבאי בצ'ילה [illegible]

[illegible]

עוזי עילם — ראש המחקר ופיתוח במערכת הבטחון

תא"ל עוזי עילם

אלוף־משנה עוזי עילם, יתמנה ב־1 באוקטובר 1973 לראש היחידה למחקר ולפיתוח במערכת הבטחון ובצה"ל. הוא בא במקומו של תא"ל יצחק יעקב, המסיים את שירותו הפעיל בצה"ל. עם קבלת התפקיד יועלה אל"מ עוזי עילם לדרגת תת־אלוף.

מטען־נפץ בחוף תל־ברוך

כמות קטנה של חומר־נפץ, במשקל 50 גרם, התפוצצה אור ליום אתמול סמוך לחצות בחוף הים בתל־ברוך.

[illegible]

המלך קארל גוסטאב ה־16, בראש מורכן, נוכח ארון סבו — המלך גוסטאב אדולף. הלוויית המלך נערכה אתמול בשטוקהולם.

23 רשימות הוגשו לבחירות לכנסת

[illegible]

23 הרשימות

הרשימות והותיקות שהוגשו לועדת הבחירות הן:

[illegible]

רשימת המערך, כפי שהוגשה אמש לוועדת הבחירות המרכזית כוללת את 60 השמות הראשונים לפי סדר השיבוץ הבא:

1. גולדה מאיר; 2. יגאל אלון; 3. אבא אבן; 4. משה דיין; 5. פנחס ספיר; 6. [illegible]; 7. [illegible]; 8. שלמה הלל (חדש); 9. ישראל גלילי; 10. דב זכין; 11. יוסף אלמוגי; 12. שמעון פרס; 13. אהרן ידלין; 14. משה ברעם; 15. ישראל קרגמן; 16. חיים צדוק; 17. יצחק נבון; 18. יצחק בן־אהרון; 19. חייקה גרוסמן; 20. יצחק רבין (חדש); 21. אריה אליאב; 22. אברהם עופר; 23. ארי אנקוריון; 24. מתילדה גז; 25. משה כרמל; 26. אהרן אפרת (חדש); 27. אהרן יריב (חדש); 28. משה ודי־בן; 29. אברהם זילברברג; 30. צבי גרשוני; 31. גד יעקובי; 32. שושנה ארבלי־אלמוזלינו; 33. עבד־אל עזיז זועבי; 34. נחמה קצב (חדשה); 35. שלום לוין; 36. יוסי שריד (חדש); 37. אסתר הרליץ (חדשה); 38. עדי אמוראי; 39. מרדכי בן־פורת; 40. יהודה יודין (חדש); 41. הרב מנחם הכהן (חדש); 42. עוזי פיינרמן; 43. משה שחל; 44. בן־ציון חלפון; 45. דוד קורן; 46. אברהם גיבלבר (חדש); 47. אליעזר רונן (חדש); 48. כהה חריש (חדש); 49. אלי מויאל (חדש); 50. אורה נמיר (חדשה); 51. עדי יפה; 52. חביב שמעוני (חדש); 53. ז'אק אמיר (חדש); 54. עמוס הורביץ (חדש); 55. יעקב פראנק (חדש); 56. סנטה יוספטל (חדשה); 57. יחיאל לקט (חדש); 58. צבי אלדרוטי (חדש); 59. כהנוב צבאי (חדש); 60. נפתלי פדר (חדש).

מומחים בוחנים כדאיות תשלובת ערד; עד כה הושקעו בה 286 מיליון ל"י

[illegible]

השר שמעון פרס (באמצע) מעיין בספרו החדש של ארנול שרמן (משמאל) על תולדות התעשיה האווירית כשלידם המנכ"ל ומייסד המפעל, אל שווימר.

הפסקת חשמל בירושלים

אמש, החל מן השעה 23.20 לערך חלה הפסקת־חשמל בחלקים נרחבים של ירושלים.

[illegible]

כספת שנפרצה נמצאה על הר באזור נצרת

[illegible]

המשטרה נתבקשה לעצור את לנדסברג

[illegible]

איראן מאיימת בניתוק יחסיה עם לבנון

טהראן, (ע"ר). — איראן הודיעה אתמול את לבנון, כי תסגיר את שגרירותה בבירות, אם הי־ [illegible]

[illegible]

אוסטרליה גרשה המחבל השפוט

קנברה, (א.פ.). — אוסטרליה גירשה אתמול את [illegible]

[illegible]

האנט: סוכן כפול חשף פרשת ווטרגייט

ואשינגטון, (ע"ר). — הווארד האנט, שהורשע בפריצה לבנין ווטרגייט, [illegible]

הווארד האנט בעדותו בוועדת ארווין.

[illegible]

מאמץ למנוע השביתה בבתה"ח הממשלתיים

מאת שמעון פינס, סופר „דבר"

[illegible]

מת יעקב קרטון

בתל־אביב נפטר אור ליום ג' יעקב קרטון, [illegible]

[illegible]

צבי בורנשטיין הובא למנוחות

[illegible]

צעירי מפ"ם בעד בן־אהרון

[illegible]

הנצחון השלישי

מאת חגור

[illegible]

*

[illegible]

*

[illegible]

*

אינני כותב את הדברים האלה מתוך שמץ של זלזול קליל בחושבים אחרת. להיפך. רבים מהם חברי, מבדי האמיתיים.

הנה באמר לעצמנו כי כאן נפרדות הדרכים.

[illegible]

עתון דרום־אפריקאי מאמת הטבח במוזמביק

יוהנסבורג, (יופ"י ורויטר). — [illegible]

[illegible]

קציני משטרה במרחב הגליל הועלו בדרגה

מאת סופר „דבר" בגליל המערבי

[illegible]

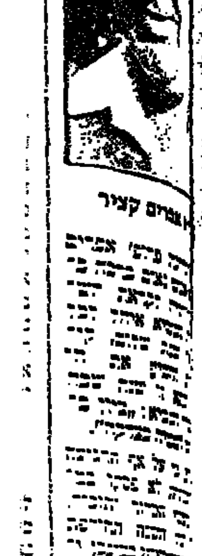

ציון ב
ברכור
[illegible]
במסיבת ע
ההסת
תנועה
אתה
מי בו
הפלגות
רק נפלגר
דמוקרטיה
הליברלים הע
נפלגות,
ונבוקרי

"ציון במשפט תיפדה ושביה בצדקה"

ברכות הנשיא ושני הרבנים הראשיים לשנה החדשה

נשיא אפרים קציר

...יא המדינה פרופ' אפרים ...נשא אמש נאום ברכה ב... ובטלוויזיה לקראת השנה החדשה. הנשיא איחל לכל ישראל שנת שלום, קי... גלויות והביע את ה... כי הנא זו שנה שבה ...ש דברי הנביא: "ציון ב... תפדה ושביה בצדקה".

...יא ציון, כי על אף הרגיעה ...נית יחסית לא פסקו בב... השנה מעשי הטרור הזכיר, ...חילתה של השנה החולפת ...ברצח ספורטאינו במינכן ו... כל השנה נמשכו הנסיונות ...באישים ובמוסדות ישרא... ויהודיים בארץ ובחו"ל. עם ...עמד על כך שביחסינו עם ...ו אנו עדים לסימן בעתיד, ...לידי ביטוי במדיניות הגשרים ...חים המאפשרות מעבר חופשי ...ת תושבים ערביים.

...שנה התפגינו להקדיש יותר תשומת לב לבעיות חברתיות פני־מיות. על אף המאמצים הניכרים בשטחי השכון, החינוך והרווחה, ניכר, שרמת החיים של שכבות משוטות יכולת עדיין לא עלתה די הצורך, ועדיין לא זכו כל ילדינו לטיפול ולחינוך שהם ראויים לו. הקיטוב החברתי וה־פיצול העדתי עדיין נותנים אותו־תיהם בחיי האומה ומקשים על לי־כדה וגיבושה של חברה אחידה, שבה ניתנת לכל אורח האפשרות לפתח מלוא כשרונותיו." — אמר הנשיא.

"לסייע לעולים"

"חובה מיוחדת היא לנו לסייע לעולים החדשים להיקלט קליטה חברתית, משקית ותרבותית, הבה נאפשר להם להסתגל לחייהם הח־דשים במהרה ולתרום תרומתם ה־פוריה בכל שטחי חיינו. לא נרפה ממאבקנו עד שתנתן האפשרות לי־יהודי ברה"מ המבקשים לעלות ארצה להצטרף אלינו וליטול חלק בבניין מולדתם־מולדתנו. הרדתנו נתונה לגורל שארית הפליטה בסו־ריה ובעיראק ולא נחדל מלהזעיק את כל שוחרי זכויות האדם כי יעשו להפסקת הרדיפות והדיכוי."

הרב יוסף: צעד קדימה בקיום מצוות

הרב הראשי לישראל הראשון לציון עובדיה יוסף פנה אמש אל כל אזרחי המדינה "בקריאת אחים באהבה לעשות חשבון נפש ומאמץ שנתי רוחני".

"בקשה צנועה לי אליכם" אמר הרב, "יצעד כל אחד צעד אחד קדימה בקיום המצוות. ילכד לקיים מצווה אחת יותר מהרגלו וילמד את בניו ובני ביתו לעשות כמוהו. כמאמר דוד נעים זמירות ישראל בתהלים "טעמו וראו כי טוב השם" יטעם כל אחד מעט מן של מצוות, שעליהם נאמר: הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונו־פת צופים.

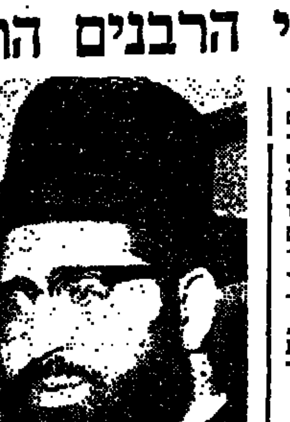

הראשון לציון הרב עובדיה יוסף

הרב הראשי שלמה גורן

הרב גורן: להגביר בלבנו שלוש אהבות

הרב הראשי לישראל הרב שלמה גורן קרא אמש להגביר בליבנו את שלוש האהבות: "אהבת ה', אהבת איש את רעהו ואהבת הא־רץ ומלואה. נסהר את לבנו ול־שוננו ונשפר את מדותינו כלפי הזולת. הבה נקים ונבנה גשרי אהבה בין איש לרעהו ובין מפלגה לרעותה, נשמור על אחדות ישר־אל והעם בתפוצות. נגביר את לי־מוד התורה וחינוך הילדים, נדע לכבד ולהוקיר כל אדם באשר נב־רא בצלם האלקים. נתאזר עוז לשמור על תורת ישראל, ערכיה ומצוותיה. על גשרי אהבה אלו נכונן את חיינו המחודשים ונת־קשר כאיש אחד ובלב אחד להג־שמת חזון הגאולה השלישית."

פרס: יבוצעו פרוייקטים תחבורתיים בבירה

שר־התחבורה והתקשורת שמ־עון פרס, הודיע אתמול כי הוחלט להקים בירושלים חברה משותפת לעיריה ולממשלה ל־ביצוע פרוייקטים תחבורתיים בעיר.

בפגישת הפורום הכלכלי במלון "הנשיא" בירושלים, ציין השר כי החברה שתהיה כדוגמת "נתיבי איילון" בתל־אביב, תחל פעולתה בראשית השנה הבאה. היא תעסוק בביצוע תבניות לסלילת עורקים, כבישים ורבעים שיאפשרו זרימה מהירה של התנועה בבירה. פרס אמר, כי עד שנת 1985 יושקעו כ־750 מיליון ל"י בעבודות אלה. הביע תקוותו כי הן תסייענה ל־פתרון בעיות התחבורה בירושלים.

שר־התחבורה מסר, כי נשקלות תכניות נוספות לשיפור התחבורה הפנימית בירושלים. התחבורה מ־הבירה לשפלה ובחזרה. אחת התכ־ניות, שבשלב זה נראה כי תתק־בל, עוסקת בהקמת מערכת קרו־נוית שיעברו ברחובות ירושלים וישמשו כמערכת הסעה אינדיבי־דואלית — בניגוד למערכת ה־הסעה ההמונית שתקום באיזור דן. פתרון תחבורתי מיוחד זה הכרחי, לנוכח התנאים המיוחדים השוררים בירושלים — האדמה הסלעית, ה־טופוגרפיה ההררית, והרצון לשמור על אופי ושפה הבירה. רכבת־קרו־נית בסיג זה כבר פועלת בכני מקומות בעולם — בשדה התעופה "דאלס" בארה"ב, שהוא הגדול ב־עולם, ובאוניברסיטה במדינת קו־לוראדו.

אשר לתחבורה אל ומחוץ לירו־שלים, נשקלת עתה תכנית להקמת תוואי חדש למסילת־הברזל בין ירושלים לתל־אביב. תוואי זה יהיה קצר ב־20 קים מהתוואי הנוכחי, והנסיעה בו תארך כחצי־שעה.

במקביל לתכניות אלה, ישקוד משרד התחבורה לחדש ולשכלל את משק כלי־הרכב הציבוריים ב־רחובות ירושלים. כבר עתה פוע־לים בבירה 55 אוטובוסים חד־שים שנקלטו היטב, ובעתיד יוכנו לפעולה 250 אוטובוסים משוכללים נוספים.

השר פרס התייחס בדבריו גם לעניני חוץ ופנים. בהשיבו על שאלה בדבר החלטות האנטי־ישר־אליות האחרונות בענין בטיחות התעופה האזרחית, שהתקבלו ב־ועידת רומא, הסביר השר כי יש לראות החלטות אלה באופן נכון. "לא שיקולי־צדק ובטחון הטיסות מכתיבים החלטות אלה, אלא שי־קולים של עשיית רושם אידיאו־לוגי, נפט וכסף. אילו היה לנו יותר נפט — היתה לנו הסברה טובה מאוד", אמר רק בצער, כי האמצעים הבין־לאומיים לבטחון ה־תעופה האזרחית הצטמצמו לאחר ועידת רומא, ויש לראות את החל־טתיה כנסיגה במלחמה נגד חטי־פת מטוסים.

להלן אמר פרס, בהתייחסו לווי־כוח הציבורי בדבר חברותם של שרי הממשלה בכנסת, כי לדעתו רצוי שרוב השרים יתמנו מקרב חברי הכנסת. וזאת משום ש"המש־טר בישראל הוא פרלמנטרי והממ־שלה איננה אלא ועד פועל של הכנ־סת". עם זאת ציין השר, כי תיתכן אפשרות שהשרים הממונים יפסיקו חברותם בכנסת עם כניסתם ל־תפקיד, ויחזרו אליה עם עזיבתם את תפקידם.

שר־התחבורה הביע התנגדותו ל־הלאמת הקואופרטיבים לתחבורה. "אינני סבור שרותים מולאמים פו־עלים טוב יותר משרותים קואופר־טיביים. אי־אפשר לומר כי הקואו־פרטיבים עובדים פחות קשה מאש־ר בדואר. יפחות כוב מבנגלים".

הערבים פוחדים מפלישה אמריקאית

מאת נחום ברנע, סופר "דבר" בארה"ב

וואשינגטון, (מיוחד ל"דבר"). — מדינות ערב חוששות ברצינות מפלישה צבאית אמרי־קאית, מסר אתמול ג'ים הוגלנד, כתב "ואשינגטון פוסט" מביירות. לדבריו, עוררו הכתבות בשבועו־נים האמריקאיים שייחסו כוונות פוליטיות לתמרונים שערכו לאח־רונה יחידות נחתים אמריקאיים בשטח מדברי, "פאניקה" בבירות ערביות.

דברי ניקסון, שהזכיר את פרשת מוסאדק בהקשר לצעדים למניעת חרם של מדינות הנפט הערביות על ארה"ב תרמו להרגשת הער־בים, שארה"ב מביאה בחשבון הת־ערבות צבאית ישירה או עקיפה להבטחת המשך אספקת הנפט. ציר סעודי לוועידת הבלתי מזד־הות באלג'יר מצוטט כמי שאמר, "שאם הם חושבים בוואשינגטון שקל כל כך להחזיק שדות נפט על־ידי צבא שיבואו ויווכחו ב־עצמם".

מחמוד עבאסי ביטל התפטרותו

מאת סופר "דבר" לענינים ערביים

מחמוד עבאסי, המועמד המוס־למי מטעם מפלגת העבודה, חזר בו אמש מהתפטרותו מרשימת המערך לכנסת, שבה הוצב ב־מקום ה־59.

ואולם עם מסירת ידיעה זו עד־יין עמדה בעינה הדרישה ההתפט־רות של כל ראשי מטה הבחירות במיגזר הערבי ובהם דויד זכריה, יעקב כהן, מרדכי אלון ואחרים. הם מוחים על אי הצבת עבאסי במקום בטוח, כפי שסוכם תחילה, שכן, לדעתם, עלול הדבר לפגוע במשיכת קולות ערביים.

אמש גם הוסלה אי־ההבנה בין כשתתפי רשימת המיעוטים הק־שורה למערך ובמקום החמישי, לגביו ניטשה המחלוקת. תופיע אינעם זועבי, רעייתו של ראש עיריית נצרת, שהוא הראשון בר־שימה.

נשיא סוריה חאפז אסד בפגישתו שלשום עם מנהיג "פתח" יאסר ערפאת (מימין) בדמשק.

למעלה: פגישת יאסר ערפאת (מימין) עם שליט סוריה חאפז אסד. למטה: המלך חוסיין בשיחה עם המלך פייסל. צילום־רדיו של "אסושיאייטד פרס".

השליח מוולטה הביע סיפוק מהסכם שיתוף־הפעולה

יצא אחרי פגישה עם ראש־הממשלה

שביעות רצון מפגישתו עם ראש ממשלת ישראל ומהסכם שיתוף־הפעולה ש־נחתם בין ארצו לבין יש־ראל, הביע אתמול היועץ המדיני של ראש ממשלת וולטה־עילית ומי שהיה שר החוץ במדינה זו, לומפולו קונה, לפני צאתו את הארץ בתום ביקורו שבמהלכו נח־תם ההסכם.

אתמול בבוקר נפגש האורח עם ראש־הממשלה גולדה מאיר ומסר לה שדר בעל פה מאת ראש ממ־שלתו. בשדר הובע רצון להמשך שיתוף הפעולה בין שתי המדי־נות, שבמסגרתו מסייעת ישראל לפיתוחה של וולטה עילית.

קונה אמר, כי נהנה מאוד מקי־בלת־הפנים ומדרגתה הכן של ישר־אל לסייע למדינתו. הוא העלה על נס את ההסכם שבו סוכמו שלושה מישורים לשיתוף פעולה: ניהול מרכז חקלאי באמצעות מומ־חים מישראל בחבל בובודיוולסון, תכנית לייעור עצים, שבמהלכה ינטעו מיליוני עצים סביב בירת המדינה ובאיזורים צחיחים. בסעיף זה כלולה גם מלחמה בבצורת וי־ניצול מקורות המים — והשקיה, הכשרת מדריכים מקומיים. לקואו־פרטיבים חקלאיים. והשתלמותם ב־ישראל בנושאים שונים. למטרה זו תעניק ישראל מילגות לעשרות משתלמים, שיבואו עוד בשנה ה־קרובה מוולטה עילית. ההסכם מיועד לביצוע תוך שלוש שנים.

בהודעה משותפת שנתפרסמה בתום ביקורו של לומפולו קונה נאמר, כי הוא ביקר בישראל בין ה־21 ל־25 בספטמבר 1973. הוא נתקבל על־ידי ראש הממשלה גולדה מאיר ומסר לה בעל־פה שדר ידידותי מטעם ראש ממשל־תו. בו הוא מבטא את רצונה העמוק הכן של ממשלתו לקיים ולהדק את קשרי הידידות הנא־מנה שנקשרו בין שתי המדינות מאז קיבלה וולטה העילית את עצמאותה.

במשך ביקורו שוחח יועץ ראש ממשלת וולטה העילית עם שר־החוץ אבא אבן על היחסים הק־יימים בין הקהילה הוולטאית ומ־דינת־ישראל. הם ציינו בקורת־רוח את סיבם ולבביותם של יחו־סים אלה, ולאור שאיפתם לפתח ולקדם את הקשרים בין שתי ה־מדינות חתמו על־הסכם להרחבתו של מסגרת שיתוף הפעולה הטכני הכלכלי ביניהם והעמקתו. שר־החוץ של ישראל הביע את רגשי הזדהותו של עם ישראל עם העם הוולטאי, אשר סבל במיוחד ב־חודשים האחרונים מן הבצורת הק־שה שפקדה את איזור הסאהל, וכן את רגשי הסולידריות העמו־קים הגורמים לו לרצות לתרום, במסגרת אפשרויותיו המוגבלות, לפיתוחם של המשאבים הוולט־איים.

יועץ ראש ממשלת וולטה ה־עילית הודה לממשלת ישראל על קבלת־הפנים החמה והביע את הי־תקוה, כי השלום יבוא לאיזור המזרח־התיכון באמצעות דו־שיח ומשא־ומתן. (ע)

סקר: ג. מאיר הדמות הפוליטית החזקה במדינה

40.5% מהציבור סבורים, שגולדה היא הדמות הפוליטית החזקה ביותר במדינה. מימצא זה הועלה במחקר החדשי האחרון של מכון המחקר "דחף". 1438 איש, המהווים מדגם ארצי מייצג, נשאלו:

"מי היא לדעתך, הדמות הפוליטית החזקה ביותר במדי־נה ?"

40.5% השיבו: גולדה מאיר, 28.5% — משה דיין, 8% — פנחס ספיר, 5% מנחם־בגין, 1.5% — יגאל אלון, 1% — בד־אהרון, 1% — תמיר. 9% ענו שאינם יודעים, ו־5.5% נקבו בשמות אישים אחרים.

לאור ניתוח רקע המרואיינים, נמצא, כי שיעור הצענים גולדה, גבוה בעיקר בקרב יוצאי ארצות המערב, מבוגרים, בעלי הכנסה נמוכה והשכלה נמוכה.

שיעור הצענים "דיין", גבוה בעיקר בקרב ילידי־הארץ, צעי־רים ובעלי הכנסה גבוהה.

כך, למשל, הצביעו על גולדה כדמות החזקה 47.6% מקרב יוצאי ארצות המערב (אירופה־אמריקה), לעומת 35.4% מקרב יוצאי ארצות המזרח ו־34.2% מקרב ילידי־הארץ.

על דיין כדמות החזקה הצביעו 25.2% מקרב יוצאי אר־צות המערב, 30.4% מקרב יוצאי ארצות המזרח ו־32% מקרב ילידי הארץ.

בשכבת הגילאים עד 25 שנה ענו 33.1% גולדה ו־32.1% דיין, בשכבת הגילאים מעל ל־50 שנה ענו 51.0% גולדה ו־22.9% דיין.

לפני כשנה נשאלה אותה שאלה והתוצאות היו: 50.7% — גולדה מאיר, 22.9% — משה דיין, 5.8% — בגין, 3.5% — אלון, 1.8% ספיר, 1.8% — אבן.

גולדמן: אם יודח ברז'נייב יהיה רע לעולם וליהודים

האפשרויות ליזמה אמרי־קאית מחודשת במזרח ה־תיכון תהיינה תלויות בהר־בה באווירה בין הגושים. אם יחולו עיכובים ומכשו־לים בהידברות בין המזרח למערב, יהיה קפאון גם ב־יזמות ההסדר באזורנו — אמר ד"ר נחום גולדמן, נשיא הקונגרס היהודי העולמי, לפני צאתו אתמול לפאריס.

גולדמן הביע דעתו, כי המנהיג הסובייטי ליאוניד ברז'נייב ובמש־טרו נתונים בקשיים פנימיים מסו־יימים. המתחים לדעתו סכנה מסו־יימת למעמדו של מזכיר המפלגה הקומוניסטית. "אני מאמין בבט־חון, כי אם יפול ברז'נייב יהיה הדבר רע להמשך ההידברות עם המערב, רע לעולם ורע ליהודים, בעיקר לאלה הרוצים לצאת את ברה"מ", אמר.

אשר לנאומו האחרון של מזכיר הוחן האמריקאי ד"ר הנרי קי־סינג'ר, אמר נשיא הקונגרס, כי אין לצפות ליזמה חדשה עד תחי־לת השנה הבאה, ודאי שלא לפני הבחירות בישראל. היוזמה האמ־ריקאית צפויה לדעתו אחרי־כן וצורתה ועצמתה תלויות באווירת הדו־קיום בין המעצמות ובהתעצ־מותן.

גולדמן יצא את הארץ אחרי שלושה ימי שהייה בישראל שב־מהלכם נפגש לשיחה ארוכה עם שר־האוצר פנחס ספיר, בנושא הפיצויים מגרמניה שבהם מטפל נשיא הקונגרס. ביום ו' הבא ייפ־גש גולדמן עם שר־החוץ והאוצר של גרמניה המערבית והוא מקווה להיפגש גם עם נציגים בבירה של גרמניה הקומוניסטית. אבל בכיבוד מאוחר יותר. נעשים ני־סיונות להפגיש את ד"ר גולדמן בבודפשט עם המזכיר הראשון של המפלגה הקומוניסטית הגרמנית־דמ־קרטית. ד"ר אריך הונקר. אם לא יגיע הבקר לעצרת אדם בניו־יורק עשוי גולדמן להיפגש עמו בברלין המזרחית. (ע)

המערך יעודד התנדבות צעירים לאזורי פיתוח

המערך יעודד ויסייע להליכת נוער וצעירים לשנת־התנדבות במרכזי הערים, באזורי הפי־תוח ובקרב עולים חדשים — קבעה ועדת־המשנה לעניני חינוך הנוער של ועדת המצע במערך. יושב ראש הוועדה, ...ה, חברי קיבוץ גבעת ... אחרי בית־אור ויצחק ... הכניסו למצע פרק מיוחד ... בנושא תנועת הנוער.

כן החלט לפעול למען יעוד־די אמצעי התקשורת (רדיו וטל־וויזיה) לצרכי פעולתן של תנו־עות הנוער ולפעול להשוואת שכ־רם של כל המדריכים בתנועות ה־נוער לשכר המדריכים בחינוך ה־משלים.

ועדת המשנה, בראשותו של השר נתן פלד, החליטה, כי על המערך ליזום פעולה של המצע־לה בשיתוף המוסדות והתנועה בארץ ובגולה להגברת העליה ו־סיפוח החינוך היהודי הציוני ב־גולה על ידי הקמת חיל חלוץ של שליחים ופעילים.

ועדת המשנה לעניני קליטה, חי־נוך הנוער, סיימה עבודתה והגי־שה החלטותיה למליאת ועדת־ה־מצע.

המערך מציע שינויים במדיניות הבניה לזוגות צעירים

ישונו הקריטריונים לסיום גע־בעת זכותם של זוגות צעירים ל־הוכלל בתכנית הבניה כדור השיכון, כך שתהיה יותר גמישות בבתן זכאות לזוגות הנזקקים לפתרונות־דיור — על כך הוחלט אתמול בישיבת וע־דת המצע של המערך.

שר־התחבורה שמעון פרס טען, שיש לנהל את כדיניות הבניה לזוגות צעירים לפי שיקולי פי־זור האוכלוסיה. את הכוונות ה־זוגות הצעיר לבצע בבתן סיוע במשלחי כוחאים.

שר השיכון והתעשיה חיים בר־לב הציע, כי הבניה הממלכתית לשלים הבתון תוך כעבה להפגנות את רוב העולים לאזורי־הפיתוח.

בר־לב צייו, שאי־אפשר להכ־בן פיזור אוכלוסין מבלי לכוון את האוכלוסיה לאזורי־פיתוח. הוא סען, שכשם שמכוונים עולים ל־השתכן במקומות טובים בארץ, כן צריך לכוון גם שכבות אחרות ב־אוכלוסיה.

בקשר לכך הציר השר בר־לב, כי בפרברי תל־אביב יושבים זו־גות צעירים רבים בתנאי כגורים לא נוחים. הם מוכנים לצעוק על רבינוביץ, להצביע בעד צ'יק, אבל לא לזוז מחירת ההדר שלהם, אף־על־פי שמבטשת להם דירות ב־אזורי פיתוח בתנאים טובים מאוד.

שר־השיכון זאב שרף הציע להוגיש בכצע, כי יוכסה בזרוזה של ההתיישבה בקיבוץ ובכסבא.

זכו בפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס' 39/73 שהתקיימה אתמול זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 150,000.— ל"י זכו המספרים: 313494 ; 405145.

בסך 50,000.— ל"י זכה המספר: 507883.

בסך 12,500.— ל"י זכו המספרים: 122478 ; 449051.

בסך 6,250.— ל"י זכו המספרים: 321805 ; 518607 ; 595842 ; 785441.

בסך 1,250.— ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 035227 ; 089401 ; 130189 ; 131117 ; 173299 ; 180764 ; 185704 ; 224664 ; 229960 ; 382668 ; 396239 ; 496977 ; 506316 ; 543630 ; 587924 ; 648039 ; 685470 ; 730849 ; 735620 ; 781021 ; 782367.

בסך 600.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 03077 ; 06659 ; 14169 ; 23744 ; 24927 ; 41487 ; 57248 ; 72241 ; 80713 ; 98423.

בסך 250.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 04198 ; 14533 ; 18229 ; 22397 ; 25193 ; 25539 ; 27643 ; 32204 ; 40104 ; 41691 ; 43439 ; 50639 ; 54308 ; 59769 ; 68147 ; 79283 ; 81635 ; 82377 ; 88925 ; 90031 ; 90813 ; 91260 ; 93004 ; 94422 ; 98071.

בסך 100.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 1924 ; 4519 ; 4588 ; 4948 ; 6696 ; 7101 ; 7772.

בסך 50.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 0146 ; 0490 ; 0501 ; 0676 ; 1337 ; 1271 ; 1599 ; 1801 ; 1959 ; 2270 ; 2239 ; 2581 ; 2625 ; 2641 ; 2659 ; 2719 ; 2821 ; 3034 ; 3384 ; 4011 ; 4047 ; 4642 ; 4662 ; 4917 ; 5015 ; 5277 ; 5397 ; 5468 ; 5631 ; 6060 ; 6508 ; 7333 ; 8335 ; 8580 ; 8973 ; 9194 ; 9285 ; 9353 ; 9411.

בסך 4.— ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 9.

דגם חדש של "וולוו"

N — 12 דגם חדיש של מכאית בתוצרת "וולוו" הוצג בסוף הש־בוע שעבר בפני 50 מנהלי קוא־פרטיבים לתובלה, מנהלי חברות הובלה פרטיות ומנהלי מוסכים ה־מטפלים ברכב "וולוו", ביום עיון שנערך במלון "שרתון" בתל־אביב, על ידי חברת "מאיר" חברה למ־כוניות ומשאיות בע"מ.

בתצוגה אדקולית שלוותה ב־דיון על המכאיות, הוצגה סדרה המכאיות החדשה בתוצרת "וולוו" — N — 7, N — 10 ו־N — 12.

קשת

הופיעה חוברת 60 — יובל 15 שנה

שירה: אסתר ראב, אברהם חלפי, אהרן אמיר, ורדה גינוסר, אברהם הוס, דוד רוקח, חמוטל בר־יוסף, אהרון קומם, טניה הדר

סיפורת: דוד שחר, איתן איתן, רפאל נחום, ראובן מירן

עיון ובקורת: א.ג. לוונטל, א. דה־פריס, ש.ב. אייזנשטדט, ש. אבינרי, א. ללוש, י. זמורה

הארץ והאיזור: נ. ספרן, ש. דותן, ד. אבניסטרה

תרגומים: לארצה, פ.פ. דוסטויבסקי, מורתה גרהם

דיון בהוראת הספרות בביה"ס התיכון: אברהם ב. יהושע, יוסף האפרתי, יהודה גיני, אהרן אמיר

עשרות סקירות על ספרים חדשים

288 עמ'. 10 ל"י (חתימה לשנה: 24 ל"י)

"קשת", רח' ביאליק 9, טל. 53040, תל־אביב

הופיע

תפוצות ישראל

שירות מידע על חיי היהודים בעולם

שנה י"א חוברת ד'

בהוצאת הוועד היהודי האמריקני / המכון בישראל

התוכן:

חיית יהודי בבריטניה הגדולה

* העדים היהודיים בבריטניה, — דיפלומטים או שחר עולה ? /בארנט ליטביניוף
* היהודים בבריטניה בעיני ג'אוגרף אנגלי /ג'ון ג'יי
* מצאים סטטיסטיים / ס. ג'. פרייס ומרלינה שמול
* על הארגונים היהודיים בבריטניה / חיים ברמנט
* אילפורד ואדג'וור — שתי קהילות בלונדון רבתי
* ההתם של יהודים בעיר אנגלית אחת / סידני הריס
* האיט־אנד / דן ג'ייקובסון

בהזמנות לפנות:

הוועד היהודי האמריקני, רח' אתיופיה 9, ירושלים

למועצת פועלי חיפה

למפלגת העבודה והמערך

לארגון הארצי של הפנסיונרים ולמרכזו

לארגון הפנסיונרים בחיפה והמחוז

ולכל הפנסיונרים ומשפחותיהם

שנה טובה ומאושרת

ועד הפנסיונרים חיפה והצפון

...אהרן במסיבת עובדי הועה"פ

...ית ההסתדרות הוא בית של תנועה חברתית לוחמת

...אות מעובדי בית הוועד ...על של ההסתדרות הש־...פו אתמול במסיבת ראש ...נה המסורתית, הנערכת ...עם ועד עובדי הוועד ב־...ם הישיבות של הבניין.

...ת ברכת השנה החדשה לעובדי ...הפ ובני ביתם וכן לכלל ...י העובדים הפועלים בישראל, ...שר הממשלה ולממשלת ישראל, ...ות הבטחון, צה"ל וישובי־הס־...הביא המזכיר הכללי של ה־...רות יצחק בן־אהרון, אשר ...את ייחודו של הבית בהיותו ...כז ההתרחשויות האירועים ב־...ה, אירועים שהם סוערים לפר־קים ורוגשים, ואת תפקידו בשליחות המרכזית של מליון ויותר פועלים בארץ. "אחרי הדור שזכה לכך, הסעים המוכיל, שהחלוציות הכי־זה עצמה כדרך המנצחת ולא דר־כם של גדולי רוחות קלים ובצע כסף שעבורם אדם לאדם זאב..."

בית ההסתדרות הוא בית של תנועה חברתית לוחמת, אמר בן־אהרון, ואנו רוצים ושואפים לכונן בארץ הזו איכות־חיים מודרנית, מה שהיה קרוי בפי הראשונים הח־מיקדים בשם חברת עובדים סו־ציאליסטית. הוא קרא לדיכות מ־בית ומחוץ ואיחל לעובדי הועה"פ שיעשו הכל למען שירות שולחי־הם באהבה הוערכה.

שלוש מחברי הוועדה המרכזית לכנסת השמינית

יו"ר ועד עובדי הועה"פ צבי ארצי, בירך את המזכיל והעוב־דים לקראת השנה החדשה, וב־הזדמנות זו איחל הצלחה לשבעה מעובדי בית הועה"פ שנקבעו על ידי מפלגותיהם כמועמדים ריא־אליים לכהונה בכנסת השמינית.

המזכיר בשלוש מחברי הוועדה המרכזית הם: המזכיל יצחק בן־אהרון, אהרון אפרת, הרב מנחם הכהן, הילל זייגל, יהודה יודין, אלי מויאל ונחמה קצב.

המסיבה נסתיימה במפגש רעים על מרפסת הגן בסמוך לאולם ה־ישיבות.

אתה בוחר את

המפלגה

מי בוחר את נציגי המפלגה?

בל המפלגות קבעו בימים אלה את מועמדיהן לכנסת

רק מפלגה אחת בחרה את נציגיה תוך מיצוי

כל ההליכים הדמוקרטיים:

המפלגה הליברלית העצמאית

המרכז בן 400 חבר (המייצג את כל הסניפים) בחר את 15 המועמדים הראשונים בבחירות חשאיות.

חברי ההנהלה (100 חברים) קבעו בהצבעה חשאית ואישית את מיקומו של כל מועמד ברשימה.

המרכז אישר את ההצעה.

לשום "ועדת מינויים" חשאית לא היה מה לומר.

דמוקרטיה בתוך המפלגות היא הכרח לקיום הדמוקרטיה במדינה כולה

הליברלים העצמאיים יציעו בכנסת השמינית חוק מפלגות, שיחייב סדרים דמוקרטיים מפורטים ומבוקרים בכל מפלגה בתנאי למימון ממלכתי

לע

הצבע

הסדר לריכוז שרותים לעולים

במסגרת ריכוז השירותים לעולים הועבר עתה הסדר חדש עם משרד הפנים, שד־פיו מרשם עובדי משרד זה כנים פינת לעולים בסניפי משרד הקליטה ובמשרדיו. אתה לשבוע, ביום קבוע, מבל נציג משרד הפנים ב־הוצאת תעודות זהות, שבו ומקן, רישומים אישיים וקיבלת הכנסה ברשום או־כהונו.

בעדה האמצה, מכמלים עובדי משרד הפנים גם בנושאים אחרים. הסדר זה נכנס לפעולה בקשרית בהם קיימים ריכוזי עולים בערים הגדולות ובאזורי הפיתוח הבאים: קרית שמונה, נצרת עילית, מגדל העמק, כרמיאל ועפולה. קיימת כוונה להרחיב את הפעולה גם לאזורים אחרים.

גם עובדי המכס במידים פינת לעולים, בנצרת, כרמיאל, עפולה ובכו ביום קבוע ובשעות אחר הצהריים, בתום שעות העבודה.

אברהמוביץ: הבחירות אינן הזדמנות לרווחים

תקופת הבחירות איננה הזדמנות לעשיית רווחים בזדיים ב־תנאי השכר ובתנאי העבודה, והאיגוד המקצועי ימנע במפ־עלי העבודה באותה דרך בה [illegible] — לפעול בתקופה זו כאילו אין בחירות ולמלא את הובר־תיו בהגנה על קניני העובדים.

דברים אלה הבהיר אתמול יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי א. אברהמוביץ, בישיבת המחלקה, לאור ידיעות על כוונה של מספר עובדים קיימים או מוכרים.

אברהמוביץ הטעים, כי קבוצת עובדים המסבורות כי ניתן לנצל את ימי הבחירות להוצים ולהשגת הטבות מעבר להסכמי השכר, חייבת לדעת, כי האיגוד המקצועי לא יוכל לפעול לפי לחצים אלה ולא יקבל בצעדים שיש בהם כדי יותר את יחסי־העבודה בבסק ה־ציבורי.

אברהמוביץ סקר את התפתחויות סביב סידרת סכסוכי עבודה בשירותים הציבוריים, ובכללם סכ־סוך המהנדסים בשירות המדינה.

עובדי בתי־המשפט בירושלים וביפה; עובדי המינהל המשק בב־תי־החולים הממשלתיים; עובדי רשות השידור ועובדי מינהל ה־תעופה האזרחית.

משתלמים מאמריקה הלטינית

במחצית הראשונה של שנה זו שלח ארגון מדינות אמריקה 131 משתלמים לישראל, יותר מאשר לכל מדינה אחרת בעולם. ספרד עומדת במקום השני (93) וארה"ב במקום השלישי (68). בסך הכל העניק הארגון מילגות להש־תלמות מחוץ ליבשת האמריקאית ל־379 תושבי היבשת שקיבלו הכשרה ב־12 מדינות שונות.

בספרים אלה מרבצר צלידי הלשכה למילגות והכשרת של ארגון מדינות אמריקה והם מתייחסים לתקופה 1.1.73 עד 30.6.73.

להלן פירוט המדינות אשר אליהן נשלחו המשתלמים: ישראל — 131, ספרד 93, ארה"ב — 68, אנגליה — 22, איטליה 20, בלגיה — 18, צרפת 13, הולנד — 5, שוויץ — 3, פורטוגל — 3, גרמניה — 2, קנדה 1.

ההשתלמויות בישראל כללו קורסים בתחומים שונים, כגון הדרכה חקלאית, תיקנון ותכנון הפיתוח, מיסון לפיתוח עירוני, ועוד.

נאוי מתנגד למעבר רכב כבד בב"ש

מאת סופר "דבר" בנגב

ראש עירית באר־שבע אליהו נאור, הודיע, כי העיריה התנגד למעבר רכב כבד בתוך העיר. הכבישים החדשים שנסלל מבית קמה והמתחבר לדרדרה הנשיאים בבאר־שבע הנגב.

נאוי הודיע על כך בפגישה עם [illegible] החברה להגנת הטבע להוביל את התנועה [illegible] החבורה אזרצי.

ראש העיריה לדעתו, כי הכבישים שלה תסלול כביש עוקף לכבישי הברון באורך קילומטר ושני שבו יעבור כלי הרכב הכבדים.

הכביש החדש לבית קמה מקצר את הדרך לתל־אביב ביותר מעשרה קילומטרים והלילותו צלה כ־22 מיליון ל"י. הכביש נמצא בשלבי גמר והוא נועד להקל גם על עומס התנועה בכביש באר־שבע—עזה.

צחנה מביה"ח "עלית" — צפת

מאת סופר "דבר" בצפת

ריחות צחנה קשים בבית ה־הדיש קפה כמו "עלית" בצפת מצריקים לאחיותה שהם התושבים הם־ריב בירושה של העיר הם מריצים הלונות למשרד הבריאות.

לדברי, בנהלים המושבים זה 15 שנה מאבק נגד בית החרושת, שהוקם בלא רשיון ובהתנגדות משרד הבריאות. [illegible]

פקידי בתי המשפט בחיפה החריפו מאבקם

מאבקם המקצועי של פקידי בתי־המשפט, השובתים חלקית, עלול להתפשט ולגרום להשבתת משרדי־ממשלה נוספים — אמר אתמול, אברהם המאירי, הבמזכירת על תא עובדי־המדינה במועצת פועלי חיפה, בפגישת פקידי בת־רכת בתי־המשפט בחיפה שנערכה לקראת השנה החדשה.

המאירי הוסיף, שאם לא יושב הסדר יוחרף מאבקם של עובדי בתי־המשפט בחיפה וקרא לשר־המשפטים ולנציב שירות המדינה לכבד את עקרונות השוויון בש־כר, בתפקיד ובדרגה, ולהשוות את תנאי עבודתם של פקידי בתי־המשפט לאלה הנהוגים בבתי־המשפט בתל־אביב. הדובר הסי־ציג, כי עובדי בתי־המשפט יתנ־גדו נגד כל נסיון להוריד את חיפה "מהליגה הלאומית" לליגה נמוכה יותר, וציין, כי נציבות שירות המדינה תישא באחריות לתוצאות החרפתו של המאבק. יש התכתבות מפורשת להתחייבויות שניתנו שלא לסטות מעקרון ה־שוויון, אמר.

עובדי בתי־המשפט נוקטים זה כשבוע ימים בנקציות שבהן מקב־לים קהל רק עד שעה 10 בבוקר. עתה החליטו להחריף את מאבקם ומיום א' הקרוב ינתקו כל מגע עם הקהל, עם השופטים, המשטרה, עורכי־דין ויתר באי בתי־המשפט.

נפתח משפט המעילה של עו"ד יהודה

הלהגת קיבות על תנאי מעצר מהפירים המעשי־אתמול עו"ד עו"ד ישראל יהודה, בהתפתח משפטו בבית המשפט המחוזי בתיפה בנאשם במעילה בכספי לק־וחותיו בהיקף של רבבות לירות.

הנאשם פתח בפני השופט כי הוא, כי תנאי לעצור בקשים ללא להכין את הגנתו בצורה נאותה. הוא אמר, כי הוא נתון במעצר זה יותר מתודש, מאז שובו מ־דרה. לדבריו, בחודשים כמעט לא היה בפעם לפעם את המסמכים ש־הוא נזקק לצורך הגנתו — ומסמ־כים אלה מוחזקים על ידי הסניגו־ריה־האשם המדים בפני ה־שופט: "אם לזה קוראים צדק — בשפם הזה — איני יודע מה הוא צדק". לדבריו, גם כמוו בספים אלה של עלסיעת בית המעצר בחדירת המחלקה.

על רקע זה ביקש הנאשם מבית המשפט לצוות על העברתו בתנאי בית, בנימוק שהתביעה תעלם בר־סעה ברמת תנה ב את תארכת כמצוד בבית המשפט העליון. אב ביקשו לעבור אתו דהין על הכוח אלה אלה תכף, לא סבה, לבה את הדין של בדיו, אבה. השופט דחה לתוים את מתן הבר־ לפי לבבי סבכות אלה.

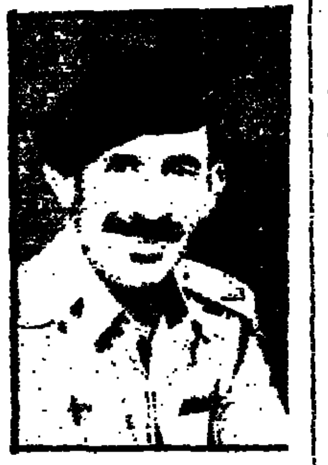

מפקד משמר הגבול תת־ניצב חיים לוי יועלה היום לדרגת ניצב בטקס שיערך בלשכת שר המשטרה.

שערוריה במהלך חקירת מות העציר קורקוס

מאת סופר "דבר" בהרצה

השופט א. שפין, החוקר בפרשת מותו של העציר מאיר קורקוס בתחנת המשטרה של אשדוד, ציווה אתמול על סגן פרקליט המחוז עו"ד פנחס דיין לעזוב את האולם, לאחר שזה מסר על זכותו להציג שאלות לעד שלמה רביבו, שהיה הכלוא עם המנוח בתא המעצר. לאחר שעו"ד דיין לא עזב את האולם כמצווה, הפסיק השופט את מהלך החקירה.

לאחר בירור בין שניהם בלשכת השופט התחדשה החקירה, השופט התרה בסגן הפרקליט, שאם לא יתן לו לנהל את החקירה כפי ש־הוא מבין, הוא ייאלץ להוציאו מהאולם. השופט טען, שהחקירה המקנה איננה משפט פלילי והוא היחיד הרשאי לשאול את העדים ואילו נציגי המבקשת, אשר של

המבונו, עוזיי נ. קליר ונציג ה־יועץ המשפטי עו"ד דיין, הם רק בהוקה עוזרים לו בשעת הצורך כדי לברר את נסיבות המקרה.

במשך החקירה הזה הוביעם לשני שורכי־הדין להגיש לו את שאלותיהם לעדים בכתב. ואכן חלק מהשאלות שהוגשו לו נספ־לו. העד שלמה רביבו סיפר, כי מאיר קורקוס התלונן בתא המע־צר על כאבים, הכה את ראשו בקירות והתלונן על כאבים בלבו. לכן הצעירים שאר העצירים בתא להקיה: "הוא"! "תמא"! העד אמר, שבאותו יותר בלילה נרגע קורקוס ובבוקר אמר שהוא מרגיש יותר טוב אף על פי שהוא לא ביקר אותו. הסמל ז. טמבאק, שהיה מפקד המשמרת ב־אותו לילה הכחיש את עדויות הם של הסמל ז. גדל ורב־טוראי א. כחלון, כאילו ממבקש על ידם מספר פעמים להזעיק רופא. הוא אמר, שהוא נתבקש לעשות זאת רק פעם אחת, ואכן כבר לזמנאי החולון שיש נוהג קבוע למקרים כאלה. המשך החקירה ב־9 באוק־טובר.

ביה"ס למקצועות מנהל ייפתח בחודש הבא

בית הספר לקבוצות מינהל ל־עובדי המדינה ייפתח בתחילת חודש אוקטובר. כך נמסר אתמול. עם השלמת הבניות הלימודים לש־נת הקרובה, בהתאם להחלטת ה־מועצה המדעית [illegible] כל בגיב המדינה.

מנהל בית הספר, משה מאירי, מסר כי בית הספר יכשיר עובדי מדינה בקבוצות המינהל הבכור תפים לכלל המשרדים, כגון ניהול כ"א, ניהול כספים והחבוב־נות, ניהול אפסנאות ומשק, מי־נהל רכישות, מזכירות ועוד.

אושרו מועמדי העבודה בצפת

מאת סופר "דבר" בצפת

מועצת סניף מפלגת העבודה ב־צפת אישרה את רשימת 21 מוע־מדיה לבחירות העיריה.

ואלה שמותיהם: אהרון נחמיאס, המועמד לכהונת ראש העיריה, דן איטק, צבי שטריגור, ד"ר דניאל לייס, משה דהרה, שושנה אסבל, אדריכל אורי מילוסלבסקי, משה אבקסיס, אביבה חגבאי, אלי אבי־כרו ורפאל סביאק.

חשוד בנסיון לרצח שוחרר בערבות

צחי כהן, בעל מפעל לייצור בלוקים בקרית־ארבע, שנעצר ב־12 לחה, בחשד בנסיון לרצחו את כהחיו בירות באקדח ש־היה ברשותו, שוחרר ביום ב' בערבות של 10 אלפים ל"י, על־ידי בית־משפט צבאי בחברון, עד להעמדתו לדין.

כנצרו של החשוד בא בעקבות תלונת שלכה האחרון מנצורה, אב ובנו, שאחד מהם, הבן, נפצע בה־ידיות. לדבריהם, קרה הדבר על רקע התחרות המסחרית עם ה־שניים, שאף להם מפעל לייצור בלוקים באזור התעשיה של קר־ית־ארבע. לעומתם טען החשוד, כי האב והבן הם שתסמו בפניו את הדרך בעזר במכוניתם, ירדו ממנה ופנו לעברו כדי להכותו במוטות ובידיות. (צ)

קול: תנועת התיירות בעליה

תנועת התיירות לישראל, מבזבזת בשנה זו, כמצאר ועד היום, אך תנועת התיירות בתקופה ה־כמבילה אשתקד, [illegible] — אבר שר התיירות, משה קול, בהשיבו מאי הלני העפקים במ־לון "גוריון" בירושלים.

קול הדגיש, כי בתחילת השנה הנוכחית ועד היום, ביקרו בארץ 564,197 תיירים, לעומת 563,944 תיירים בתקופה המקבילה אשת־קד. עוד אמר, כי הגלייה בהיקף תנועת התיירות הסתמנה כבר בא־רבעת החודשים האחרונים. ובר־ציפות השבועות הראשונים של ספטמבר הייתה עלייה של 15 אחוז, לעומת אותה תקופה אשתקד.

כן ציין קול, כי הוכנית "כחרי החבילה", שהוכנה במיוחד ל־התיירי החורף הזלה להיבכר ב־ארה"ב ובאירופה מצליחה: דבה השר מסר גם, שנורבי התיירות הפעילים באוה"ב מצביעים על ירידה ניכרת שחלה בתגובות ה־יירות באמריקה לארציה אירופה ולעומת זאת ציינו בסיפוק את היציבות הקיימת בתנובת התיירות לישראל.

ברט לנקסטר הגיע לצילומי הסרט "משה"

מאת סופר "דבר" בחיפה

שחקן הקולנוע האמריקאי ברט לנקסטר הגיע אתמול לחיפה כדי להשתתף בארץ בצילומים לסרט על משה, בו יגלם את התפקיד הראשי.

לנקסטר בעל זקן קצר, בא עם ידידו, מנכ"ל ושני התולים ש־כוכבו בכלוב מיוחד ברופר בעמר נבר. הוא מסר, שהצילומים בא־רץ יסתכו עד סוף השנה. הס־רט מופק לחברה טלויזית, הוא ימ־שך שש שעות וירוקן בסידרה.

נשדד עובד תחנת דלק בחיפה

שוד מזויין בוצע ביום ב' ב־לילה אחר־חצות בתחנת הדלק על "פז" ליד צומת הצ'ק־פוסט בחיפה.

בשעה 2.30 אחר־חצות הגיעה למקום מכונית פרטית וכה שלר־שה שודדים מזויינים ודעלי־פנים. הם ציוו על עובד התחנה, באני אהרן שחילי, להכתפה על הרצי־פה, נטלו כסבו 200 ל"י שהיו ברשותו ונמלטו.

משטרת חיפה פתחה בחקירה מקיפה והציבה במבואות העיר מחסומים בבאמץ ללכוד את ה־שודדים. (ע)

משנת 1974 ואילך יכמן משרד הפנים את כרטסת בקורת הגבולות המולת רישומים על תנועה ה־יוצאים הנכנסים למדינה — הודיע מנהל־הפנים, ד"ר יוסף בורג.

קצרות

מזכרונות הילדות

כשאני בוחן עצמי ושואל לפקודה של מידת היהדות שבי, היא לא ירתה לי מהורי שהיו עבתדלב. אני כוצא אותו בעצם צעדי לאחיר העולם. נולדתי בראש הבנה ואבא סיפרה לי כי ר' בר מלבד גמרא (הוא רבו של אבי וגם שלי). [illegible] גדול שבעיירה בא אל ביתנו והקע לפניה, ור' בר בעיני בראש הבנה כמלאך־אלהים. זקוף קומה וזקנו ארוך ולבן יורד על הקיטל הלבן שעליה. את פניו איני רואה כי טליתו מכסה אותם עד לכיתפת־שפתו, רק את השופר אני רואה. בידו אחת הוא מחזיקו ואצבעות ידו האחרת מכסות את הכפתיים עד לשופר. שיב הקהל לאמר שבע פעמים ב־צוותא "למנצח לבני קורח מז־מור" ובבית־הכנסת ההולך הם. עתה כל לי לכתוב ההולך הם אילם או בבעבר הפתאומי כ־קולות אדירים של אומרי ה־מזמור עד הסקם הרב ללא כל אידשה קלה כמבטשה לי דפר קת לבי נדמה היה לי כי הנה הנה יתום גם הוא.

ר' בר אומר הפילה בלחש שאינה נשמעת לאיש ובתות ה־ציפיה גוברת. ופתאום קול בוקע מחקים של ר' בר "מן המיצר קראתי יה, ענני במרחביה". הרב הזקן והולדוב עומד על ידו אף הוא בקיטל לבן מקריא לפניו את סדר התקיעות וקול השופר הולך וחזק, מרעיד ד־בהריה, והקהל מתברך בלבו שיכה לבעל תוקע בקי ורגיל כדי בר אשר כל שמן לא יצליח לערבב אותו. "אשרי העם יודעי תרועה".

והוא הוא ר' בר בהשליכו את התקיעות שלאמר מוסף בא, הוא־הוא אל דירתנו לזכות את היולדת בשמיעת קול שופר. כי זוכה לכבוד שכזה.

רך חולים וחברי למשחקים פוגעים בי ואין בידי לעמוד בפניהם. אולם בלבי הרגשה אכר עתה אני קורא אותה עליונות.

ז. דויד

מרכז קהילתי יוקם באפקה

מרכז קהילתי, שיכלול בריכת שחיה בממדים אולימפיים, אולם הת־עמלות ומגרשי טניס ואגפי כינוס דן לנוער עם כל השרותים, יוקם בעילידי עירית תל־אביב — מסר סגן ראש העיר אליהו שפירא, במקס פתיחת מגרש המשחקים ה־150. ש־בתוך תוכנית העיריה להגנת ציבור רים באפקה ב'.

המרכז הקהילתי, ישתרע על שטח בן 10 דונם ליד ביה"ס המקצ־צוני על־שם לידי דיזנוף, הוא ישרת את תושבי השיכונים הל־בוקרן מעוז־אביב־הדר־יוסף ו־שיכוני אפקה.

שפירא ציין, כי בהקמת 150 מג־רשי המשחק המשעשעים, שנפתחו בשנים האחרונות בהלקיה השונים של העיר, השקיעה העיריה כ־מיליון ל"י.

לזכרו של
אוזי גולד ז"ל

חברנו אוזי גולד שהה בכל־צבאו בשך 10 שנים עד היום הגר בן נוחק פהיל חיין בכ"א תמוז תשל"ג (21.7.73) יומיים נלחם על בד גורלה, אך הוברע.

אוזי ובני משפחתו יצאו לבלות בחוף הסבא ובדרך חזרה לביתו בהרצאה כתאונת דרכים קטלניה, נקטל.

הוא הגיע אלינו כמרכב הקלאי, כנתבים והוא לעבוד בסרביות, מצא פרנסתו ב־אחד המתקנים המשוכללים המתחוכבים ביותר לפירוק הפריסי. השתלבותו בעבודה היתה מהירה ולהפליא, המעבר הפלאי הפך לפועל מהיר ללא קשרי הסבה בקביע.

לפני כשנתיים, נבחר אוזי לכהן כועד הפועלים בבית הזיק בחיפה, היא נכנס לע־בודה הצבורית ברצון, הרבה כונו, הקדיש בשיפור תנאי העבודה של עובדי הממשרות, אך יחד עם זאת דאג כחבר ועד שתבודים לכלל ציבור הפועלים.

אוזי נבחר לעבודתו הצבורית בגלל דבהותו בשלמות העצית, הוא היה איש ביקורת אך לא הביקורת לבדה שימשה לו זרקור להארת דרכו. הוא היה גם איש הפ־שרות שהשרה שלוה ונועם בין הסובבים אותו. אישיותו הביוחדת הרבה לליכוד הח־ברים ואוזי היה זה שלא פעם יישר את ההדורים וחילוקי הדעות שנתגלעו וזאת בדרכו הביוחדת לא לפגוע באיש. אך, גם לא לקפח את זכותו של הפרסנר לריכה.

בהבחרו לתפקידו הציבורי תרם רבות, וכעובד משכרת שיקעות הבכוהה יקרות עבורה. היה המיר נסון לתת מזמנו לבונן הכלל, תקופת ההכונה שלו ושל חבריו בועד עמדה להסתיים, אך הוא הודיע שי־יהיה מוכן להמשיך ולמלא את אשר הוטל עליו, אך האסון המר גדע אותו כרזה שנגדעת עץ בעונת לבלובו.

כשפחתו, אשתו יהודית וילדיו הגאונים יוסי ושובה (גיטה) הספידה, בעל ואב מסור דואג ואוהב ואהבתו הב־רי. בבתי הזוקק הספדנו בלוה נאבן ולהם ישר וזאת כאשר הוא בגלוא אנו בן 43 היה במותו.

אוזי הפן את בתו והנה עבד להיות סבא ובגיל כה צעיר, אך יד הגורל האכזרית כבצה כבנו זאת. חבריו לע־בודה, רציו לנשק בעבם עבר ליחוד כלחמות וכתם גברים קשוחים נראו בצערים ליד קברו הרענן הזולו דמעותם בשקט, הם בכו והספידו את האבדה הגדולה. אוזי היה ל־חבריו בדיוק כשם שהיה למשפחתו, כבור הדואג לאלה וגם לאלה, אך עקר האבדה היא בראש וראשונה למשפחתו.

אוזי ידע להתחבב על כבירי בהו הרחוקה והקרובה גם יחד, וקשר מיוחד נרקם בינו ובין משפחת פילסרקי, בני משפחת התנו. כולנו נזכור אותו כפי שהיה, גבוה, מרשים מקפיד בלבושו ובהד־פעתו, וזכרו לא ימוש מאתנו. חבריו בועד הפועלים ולעבוד דה בבית הזוקק בחיפה יכציחו את שמו. נזכור אותו כאילו הוא עבנו, כי קשה עד לכאוד להשלים עם השובדה כי הוא אינו עוד אתנו.

מוכירות מועצת פועלי חיפה ועד פועלי בתי זקוק לנפט וחבריו לעבודה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית של בעלי, אבינו וסבנו היקר
יעקב קרטון ז"ל
ההלויה תצא היום, יום רביעי, כ"ט אלול תשל"ג (26.9.73) בשעה 10.00 לפנה"צ מבית החולים "אסותא" רחוב ז'בוטינסקי 60, תל־אביב לבית העלמין בחולון

המתאבלים:
אשתו — צילה
בנותיו — רות ובייב
גילי קינן
אחיו, אחיותיו
וכל בני המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית של חבר ההנהלה היקר
יעקב קרטון ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה האבלה

"זהר"
חברה להנדסה בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

אנו אבלים על פטירת חברנו
שמעון גלעדי ז"ל
איש תנועת העבודה
עובד ותיק במועצת פועלי רמת השרון

ומשתתפים בצער המשפחה.

ההלויה תצא מבית הפועלים היום, יום רביעי כ"ט באלול תשל"ג, 26.9.73 בשעה 10.30 לפנה"צ לבית העלמין הישן ברמת השרון.

מועצת פועלי רמת־השרון
המזכירות והעובדים

במלאות שנתיים למותו של חברנו
נתן היימן ז"ל
נעלה לקבורו להתייחד עם זכרו ביום א' ד' תשרי תשל"ד, 30.9.73, בשעה 15.30.

קבוץ יראון

לחברתנו זיוה שילו
תנחומים כנים בהלקח ממך בעלך היקר חברנו
אבא שילו ז"ל

המשפחות: גלר מוטה וזאב, בלפר דוד וזאב, שרוני פסיה ויהודה, דברת לאה ושלמה, כהן תמר ואריה, פרוננבקי הודה ואברהם, אלמוג ניצה ומיכה, ועירא קלרה ויואל, קדם שרה ויצחק, שורלובסקי אילנה ויוסף, יעקבי חנה ומשה, בוקס בתיה ומיכאל, גרינברג צפורה ודוד, בן־שמעאל מרים ודב, מנוח רונה וחיים, פריבר אידה ובניה, הכטר רבקה ואהרן, [illegible] אשכנזי לילי ונסים, גמולי יעקב ורעיתו, נחושן אהרון ורעיתו, אברוצקי יפה ושמי, שוסבן דב ורעיתו, בורקים עדה ומרדכי, כפיר נחום, עבדול קאדר עבדול חי, וינפלד אפרים ורעיתו, ורדשבסקי משה ורעיתו, דובבקי עפרה ובאל, פלאי דליה ואילן, אנגל חוה ושלמה, גרמן בלה, הוכשר מרים וחיים, ארונובסקי שהורה ובניה, ליפשיץ חנה ואלכסנדר, הדרי חוה והייב, דאש שרה ומנחה, דבורקי מונה ומרדכי.

למשפחת זיו ולקבוצת דגניה ב'
אתכם באבל על מות
דניאל ז"ל
החבר, המדריך, וידיד ביתנו

בית מסדה

עם בית דגניה ב'
ומשפחת זיו
אתכם באבל במות
דניאל ז"ל
עובדי הבננות ובית גנוסר

לחברנו אברהם בן־בסט
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
חבריך לעבודה ב"דזי" פתח־תקוה

על פטירתו טרם עת של יקירנו
זכריה (זוניה) שוהם ז"ל
אנו אבלים

משפחות:
שרון סוניה ויוסף
שרון פפה, יצחק והילדים
רוזן אליזה ויעקב

נבוכים ואבלים על מותו של חברנו לעבודה סגן מנהל אגף הקצאות ורשוי
אינג'. זכריה שוהם ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה

מנהל אגף הקצאות ורישוי
וחבריו לעבודה בנציבות המים

אבלים על מותו של חברנו לעבודה
אינג'. זכריה שוהם ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה

נציב המים
עובדי הנציבות
וועד העובדים

ביום השנה
לפטירת בעלי ואבינו
שרגא שטרסמן ז"ל
הערך אזכרה ביום ראשון, ד' תשרי תשל"ד (30.9.73) בשעה 3 אחה"צ בבית העלמין בהרצליה.

אוטובוס יצא מבית המנוח, רח' הס 18, הרצליה

במלאות שנתיים לפטירתה של יקירתנו
צפורה אהרונוביץ ז"ל
נעלה לקברה לאזכרה, ביום ראשון ד' לחודש תשרי תשל"ד 30 לחודש ספטמבר 1973 בבית העלמין בחולון.

נפגשים ע"י השער הישן

המשפחה

ביום ראשון, ד' תשרי, תשל"ד — 30.10.1973
במלאות תשע שנים לפטירתו של
דוד השל בן ר' משה שיין ז"ל
נעלה את זכרו בבית העלמין בחיפה, בשעה 3 אחה"צ.
פגישה על יד השער של בית הקברות
ידידיו ומוקיריו מתבקשים להשתתף

המשפחה

למשפחת בורנשטיין ולבית טמפו
השתתפותנו הכנה באבלכם הכבד
בהלקח
צבי ז"ל

בית פניציה
חיפה - ירוחם

למשפחת בורנשטיין ולבית "טמפו"
אנו משתתפים באבלכם הכבד
בהילקח מכם יקירכם
צבי בורנשטיין ז"ל

"רמון"
גבעת ברנר

לידידנו
משה בורנשטיין ומשפחתו
עמכם באבל הכבד
על מות בנכם
צבי ז"ל

כור תעשיות בע"מ
כור מפעלי זכוכית וקרמיקה

לקבוצת דגניה ב' ולמשקי עמק הירדן
אתכם באבלכם על מות
דניאל זיו ז"ל
הדגול ורב הפעלים

עובדי "נטפים"
וחברי קבוץ חצרים

בקואופרטיבים

ליצרנות, תחבורה ושירותים

מוגש ע"י אגף המרכז והדרום במרכז הקואופרציה (5)

שר העבודה, יוסף אלמוגי, בראיון עם כתבנו יונה שמשי:

„אינני רואה סיבה מדוע לא יקומו בתי חרושת רציניים על בסיס קואופרטיבי"

„בבואי למשרד העבודה לפני חמש שנים, הצבתי לעצמי — בתחום הקואופרציה — מטרה לפעול להקמת קואופרטיבים חדשים בשלושה מישורים: א. עידוד צעירים, בעיקר משוחררי צה"ל, להקים קואופרטיבים יצרניים חדשים; ב: להקים קואופרטיבים חדשים בענפי השירותים, בעיקר על ידי ניצול כוח אדם מוגבל בכושר עבודתו מבחינה פיסית; ג. למנוע פירוק קואופרטיבים קיימים והקמת חדשים. ידעתי שהמשימה לא קלה, אבל האמנתי בהצלחה אם יוקדש לכך המאמץ הראוי", אומר שר העבודה, יוסף אלמוגי.

בעצם אפשר לומר, כי בבואי למשרד העבודה כצאתי [illegible] פרקים קואופרטיבים ליצרנות, לאשראי ולשיכון. הגעתי למסקנה, כי אם התפקיד שנותר למשרד העבודה — בתחום הקואופרציה — הוא רישום, פירוק, פיקוח וביקורת בלבד, הרי שאפשר להעביר את הנושא למשרד המשפטים. [illegible] תפקידי משרד העבודה הוא גם לדאוג לביקורת, גם לפקח, אבל בעיקר ליזום הקמת קואופרטיבים חדשים".

17 קואופרטיבים חדשים — הישג המדיניות החדשה

„זהו, בתום התקופה של חמש שנים בתפקידי כשר העבודה, אני יכול להצביע על כמה הישגים [illegible] התחלה. הוקמו 17 קואופרטיבים חדשים, בעזרת הקרן המיוחדת שהקמנו בהוצאות משרד העבודה וחברת העובדים, היא [illegible]. זאת ועוד. הופסק גם תהליך [illegible] קואופרטיבים [illegible] לבוא לעזרת הקואופרטיבים שנתונים במצוקה כספית, על ידי הלוואות מקרן מיוחדת של ביטוח והשלמת הכנסה" — אומר שר העבודה. „הקואופרטיבים החדשים נושאים את עצמם, כבר עתה, והתקופה של 3—4 שנים איננה זמן ארוך. התרומה [illegible] 17 הקואופרטיבים גדולה נוכח העובדה כי הם הוקמו בתקופה של גאות בכלכלה, שהרי ידוע כי דווקא בתקופה של מיתון קיימת אהדה ונכונות לפנות לקואופרציה. [illegible] הדבר, [illegible] לדעתי היעד חשוב של המדיניות שהנהגנו במשרד העבודה".

קואופרטיבים של 25—30 חברים

אגב, כשהוקמה אותה קרן — הידועה כ„קרן אלמוגי" — היו [illegible] ובאות פניות אל יוסף אל[מוגי] [illegible] בבקשה לקבל הלוואה מהקרן. רבים מהפונים היו קואופרטיבים קיימים. השר שקבע לעצמו מדיניות שכספי הקרן יופנו רק להקמת קואופרטיבים חדשים היה צריך לעמוד בלחצים רבים כדי לקיים את המוצהר. הון הקרן בהקמתה היה 5 מיליון ל"י. עד כה נוצלו [illegible] — 2 מיליון ל"י. כך שכל המעוניין להקים קואופרטיב חדש יש לו לאן לפנות בבקשה לקבלת הלוואה בתנאים נוחים מאוד.

קואופרטיב חדש [illegible] יכול לקבל הלוואה בין 50 ל־70 אחוז בגובה ההשקעה. קרן אלמוגי נותנת [illegible] הלוואה [illegible] עד לשיעור של 90% מכלל ההשקעה. החוק מחייב שבקואופרטיב יהיו לפחות 7 חברים, אולם המדיניות היא שעדיפים קואופרטיבים שמספר חבריהם הוא 25 עד 30 איש.

יוסף אלמוגי, שר העבודה

„קואופרטיב לא בהכרח צריך להיות מזוהה עם בית־מלאכה. אינני רואה סיבה מדוע לא יקומו בתי־חרושת רציניים על בסיס קואופרטיבי. בממשלה [illegible] לעודד כל צורה של יצור לקידום המשק ובמיוחד צורה [illegible] אפשרות ניהול עצמי, בעלים אחרות: „קואופרטיב" — אמר לי שר העבודה יוסף אלמוגי. הוא הוסיף, כי טעות לחשוב שבגבולה של הממשלה לבדה — בלי שיתוף מצד גורמים ציבוריים אחרים, שחייבים להשקיע בכך יותר מחשבה ואף יותר אמצעים — ליזום את הקואופרציה.

עולים חדשים ומפעלים קואופרטיביים

אחד המקורות של כוח אדם להקמת קואופרטיבים חדשים הינם העולים החדשים. עד כה לא נעשה המאמץ הדרוש לשכנע את העולים לפנות לתחום זה של המשק בישראל. ניתן ואפשר להקים קואופרטיבים של עולים חדשים, בעיקר אקדמאים, כבין עולי ברית־המועצות. עד כה הוקם רק קואופרטיב אחד של המהנדסים ובוודאי שניתן להגדיל מספר זה.

שלוש קרנות חדשות לקידום הקואופרציה

שר העבודה גילה, כי משרד העבודה נמצא בשלב מתקדם לגבי הקמת שלוש קרנות חדשות: קרן לקואופרציה הערבית בסכום של 10 מיליון ל"י שתסייע להקמת סופרמרקטים וצרכניות [illegible], בעיקר בישובי פיתוח; קרן [illegible] בסכום של 2 מיליון ל"י וקרן להון חוזר שההון שלה יהיה אף הוא בסדר גודל של מיליוני לירות. המגמה היסודית היא של ריכוז כל הטיפול בקואופרציה על גווניה במשרד העבודה.

חינוך והסברה

השר מדגיש את העבודה החינוכית הרבה שיש להשקיע להרחבת והעמקת [illegible] הקואופרטיבית. בהקשר זה הוא מציין את [illegible] לקואופרציה. במשרד העבודה עובד [illegible] לפני תחילת הסכמים עם אוניברסיטאות תל־אביב וחיפה בדבר הקמת מכללה לקואופרציה במסגרת [illegible] ההיאר הראשון במדעי החברה. [illegible] הנהלות הקואופרטיבים [illegible] כן [illegible] הפעולה החינוכית בקרב [illegible] בין משרד העבודה ותנועת המ[illegible]בים.

ומה בקואופרציה הערבית

שר העבודה עבר בשיחה עמי גם על הרחבת הקואופרציה בכפר הערבי, הן בתחומי הקו הירוק והן בשטחים המוחזקים. הקואופרציה הערבית בתחומי הקו הירוק נמצאת בעליה [illegible] בארבע השנים האחרונות. רוב המפעלים היום [illegible] הערבי, ביניהם [illegible] הן בכפרים [illegible]. לא כבר נערך יום עיון [illegible] קואופרטיבים ערביים במדינת ישראל, ביוזמת [illegible]. הוקמה קרן [illegible] הקואופרציה [illegible] פעולותיה [illegible] בכפר הערבי. בשטחים [illegible] אגודות [illegible] אלה הן אגודות [illegible] בעיקר באשראי, בשיווק [illegible] לאגודה להכוון [illegible] הנטיה בכפרים הערביים היא להקים אגודה שיתופית [illegible], השיווק והספקה [illegible] בכפרים. [illegible] אופרטיבים בתחום [illegible] עתה נטיה להקים גם קואופרטיבים שיעסקו בשיווק [illegible].

בסיכום, שר העבודה רואה חשיבות רבה בפיתוחה של הקואופרציה על גווניה היא אחת הדרכים להקמת מפעלים רווחיים [illegible] עבודה וניהול עצמיים, לכך צריכים להירתם כל הגורמים, הממשלה, ההסתדרות והקואופרציה.

משימותיה ואתגריה של הקואופרציה

מאת ישראל גיל

התנועה הקואופרטיבית בישראל רשמה לזכותה במרוצת השנים הישגים לא מבוטלים וידעה בשנות קיומה הארוכות מעלות ומורדות רבים. אולם, אם עיקר ההישגים הוא בתחום העצמאי של קואופרטיבים שהשכילו להתעצם ולהתפתח היטב, הרי כתנועה עדיין מתלבטת הקואופרציה בחבלי מסגרת ומיבנה, מבקשת דרכים להעמקת אופיה החברתי ונלחמת על הכרה כוללת בייחודה כתנועה שיתופית שאינה תנועת שכירים ואף לא התאגדות של פרטים עצמאיים.

תנועה ציבורית — ותנועת הקואופרציה בכלל זה — נבחנת בשלושה דברים: ברעיון המונח ביסודה, בכלים האירגוניים שהיא יוצרת ובהבטחת דור־ההמשך שישא את דגלה לאחר זמן.

הרעיון הקואופרטיבי שוב אינו [illegible] ואינו זקוק [illegible]. הוא הוכיח את עצמו בתנאי הארץ בכל אחת מן הצורות שבהן בא לידי ביטוי: בהתיישבות, בתחבורה, ביצרנות ובשירותים. אולם, אם [illegible] ההתיישבותית הקואופרטיבית הצליחה ליצור לעצמה כלים אירגוניים מרכזיים ולהיות לגוף מלוכד ואחיד — הרי הקואופרציה העירונית [illegible] אינדיווידואליים בלבד. מרכז הקואופרציה, שהוקם לשמש מסגרת־גג לכלל [illegible] — התחבורה, יצרנות והשירותים — עדיין לא הגיע למיצוי האפשרויות וליצירת המסגרות האירגוניות הכוללות, שיהפכו אותו בפועל [illegible] של התנועה הקואופרטיבית כולה.

האתגר והייחוד

ויאמר בפירוש: גם אם [illegible] שלוש [illegible] של הקואופרציה זו [illegible] בגודלן, בעצמתן הכספית, במספר חבריהן ועובדיהן וכן בבעיותיהן [illegible] — לכל אחד ואחד מהקואופרטיבים המאוגדים בהן, בלי הבדל גודל ומצב כספי, יש אתגר וייחוד משותפים: להיות בעלים לעצמם ולהצליח בעצמיהם. מרכז הקואופרציה חייב, איפוא, להיות הכתובת שבה ימצא כל קואופרטיב **אוזן קשבת** לצרכיו ולבעיותיו **ויכולת** לסייע לו בפתרונם. אם לא נשכיל לדאוג לקיומם של הקואופרטיבים הקטנים, [illegible] באותה מידה שאנו דואגים לקואופרטיבים הגדולים — כי אז לא יהיה קיום [illegible] ובטוח לתנועה הקואופרטיבית כתנועה [illegible] חברתית כאחת.

מאגר של כוח אדם בקואופרטיב

אנו חייבים בחשבון־נפש זה יום יום — ויותר מכל בזמן הזה — שיש לראות בו שעה מיפנה לקידומה של התנועה הקואופרטיבית בישראל. עלינו להעמיק את [illegible] הבין־קואופרטיבית על־ידי יצירת מאגר של כוח אדם [illegible] בכל אחד מהענפים המאוגדים בקואופרציה. אנשים שהוכיחו את עצמם במסגרת הקואופרטיבית [illegible] כלליות, [illegible] משקים ותיקים [illegible] לעזרת ההתיישבות החדשה בכפר. כל קואופרטיב חדש שיוקם צריך להיות מלווה על ידי חבר ותיק ובוגר, אשר יכוון את החדשים בצעדיהם הראשונים [illegible] על רגליהם. זהו אתגר חברתי ראשון במעלה, שבו ניבחן כתנועה. אותו מאגר של כוח־אדם [illegible] יוכל לשמש גם כעין „פלוגת־הצלה" של התנועה, שתפעל לסייע לקואופרטיבים [illegible] המתלבטים בבעיות קשות. ובשלב מתקדם יותר אולי יימצאו למאגר זה [illegible] הכשרה, במטרה ליצור את עתודת דור־ההמשך בקואופרציה, נראה שכיום אין לו כמעט [illegible].

מעמדו של החבר בקואופרטיב מבחינת החוק

[illegible] של החבר בתנועה הקואופרטיבית כיום איננו ברור כל צרכו מבחינת החוק. יש ויכוח [illegible] בין הקואופרטיבים ובין [illegible] על הגדרת חברי הקואופרטיבים. מצד אחד, כבעלי [illegible]

ישראל גיל, יו"ר מזכירות „אגד" וחטיבת התחבורה במרכז הקואופרציה

אפשר לראות אותנו כעצמאים. מצד אחר, כעובדים, הרינו שכירים המקבלים משכורת מאושרת, ויש לראות בנו חלק מכלל ציבור העובדים במדינה. [illegible] על הגדר" יוכל להיפסק רק לאחר שיוחק חוק קואופרציה ובו פרק מיוחד על הקואופרציה ליצרנות, תחבורה ושירותים המגדיר בבירור את זכויותיו וחובותיו של חבר הקואופרטיב, ממש כפי [illegible] על חבר כמשק עובדים.

נציגות ישירה במוסדות

אולם, חוק בלבד אינו יכול לקדם תנועה. כדי לקדם את הקואופרציה, להעמיק את השפעתה ולהביאה לכלל ביטוי [illegible] המשקי החברתי, יש לשתף את נציגי התנועה במוסדות [illegible] על ידי ייצוג הולם ומלא. בעינינו חייבים להיות חברים במוסדות המנהלים של המשק ההסתדרותי [illegible] (דבר שהוגשם בחלקו), במוסדות המוניציפאליים והממלכתיים ובבית המחוקקים. רק נציגות ישירה של התנועה בגופים אלה יכולה להבטיח כי ענייני הקואופרציה לא יידחקו לקרן־זווית וכי התנועה תזכה ליחס ולטיפול כראוי לה.

היערכות מבית

אנו עומדים כיום בתקופה של [illegible] ועשייה משקית מואצת. זהו המצב [illegible] בהיקף [illegible]. המציאות הכלכלית במדינה [illegible], כי עשויה לחול תמורות ויתכן [illegible] בתקופת [illegible] בפעילות הכלכלית. התנועה הקואופרטיבית חייבת להיערך מבית לקראת המצב האפשרי ולהכין בעוד מועד תכנית פעולה שתבטיח, בעיקר, לקואופרטיבים הקטנים והחלשים שבתוכנו אפשרות של קיום גם במציאות המשתנה. זוהי ההזדמנות שלנו להוכיח, כי בכוחה המלוכד של הקואופרציה ניתן להתגבר על מכשולים ולסייע לחוליות החלשות שבשרשרת. זוהי גם ההזדמנות להוכיח, כי התנועה הקואופרטיבית היא אכן תנועה חברתית, המושתתת על אדני העזרה ההדדית והרעיון השיתופי.

עתידנו — בהקמת תנועת נוער

ולבסוף, מספר מלים על דור ההמשך. בצד הדאגה לבעיות היום־יום, להשגת מיכון הולם ולפיתוח המשק הקיים — עלינו לראות ביצירה עתודה של דור המשך משימה ראשונה במעלה.

יש בתוכנו מספר קואופרטיבים, המונים כבר שנים רבות לקיומם, והשאלה דור הממשיכים חריפה בהם במיוחד. אמנם, בקואופרטיבים הגדולים יש תנועה מסויימת של הליכת בנים בדרכי אבותיהם, אך תנועה זו היא טבעית יותר מאשר מכוונת. אין לנו נוער [illegible] על [illegible] הקואופרציה [illegible] בתנועה הקואופרטיבית אורח חיים [illegible]. אחד האתגרים הקשים, שיש לתת עליהם את הדעת — לדעתי — הינו, איפוא, הקמתה של תנועת נוער קואופרטיבית, כדוגמת הנוער העובד והלומד, תנועה שתחנך לערכי קואופרציה ולהגשמה קואופרטיבית. רק יצירה של תנועה כזאת, אשר גרעינה יוכל לבוא בקרב הבנים של חברי הקואופרטיבים הקיימים, עשויה להבטיח את המשכיותה של התנועה ואת התעצמותה ההדרגתית.

שנת מיפנה לקואופרטיב „דן"

מאת אהרון שני

אין ספק, כי השנה היא שנת מיפנה ל„דן", הקואופרטיב העירוני הגדול ביותר בעולם להתחבורה ציבורית.

לאחר מלחמת ששת הימים, כאשר בעקבותיה שונו פני המדינה ובכללה גם המפה התחבורתית, נוצר צורך להתוות קווי תחבורה חדשים כדי להקל את הנסיעה על הציבור. זאת ועוד. מסתבר, שהגרעון הכספי של „דן" המסתכם בעשרות רבות של מיליוני לירות, נובע מקשיי התחבורה של הקווים העירוניים. הפיתרון יכול לבוא רק על ידי הוספת קווים חיצוניים ל„דן" או על ידי מיזוג „דן" ו„אגד" שיביא יתרונות לכל ויחסוך סכומים גדולים.

שר התחבורה קיבל את [illegible] הנהלת „דן", החליט להירתם לפיתרון מצוקת התחבורה בגוש דן ולפעול להעלות המצב הכספי של הקואופרטיב על ידי הוספת קווים חיצוניים ל„דן" (הקו לירושלים ולשטחים בעבר לקו הירוק). בעקבות הפניה של „אגד" ו„דן" בבקשה לחדש את פעילות ועדת [illegible], הטיל שר התחבורה על הועדה לבדוק את ההצעות של שני הקואופרטיבים המעוניינים במיזוג [illegible] להגיש את המלצותיה עוד לפני הבחירות.

עדיפות לרכב הציבורי

השנה הזו, לראשונה, [illegible] אגף התנועה ב„דן" לשינוי פני התנועה בעיר. סקרים הנעשים באופן שוטף, [illegible] על ידי אנשי „דן", מוכיחים, כי לא רחוק היום והתנועה בעיר [illegible] כליל אם לא יימצא פיתרון לבעיה. [illegible]

בשלב הראשון הצליחו אנשי „דן" לשכנע את הגורמים המוסמכים [illegible] ולתת עדיפות לרכב הציבורי [illegible]

[illegible] הרכב

אבל, [illegible] שלא די בהצלחה [illegible]

[illegible] שנת 1973 תירשם בתולדות „דן" ככניסה לעידן המודרני בתפעול [illegible] 150 אוטובוסים חדישים ומודרניים — כמותם לא נראו בעולם על כבישי ישראל — בנויים ע"י חברת באס אנד קאר מרכיבים אמריקאיים מטיפוס ג.מ. — [illegible]

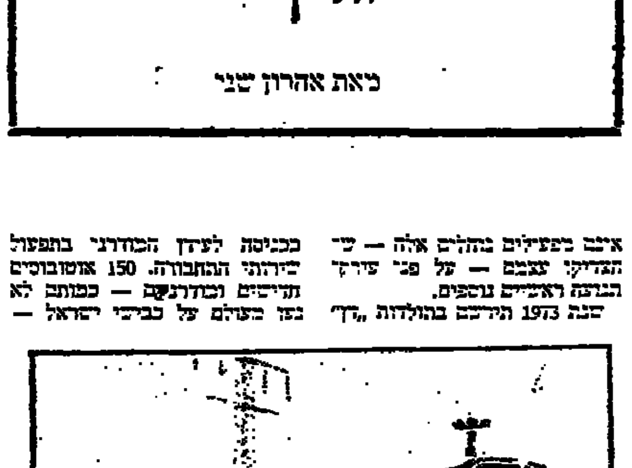
אוטובוס חדיש בנוי ע"י באס אנד קאר

תחנת אוטובוסים, תוצרת „האירגז צריפין", בצבעים מרהיבים

מחזור הקואופרטיבים 716 מיליון ל"י

לסוף שנת 1972 הגיע מחזור הקואופרטיבים ביצרנות, תחבורה ושירותים ל־716 מיליון ל"י לעומת 553 מיליון ל"י לסוף 1971. פירוש הדבר, כי חל גידול של 163 מיליון ל"י או כ־30%. נתונים אלה נמסרו לנו מברית הפיקוח לקואופרציה ביצרנות, תחבורה ושירותים.

באותה תקופה עלה שכר העבודה מ־346 מיליון ל"י ל־468 מיליון ל"י, גידול של 122 מיליון ל"י או כ־35%. הרכוש הקבוע גדל מ־172 מיליון ל"י ב־1971 ל־208 מיליון ל"י ב־1972, גידול של 36 מיליון ל"י או כ־21%. ההון העצמי גדל ב־15 מיליון ל"י או כ־9%, מ־197 מיליון ל"י ל־212 מיליון ל"י.

המחזור הצפוי לשנת 1973 — מיליארד ל"י.

*

200 כיכר ל־70 קילומטר

יש גם עניין של „כבוד" באספקת לחם. לא תמיד אתה מספק לחם, כדי להרוויח. יש שאתה גם מפסיד, אך הסיפוק [illegible] אוכלים לחם שלך זה יותר מ־20 שנה — היא תעודת זהות נאה כשלעצמה. עשו חשבון: 200 כיכר לחם ל־70 קילומטר. המאמץ וההוצאה אינם עומדים בשום שיקול כלכלי.

אם כן, מדוע אתם מובילים שמה את הלחם?

„זה הגאווה שלנו", אומרים אנשי המאפיה הקואופרטיבית [illegible] בבאר־שבע. „גם הקיבוצניקים האלה לא באו [illegible] ב־1943 בגלל כדאיות כלכלית. שאנשים כמו הם יאכלו את הלחם שלנו, זה יותר מרווח — זה זכות".

יו"ר מרכז הקואופרציה, ישראל זיו:

הקואופרציה לקראת השנה החדשה

יום עיון לחברים בנגריות הקואופרטיביות

כנס הנהלות הקואופרטיבים באגף המרכז והדרום

בשנה האחרונה ידע המשק הישראלי זעזועים רבים כתוצאה משביתות, השבתות וירידה במוסר העבודה. אולם, על רקע הסערות שפקדו את המדינה בשטח יחסי העבודה בולטת החשיבות הרבה של הזדהות העובד עם המפעל — וזוהי הקואופרציה.

[illegible]

הקואופרטיב כיעוד לדמוקרטיה

[illegible]

רצון חפשי, התאגדות הבאה [illegible] לא את ההון, אלא את בני האדם. [illegible]

[illegible] הצורך במדיניות [illegible] פריצה את השכר. שבעים אלף איש חיים ומתפרנסים במסגרת 151 הקואופר[טיבים] [illegible]

ישראל זיו, יו"ר מרכז הקואופרציה

[illegible] את אחד המקומות הבולטים ביותר בתוך התנועה הקואופרטיבית בעולם כולה.

הסתגלות לתמורות

בוועידתה השמינית החליטה התנועה הקואופרטיבית ליצרנות, תחבורה ושירותים להתאים עצמה לתמורות שהתחוללו במשק ובכלכלה בישראל תוך שמירה על ייחודה החברתי ועקרי היסוד של הקואופרציה. [illegible] דרכים [illegible] חדשות בהקמת קואופרטיבים ובקליטת עולים [illegible]

הזדהות העובד עם המפעל – זוהי הקואופרציה * הקואופרטיב – התאגדות מתוך רצון חפשי * הקואופרטיב כמסגרת לקליטת עולים * הסתגלות למשק המשתנה

המדינה חייבת לסייע

[illegible]

גידול ניכר בהון „מגן"

הון „מגן", קרן הפנסיה המרכזית לקואופרציה ביצרנות, תחבורה ושירותים, גדל בשנת 1972 ב־22% בקירוב (45 מיליון ב־1971 — 55.5 מיליון ב־1972).

„מגן" המשיכה בשנת 1972 בפעולתה הברוכה של הענקת הלוואות לחברים [illegible] שהורמו לרווחתה של המשפחה. במשך שנת 1972 קיבלו למעלה מ־500 חברים הלוואות בסכום כולל של 1.5 מיליון ל"י. [illegible] קיבלו המפעלים הקואופרטיביים הלוואות [illegible] לצורך הרחבה וביסוס בסכום של למעלה ממיליון ל"י.

מספר הפנסיונרים הגיע בסוף שנת 1972 לכ־600 איש. הרוב הגדול של הפנסיונרים הם מקבלי פנסיית זיקנה. מקבלי פנסיית נכות ופנסיית שאירים מהווים מיעוט. תשלומי הפנסיה בשנת 1972 הסתכמו בלמעלה מ־1.6 מיליון ל"י.

„מגן" — בקואופרטיבים ביצרנות, תחבורה ושירותים — ידועה במינהלה הדמוקרטי [illegible] הוא גם מקור [illegible] המתמדת. אחת לשנה מתכנסים חברי „מגן" [illegible] אסיפה כללית לשמיעת דו"ח ולבחירת המוסדות המנהלים של הקרן.

„הארגז צריפין" מייצר מבנים מפייברגלס

מאת י. ש'

מיבנה מודולרי חדיש ה־עשוי מחלקי פיברגלס ב־עיצוב מרהיב, ובעל תכונות בידוד טובות, פותח לאח־רונה ואף הוחל בייצורו ב־בית החרושת „הארגז צרי־פין". תחילה יוצר המיבנה עבור צה"ל והוא שימש כ־יחידות מגורים או אף כחד־רי אוכל, אולמות תרבות ו־מחסנים. בהשקעה של מאות אלפי לירות פותח המיבנה המודולרי לכך ש־אפשר יהיה להרכיב ממנו יחידות כמגורי קבע, די־רות קייט, משרדי שדה, מחנות עבודה ועוד.

המיבנה המודולרי הוא רב־תב־ליתי ויכול לשמש כחדרי מגו־רים במלונות בעלי דירוג של שלו־שה כוכבים, כפרי נופש, לייטנוה, חדרי אוכל, כלתחות בחופי רחצה ודוכני קופה ובמדינים ציבוריים.

ניתן להקמה בכל שטח ללא עבודות הכשרה

המיבנים המודולריים מורכבים בתאים תלת ממדיים במידות של 2.5×3×3 מטרים כל אחד, כהם ניתן להרכיב צורות שונות של מיבנים. יחידת היסוד במיבנה ה־מודולרי היא בשטח של 9 מ"ר הניתנת לצירופים רבים ובגדלים שונים. אחת מהתכונות החשובות של המיבנה המודולרי שפותח ב„הארגז" היא, כי הוא ניתן לה־קמה כמעט בכל שטח, ללא עבודות הכשרה. בתוך קירות המיבנה ה־מודולרי מותקנים תוך כדי ה־ייצור מערכות אינסטלציה לחשמל, מים, ביוב ואף לחיבור אל טלפון.

תכונות בידוד מעולות וקל בהחזקה

תא היסוד של המיבנה המו־דולרי מורכב ממסגרת תלת־ממ־דית דמויית קוביה שנוצרת מח־בורים של 8 חלקים. מובטחת אט־מות מוחלטת בפני מים בחיבור היחידות. המסגרת, הגג והקירות עשויים שתי שכבות של פולי־אסטר מבורזן בסיבי זכוכית ובי־ניהן פוליאוריטן מוקצף בעובי כו־לל של 4 ס"מ. הפוליאוריטן מק־נה למיבנה תכונות בידוד מעו־לות. בדרך כלל נרשמת בגלל תכונות הבידוד הללו ירידה בטמ־פרטורה בפנים של 8—7 מעלות.

מנהל „הארגז צריפין", חנוך דנ־ציגר, סיפר לי, כי המפעל הגיע לפיתוח המיבנה המודולרי בה־פרויקט אחר הכלכה התעסוקה ב־מחלקת הפיברגלס העוסקת בייצור חלקים לאוטובוסים. כשהוחל ב־פיתוח המיבנה המודולרי, התברר הסיכויים לייצור של יחידה בע־לות יתרון, לא חסך המפעל בהש־קעה בפיתוח להשגת מוצר מעולה. המיבנה שהוצג בתערוכת ה־ [illegible]

300 חדרים במשמרת אחת

[illegible]

בן 4 [illegible] ... מיועדים לייצוא [illegible]

להגדיל את [illegible] ... ב„הארגז צריפין", [illegible] כ־350 איש [illegible]

חנוך דנציגר, מנהל „הארגז צריפין"

יחס אנוש וקידום עובדים

[illegible]

ב. אטלס („דן") מעניק — בשם הקואופרטיבים באגף המרכז והדרום — ליורם פוקס (מנהל „הארגז") תעודת הוקרה בקבה הזהב לציון שנת ה־40 לייסוד הקואופרטיב

זוכים לטיפוח כמתמיד תוך קוד־ [illegible] עבודה שבאשר נוצרת בעיה כיד בנסים לפתרונה. המפעל גם מקדיש מאמצים ואמצעים כספיים לא מע־טים בקידום העובד ובהכשרתו.

היצוא — 600,000 דולר

חנוך דנציגר מציין, כי בשנה הנוכחית יגיע ייצוא המפעל לס־כום של כ־600.000 דולר לעומת 400.000 בשנה הקודמת. המחזור ה־במפעל עשוי להגיע השנה לסכום של 25 מיליון ל"י לעומת 19 מיל־יון בשנה הקודמת. בית־החרושת שוקד ללא הרף על פיתוח ושיכ־לול וימשיך במגמה זו בייצור דג־מים חדשים של מוצריו ובפיתוח מוצרים חדשים. אך כפי לכך ימ־שיך כמו בעבר בטיפוח יחסי ה־אנוש במפעל ובקידום העובדים בו.

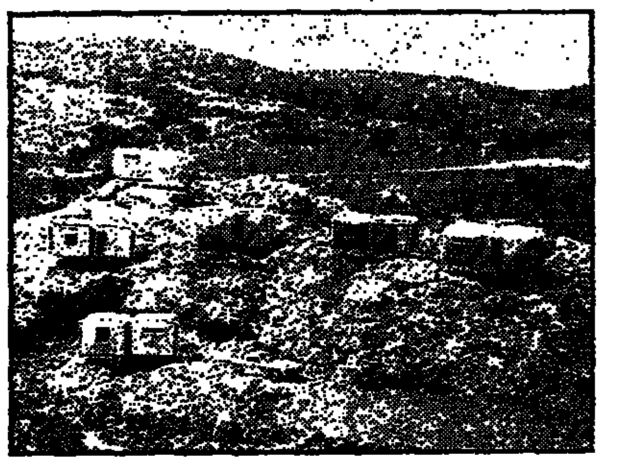

מבנים מפייברגלס, תוצרת „הארגז צריפין"

הקואופרטיב והקולחוז

בית החרושת „הארגז צרי־פין" קיבל לא מכבר לעבודה עולה חדש מרוסיה. העולה ש־ר"א מהנדס עץ מומחה ל־רהיטים, כמעט ועזב את ה־מפעל עוד בטרם התחיל לע־בוד בו. בשיחה עם מנהל ה־מפעל שמע העולה החדש, כי הוא נקלט לעבודה בקואופר־טיב ואז הגיב באמירה, „הס־פיק לי הקולחוז ברוסיה" ו־ביקש ללכת. המנהל שהיה מעוניין מכליתו של העולה החדש בעבודה ולא רק בשל מיפחיותו, הציע למהנדס ה־עץ, כי ינסה את העבודה ב־„קולחוז" הזה למשך שלושה חדשים, תקופה זו תהיה נסיון עבור שני הצדדים.

כתום התקופה פנה המהנ־דס ביוזמתו אל המנהל ב־שאלה: האם אתם מרוצים ממני ומעבודתי? השיב לו ה־מנהל בשאלה: איך מוצא חן בעיניך הקולחוז שלנו? „כך נראים כל הקואופרטיבים ב־ארץ?" שאל העולה.

התוצאה של השיחה היתה, כי המהנדס קיבל מיד דרגה א' מהנדסים והמפעל עזר לו במציאת דירה נאותה בראשון לציון ואף סייע במציאת עבו־דה מתאימה לרעייתו. וכל ה־צדדים מרוצים מ„השידוך".

מה כואב ל„המהפך"?

מאת ישראל כהן

גדול המובילים בענף עפר ובניה ✶ התחרות בעלי המשאיות מהשטחים ✶ מועצה סטטוטורית חיונית לענף ההובלה

מפעל הצמיגים של „המהפך"

כאשר נוסד „המהפך" כחברה בשנת 1949 וגם כאשר הפך לקואופרטיב ב־שנת 1960 היה עדיין ענף התובלה בישראל בחיתו־ליו. „המהפך" היה, איפוא, מחלוצי ענף התובלה בירו־שלים ובארץ כולה. כיום נמנה „המהפך" על גדולי המובילים בארץ והגדול ב־יותר בענף עפר ובניה. אך עליו להוכיח שוב ושוב את יעילותו ושירותיו הטובים, כי התחרות בענף הולכת ו־גוברת.

התחרות הייתי משמע: החריה לגיטימית עם מובילים ישראליים ותחרות פרוצה ובלתי־הוגנת עם מובילים מיהודה ושומרון.

התחרות בתנאים לא שווים

התחרות עם המובילים מהש־טחים מדאיגה את ראשי הקואו־פרטיב, בעיקר בשום שני נתונים בצורה פרוצה וללא מתן הג־נים שווים כפי שחייב להיות ב־כל משק בריא.

הנהלת „המהפך" מונה את הת־

שמעון בהגן, מנהל „המהפך"

רונות שיש למובילים הערביים מה־שטחים: שכר־עבודה נמוך מ־שכר העבודה בישראל, שעות ה־עבודה הם ללא הגבלה, לעובדים לא משתלמים תנאים סוציאליים, הם אינם משלמים מסים על חלקי חילוף וציוד ומכוניות אשר מו־באים דרך הגשרים, הם אינם משל־מים מס הכנסה וביטוח כפי שמשל־מים המובילים בתחומי הקו הירוק ועוד.

אין, חלילה, לאנשי „המהפך" כוונה לנשל את המובילים מהש־טחים מפרנסתם אך הם דורשים, ובצדק, שגם הם לא ינשלו או־תם כפי שקורה היום. התמרמרות חברי הקואופרטיב מופנית, בעי־קר, לשלטונות, הנותנים ידם ל־בישלום מהענף על־ידי מתן הל־ואות בתנאים מצויינים למובי־לים ולבעלי מחצבות בשטחים.

הפתרון בידי הממשלה

מנהל „המהפך", שמעון בהגן, קובל גם על כך שהממשלה, למ־רות כל ההבטחות, עדיין לא אר־גנה את ענף התובלה בישראל כ־פי שעשתה כן בענפים אחרים ב־משק בהקימה מועצות סטטוטו־ריות.

הקמה של מועצה כזו חיוני, ל־דבריו, הן עבור הממשלה והן עבור המובילים עצמם. אם אמנם תוקם מועצה כזו כפי שהמצב בענף מחייב, יהיה עליה לקבוע קריטר־יונים ותנאים שיקבעו מי יכול ו־מי אינו יכול להיכנס לעבוד ב־ענף. המועצה גם תידרש לטפל בבעיות מיסוי ובראש וראשונה ב־מיסוי הגבוה שהמובילים נדרשים לשלם עבור חלקי החילוף למכו־ניותיהם (כ־35—30 ל"י להלך עבור חלקי חילוף!). היא תצטרך גם לקבוע מחירי מינימום לעבו־דות הובלה ולפעול לירידה התש־לומים של המזמינים על עבודות שמבצעים המובילים.

צי של 220 משאיות

תודה כל הבעיות שבהן מרודים אנשי קואופרטיב „המהפך" ש־ברכה בירושלים, הרי ששמו ה־לך לפניו בלא הסתייגויות. צי ה־מכוניות של הקואופרטיב מגיע ל־220 משאיות וכ־500 משפחות קשורות בפרנסתן עם הקואופר־טיב. עבודות הקואופרטיב מתפק־דות בירושלים ומשתרעות מגבו־ער נתניה בצפון ובאר־שבע ב־דרום.

אינו בנוי על קוניוקטורה

הקואופרטיב מבסס את עבודתו בעיקר על עבודות תשתית ה„אינו בנוי על קוניוקטורה". הוא קשור עם מוסדות וחברות בניה לבניה לשנים רבות הן, אגב, אחת הסיבות ש„המהפך" נכנס לשות־פויות עם מחצבות וחברות הבלו־ כדי להוזיל את ההוצאות על הק־ון הקרים בגלגלים הקים באחת המשרד הראשי של הקואופרטיב באזור התעשיה ברוממה, מפעל עצ־מי לתיקון ולחידוש צמיגים.

אין למנהל „המהפך", ש. בהגן, ולחבריו כוונות לחפש, לפי שעה, ענפי עבודה חדשים שהרי, כא־מור, גם במצב של התחרות ה־גדולה הוא המוביל הגדול ביותר בארץ בענף עפר ובניה. כל בק־שותיו של הקואופרטיב מסתכמות איפוא, בדרישה המוצדקת „להכני־ס סדר" בענף התובלה בארץ.

ש. בהגן מעלה גם רעיון שאם מסיבה זו או אחרת, לא ניתן לבטל את היתרונות המשקיים־כלכליים של המובילים מהשטחים יש להע־ניק למובילים הישראליים אותם תנאים.

כך או כך, הממשלה חייבת לטפל בנושא זה — ויפה שעה אחת קודם.

קואופרטיב הלחם של אשקלון

מאת דני צדקוני

חברי קואופרטיב „ת־קומה" באשקלון הו־כיחו, בהקימם בהשק־עה של 3.5 מיליון ל"י את המאפיה החדשה שלהם, שטרם נס ליחה של הקואופרציה היצ־רנית. ואם חבריה רו־צים — הם יכולים, כמו באשקלון — ליזום הק־מת מפעלים, שיהוו את המלה האחרונה בת־חום הייצור התעשיי־תי.

מאפיית „תקומה" הני־בטת מרום הגבעה עליה היא ממוקמת באזור הת־עשיה של אשקלון, אינה מאפיה. היא מפעל חרושתי מתוחכם לייצור לחם ומי־ני מאפה אחרים.

ייצור כיכר לחם במאפיה קונ־בנציונלית, שלרוב אינה מקום המצטיין בסידוריה הסניטריים, ו־שעבודת הידיים רבה בו — אורך זמן רב. ב„תקומה" שהתחיל בייצור בתשרי זה יקוצר התהליך ל־50—55 דקות, בבלי שיד אדם תגע בקמח, בבצק או בלחם האפוי.

פסיפס של יוצאי גלויות

עם ההתיישבות במגדל לאחר כיבושה, הוקמה בה המאפיה ה־קואופרטיבית הראשונה „גבעה". שלוש שנים לאחר מכן הקימה קבוצת אופים שנייה את קואופר־טיב „תקומה". שתי הקבוצות ה־קואופרטיביות שהתאחדו לפני 15 שנה לקואופרטיב אחד הן כיום פסיפס של יוצאי גלויות (פרס, פו־לין, הודו, צ'כיה, לוב, רומניה וכו') ועדות, שהתגבשו לגיבוש חברתי מוצק ברוח הצניה הצד־תופית.

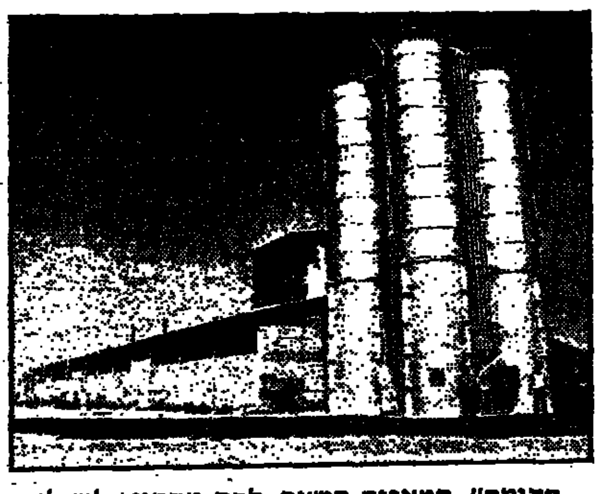

„תקומה", המאפיה הישנה, לחם מהתנור למשלוח

הקואופרטיב לא קפא על שמריו

ואכן, הקואופרטיב הפועל עדיין בתנאים קשים במיבנה ערבי ישן לא קפא על שמריו. כספר מנהלו עזרא מכלוף: „לפני שלוש שנים התחלנו לטפל בחידוש הציוד ה־באפיה". תחילה סברו חברי הקו־אופרטיב לחדש במיבנה הקיים. עד מהרה הסתבר להם, כפי שאומר עזרא, ש„ההשקעה במקום לא תב־יא אורה".

האופים מאשקלון התייעצו עם מרכז הקואופרציה והגיעו למסק־נה, שכדאי ומשתלם יותר לבנות מאפיה חדשה כן הכמד למפחות במקום להבליא את הישנה. הם רכשו במחיר נוח מיבנה של 2000 מ"ר של מפעל שפשט את הרגל והתקשרו עם דני אנגל, מבעלי מאפיית אנגל המפורסמת בירו־שלים, שייעץ להם בתכנון ה־מאפיה.

„תקומה", המאפיה הישנה, לחם מהתנור למשלוח

השקעות ומימון

תחילה הוכנן להשקיע במאפיה החדשה 2.5 מיליון ל"י. חברי ה־קואופרטיב שהתחייבו להשקיע כ־הונם העצמי כמחצית מסכום זה קיוו להשתתפות של 50% במימון ההשקעה מצד משרד המסחר וה־תעשיה, שבינתיים העלה את ה־קריטריונים שלו לתמיכה במא־פיות חדישות, גדולות ומשוכללות בסוגה של „תקומה" ל־50—70 אחוז במקום 33% שאושרו תחילה ל„תקומה". כשביקרתי ב„תקומה" הציגו לי אנשי „תקומה" העתקי פניות לכתובות בעניין זה ויש לקוות שמאז ועד לפרסום רשימה זו ה־דבר תוקן.

„תקומה" וטחנת „המשביר"

אנשי „תקומה" שהשקיעו מכס־פם עד כה למעלה ממיליון ל"י במאפייתם מאוכזבים מיחסה של טחנת הקמח בבאר־שבע כלפיהם. בזמנו הציעה להם טחנת הקמח ה־הסתדרותית, תמורת זכות הבל־עדית שתינתן לה לספק קמח ל־מאפיה, להתקין על חשבונה את ממגורות הקמח במאפיה. לדברי מכלוף וחבר הנהלת הקואופרטיב יהודה שורץ הפרה הטחנה את ההסכם והטילה את ה־קואופרטיב בהוצאה ניכרת שלא נחזתה מראש. לאחרונה אף חדלה לשווק קמח למאפיה.

ערב עיון לחברי הקואופרטיבים במאפיות

מ־220 טון ל־600 טון

מרכז הקואופרציה מסייע להקמת המאפיה ע"י הלוואה נוחה מתוצ־קת של כל שנה לקואופרטיב, שהגיעה בשנה האחרונה ל־200 אלף ל"י.

עם התכנון גדל ההיאכון וגם ה־התייקרות העלתה את מחיר ההק־מה. בגלל פיגורים במועדי ההס־פקה של הציוד התאחרה פתיחת המאפיה ונוצר „קצר" במחזור שהיה צריך לגדול החל משנת ש־עבר.

כיום צורכת „תקומה" (אגב, ביהודה הנוכחי ייורק לגרוסאוה; ככה זה במאפיות, הגבס צבכו כ־ירך ל„עמידו") כמות של 230 טון קמח לחודש, ובשל חוסר האפ־שרות להגדיל את הפקתה היא אינה מנצלת את השווקים הפתו־חים בפניה, כולל הרצועה. ב־בית החרושת החדש ללחם היא תנצל 500—600 טון קמח לחודש, תכ־פיל ותשלש את מחזורה.

המאפיה המודרנית ביותר בארץ

בית החרושת ללחם באשקלון יהיה ה־מאפיה המודרנית ביותר בארץ. ה־אופים יהפכו לטכנולוגים שבמקום להתייגע בעמל גופני מפרך באפיית לחם יפעילו כפתורים ומתגים לצור־ך ייצור. אורך המיבנה של „תקומה" החדשה 85 מטר ורחבו 25. בקצהו ניצב הסילו המאחסן 180 טון קמח ומותקן גנרטור רזר־בי שיספק למאפיה חשמל במקרה של הפסקת זרם. לאורכו של ה־מיבנה המלבני הארוך הזה עוב־רים בקישה אחת ללא חריצים בתוחים שלושה קווי ייצור. שניים לאפייה בכמויות גדולות ואחד ל־הזמנות מיוחדות. שלושת הקווים מסוגלים לייצר כ־30 מיני מאפה שונים ללא מגע יד אדם. הם יוכלו לפלוט מדי שעה כ־4000 כברות לחם.

כפעמים רבים מבקשים להצ־טרף לקואופרטיב „תקומה" באש־קלון שבמפעל החדש יצומצם מס־פר עובדיו בשל המיכון החדש ו־האוטומטי. חברי הקואופרטיב ה־השכילו לשמור על יחסי חברות ואנוש תקינים ביגם לבין עצמם במשברים ובהצלחות שעברו עלי־הם, הדן שהם מקפידים על עק־רון העבודה העצמית של כל חבר במפעל, יודעים ששבירתם הצלי־חה על עקרי השיתוף והקעוה שהיא שהביאה אותם עד הלום. לכן הם בוחרים להם בקמצנות מוע־מדים לחברות על מנה ששילובם במסגרת החברה והעבודה שהקימו יעלה יפה.

קואופרטיב ,עזרה' — סיפור של הצלחה

מאת ברוך דגון

הדימוי המקובל של עובדת ניקיון, המציצה את דרותיה לכל הכרבה במהיר ומנהלת מ־אבק פרוע נגד עמיתותיה על הצסוקה ומחדים, הולך ובע־לם. נכון, עובדת הניקיון ה„פר־טיזנית" היא עדיין תופעה קיי־מת, אולם יותר ויותר עובדות בפלטות מן ה„שוק הפרטי" ומתארגנות על מנת להוסיף ל־שכר העבודה שלהן גם תנאים ובטחון.

אם בסקטורים אחרים של המ־שק התארגנות היתה טבעית, אצל עובדות הניקיון היא לוותה בספ־קות ובקשיים, בראש ובראשונה כצזה של העובדת עצמה. זו הת־ייחסה באי־אמון לנסיון להכניסה למסגרת כלשהי. התקשתה לראות את הנולד ואת עיסוקה כמקצוע „לכל החיים" העדיפה לקבל את הפרוטות ביד, בלי הטבות של רווחה ותנאים לטווח ארוך. אולם בשעה שהקואופרטיבים הראשונים לניקיון הוקמו ו„הנחשוניות" באו, ראו והלהיבו, היה כבר התהליך קל יותר. עובדת ניקיון אחת מש־כה את רעותה, הקואופרטיבים גדלו וכיום מהוות קבוצות של עובדות ניקיון הן „חלק מן ה־יישוב", תופעה שהשתרשה לא רק אצל העובדות, אלא גם אצל נותני העבודה.

הצלחנו לארגן אנשים שלא היו רגילים להתארגן

קואופרטיב „עזרה" — המכונה הגולת גג לקואופרטיבים: „נקי", „סטיו", „אור" — היה בין הראשו־נים שהופיעו במגק ועבר על בש־רו את תהליך החדירה לתודעת העובדות והציבור כאחד. כיום, תשע שנים מיום היווסדו, יכול כבר עמוס ליאון, מנכ"ל „עזרה" להעבר, לומר בסיפוק: „הצלחנו לארגן אנשים שלא היו רגילים ל־התארגן ובד בבד להקים מפעל כלכלי. אולם, ההישג הגדול ביו־תר הוא בהחדרת ההרגשה לעוב־דות שבעצם הן מועסקות במפעל של עצמן".

הזדהות עם המפעל

הביטוי להרגשה זו היא האח־ריות שחברות הקואופרטיב מגלות בעבודתן. „החברות כמעט שלא נעדרות מן העבודה. חרף המחסור בידיים עובדות העבודה מתנהלת בצורה משביעת רצון והחברות ל־זוה כאמצעים ניכרים לעבודת בהת־חייבויות הקואופרטיב. בכל תול־דותיו לא הגיע הקואופרטיב ל־מצב של הכרזה על שביתה. פשוט, החברות עובדות בשביל עצמן. כי הרי ריבוי ריווחיות הקואופרטיב, פירושו גם הגדלת הכנסתן", מסביר יצחק פיניק, מהנהלת הקואופרטיב.

בטחון בעבודה ותנאים סוציאליים

מהם, בעצם, היתרונות שבקו־אופרטיב? „בראש ובראשונה, ה־תנאים הסוציאליים המובטחים ל־שכרה של העובדה. אולם, אסור גם להתעלם מאספקטים פסיכולו־גיים וחברתיים. לחברה בקואופר־טיב יש בטחון בקיום העבודה. היא, בניגוד לעובדות הפרטיות, יכולה לראות במקום העבודה עי־סוק לטווח ארוך ולקחת בחשבון אפשרויות של עבודה זמן, ימי חופשה, דמי הבראה וכו'. החברה בקואופרטיב משוחררת מן המירוץ אחר תעסוקה ועם זאת היא, בעצם, זו הקובעת את גורלו של הקואו־פרטיב בעבודתה האפורה והשג־רתית", אומר נסים קורקוס, אף הוא מבנהלי הקואופרטיב.

משמאל לימין: עמוס ליאון, שלום שמן, נסים קורקוס, יצחק פיניק

מגייה מצטברת מהפרשי שכר

עבודה חדשה עוברת תקופת הכ־שרה וניסיון של שישה חודשים ו־אחר־כך, אם היא עונה על הדר־ישות, היא מתקבלת כחברה בקו־אופרטיב. „מהפרשי השכר הנבד־לים להעברה לאחר עריכת המאזן השנתי מפרישים סכומים על חש־בון הכנייה. באופן כזה משלמת החברה את מחיר המגייה בבל־שתחבר יפגע בשכרה השוטף", מספר שלום שמן, חבר ההנהלה, ו־מוסיף פיניק: „התנאים של חב־רות הקואופרטיב טובים במיוחד. הכרן הוא מעבר לכה שקבע האי־גוד המקצועי". החברות מקבלות מענקים שלוש פעמים בשנה וב־שם השנים האחרונות קיבלו הפ־רשי שכר בסוף כל שנה, חלק בב־זומן וחלק על חשבון המגייה. ב־חודש יבואר האחרון הצטרף ה־קואופרטיב להנהגת הפנסיה של „מבטחים".

המובילית מעיקה

מה מציק על הקואופרטיב? „קיים מחסור גדול בעובדות. בקואופר־טיבים מאורגנות כ־600 חברות ב־60 בקבוצות עבודה ואין בכך די. המובילית בענף היא עצומה", אומר שמן. „כואב לנו מאוד ש־היוקא מוסדות ציבור ומוסדות הס־תדרותיים מתעלמים מהקואופר־טיבים", מסביר פיניק.

להעמיק את הקשר

„היות והקואופרטיבים מתפרסים על עשרות מפעלים, הקשר בין הגוף המנהל לבין החברות הוא רצוי", די רופף. על מנת לפתור את הבעיה נרחיב בעתיד את פעו־לות התרבות (טיולים, ימי עיון, השתלמויות וכו') ונדאג לרדת יו־תר לשטח, אל החברות במקומות העבודה", אומר ליאון.

הפיתוי של הקואופרטיב הוא ה־שיכנוע והתנאים המדברים בעד עצמם. „למרות התחרות של ה־קבלנים הפרטיים, אנו מצליחים ל־התרחב. לרשותנו אמצעים טכנולו־גיים משוכללים, יחס רציני ובעיקר כתובת. אין ספק, כי בזה טמון סוד ההתרחבות. כי הרי נותן העבודה מחפש, בראש ובראשונה, עבודה יעילה, כתובת ואחריות", גורס ליאון.

ייעול ופיתוח

במסגרת ההדרכה הניתנת למפעלים הקואופרטיביים ל־העלאת פריון העבודה, שיפור שיטות, הכנסת אוטומציה, אימוץ חידושים טכנולוגיים, עורך המכון לפריון העבודה ו־הייצור, בעידוד על"ם, סקר ב־נגריה הקואופרטיבית „עצ־ון" בירושלים.

„מפעלי עץ בערבה" של בירת הנגב

המחזור עלה פי ארבעה בשש שנים

איך מייעלים מיפעל בינוני?

מאת ע. משולם

השנים חולפות ו„מפעלי ץ בערבה" צובר נסיון ו־הכמת הקואופרטיב. שוב ין 12 החברים מרשימים ותוך כמבקשים הדרכה ו־צה. כיום, קולם בוטח, ו־ם יודעים בדיוק, מה נחוץ הם ומה יש לעשות, כדי הקואופרטיב „ירוץ עם ה־מן" וימלא את כל ההזמנות רמה הדרושה וברווחיות ספקת.

„מפעלי עץ בערבה" הוא שם בר בבירת הנגב ובאיזור. שוב כה להכיר את המקום, שבת־ילת העשור שעבר היה „מפ־ל ספדי" ז"ל, שהקימה חברת עובדים („מפעלים בערבה"), די לקלוט עולים חדשים בע־ודה יצרנית. אינך יכול לכתוב ל „מפעלי עץ בערבה" בלי ל־זכיר עובדה זו — כיצד הער־ים הללו עם ותיקים אחדים, יוצאי קיבוצים, שהיו מדריכי־ם בנגרות, מנעו את פירוק ה־מפעל והקימו קואופרטיב. אינך יכול שלא לציין, כמה „חצץ" אכלו, עד שראו ברכה בעמלם, כמה התרוצצו, עד שקיבלו הז־מנות וכמה הזיעו, כדי שתוצר־תם תספק את המזמינים...

סקר להעלאת פריון הייצור

כיום זהו קואופרטיב מצליח ר־בעל מוניטין — לא רק משום היותו מפעל עץ קואופרטיבי יחי־די בכל הנגב והמפעל הגדול בענף זה בבאר־שבע דרומה, אלא גם מ־שום אחריות הביצוע של ההזמ־נות, המחייבות מוכחות ובקיאות מקצועית.

ג'יבס טרבס, חבר הנהלה הקו־אופרטיב, מקבל אותנו במשרד ה־מפעל, שמייחדו מכל הנגריות ב־עיר — שם אתה צריך לסבול בס־סורה ולהיחבט בין קרשים ומכו־נות, ברצונך לחטוף שיחה עם ה־מנהל. המשרד נאה ונקי וגם פרט „צדדי" זה, לכאורה, עשוי להרשים את הנצרכים לשירותיו.

„אנו עומדים לשנות את כל מע־רכת המכונות", אומר טרבס, „לפני כחצי שנה הזמנו, בחסות מרכז הקואופרציה, סקר מהמכון לפריון העבודה והייצור והם ה־ביעו לנו לערוך כאן „מהפכה שקטה", שבעצם לא תהיה שקטה כל כך: גם מכונות חדשות וגם סדר העמידה שלהן יהיה לפי כל כללי הייעול ולפי ההליך ה־ייצור..."

סיור לימודים בחו"ל

חבר ההנהלה, שמעון לשד, בש־לח לא מכבר לאירופה המערבית. הוא ביקר, בעיקר, בנגריות בגודל של המפעל בבאר־שבע והפיק לק־חים מכוראה: מינץ בגרמניה, בשוויץ ובגרמניה.

לכשל, „דבר פשוט" כמו מחסן עצים. עד כה איחסנו במקום 30 ממע"ק עצים בלבד. וכידוע, עץ הוא מטבע קשה מאוד ומחירו תמיד נע למעלה ולא להיפך. ויש גם לפעמים קשיים צפויים ובלתי־צפויים באספקה, העלולים לשבש את לוח הזמנים של המפעל. המס־קנה: יש לאחסן כמה שאפשר יותר עץ גולמי במחסן. מסקנה פשוטה והגיונית, אך נדרשו שנים רבות, כדי לבצעה. כיום, יכולים לאחסן במקום 100 ממ"ע עצים — יותר מפי שלושה! רק הצרה היא שבינתיים תכולה זו היא היא־ארשית כי מחכים למשלוח העץ...

מעל ל־3 מיליון ל"י

„אינך יכול להתפתח בלי לייעל", אומר טרבס. „בשנת 1967 היה מחזור הייצור שלנו 700,000 ל"י ולפני שנה — 3 מיליון ל"י. ה־שנה נצלה שוב. התפוקה עולה אצלנו כל שנה ב־20 עד 25 אחוז, וכל זה השגנו באותו המקום המ־צומצם וכמעט בלי שינוי ציוד. איך משיגים את זה? רק אם מייעלים בלי סוף!"

אנשי הקואופרטיב נאנחים, כ־אשר שואלים אותם מדוע אינם מרחיבים את המפעל. „השקענו כאות אלפים ל"י בבנייה במפעל הזה, אבל עד היום המקום אינו שלנו אלא של העירייה. האיך נוסיף ונשקיע במקום שהוא רשמית עדיין בבעלות העירייה?"

„העירייה מוכנה למכור לנו את השטח, אבל התברר, שהעירייה לא לגמרי צדקה בזמנה וגם למינהל מקרקעי ישראל יש כאן חלק. זה משנה את המשא־ומתן ויש סחבה בירוקרטית, כי זה נמשך כבר כשנ־תיים ולא רואים את הסוף..."

שטח, ציוד, בעלות

שני שלישים מייצור המפעל נו־עד לענף הבניין היותר — לרי־הוט, מיתקני עבודה, ריהוט מש־רדי וכולי. זה שנה וחצי נצור המפעל במסגריה עצמית, המספקת חלקי רהיטים וקונסטרוקציות. שו־נות, תוך שילוב ברזל בהוצרת ה־עץ. המפעל מתכנן גם מחלקה ל־אלומיניום.

בבקום קולטים עלייה ונוער. מ־צויים כאן כיום כ־30 עובדים, מ־הם למעלה משליש צעירים, הלומ־דים מקצוע. אנו נותנים את כל הזכויות הסוציאליות וכזה יש הב־דל עקרוני בינינו לנגרים פרטיים, הנכנסים לא פעם לחכות כאתנו כות עבודה על־ידי „תשלום ביד" בלי זכויות סוציאליות. אולי זה נראה צדיף לאותו עולה חדש מ־מבט ראשון, אבל כשמתחיים ה־גאות והעבור שנה בלי שיזכה ב־הבראה, בדמי מחלה וכולי — יל־מד, שבמפעל קואופרטיבי התנ־אים טובים יותר...

„לסיכום — אומר טרבס — מצ־בנו משביע רצון בהחלט. מה ש־דרוש לנו הוא תוספת שטח, ציוד חדיש ורכישה הבעלות על הבקוה. אנו מקדים שעם ביצוע המלצות המכון לפריון העבודה והייצור נו־סיף ונשפר את מצבנו".

ג'מס טרבס, ממנהלי „מפעלי עץ בערבה"

מכון הצביעה החדש

אולם הייצור

רהיטים בעשייה

אם אין מלט – אין מרצפת

מאת מ. בן־איסר

המחסור במלט גורם שיבושים בייצור * המכונות אינן מנוצלות * איחוד ומיזוג – בעד ונגד * משרד מכירות משותף – כן ולא

המחסור במלט השורר בארץ לאחרונה מכביד בצורה קשה על ענף הבנייה. בין הנפגעים מהמחסור זה נמנים המפעלים ל־ייצור מרצפות, שהמלט הוא מר־כיב חשוב בתוצרתם. בנושא זה, ובנושאים נוספים, עסקנו ברב־שיח עם ארבעה מנהלי קואו־פרטיבים לייצור מרצפות.

המשתתפים: שמואל (משה) צביים מקואופרטיב „מרצפת" ב־רחובות. הקואופרטיב הוקם ב־1949 ומועסקים בו 30 חברים ועובדים. שמחה גולדשטיין מקואופרטיב „חומה" בפתח־תקוה הקיים מ־1950 ובו 25 חברים ועובדים. אלי־עזר ברויר, איש קואופרטיב „צור" באזור. הקואופרטיב נוסד ב־1951 ובו 17 חברים ועובדים. פישל רול, הוא נציג „צעירי" הקואופרטיבים המיוצגים ברב־שיח. ב„רצף", פתח תקוה, שנוסד ב־1961, 20 חברים ועובדים.

30 אחוז פחות

המנחה: אין ספק שהמחסור ב־מלט מעיק עליכם ביותר. כיצד מצב זה משפיע באופן מעשי?

משה צביים: אנחנו עובדים עכ־שיו ב־30 עד 40 אחוזים פחות מ־התפוקה הרגילה. לא מנצלים את יכולת הייצור, לא עומדים בהת־חייבויות ולקוחות באים אלינו ב־תלונות.

אליעזר ברויר: יש יבוא מלט והוא עולה יותר מכפול. כרגיל אנו משלמים עבור טונה מלט 140 ל"י. המלט המיובא עולה לנו כ־300 ל"י.

שמחה גולדשטיין: על אף היבוא זה לא מספיק. אנחנו מקבלים פחות במחצית לעומת מה שקיבלנו לפני שנה.

פישל רול: נגרמים הפסדים. מקבלים פחות הזמנות, כי לא רו־צים לא לעמוד בהתחייבויות. אצ־לנו כשמתחילים לתכנן את הייצור בהתאם לכמויות המלט.

שמחה גולדשטיין: הצרה היא ש־גם על מלט מיובא אי אפשר לס־מוך. יבואנים לא עומדים בלוח הזמנים, אינם יודעים מתי מגיעות אניות ויש בעיות בשיחרור מה־נמל.

משה צביים: נגרמת בטלה של עובדים, אבל אין מה לעשות. אני לא יכול לשלוח עובדים הביתה.

ההתייקרויות ומחירים

המנחה: ומה באשר למחירי ה־מרצפות? אם המחסור במלט הוא בעל השלכות מרובות כל כך, מדוע אינכם פועלים להעלאת מחי־רי התוצרת?

אליעזר ברויר: ייצור מרצפת התייקר בשיעור שבין 5 ל־6 אחו־זים. אבל בגלל הפיקוח על המ־חירים לא ניתן להעלות את ה־מחיר.

שמחה גולדשטיין: לא ניסינו ל־העלות את המחירים. את המאבקים האלה עושים היצרנים הגדולים ב־ענף שלנו, אנחנו פשוט הולכים אחריהם.

משה צביים: אומרים שלקראת סוף השנה יהיה יותר קל. אני מ־קווה כאמור שכך יקרה, כי בינ־תיים אי אפשר לתכנן שום דבר. יש לנו עכשיו עודף ציוד ועודף זמן שניתן להקדישו להיכנון ל־עתיד, אבל המצב כרגע שאין על מה לבסס את התיכנון.

בעיית דור ההמשך

המנחה: אני מבין שבעיית ה־מלט בפריצה לתיכנון רציני בנו־שא הכיבון והפיתוח. ובכל זאת, האין זה מחוייב המציאות, לאור הקיים במציאות דור ההמשך ב־מיפעל?

פישל רול: נכון, צעירים אינם באים לעבוד. בעתיד, כשהמפעלים יתחילו יעברו למיכון כלא תהיה בעייה דור ההמשך פחות חריפה.

שמחה גולדשטיין: בחור שלמד הנדסה אינו רוצה להיות חבר ב־קואופרטיב לייצור מרצפות כל זמן שהייצור אינו מבוסס על אוטו־מציה מלאה. הוא אינו רוצה לע־בוד ב„עבודה שחורה". וישנה גם בעייה חברתית. לא כל בן חבר מתאים לחברות. ישנם כאלה ש־אינם מסוגלים להשתלב.

מיזוג ואיחוד מפעלים

המנחה: אם נתעלם מבעיית ה־מלט, שכולנו רוצים לראות בה בעיה זמנית, אני מניח שכולכם בעד פיתוח המפעלים ומעבר למי־כון מלא. זה דורש השקעות עצו־מות. מפעל קטן או בינוני אינו יכול לעמוד בזה. מדוע, אם כן, לא תחשבו על מיזוגם של מפעלים שהם בגודל בינוני ושוכנים באי־זור המרכז?

אליעזר ברויר: זוהי בעיה מור־כבת. ראשית, לא ברור איך ל־אחד, כיצד להעביר ציוד, מכונות, אנשים. יהיה עודף בעובדים, ו־אינני מתייחסים לבעיה הזאת בק־לות ראש.

שמחה גולדשטיין: המפעל של־נו שווה — כאמר מיליון ל"י. הוא שווה סכום זה רק בזמן שהוא פועל ומייצר. חלק נכבד ביותר מהשווי כולל השקעות בתשתית. השטח שווה ומתאים רק למפעל לייצור מרצפות. אם יקום איחוד לא נמכור את השטח והציוד ל־מפעל שיתחרה בנו.

משה צביים: יש גם שאלה של לקוחות. למפעל שלנו ברחובות יש לקוחות מרחובות וסביבתה ה־קרובה, וכזה המצב עם כל מפעל — חוג לקוחותיו בא מסביבתו. אינני בטוח שהלקוחות יעברו את־נו למפעל מאוחד. זאת בעיה אחת. בעיה נוספת, ואולי רצינית יותר, קשורה בהשקעות הגדולות שידרוש מפעל מאוחד, והמדובר ב־10 עד 15 מיליון ל"י. ללא תמיכה ממ־שלתית מאסיבית — אין מה לדבר על איחוד. לנו יש אפשרות לקבל הלוואות פיתוח בגובה של 33% מסכום ההשקעה, בעוד שמאפיות מתמזגות מקבלות 70%. זה מלמד שאין מדיניות ממשלתית בעד אי־חוד מפעלים קטנים לייצור מרצפות. רק אם נוכל לקבל הלוואה בשי־עור של 70 אחוז מסכום ההש־קעה, בריבית סבירה וללא הצמדה — יהיה זה עידוד לאיחוד וצעד ראשון לקראתו.

משרד מכירות משותף

המנחה: אני מבין שתודוך ל־איחוד רחוקה. מדוע לא תקימו משרד מכירות משותף?

אליעזר ברויר: היו הרבה מא־מצים בכיוון זה ויוזמות של מרכז הקואופרציה. אנחנו בעד, אבל תמיד היו שהתנגדו.

שמחה גולדשטיין: אנחנו מתנג־דים. ישנה עכשיו בארץ בנייה מואצת ולכל אחד מאתנו עבודה מלאה. איננו יכולים לספק את כל הביקוש, אז לשם מה להשקיע ב־משרד מכירות משותף?

אליעזר ברויר: קודם כל היינו חוסכים באנשים שעוסקים במכי־רות. די היה במרכז מכירות משותף לכל ארבעת המפעלים.

שמחה גולדשטיין: היו גם חש־שות כי יקבל את ההזמנות הטו־בות, איך יחולק הכסף.

פישל רול: היינו יכולים לצוור אחד לשני. משרד משותף היה מקל על כולנו.

משה צביים: אני בעד, אבל ה־חברים אצלנו התנגדו. הם עוררו את בעיית הסיב. כמו בכל מפעל, גם החברים שלנו חושבים שהתו־צרת של מפעלנו היא הטובה ב־יותר...

שמחה גולדשטיין: אני לא מצ־טער שלא הקמנו משרד מכירות משותף. כל זמן שישנם בארץ מאות קבלני בנין קטנים יש זכות קיום למפעלים קטנים.

המנחה: לסיכום, כיצד נראה לכם העתיד?

משה צביים: בתקופת „פרוס־פריטי" יש תעסוקה מלאה למפ־עלים הקטנים. אני מקווה שלא יהיה מיתון ורק בעיית המלט ה־עמוד לפיתרון. יש ציפיות שהמשב־בר הזה יסתיים לקראת סוף ה־שנה, ואז באמת יהיה טוב.

המנחה: הלוואי.

ליטוש המרצפות

יישור הקצוות של המרצפות

על יד מכונת היציקה למרצפות

„ש.א.נ." הוא גם בית, ובית טוב

מאת י. כהן

שרה ושלמה צברי עלו מתי־ן בשנת 1949 בעליה הידועה כינויה כעלית „מרבד הקס־ים". הם התגוררו בראש ה־ין, בכפר אליכין ובמעברה הידה. ב־1952 התיישבו ב־ירכב אורה שבמערב לירושלים הקימו שם את ביתם. מאז נול־לזוג הסימפטי והחרוץ 9 ילדים. הבת הבכורה כבר נשו־ה, הקימה גם היא את ביתה במושב אורה וילדה שני יל־ים—נכדים.

שרה ושלמה לא היו פועלים ועובדים שכירים. במקום הולדתם, בכפר עליר בתימן, הם למדו לע־בוד בחקלאות, ובאו ההתרגלו ב־מושב שבו היתה כגידול עופות משקים. עד ש„נשבר להם", הם החליטו לחפש מקורות אחרים לפרנסתם. תרצו: מקורות יותר, נוחים יותר.

שרה ושלמה מצטרפים לקואופרטיב

היה זה לפני כשנתיים. קואופ־רטיב „ש.א.נ." (שמירה, אחזקה, ניקיון) בירושלים היה בשלבי הק־מתו הראשונים ביותר. חברי ליהוא היו לקואופרטיב „ש.א.נ.", הראשון בסוגו שהוקם ב־בירה, רק הודות לאגודות של וקבוצת „מפעלים" לבמקת הקואופרטיב. שרה ושלמה צברי היו בין העוב־דים הראשונים שביקשו להתקבל בו לעבודה והתקבלו היו בין רא־שוני חבריו.

יהודים וערבים בצוותא

אין כאלה שהיו קרובים להלבי הקמתו של „ש.א.נ." אינו כאבן היום כי רק כשנתיים עברו מאז הוקם הקואופרטיב. התפתחותו ה־מהירה, היקף עבודותיו, כשיטתו לשטחי עבודה חדשים ושכר הטוב — בתאימים יותר, בן הסתם, ל־קואופרטיב „מבוגר" יותר.

בקואופרטיב חברים יהודים ו־ערבים ממזרח ירושלים והוא זכה להיות הקואופרטיב היהודי־ערבי הראשון בבירה. „ש.א.נ." מבצע עבודות שמירה, אחזקה וניקיון ב־מוסדות גדולים בעיר כגון: ה־מרכז הראשי של המוסד לביטוח לאומי והבניין, כל־בו „המשביר לצרכן", חנויות סופרמרקט של אגודה הצרכנית, בית־אבות „משען", מרכז הקליטה, מכונים לספר. ועוד. הנהלת הקואופרטיב מנהלת בימים אלה מו"מ עם מוסדות נוספים המבקשים להיעזר בשירותיו.

ביותר, על כן, להדגיש כי צמי־חתו המהירה של הקואופרטיב אי־נה רק הוכחה להצלחתו העסקית, אלא גם — ואולי בעיקר — הוכחה ליכולתו להתמודד עם מתחריו ה־רבים בשטחים שבהם בחר לפ־עול.

פיתוח נושאים חדשים

מנהל „ש.א.נ.", זאב קובליו, אינו מסתפק בהרחבת עבודות ה־קואופרטיב בשטחים הנוכחיים ו־בקרוב, הוא אומר, יורחב ויוחל בפיתוח נושאים חדשים, כגון: נ־קוי קירות חיצוניים, ניקוי שטי־חים מקיר אל קיר, אחזקה וטי־פול במחשבים, ניקוי תקרות אקוסטיות ועוד.

שלמה צברי שהיה, כאמור, מ־ראשוני העובדים והחברים ב„ש. א.נ." הוא גם חלוץ באחד משטחי הפעולה החדשים של הקואופר־טיב — אחזקה, גינון ושיפוץ בתים משותפים בשכונות. שלמה „מב־סוט" בעבודה זו ובמיוחד על כך שניתן לו לעסוק בגינון „ובזה כריה הקלאות כבר שאני אוהב". שרה ושלמה צברי אינו הזוג היחיד בקואופרטיב, ישנם עוד כמה זוגות כאלה ולדברי ז. קובליו ה־מגמה היא להגדיל את בני המש־פחות העובדים בקואופרטיב, כדי „להגביר את שייכותם למקום". לדעת שרה ושלמה „זה טוב לע־בוד במקום אחד. לפעמים רואים אחד את השני רשבים עוד"...

הקואופרטיב מאפשר לחבריו ל־העסיק בימי החופשות בהלימודים את ילדיהם כדי שיהכסו ל„דמי כיס". גם ירדנה, בתם של הזוג צברי עבדה בימי „החופש הגדול" עם אמה.

מקום עבודה ובית

יחסי העבודה ב„ש.א.נ." מצוי־נים וכולם מרגישים שזו משפ־חה אחת גדולה. גם שיתוף הפעו־לה בין החברים היהודים לבין ה־ערבים עלה יפה מאוד. כל הנו־אה היא עדות תוהבת לכך ש־ניתן לגשר בין בני שני העמים ולהביא להידברות, לידידות ולהו־צות ביניהם.

היטיבו לסכם את כל זה שרה ושלמה צברי שאמרו כי על „ש.א.נ." אפשר לומר: „הוא לא רק מקום עבודה, הוא גם בית, ובית טוב".

רפאל בר־לביא,
יו"ר ועדת הקואופרציה בירושלים

מימין לשמאל: שרה ושלמה צברי במסיבת חברי „ש.א.נ."

צביון מודרני ל„מטבח־הפועלים"

„מטבח־הפועלים" ב„בית בר־נר" בת"א מהווה כבר „חתיכת" היסטוריה. כל המי ומי של ה־ישוב, כאן ת"א הקטנה, שומר למסעדה עממית זו איזו פינה קטנה בלב. כי בשעה שהגרוש לא היה מצוי בכיס, סייע לא פעם ה„מטבח" לשתום את ה־רעב עד שירווח.

פעם ניהלו במקום ויכוחים אי־דיאולוגיים. הפכו את המסבה ל־מקום מיפגש חברתי. מי יודע כמה החלטות חשובות נפלו אז בין כו־לי הבית על כוס תה או צלחת מרק.

היום שינתה הקידמה את הכל מקצה אל קצה. „היום הדגש הוא על השירות, האיכות והרכה ה־גסטרונומית, ולאף אחד אין כבר זמן למיפגשים חברתיים. כשעה היא מקום שבאים אליו לאכול בהירות ולהזור לעסקים", אומר ש. ליפשיץ, מנהל „מטבח־הפוע־לים".

כדי לצעוד ברוח הזמן, עתיד „מטבח־הפועלים" הידוע לקבל ב־עתיד הקרוב צביון מודרני. בדו־מה לרעו הצעיר לנכים „בית", שהפך כבר למסעדה עממית בעלת רבה המוניטין, עצור גם חוויית המטבחים העממיים להתהפך ל־מסעדה מפוארת.

„ביחד, אבל, שהאופי יישמר. המסעדה תמשיך להיות עממית. ה־שינוי יהיה לא רק בעיצוב הא־רכיטקטוני, אלא ברכת המזון, בסיב ההגשה ובארצות, ונשתדל שהא־ווירה המשפחתית תישאר", אומר ש. ליפשיץ.

קואופרטיב ושמו „כבסים"

מאת ד. גון

כשאהוה אש במכבסת ובציוד דומה היה המפעל חיים יותר לשמיק. אז נאבקו אריה פיר־קים ושושנת הבית לא רק על מנת להציל מה שאפשר היה, אלא בעיקר כדי להוכיח לעצ־מם שניתן להקים את המפעל ולבסוס מחדש.

כיום, כשבע שנים לאחר השרי־פה, קואופרטיב המכבסים „כבסים" בכפר־סבא עובד יפה במלוא ה־קצב. לפני האסון, „באוריגינל" שנת 1966 הם כבר „היסטוריה" בלבה.

השריפה הצילה את הקואופרטיב

כשבאים היום פירקים, מנהל ה־קואופרטיב, לאחיד הוא יכול לומר בבינוה שהשריפה הצילה את הקו־אופרטיב מחיסול. פירקים? אולי. „לפניה עמדנו אז עם ציוד ישן והאנו על הסברים. על מנת ל־התפתח ולהיהפך למפעל מודרני היינו חייבים להשקיע מליוני ל־"י. אלא, שבמצבנה כזאת לא יכולנו לעמוד. באה השריפה ו־כילתה את הציוד והעמידה אותנו בפני ברירה: להתחיל או להת־עזב. כך עשינו כאבק, קנינו ציוד חדש והצלחנו לצוף בשעה שמפעלים דומים נחנקו", מסביר פירקים.

ציוד מתוחכם למכבסות

ובכלל, ענף המכבסה מצוי ב־מצב של פרוספריטי. „הענף רק עם הגנו, הדיש יותר מהדיוטציה ו־ציוד מתוחכם. כיום אי־אפשר כמ־עט להיות גורם בשוק ולהתחרות ללא ציוד אוטומטי. אלא שבמפעל המכבסות הטכנולוגיות צועד לד־כעבה, והר הביקוש הגדול. אין בדיוק די מכבסות שיכולים לגעת ציבוריים ומוסדות", מסביר פירקים.

פירקים וחבריו חיים את הור־איפדים שנים ארוכות ביום הדר־אגים שינוהל בצורה מסודרת. ב־שנים „הפליטים" שלו וחבריו עם ה־כביסה החל צור באוסטריה והפך לאחד שנים ארוכות לייצור הדי־הם. „כבר באוסטריה התארגנו ב־מכבסה קואופרטיבית והבאנו לארץ ציוד למכבסה ולמאפיה. בארץ הח־לטנו לפעול, דווקא, בענף המכב־סה, ולפיכך מכרנו את המאפיה ו־הרכבנו בכביסה", מספר פירקים. „כבסים" ביחת גופים ציבוריים גדולים כמו קופת־חולים, בית־החולים העירוני ומוסדות של משרדי הב־ריאות והסעד. „אנו מכבסים בממ־וצע 50—60 טון בחודש ואין ספק שהפוטנציאל שלנו גבוה יותר", מציין פירקים.

מיקום המכבסה

הבעיה הסובקרטית של „כבסים" היא שעבודה ביקומו במרכז העיר כפר־סבא. „העירייה בעוניית שני־עבוד לאיזור פתוח מרכזי, אולם בעבר כרוך באמצעים רבים. עם זאת אנו מתחוכנים כבר שנים עם הרעיון להקים מכבסה אזור־בית בהרצליה. מי יודע? אולי גם בעשים זאת", אומר פירקים.

כיצד הפכנו למומחים

החכם האדים, הפעלנים מהמכונות הכביסה היהודים, מבריחים אותנו לפינה עיקה. פירקים מנצל את ההזדמנות על מנת להעלות, בתחום הזכור עכשיו, כמה חוויות מראשית יסוד של הקואופרטיב. „כש־הפעלנו את „כבסים" לא היה לאף אחד מאתנו מושג כיצד מכבסים. לפיכך ביקשנו מכובס מומחה מני־עת שיבוא ויעבוד אצלנו. אלא שעד מהרה נתגלה שהמומחה לא היה כל כך מומחה. ניצלנו את עובדה יצאתו לבילוצאים ועצמנו ללמוד את המלאכה בכוחות עצמנו. זו, ומאז נצבינו כבר מומחים ואף קיבלנו תעודות מכבסי", מספר פיר־קים.

„פלדי" מספק לשוק 80 אחוז מהמנועלים

קואופרטיב „פלדי" בתל־אביב מספק 80% מתוצרת הארץ במנעולים סטנ־דרטיים לדלתות. במנעולים צרים הגיע „פלדי" לייצור של 95% מתצרוכת השוק ובמנעולים אחרים ל־30%. מוצרים אחרים של הקו־אופרטיב, הם צירי דלתות, מכסים למנעולי דלק ועוד. הייצור נמצא בעליה מת־מדת והמקום אינו מאפשר הרחבה.

מנעול תפוס־פנוי מיועד לשי־מוש בשירותים למוסדות, בתי מלון ובתים פרטיים

העורך: יוסף ניר

כ"ה שנים למדינה * ברכות הקואופרטיבים ליצרנות, תחבורה ושרותים * כ"ה שנים למ

למממשלת ישראל,
לצה"ל, ולכוחות הבטחון
לחברים ולעובדים בקואופרטיבים
ליצרנות, תחבורה ושירותים

שלוחה
ברכת שנה טובה

מזכירות אגף המרכז והדרום
במרכז הקואופרציה

לממשלת ישראל, לצה"ל,
למרכז הקואופרציה
למועצת פועלי ירושלים,
לכל לקוחותינו,
לחברים ולעובדים ב„שובע"

שלוחה
ברכת
שנה טובה

„שובע"
מסעדה קואופרטיבית
בירושלים
רחוב ההסתדרות 1

לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
למועצת פועלי ירושלים
לכל לקוחותינו
לחברים ולעובדים ב„עציון"
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

„עציון"
קואופרטיב לעבודות עץ בירושלים
איזור התעשיה רוממה

לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
לכל לקוחותינו
לחברים ולעובדים ב„המהפך"
ולכל בית ישראל

שלוחה ברכת שנה טובה

„המהפך"
אגודה שיתופית להובלת משאות
ירושלים, רח' תובל 4

לראשי המדינה ומנהיגיה
לצה"ל ולכוחות הבטחון
למועצת פועלי ירושלים
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

„ש. א. נ."
אגודה שיתופית לשרותי אחזקה ונקיון בע"מ
ירושלים, רח' בן־יהודה 36, טל. 02-224669

לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
למועצת פועלי ירושלים
לכל לקוחותינו
לחברים ולעובדים ב„נשר־תורס"
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

אגודה שיתופית „נשר־תורס"
ירושלים, רחוב המלך ג'ורג' 21

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל ולכוחות הבטחון
לתושבי באר־שבע
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

„דרור"
מאפיה קואופרטיבית
בבאר־שבע בע"מ

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל ולכוחות הבטחון
למרכז הקואופרציה
לתושבי ירושלים ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

קואופרטיב „צור"
לעבודות מצבות אבן בע"מ
ירושלים, רח' שץ 5 ע"י בית־הלום
טלפון 225047

לממשלת ישראל
לנשיא המדינה
לצה"ל ולכוחות הבטחון
למרכז הקואופרציה
לראש עירית הרצליה
להנהלת העיריה ועובדי־
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

„חוף־ים"
קואופרטיב לכריה והובלת זיפזיף בהרצליה בע"מ
הרצליה, רחוב סוקולוב 39, טל. 982419
תל אביב, רחוב אלנבי 85, טל. 613077

לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
לתושבי לוד
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

„לוד"
מאפיה קואופרטיבית מאוחדת בע"מ

תהא שנת תשל"ד
שנת שלום ובטחון
שנת עליה ושגשוג

„שבולים"
מאפיה קואופרטיבית
בכפר יונה בע"מ

לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
לתושבי העיר רמלה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

מאפיה קואופרטיבית
„אופים" בע"מ
רמלה, ברכה פולד 14

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל ולכוחות הבטחון
למרכז הקואופרציה
לתושבי אשקלון
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

„תקומה"
מאפיה קואופרטיבית
באשקלון בע"מ

לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

שנת שלום ושגשוג לכלכלי

„הדר"
מאפיה קואופרטיבית בע"מ
חל מונד, טל. 922254, ת. ד. 49

לראשי המדינה ומנהיגיה
לצה"ל ולכוחות הבטחון
למרכז הקואופרציה
לכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

„מחלקי נפט"
קואופרטיב בתל־אביב—יפו בע"מ
תל־אביב, רחוב גורדון 58, טל. 220452

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
לכל תושבי המדינה

ברכת שנה טובה

„שלהבת"
קואופרטיב מחלקי נפט בירושלים בע"מ.
ירושלים, רחוב העמק 33, טלפון 232118

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל
לתושבי הבירה ירושלים
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

„אחוה"
דפוס קואופרטיבי בע"מ ירושלים
מקור ברוך, אזור התעשיה, טל. 223600, 532800

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצבא הגנה לישראל
לתושבי רחובות
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

„מרצפת"
קואופרטיב לחמרי בנין
ברחובות בע"מ

לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
למועצת פועלי פתח־תקוה
לכל לקוחותינו
לחברים ולעובדים ב„חומה"
ולכל בית ישראל

שלוחה
ברכת שנה טובה

„חומה"
קואופרטיב לחמרי בנין בפתח־תקוה
איזור התעשיה סגולה

לנשיא המדינה, לממשלת ישראל
לכוחות הבטחון
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

„צור" בע"מ
ביח"ר קואופרטיבי למרצפות
ולחמרי בנין בחולון

לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
למועצת פועלי פתח־תקוה
לכל לקוחותינו
לחברים ולעובדים ב„רצף"
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

„רצף"
קואופרטיב למרצפות וחמרי בנין
אזור התעשיה, סגולה, פתח־תקוה

לממשלת ישראל, לצה"ל, למרכז הקואופרציה
לקיבוץ פלמחים, לפמס, לשלב־מכורה
לעין הקורא, לגלילות
ללקוחותינו, לנהגים, לעובדים
ולחברי הקואופרטיב ומשפחותיהם

שנה טובה
שנת שלום ועבודה
שנת בריאות ושגשוג

„מכורה" בע"מ
קואופרטיב עובדי זיפזיף
תל־אביב, ת.ד. 40 טלפון 613077

לחברת תוף־הכלת בע"מ — הרצליה
לעיריית הרצליה
לקצין המחוז תל־אביב
ללקוחותינו, לצה"ל
ולכל בית ישראל

שנה טובה ושלום
עבודה ושגשוג

„גלילות"
שותפות לכריית חול וזיפזיף
תל־אביב, רח' אלנבי 85 ת.ד. 40 טל. 613077

פלמחים־מכורה־סוכריד
תל־אביב, אלנבי 85, טל. 613077
מפעלים לכריית זיפזיף
חול וכורכר

מברכים
את לקוחותיהם
בברכת שנה טובה

שנת בנין ויצירה
כתיבה וחתימה טובה

לנשיא המדינה, לממשלת ישראל
לצה"ל ולכוחות הבטחון
לתושבי באר־שבע
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

„מפעלי עץ בערבה"
אגודה שיתופית בבאר־שבע בע"מ
באר־שבע, אזור התעשיה, ת.ד. 126 טל. 057-2537

לממשלת ישראל
לצה"ל
לתושבי באר־שבע
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

שנת שלום ועליה

„אפיקי דעת" — בית ספר ערב
אגודה שיתופית מיסודם של מורים
אקדמאים ומהנדסים בבאר־שבע

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
לתושבי באר־שבע ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

דפוס „ערבה"
אגודה שיתופית בבאר־שבע בע"מ

לממשלת ישראל
לצה"ל
למועצת פועלי ת"א ולמרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

מטבחי הפועלים בע"מ
המסעדות הקואופרטיביות
ברחוב ברנר 5
ומסעדת „סיבי", אלנבי 130

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

שנת שלום ושפע כלכלי

קואופרטיב
„נחל־אלכסנדר" בע"מ
שיוט, קייט ובידור
מכמורות

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל
לתושבי כפר סבא
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

תהא שנת תשל"ד
שנת שלום, שגשוג ועליה

„כבסים"
מכבסה קואופרטיבית בכפר סבא
בע"מ
כפר־סבא, רחוב רוטשילד 65, טלפון 927442

לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

שלוחה ברכת שנה טובה

קואופרטיב
מובילי הבשר
פתח־תקוה והשרון בע"מ

לממשלת ישראל
לצה"ל
להתושבי נתניה
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

אלחוש
אגודה שיתופית
להמסה אלקטרונית בע"מ
נתניה — אזור התעשיה

לממשלת ישראל
לצה"ל וכוחות הבטחון
למרכז הקואופרציה
לתושבי הרצליה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

קואופרטיב לעבודות נגרות
„העץ" בהרצליה בע"מ

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל
לתושבי נס־ציונה
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

תהא שנת תשל"ד
שנת שלום, עליה ושפע כלכלי

„הדופק"
נגריה קואופרטיבית נס ציונה

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

שנת ייצור ושפע כלכלי
שנת שלום ועליה

„אילן"
אגודה שיתופית לנגרות ולכל מיני
עבודות עץ בע"מ — תל־אביב
רחוב השוק 8, טל. 823595

לכל בית ישראל
לראשי המדינה ומנהיגיה
לכוחות הבטחון
למרכז הקואופרציה

ברכת שנה טובה
שנת עליה וקליטה

„תדהר"
נגריה קואופרטיבית בחולון בע"מ
בת־ים (רמת־ים), רח' היוצקים 3, טל. 872114

לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
למועצת פועלי פתח־תקוה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

חברי קואופרטיב
„קמה" בפתח־תקוה

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל ולכוחות הבטחון
למרכז הקואופרציה
ללקוחותינו
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

כורי זיפזיף הצפון

כ"ה שנים למדינה * ברכות הקואופרטיבים ליצרנות, תחבורה ושרותים * כ"ה שנים למ

כ"ה שנים למדינה* ברכות הקואופרטיבים ליצרנות, תחבורה ושרותים* כ"ה שנים למ

שנת
שלום
ותנופה

קואופרטיב דן

לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
לכל בית ישראל

ברכת שנה טובה
שנת שלום, פיתוח וקליטה

„תו" בע"מ
בית מלאכה מכני לתקון וחידוש מנועים
רח' יצחק שדה 23 תל־אביב
טל. 31110

לנשיא המדינה, לממשלת ישראל
לצה"ל ולכוחות הבטחון
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

„חץ"
קואופרטיב להובלת משאות ברמלה בע"מ
רמלה, רח' הגדוד העברי, מבנה מלאכה 1
טלפון 961286

החברה הארצית לעבודות עפר בישראל
„חריש" בע"מ

מברכת את כל חבריה,
את מוסדות הממשלה והעיריה,
את צבא הגנה לישראל,
את מרכז הקואופרציה
ואת כל העומדים אתה בקשרים בעיר ובכפר

בברכת שנה טובה, שנת בנין ויצירה

לבית ישראל בארץ ובתפוצות
לממשלת ישראל לצה"ל
למרכז הקואופרציה
לחברים והעובדים ובני משפחתם

ברכת שנה טובה
שנת שלום, בריאות ושגשוג

„הפח" בע"מ
קואופרטיב יצרני ציוד ללול
והאבסת אוטומטיות
המפעל: גדרה כביש ראשי
טל. 055—91097

תהא שנת התשל"ד
שנת שלום ובטחון
עליה ושגשוג

„בריבית חולון"
מפעלי בריכות בבריה, דגים, מוצרי נייר וקרטון
אגודה שיתופית בע"מ
תל־אביב, הצפירה 19, טל. 31455

לכל בית ישראל בארץ ובתפוצות
לממשלה, שריה ומנהיגיה
למרכז הקואופרציה
ולבאים אתנו בקשרי עבודה

שנת פיתוח ושגשוג

ברכת

„תכנון" בע"מ
אדריכלים ומהנדסים
תל־אביב רח' ביאליק 5

לראשי המדינה ומנהיגיה
לצה"ל ולכוחות הבטחון
למרכז הקואופרציה
ולבית ישראל בארץ ובתפוצות

ברכת
שנה טובה
שנת בריאות ושגשוג

תחבורה

אגודה שיתופית מרכזית לשרותים בחקלאות בע"מ
תל־אביב עמינדב 17, טל. 37531

לממשלת ישראל
לצה"ל
למוסדות ההסתדרות ומרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת
שנה
טובה

„מגן"
קרן פנסיה מרכזית
לקואופרציה ביצרנות,
תחבורה ושירותים
אגודה שיתופית בע"מ

לממשלת ישראל, לצה"ל,
למרכז הקואופרציה,
למועצת פועלי תל־אביב,
למוסדות הקשורים אתנו,
לחברים ולעובדים בקואופרטיבים
לשרותי נקיון בתל־אביב

שלוחה ברכת שנה טובה

„עזרה"
אגודה שיתופית לשרותי נקיון בע"מ
תל־אביב
[illegible]

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל ולכל בית ישראל
למרכז הקואופרציה

שלוחה ברכת שנה טובה

בריכיה קואופרטיבית
בע"מ
(בוצובר לשבבר)
תל־אביב, רח' ריב"ל 8, טל. 34233

לממשלת ישראל
לנשיא המדינה
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
לתושבי נתניה ולכל בית ישראל

ברכת שנת שלום ושגשוג

„לחם השרון"
מאפיה קואופרטיבית
בנתניה בע"מ

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
לחברי ועובדי הקואופרטיב ובני משפחותיהם
ולכל בית ישראל

תהא שנת תשל"ד
שנת קיבוץ גלויות
אחוה ורעות

„פלד"
קואופרטיב לעבודות מתכת בתל־אביב
יצרני מנעולים בע"מ
רח' אליהו גולומב 56, טל. 34341

לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
לעיריית נתניה ולתושבי העיר
ולכל בית ישראל
ברכת שנה טובה

„אלון"
קואופרטיב לעבודות נגרות
בנתניה בע"מ
איזור התעשיה, טל. 053-23392

לנשיא המדינה וחברי הכנסת
לצה"ל
למוסדות ההסתדרות
למרכז הקואופרציה
לחברינו, עובדינו, הלקוחות הבאים אתנו
בקשרים ובני משפחותיהם

מאחלים שנה טובה

„שלב"
הקואופרטיב המאוחד להובלה בע"מ
תל־אביב, גבורי ישראל 92, טל. 38861

לממשלת ישראל
לצה"ל וכוחות הבטחון
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

שלוחה ברכת שנה טובה

„עוז־און"
קואופרטיב למבצרי חשמל בתל־אביב בע"מ
חולון, אזור התעשיה, רח' הגפה 15, טל. 840117
תל־אביב, טל. 822962

לכל בית ישראל

איחולי שנה טובה

קואופרטיב לתעשיית נעלים
„שעל"
תל־אביב, שכ' מונטיפיורי
רח' ישראל בק 16, טל. 32674

תהא שנת תשל"ד

שנת שלום ועליה
שנת שפע ושגשוג בכלכלי

מפעלי אפיה קבוץ עינת
קמה - עין־בד

„אחדות"
דפוס אופסט ובלט
אגודה קואופרטיבית בתל־אביב בע"מ
תל־אביב, רח' ליבונטין 5
טלפונים: המהרד 623950, הדפוס 623644

ברכת
שנה טובה
שנת שלום, אחדות ויצירה

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
לתושבי נתניה
ולכל בית ישראל

שנת שפע בכלכלי
שנת שלום, עליה וקליטה

„מן־דגן"
מאפיה קואופרטיבית בנתניה בע"מ
נתניה, רח' פינסקר 17, טל. 053-22823

לממשלת ישראל
לצה"ל ולכוחות הבטחון
לכל ידידנו ולקוחותינו
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

מאפיה קואופרטיבית
„אחדות"
בתל־אביב בע"מ

„לבנון"
קואופ' להובלת תוצרת חלב בע"מ תל־אביב
רח' בית עובד 18, טל. 34797
מברך את
מוסדות המדינה, ראשיה ומגיניה
כל בית ישראל
מרכז הקואופרציה
והלקוחות
בשנה טובה

לנשיא המדינה
לממשלה ושריה
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה
שנת עליה וקליטה

הארגז בע"מ
תעשיות מתכת ועץ
ת.ד. 106 תל אביב

לכל בית ישראל בארץ ובתפוצות
למרכז הקואופרציה
לבאים בקשרי מסחר אתנו

ברכת
שנה טובה ומבורכת
שנת פתוח ושגשוג
שנת שלום וקליטה

ארדן
חברה לשיווק רהיטים בע"מ
(מיסודה של הארגז בע"מ)

לנשיא המדינה
לממשלה ושריה
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
לחברים ולעובדים ובני המשפחות
ולבית ישראל בארץ ובתפוצות

שנת שלום, שגשוג וקליטה

ברכת

„עדין"
קואופ' לייצור שוקולד, ממתקים
וופלים בהוד השרון בע"מ
טל. 924173

לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
לחברים והעובדים ובני משפחתם
למרכז הקואופרציה

ברכת שנה טובה

„הבח"
קואופ' להובלה בראשל"צ בע"מ
טל. 942226

לנשיא המדינה
לראש הממשלה והשרים
לצה"ל
להסתדרות
למרכז הקואופרציה
לכל תושבי חולון

ברכת שנה טובה

„אלומות"
מאפיה קואופרטיבית בע"מ

לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

מכבסה קואופרטיבית
„גלי־אביב" בע"מ
תל־אביב, רח' המנור 4, טל. 826496

הדפוס הכללי
דפוס קואופרטיבי בתל־אביב בע"מ
רח' השוק 26, טל. 821801
מברך את
מוסדות המדינה וראשיה
צה"ל וכוחות הבטחון
מרכז הקואופרציה
לקוחותיהם
וכל בית ישראל

בשנה טובה ובריאה

חברת „נוע" בע"מ
רחוב המסגר 40, תל־אביב
רחוב יפו 94, חיפה

ללקוחותינו ולכל הישוב
שנה טובה ומבורכת
שנת בריאות ושלום

למאפיה הקואופרטיבית
„דרור" בבאר־שבע

עם הגדלת מפעלכם ושכלולו

ברכת שנה טובה
הצליחו במשימתכם

טחנת קמח באר־שבע בע"מ
טל. 057—2041

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת
שנה טובה
שנת ייצור,
שגשוג ושלום
שנת עליה
וקליטה

„פולקה"
חברה לייצור מבונות
וציוד למאפיות בע"מ
רמות־ים, רח' צבוהה 23, בת־ים, טל. 863284
* מערכות אוטומטיות ומיכון כללי ללחם, ללהמניות, לפיתות, ביסקויטים, בעכים ומצות

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

הצינקוגרפיה
הארצישראלית
אגודה שיתופית בע"מ
תל־אביב, רחוב לבונטין 30
טל. 625113

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל
למרכז הקואופרציה
ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה

„צדף" [דר] בע"מ
ביהי"ר לכפתורים ואבזמים
המפעל: בני ברק, מרכז התעשיה, טל. 742931
המשרד: תל־אביב, נחלת בנימין 92, טל. 829231

לכל בית ישראל
לראשי המדינה ומנהיגיה
לכוחות הבטחון
למרכז הקואופרציה
ברכת שנה טובה

„שבולת"
מאפיה קואופרטיבית בנס־ציונה בע"מ
נס־ציונה, טלפון 950161

כ"ה שנים למדינה* ברכות הקואופרטיבים ליצרנות, תחבורה ושרותים* כ"ה שנים למ

משק וכספים

נטיה לאשר הקמת אזור תעשיה בכפ"ס

1200 דונם מעבר לקו הירוק יקבלו מעמד של איזור פיתוח ב'

מאת דוד זיפקין, סופרו הכלכלי של "דבר"

הקמת איזור התעשייה נוסף מעבר לקו הירוק ליד כפר־סבא נבדקת עתה במשרד המסחר והתעשייה. הנטיה היא לאשר הקמת איזור תעשיה זה. לפי הצעת שר המסחר והתעשיה חיים בר־לב, יקבל השטח מעמד של איזור פיתוח ב'.

איזור התעשיה נמצא במרחק קטן מכפר־סבא, בסמוך לכביש הידוע בי שם חבלה. לפי התכנית, ישתרע איזור התעשיה על פני כ־1,200 דונם. קיימת כבר התעניינות מצד תעשיינים לגבי האפשרות של הקמת מפעלים באיזור זה. לפי הע־ רכה, עם אישור הקמת איזור ה־ תעשיה באיזור דשבי, יהיה בי־ קוש לא קטן לרכישת שטחים ל־ שם הקמת מפעלים חדשים או לשם העברת מפעלי תעשיה הרו־ צים להרחיב את פעילותם. בשל הקירבה הגיאוגרפית של איזור זה לגבול הארץ, המגבלה של אי־ זור פיתוח ב' לא תרתיע מפעלים, לפי הערכה זו.

הרחבה במחסום ארז

יועץ שר המסחר והתעשיה ל־ עניני התעשייה בבטחים, אליהו צוקר, מנהל בחברות שכה להרחבת איזור התעשייה שליד מחסום ארז. כבעניין שטח של כ־240 דונם. משרד המסחר והתע־ שיה מבין את הבטחונית, כאשר מי־ כון תוצאות התחתיה, נעשה ב־ אבטחת החברה לבניני תעשיה. תוצאות אלה יהוו עליהן התע־ שיינים.

באיזור התעשייה במחסום ארז פועלים כיום 12 מפעלי תעשייה, שלושה מפעלים נמצאים בשלבי הקמה, שלושה בשלבי תכנון ו־ שלושה בשלבי בדיקה.

באיזור התעשייה במחסום ארז מצויים בניינים בשטח בנייה של כ־15,000 מ"ר. בבניינים אלה הושקעו כ־13 מיליון ל"י.

בקשות רבות של מפעלים ובתי מלאכה הרוצים לעבור לאיזור ה־ תעשייה בקריית־ארבע נתקבלו בי אחרונה. חלק מהבקשות הן של מפעלים גדולים. באיזור התעשיה בקרית־ארבע כבר פועלים 18 מפ־ עלים ובתי־מלאכה.

הכוונה היא להקים באיזור הת־ עשייה מפעלים גדולים בהיקף בנין המהבה. כבר אושר שטח נוסף של כ־60 דונם לצורך בניית שלב נוסף של איזור התעשייה.

בקרית הטשה נחנך השבוע מפ־ על "בגדי קריית־ארבע". הכולים שם במפעל, במפעל גדול אחד היא לי־ יצור לולים בקרקעים המבריזים באיזור אזה. הלולים מיועדים ל־ ידי יצואם מהודראיל, במפעל יושקעו כ־3 מיליון ל"י ויעבדו בו כ־25 אנשים.

קרטר מכר מניותיו ב"כלל" לחברת "איי.די.בי"

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

איש העסקים היהודי־אמ־ ריקאי, ויקרמור קרטר מכר חלק ניכר ממניותיו בחברת "כלל־השקעות" לחברת "אי. די. בי" השייכת לחברה לאחזקות בנקאיות "אי. די. בי", של קונצרן בנק דיסקונט, במקביל רכש קרטר חבילת מניות גדולה של "אי. די. בי" והפך למחזיק בה המנהלים של החברה.

קרטר מכר לקונצרן "אי. די. בי" מניות בשווי שיטה מיליון ל"י ע.נ. עם זאת, הוא הוסיף להחזיק בחבילת מניות של "כלל־ השקעות" ומוסיף לכהן כיו"ר משותף של מועצת המנהלים של החברה.

כתוצאה מעיסקה זו, מחזיקה עתה "אי.די.בי." בכ־21.5 מיליון ל"י מניות ע.נ. של "כלל־הש־ קעות". שהן כ־19 אחוז מההון המונפק של "כלל־השקעות". יתר בעלי המניות הגדולים הם בנק הפועלים, קבוצת אריה פילץ ובנק לאומי.

חתימה קטנה מהצפוי על אמיסיית "עלית"

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

חתימת היתר על האמיסי־ יה המשולבת של "עלית" היתה קטנה מהצפוי. אמנם נתקבל מספר גדול של הזמ־ נות, אבל חתימת היתר הגיעה לקצת יותר מפי 3.5, בניגוד לציפיות בבורסה, שאמיסיה זו תזכה לחתימת יתר של פי הבישה.

מנתונים שפרסמו עלידי "ע־ לית" מתברר, כי נתקבלו 6,414 בקשות לרכישת 196,000 יחידות. האמיסיה עוררה התעניינות רבה כפי שמשקף מספר הבקשות הג־ דול. שאילץ את הבנק החתם יחד עם אנשי "עלית" לעכב ביום אחד את פרסום הקצאת היחידות. לפי הערכת אנשי הבורסה, היסוס ה־ משקיעים שגילו ענין באמיסיה להשתתף בהזמנות גדולות, גר־ מה הביקורת שנמתחה על מחיר ההנפקה ולכן צימצמו את הזמ־ נות המתוכננות. גם המצב הנוכחי של הבורסה מרתיע משקיעים. ה־ גורמים להתייחס להשקעה במניות "עלית" כהשקעה לטווח ארוך ולא כהשקעה ספקולטיבית לזמן קצר.

הגרלת הלוטו

בהגרלת לוטו מס' 38/73 ש־ התקיימה ביום 25.9.73 הועלו ב־ גורל המספרים הבאים:

11, 12, 19, 20, 23, 26. המספר הנוסף: 21.

שערי מטבע חוץ ביךבנקאיים באירופה

יום ג', 25.9

מסירה מיידית

דולר ארה"ב	2.4205/10	ל־1 לירה שטרלינג
מרקים גרמניים	2.4155/75	ל־1 דולר ארה"ב
פרנקים שוויצריים	3.0030/70	"
פרנקים צרפתיים	4.19¼/¾	"
לירות איטלקיות	565/566	"
פרנקים בלגיים	36.50/60	"
פלורינים הולנדיים	2.5250/90	"
ינים יפניים	265.40/45	"

זהב

מחיר אונקית זהב 101.5—102.5 דולר

מסירה מאוחרת

	פר"ש	מר"ג	לי"ש
חודש	2.9905/2.9960	2.3985/2.4025	2.4100/2.4110
3 חודשים	2.9655/2.9720	2.3885/2.3925	2.3915/2.3925
6 חודשים	2.9430/2.9520	2.3690/2.3740	2.3707/2.3717
12 חודשים	2.9030/2.9120	2.3430/2.3500	2.3275/2.3290

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המדור ללימודי חוץ — חיפה

מודיע

על פתיחת ההרשמה ללימודי מתקדמים סמסטר א' תשל"ד

הקורסים ללמודים מתקדמים נערכים במסגרת ביה"ס ללימודי מוסמכים ומאפשרים לבוגרי בתי הספר הגבוהים לצבור נקודות זכות אשר עשויות להיות מוכרות (חלקן או כולן) לקראת תואר גבוה. זאת במידה והתלמידים יתקבלו לבית הספר ללימודי־מוסמכים כסטודנטים מן המנין.

ההרשמה תחל ביום ב' 1 לאוקטובר 1973 ותסתיים ביום א' 30 לאוקטובר 1973

ההרשמה תתקיים במדור ללימודי חוץ חדר 222א' בטכניון הישן בהדר הכרמל בשעות 10.00—12.00 בבוקר ומ־16.00—18.00 אחה"צ פרט ליום ו'.

שכר הלימוד לקורס בן שתי נקודות הוא 260.— ל"י ולחיילים בשרות חובה 40.— ל"י.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות למדור ללימודי חוץ ת.ד. 4959 חיפה. טל. 667818 ; 661151.

המועצה האזורית תמר

נוה זוהר סדום

מכרז

מוצע בזאת

למכירה טרקטור פרגוסון 165

שנת יצור — 1970

מספר רשוי — 683—696

את הטרקטור אפשר לראות במשרדי המועצה האזורית תמר נוה זוהר. סדום.

הצעות יש להגיש במזכירות המועצה האזורית תמר עד ליום 10.10.73 שעה 12.00 בצירוף ערבות בנקאית על סכום בשעור של 10% מערך ההצעה.

אין המועצה האזורית מתחייבת לקבל את ההצעה היקרה או כל הצעה שהיא.

עמוס גבור — ראש המועצה

רווח ממשרד

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

בנק כרמל למשכנתאות הרי־ וזח במכירת משרדו הישן בי חיפה כ־220,000 ל"י לאחר ני־ כוי מס — נמסר בתדריך שי פירסם הבנק.

ביזמאר השנה רכש הבנק בטולד חדש בבית "ציםי" בי חיפה. הבנק שילם עבור הי בטולד 280,400 ל"י. הבטודר הישן נמכר תמורת 500,000 ל"י. רווח זה של הבנק יי־ זקף במאזן 1973.

"צים" תתבע פיצויים בגין מדחפים פגומים

מאת סופר "דבר" בחיפה

חברת "צים" תתבע פי־ צויי נזיקין, בדרך משפטית, מהמספנה האיטלקית המסי־ פקת את "איטלקנטירי", אשר סיפקה מדחפים לשתי "צים" "אונית באונית מכולה גדולה־ מאיריה אדיהן במדחפים פגו־ מים.

הלהבים במדחפים של שתי אני־ יות נשברו והירידה הספינית יר־ דה בי־24 קשר ל־18 קשר ובשתי האניות האחרות נפרקו הלהבים ומהירות הספינות ירדה ל־21.5 קשר. מיכב יית היכלה האניות אחר מבוצב על תדירות גבוהה של הפלגות ונגרמו ל"צים" הפ־ סדים כאת תיקבע קשה להעריך בדיוק זה.

פרטים אלה מסר אתמול מנהל "צים" בשם עכברי. הוא אמר, כי תמונה רצתה הקירה פגימות אשר הבדיק את כל הפרדה ובין הצאר בודד יא צריכה התברה במדר־ חי רורבי, כבודרים לפי התקן. הי הנדסה הרורבי יתברר לחברה ב־ רצמבר הכנה ואילו עלולה כדי חסים נוכסים בינואר 1974.

בשל התקלה יש צורך לתכנן מחדש לוח הפלגות של אניות המכולה למשך כמה חודשים. בלוח החדש תשובץ גם האניה השמי־ נית, שנמסרה לחברה במספנה גרמנית בינואר הקרוב הבטר ל"צים" האניה השישית והאח־ רונה.

קשתי הסביר שהאניות אשר נבנו באיטליה קיבלו את הסיווג הגבוה ביותר של שתי חברות בינוה מהגדולות והמכובדות בי־ עולם. התקלה נגרמה, כנראה, בי של יציקה לא מתאימה ושימוש בחומר לא מתאים. האיטלקים בנו אניות דומות לחברה סיניות וחברה איטלקית. חברות אלה טרם הפעילו את האניות בשירות אוקיינוסי יהן לומדות עכשיו בי לקחי "צים". זה מקרה נדיר ביו־ תר בספנות שסדרה של אניות (ישראליות ואחרות) אשר נבנו

יימשך הביקוש לברזל

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

יצרני הברזל במדינות שו־ נות סבורים, שהביקוש המוג־ בר לברזל יימשך לפחות במ־ חצית הראשונה של 1974. קיים מחסור לברזל בכל הי־ שווקים. אף כי היצרנים הג־ דולו מגבירים ניכרת את היקף יצורם — נמסר בסקר מטעם העתון הבריטי "פיננשל טיימס".

יצרני ברזל בבריטניה, צר־ פת, מערב־גרמניה, איטליה, ארה"ב ויפאן מצפים, שתפוקת הברזל השנה תהיה גדולה ב־ הרבה מאשר בשנה שעברה, וזאת למרות הקשיים שנתגלו, כסכסוכי עבודה באיטליה ובי בריטניה.

הסקר מדווח, שיצרני ברזל בארה"ב כבר מקבלים הזמנות למחצית הראשונה של 1974 ונראה, שלא יוכלו לקבל הז־ מנות רבות נוספות לתקופה הקרובה. המפעלים מייצרים הרבה מעבר לתפוקה הרגילה ונבנגים גם מהפסקת הייצור לצרכי שיפוצים ואחזקה.

פטור ממס לעבודת קטיף בעת חופשה

מאת סופר "דבר"

משרד העבודה מציע לשחרר ממס הכנסות של עובד המקדיש חופשתו לעבודה בקטיף — מסר לסופר "דבר" שר־העבודה, יוסף אלמוגי.

מניחים שיבול הפרי השנה יע־ לה על זה של אשתקד ולכן חיי־ בים כבר עכשיו לתכנן את הקטיף ולגיים כח אדם. השר הטיל, אי־ סוא, על היועץ המשפטי של מש־ רדו לבדוק את הצדדים התחוק־ תיים הכרוכים בשחרור עובדים ממס הכנסה והוא יקיים בירור עם שר האוצר.

אשתקד נקטו בצעד דומה אך השחרור ממס היה חלקי והוא הונהג באיחור, אחרי עונת הק־ טיף.

אושר תקציב רשות הנמלים

במליאת רשות הנמלים בראשותו של סגן יו"ר הרשות ב. גרדהרסר אישרה את הצעת התקציב הרגיל, בסעיפי רוכחו של הרשות לשנת 1974/75 יכן את הצעת תקציב הפיתוח.

התקציב הוא מאוזן ומסתכם בי 413 מיליון ל"י. תקציב הפיתוח מסתכם כ־121 מיליון ל"י.

הצעת התקציב מצביעה על הפי־ כן הגידול בתנועת המטענים. הי תקציב מבוסס על תנועה צפויה של כ־10.4 מיליון טונות מטעני יבוא ויצוא ב־1974/75, לעומת כ־8.3 מיליון שעברו בנמלי ישראל בי שנת 1972/73. בנמת המעבר של ניטול מטענים מיישמות קונטיינ־ יונאליות למכולות תימשך אף היא והכוונה הבאה יטפלו הנמלים בכי 173,000 מכולות, לעומת כ־70,000 שעברו בנמלים בשנת 1972/73.

גם בתנועת הנוסעים דורך הים צפוי גידול, זאת בעקב גידול הי תיירות. מספר הנוסעים הצפוי הוא 220,000 לעומת כ־183,000 בשנת 1972/73. מספר האניות שיפקדו את נמלי הארץ יגדל אף הוא ויסתכם על פי הצפוי בכ־3566 לעומת 3176 אניות שפקדו את נמלי ישראל בי שנת 1972/73.

הגדלת קיבולת הנמלים

תכניות הפיתוח וההצטיידות של הנמלים מותאמות לשינויים המתי חוללים כיום בעולם הספנות ב־ בטכנולוגיות הנמליות. התקציב מייעד בעיקר להמשך הרחבת הי נמלים, פיתוח מסופי המכולות, הג־ דלת קיבולת הנמלים והתאמתם הדירבית של הנמלים לטיפול בי אניות המתמחות ובהמרת המכי לות הגדולה.

מניות ושערים

התאוששות קלה במניות

התאוששות הורה בשלבים המ־ סיימים של המסחר קודם. המסגת הל בעיקר במניות "דלק", שנת המסחר בזכויות נערך הפעם אגב ביקושים התחלתיים שהוגדרו כבניות מטעם משקיעים. שער הי זכויות לכוכ"ע עלה בשלב הא־ חרון ב־3.5 נק' ושער זכויות צ"ש עלה בנקודה. שערי המניות הישי נות עלו ב־3—3.5 נק'.

למעשה כל יום ה' (הפעם המס־ חר הנבעיר בגלל החגים) מורגשת הגיפה טבעית של קונים, ומרבית פעילי השוק רואים בהתאוששות האירעה בשלב השני נסיונות מכי נים בקובלים ותו לא.

★ היצע של 350 אלף דולאר הוריד את מחיר הנתי"ד ל־4.23 ל"י. מחזור: 89 אלף דולאר. הער לית בשערי הצמודים והנסחרים בדולאר נמשכו אתמול. (ים המלח — 12 הוללים, +0.7, +2.3. היו גם מספר ירידות בתעודות בהן התשואה היתה מתחת לממו־ צע כמו בהולליס 10 — 2.8).

★ נמשכה העליה בשער הצמודים למדד בכל סוחי ההשקעה. בשי עורי הקליסות עליות מאופקות יר תר אך ביקוש ער ומסיבר. בעני פי בתחום 68—69 — עליות מקי פות לכל אורך הקו.

★ היצעים קטנים ביותר הורידו שער מספר מניות תעשייתיות כמו "אלקטרה — 12 נק', תוך מחזור של "2,000 ל"י ע"נ בלבד. לפי מת זאת בלטה העליה בשער "אר־ גמן" ו"אתא". עליית שער "נייר חדרה" באמריקה העלתה את מחירן כאן ב־6 נק'. נוצר ביקוש קטן ל"חלפסוף" אך "לא היתה סחי רה". שערן "קפץ" ב־3.5 נק'. זה הו שיעור מכובד בשים לב לאווי רת החולשה הכללית.

המחזור בשוק המניות הסתכם ב־1.16 מיליון ל"י. מתוך זה בשי לב של שערים משתנים 703 אלף ל"י.

המחזור בשוק אגרות־החוב היה 8.47 מיליון ל"י.

שם הנייר	השער ב'	
בנקים מסחריים וחברות האחזקה בנקאיות		
או.ה.ה. ש	246	—1.0
או.ה.ה. מ	249	—1.0
אי די בי בכ'	238	—
אי די בי	195	—
אי די בי ב'	244	—
אגוד	309.5	—
אי' בריטניה מב'	352.5	—
אי' בריטניה ש	330	—
אי' בריטניה מ	329	+1.0
דיסקונט	920	—23.0
דיסקונט א	510	—
המזרחי ש	152	—
המזרחי מ	154	—
הפועלים מב'	347	+2.0
הפועלים ש	332	+2.0
הפועלים מ	332	+2.0
בל"ל	287.5	—
בל"ל — 60% דיב'	284.5	—
בנקים למשכנתאות		
אפותיקאי ש	221.5	—
אפותיקאי מ	224	—
כרמל מ	128	—6.0
משכנת' בבנין	232	—
פת' משכנת' ש	263.5	—
פת' משכנת' מ	267	—
שכון בכ'	151	—
שכון ב'	182	—
ספנות מב'	219.5	—0.5
ספנות	215	—
הסדרות מימון ענפיים		
שלמון	108	—2.0
אוצר לתעשיה	207	—0.5
חקלאות	81	—2.0
פת' תעשיה מב'	72.5	—0.5
ביטוח		
אריה	231	—
הסנה	209	—1.0
סהר	206.5	—
צור	171	—0.5
מסחר ושירותים		
בית הרכב	66.5	—
דלק ש	157.5	+3.0
דלק מ	161	+2.5
קרור 1	238	—
קרור 10	185	—
חשמל	57.5	+1.5
ספנות	183.5	—
מקרקעין, בינוי, פיתוח והדרים		
אזורים	185	—4.0
אפריקה 1	335	—
אפריקה 10	276.5	—0.5
הכשר הישוב ש	185.5	—2.5

שם הנייר	השער	
הכש' הישוב מ	188	—1.5
סה"ב ש	140	+2.0
סה"ב מ	149	—1.0
סה"ב ב'	124.5	—
נכסים	223	—
ישרס	162	+2.0
מהדרין	185	—
מטעי הדר	96	—1.5
משקיפים	130.5	—
נאות אביב	69	—0.5
פרי אור	187	—
רסקו בכ'	89.5	—0.5
רסקו	67.5	—0.5
תעשיה		
אלקו 1	119.5	—0.5
אלקו 2.5	104	+1.0
אליאנס	512	—1.0
אלקטרה 1	208	—12.0
אלקטרה 5	199	—6.0
ארגמן מב'	313	—
ארגמן ב	315	+2.5
ארגמן — 30% דיב'	305	—
אתא ב'	113	+1.5
אתא ג'	114	+1.0
אתא משנה	106	—2.0
דובק	323	—
כבלים	198.5	—
עליד	102	—
שמן	218	—
תעל	285.5	+3.5
חברות להשקעה והאחזקות		
אלגר ש	85	—
אלגר מ	84.5	—
אלרן ש	171.5	+1.0
אלרן מ	175.5	—1.5
אמישר	56	—
מרכזית	256	—4.0
פועלים השק'	231	—1.0
פז	92	—
וולפסון 1	153	—
וולפסון ש	101	—
וולפסון ב	106	+3.5
ירדן	88	[illegible]
אמפא	119	—2.0
דיסקו' השק' ש	237	+0.5
דיסקו' השק' מ	239.5	—0.5
מזרחי השק'	115	—
בל"ל השק'	197	+0.5
פריון	118	+3.0
חסותה	89	+1.5
יצוא השק'	65	—
כור	160	+5.0
כלל השק'	202	—2.0
כלל תעשיות	196	—
עוז השק'	176.5	—
פמה	59	—
מניות הנסחרות במטבע חוץ		
אוניקו רג' א' ש	86.5	—
אוניקו רג' א' מ	83	—
אוניקו בכ' ב'	133	—
אוניקו בכ' ב	95	—
אדנים	109	+0.5
נפטא	65	+1.0
לפידות ש	132	—1.0
לפידות מ	150.5	+0.5
אג"ח ניתנות להמרה במניות		
שטרי־הון בל"ל	138	—0.5
שטרי־הון בל"ל — 3	107	—
פת' משכנת' אג"ח	116	—1.0
הכש' הישוב אג"ח	91	—0.5
אתא אג"ח	83	—
דיסקו' השק' אג"ח	108	—2.0
מזרחי השק' אג"ח	100	—

שורת המחצבות לכישורים בי תנאי עבודתם של הסטודנטים. הי מתעסקים במירכזת הבין־לאומית של משרד התקשורת כלולות במס־ קנות ועדה שאושרו אתמול במח־ לקה לאיגוד מקצועי.

תפוסת בתי המלון במטולה עלתה על כל השעור ערב החג — כל 600 המיטות בבתי המלון.

רשות שמורות הטבע

בראש השנה בתאריכים 27—28.9.73

"ערכו בשמורת עיינות צוקים (עין פשחה) סיורים ללא תשלום

נוסף לדמי הכניסה לחוף הרחצה.

נקודת המפגש ליד תחנת המשטרה בחוף הרחצה בשעות: 0830 ו־1630.

רצוי להביא נעלי ספורט, כובעים ומשקפות.

משרד האוצר

הודעה לנכי רדיפות הנאצים

משרד האוצר מודיע, כי חוק נכי רדיפות הנאצים (תיקון מס' 3), תשל"ג—1973, שפורסם ביום 2.8.73,

אישר הגדלת שיעורי התגמולים לנכי רדיפות הנאצים בתוקף מ־1.4.72

התגמול בעד חודש ספטמבר 1973, המשולם לנכים החל ביום 3.10.73 — יכלול את ההגדלה הנ"ל (לפי תגמול יסוד בשיעור של 1.15 ל"י לכל אחוז נכות).

באותו תאריך תשולם גם מחצית ההפרשים הרטרואקטיביים. המחצית השניה תשולם ב־3 נובמבר 73.

קולנוע

תל־אביב

אופיר — אני הכוס
אסתר — הדרקון
אורלי — חלף עם הרוח
אלנבי — נשיא על הכוונה
בן־יהודה — בית הזכוכית
גורדון — הבלונדיני עם הנעל השחורה
גת — פים וסילי
דקל — מלכודת לביבי סיטר
דרייב אין — 7.15 שבת בשלג 9.30 שבת בשלג
הצגות חצות רק במוצאי־שבת: הקשר הצרפתי
הוד — הבריחה
המרכז — האריה החופש
זמיר — התשוקה ליהלומים
חן — הליידי שרה בלות
לימור — עד שהגט יפריד ביננו
מוגרבי — מה תאמר לגברת עירומה
מקסים — בקמה אלופי הקריסה
מקסים — בוננקה בגינבמביה
סינרמה — קפה באמריקה
סטודיו — הטנגו האחרון בפריז
סינמה — אבו אל בנת
עדן — היום, אתכול ובחר
פאר — הדהליל
פריז — הבית ברחוב הליגנלון
צפון — זעקות ולחישות
רמת־אביב — הפנדק
תכלת — שחק איתה, סם
תמר — הרוצח בתגורה השחורה
תל־אביב — המזימה

יפו

נגה — סיפור בהלם
ציון — הבלש האמיץ שורץ

בת־ים

רכתי־יוסף — כמשותי עם דוהתי הוהיה
ארמון — אבו אל בנת
בהדר — מרדף בערבה

ירושלים

אדיסון — בתי ואני
אוריון — הרפתקה בפוסדון
אורגיל — הגנב שבא לסעוד
ארנון — תינוק כחול בפיפטה
אור־גיל — סינאר ורוזלי
הבירה — סנדקית ושמה קופי
חן — מלכודת לביבי סיטר
ירושלים — אהבה נוסח קופנהאגן
סמדר — סאורמה
עדן — המנתח הוא פותר
רון — אבו אל בנת

חיפה

אורין — קארמה האגרוף הקשוח
אורה — אבו אל בנת
אורלי — מפשיות קנטרברי
אמפיתיאטרון — האלוף
ארמון — עיר ושמה גיהנום
בית רוטשילד: נוסע עובר בגשם
חן — ד"ר גו
עצמי — חזק יותר חברים
מירון — מלך הקאראטה
עצמון — גבר עם כבוד
פאר — זמנים מחודנים
רון — ד"ר פופול
שביט, הר הכרמל — הפורצים
קרית־טבעון
יובל־אור —
הצגת הקולנוע האחרונה
זהר — חלק הארי

רמת־גן וגבעתיים

אורדע — אבו אל בנת
אואזיס — רוצחי המימסד
ארמון — זמנים מודרניים
גל־אור — פרנזי
הדר — חלף עם הרוח
ירלי — קברים
רמה — תיאטרון באידיש
רמת־גן — גברים במלכודת
שביט — סיגאר ורוזלי

נתניה

אסתר — הטנגו האחרון בפריז
סטודיו — מגור: המקצוענים
פנתה: מלכודת לביבי סיטר
שרון — הבלש האמיץ שורץ

הרצליה

דגניה — למות מאהבה

כפר־סבא

עמל — הבלש האמיץ שורץ
חן — לילות בוקציאו
הוד השרון
בית הפועלים —
קוראים לי שמיל

חדרה

הוף — הבלש האמיץ שורץ

פתח־תקוה

אורן — הזעם
הדר — הלילה הנצחי
זיכל — גבר עם כבוד

קרית שמונה

הרמון — נערת הקרסה
שניר — קוראים לי שמיל

הודעות לציבור

משרד החקלאות
המחלקה לנכסים, בינוי ומשק

מכרז מס' 122/73

מוזמנות בזה הצעות מחירים למכי רת מלפפונים וקישואים בשטח תחנת נסיונות אזורית גילת.

מפרט וטופס השתתפות במכרז אפ־ שר לקבל במחלקה לנכסים בינוי ומשק, משרד החקלאות, הקריה תל־אביב, רח' ד' 10ב' חדר מספר 13 בכל ימות השבוע בשעות העבו־ דה.

את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה אשר עליה יש לרשום "מכרז 122/73" ולהכניסה לתיבת ההצעות הנמצאת במשרד החקל־ אות המחלקה לנכסים בינוי ומ־ שק, הקריה תל־אביב, רחוב ד' בית מספר 10ב' קומה ב'.

להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בגובה של 10% מערך ההצעה. מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 9.10.73 שעה 11.00.

אין משרד החקלאות מתחייב לקי בל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

בבית המשפט המחוזי בירושלים

תיק עזבונות 492/73

בענין ירושת המנוח מיכאל ארדמן מירושלים שנפטר ביום ט"ו אייר תשל"ג — 17.5.73.

המבקשת רזה ארדמן מירו־ שלים.

להוי ידוע, כי הוגשה לבית המשפט בקשה למתן צו המכריז על ירושת המנוח הנ"ל.

כל המתנגד לבקשה הנ"ל יגיש תוך חמישה עשר יום מיום פר־ סום הזמנה זו את טעמי התנגדו־ תו, שאם לא יתן בית המשפט צו כאמור.

יהודה וייס, שופט

קופת־חולים של ההסתדרות הכללית
מחוז תל־אביב · לוח התורנויות

א. תורנויות לילה

מתקיימות ערב ערב, כולל שבת וחג, בשעה 9 בערב עד 12 בלילה. פרט להרוי־יוסף מ־8—11) במרפאות דלהלן:

1. מרפאת אילון מתורנות מנוזה באמדם ושני תהבי רים מסניפי: אילון, יד אליהו, יפתח, עממי ב' ורבמת־הראש, יפנו למבנן כלי 101.

על חידוש התורנות בזמ"ש דוד אודם רח' מנא"ה 13 בוזמן.

2. מרפאת התקוה בי רחוב דז פינת רח' מרכי יהי, טלפון 31123 — לחברים מסניפי: התקוה א' וב' נסקה כפר שלם הולם וקרוב לידושלים.

4. מרפאת נוה שאנן

3. מרפאת הדר יוסף רחוב קהילת ורשה מספר 12—10 טלפון 778095 בשעה 8.00 עד 11.00 בי ליקה לחברים בסניפים: הדר יוסף נוה שרת, צהלה, רמת החייל, תל־ברוך וכן לחברים מהשכונות הי קרובות לסניפים
רחוב יסוד המעלה 61 פינה לוינסקי טל 33443 לחברים בסניפי: נוה־שאי נן, יפינגטון וסלוסקין.

5. מרפאת קטוביץ, רח' יעידת קשביץ 36 פינת יוהדה הסבבי טל 444404 — לחברים מסניפי: קמי בין יבינגוביץ רמת־אביב, שייד מנום וחלק מבאזי — לפי יצגן המחברים. היכולים לפנות לקטוביץ או תל נור־ דוי – לפי כחירתם.

6. מרפאת תל נורדוי רח' יה"ב פנו 1 פינת בני־ ברק 21, טלפון 243343 — לי חברים מסניפי תלי־נורדוי, אליזיה אחרונה, גלברג, מבמל, לפי יצגן החב־ רים. היכולים לפנות לתל נורדוי או קטוביץ לפי בחי־ רתם.

7. מרפאת קרית שלום, רחוב רשבסקי 12, טלפון 822715 לחברים מסניפי קרית־שלום והסביבה.

הערה:

א. אחרי השעה 12.00 ב־ לילה ועד שעה 7 ב־ בוקר מתקיימת תורי נות לילה בבו"א רח' בוזא"ה 13 טלפון 101.

ב. התורים מבניפי: בנרי ברג, בר. אור אליפגט, שבזי יונה הנביא יפתח־ פורי — הקוקים לרופא בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר, יפנו למבנן דוד אדום רח' מנא"ה 13, טלפון 101.

ב. תורנויות ערב שבת בימי שישי משעה 2 אחה"צ עד 8 בערב מתקיימת תור־ נות במבנן דוד אדום רחוב מנא"ה 13, טלפון 101.

ג. בית מרקחת

1. במרפאת מנדלברג — רח' אלנבי 75, טלפון 614467 בין השעות 9.00 — 2.30 אחה"צ

2. בית מרקחת
כרמל ומנהוף 42, טלפון 286221, בין השעות 2.30 — 5.00 אחה"צ.

3. מסברה
במוצ"ש בין 5—4 אחה"צ.

ד. תורנויות שבת וחג

1. מתקיימות בין השעות 9.00 — 11.00 לפנה"צ בי מרפאות: גלבוע התקוה. א' שדרות השיבעה 20, הדר יוסף, יד אליהו, יד גה הנביא, כפר שלם, מנדלברג — רחוב אלנבי 75 טלפון 614467 נוה שאנן קרית שלום, רמת החייל, קמביץ, רמת־ אביב ותל נורדוי.

משעה 1.00 בצהריים עד 8.00 בערב מתקיי־ מת תורנות במבנן דוד אדום רחוב מנ־ א"ה 13, טלפון 101.

2. רופאים מקצועיים — לכל סניפי המחוז,
במרפאת מנדלברג, רחוב אלנבי 75 טלפון 614467
א. רופאי א א ג, הדו־ פא עיניים בין השעות 8.30 — 11.30 לפנה"צ
ב. כירורג בין השעות 9.00 — 12.00 לפנה"צ

3. תורנות מעבדה לכל סניפי המחוז
בזמנהוף רח' זמנהוף 34 טלפון 284242 בשעות 9—11 לפנה"צ 4—5 אחה"צ.

בית מרקחת מחוזי
במרפאת מנדלברג רחוב אלנבי 75, בין השעות 9.30 — 12.00 לפנה"צ 4.00 — 5.00 אחה"צ.

הערה:
ב. בית המרקחת מנדל־ ברג, רח' אלנבי 75 פתוח בימי א' — ה' מי שעה 8 בבוקר עד 7 בערב ללא הפסקה.

קופת־חולים מחוז חיפה

תורנויות לילה בקופת־חולים מחוז חיפה

א. שעות התורנות
מהסניפים: קרית חיים מזר־ חי
1. בלילות לרבות לילות שבת ולילות חג מ־8 בערב עד 12 בחצות.
2. מ־12 בחצות עד 7 בבו־ קר במבנן דוד אדום. טלפון 101 ובמפרץ חיפה, טלפון 713232, ראה סעיף 8.
3. בימי שישי ובערבי חג מ־4 עד 5 אחה"צ.
4. בשבתות ובחגים מ־9 עד 11 לפנה"צ ומ־4—5 אחה"צ.

ב. תחנות התורנות
1. מרפאת פרישמן, רחוב פרישמן 4, טלפון 62195 לחו־ ברים מהסניפים: פרישמן, אחד העם, שדרות א"ס, יב־ נה, ד"ר גליקר, ברזילי נאי לה, תל־עמל, חליסה, ועמק בלזות
2. מרפאת קרית אליעזר, רחוב צה"ל טלפון 535226 לי חברים מהסניפים: קרית אלי־ עזר, קרית אליעזר 3, טלפון 222121 לחברים מהסני־ פים: נוה שאנן, יוליוס בירי גר, גלבוע, ורמת רמז.
5. מרפאת קרית חיים מזר־ חית, טלפון 721331 לחברים עזר, קרית אליהו, בת גלים, עין הים, מחנה דוד וקרית שפרינצק.
3. מרפאת רש בפרוזן הכר־ מל, רח' אלתגן. טלפון 86868 לחברים מהסניפים: בוגן — אחוזה, רש — פרסו הכרמל, הכרמל הצרפתי ורוממה.
4. מרפאת נוה שאנן גלבוע, חית, שיכון צירוני, קרית ביאליק, קרית מוצקין, קרית שמריהו ושער שלום.
6. מרפאת קרית ים א', שדרות הרצוג, טלפון 721553, לחברים מהסניפים: קרית ים א', קרית ים ב', קרית ים רסקו וקרית חיים מערבית.
7. מרפאת עזיאל — קרית אתא, טלפון 722384, לחברים מהסניפים: עוזיאל, בן עמי, פינסקר, קרית נחום, קרית בנימין ושיכון התימנים.

8. תורנויות לילה מ־12 בחצות עד 7 בבוקר:
א. בתחנת מגן דוד אדום, של עירית חיפה, פרט למפרץ, החברים הגרים בשטח שיפוטם המשתייכים למרפאות המפור־ טות בסעיפים 1, 2, 3, 4.
ב. במפרץ חיפה, "מסקי ביאליק", טל 713232, לחב־ רים הגרים במפרץ חיפה הי משתייכים למרפאות המפו־ רטות בסעיפים 5, 6.
ג. בכל יתר המרפאות ב־ מחוז חיפה קיימים סדרי תור־ נות קבועים בהתאם להודעות בלוחות המודעים במרפאות ובארגוני התורנות.

ד. תורנות מעבדה:
במעבדת המחוזית ברחוב ארי"ס 54, טלפון 532107 לחב־ רים מכל סניפי המחוז.

ה. תורנות למקרים דחופים בשבתות ובחגים — כירורגיים לפנה"צ
שעות תורנות: בימי שישי וערבי חג מ־4 עד 5.30 אחה"צ, בימי שבת וחג מ־9 עד 11.30 במחלקה הכירורגית רח' אבן סינא 8.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המדור ללימודי חוץ חיפה

מודיע על המשך ההרשמה לקורסי שפות לתשל"ד

1. אנגלית בסיסית לפי שיטה קולית מתוכנתת ENGLISH 900 ברמות מתחילים, בינוניים ומתקדמים.
2. אנגלית למתחילים שלב א' ושלב ב'.
3. אנגלית להשכלה גבוהה (הכנה לבחינות כניסה למוסדות להשכלה גבוהה).
4. אנגלית למזכירות.
5. אנגלית מסחרית.
6. אנגלית לרמה בינונית תוך שימת דגש על שיחה.
7. אנגלית מתקדמת לשיחה.
8. אנגלית טכנית.
9. תרגום עברי אנגלי.
10. רוסית מדעית.
11. צרפתית למתחילים.
12. צרפתית מדעית וטכנית.
13. גרמנית למתחילים.
14. גרמנית טכנית.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות למדור ללימודי חוץ, ת. ד. 4959 חיפה, טלפון 667818, 661151.

כ״ה שנים למדינת ישראל
מרכז ההסברה

כנס גולני
הועדה המארגנת

כנס גולני

יערך ביום ג׳, י״ג תשרי תשל״ד (9.10.73) בפארק הירקון מול מגרשי התערוכה בתל-אביב.

משתתפים בכנס כל החיילים והמפקדים אשר שירתו בגולני מ־1948 עד היום ובני משפחותיהם ובני המשפחות השכולות.

מוזמנים אנשי ההגנה המרחבית ומגיני הישובים במרחב גולני מתש״ח.

דמי הרשמה לכיסוי הוצאות הכנס והמדליון בסך 20.— ל״י לפקודת „מרכז ההסברה — כנס גולני״ יש לשלוח עם התלוש המצ״ב ללשכות המחוזיות של מרכז ההסברה:

ירושלים, בנין משרד ראש הממשלה, הקריה.
תל-אביב, רח׳ אחד העם 15.
חיפה, רח׳ אחד העם 5.
באר-שבע, מרכז הנגב.

— — — נזור ושלח — — —

הנני מאשר את השתתפותי בכנס גולני.

שם ושם משפחה ______ כתובת ______
טלפון ______ מס׳ השלום ______
יחידה/גדוד ______ השנים בהן שירתתי ______
חתימה ______

ביה״ס להנדסאים

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

מודיע על סיום ההרשמה לקראת שנה״ל תשל״ד

1) למגמות ותת המגמות

אלקטרוניקה, בניה, מכונות, כימיה
חשמל, אדריכלות, מיזוג אוויר, פלסטיקה
פיזיקה, דרכים, אוירונאוטיקה, מזון
בית הדפוס, מדידות (גיאודזיה), תעשיה וניהול, הנדסאים מוסמכים
מחשבים

משך הלימודים:
א) למודי יום הנדסאים — שתי שנים 40 שעות בשבוע.
ב) למודי ערב הנדסאים — ארבע שנים.
ג) למודי צבירה — פעם פעמים בשבוע לפי בחירה.
ד) למודי יום טכנאים — שנה מצטברת.
ה) למודי ערב טכנאים — שנתיים מצטברות.

הערות:
א) מתקבלים/ות בוגרי/ות י״ב הזכאים לתעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים (רמה 4 בגמר).
ב) תלמידים/ות המתקבלים/ות בלימודי יום נהנים/ות מהלוואות במסגרת הגבוהה.
ג) חיילים/ות בתנאי הובה הלומדים בכתות הערב מקבלים הנחה בשכר לימוד בשיעור 50%.

2) לכתות קדם הנדסאים

כתות ערב חד שנתיות לבוגרי י״א כיתות של בתי ספר תיכוניים ו/או מקצועיים.

3) לשם קבלת פרטים או הרשמה יש לפנות:
חיפה — (לימודי יום וערב) בבנין ביה״ס בקמפוס בקרית-הטכניון טל׳ 347־235111. קבלת קהל כל יום בין 8.00—12.00 ובימים א׳, ג׳, ה׳ בין 16.00-18.00.
„אוהל שרה״ — (עמק יזרעאל) (לימודי אהה״צ וערב) כפר י. להב. המועצה האזורית יזרעאל. אוהל שרה דואר נע יזרעאל טלפון 7—065/22956
מדרשת רופין — (לימודי יום בלבד) טלפון כפר יונה 053/98383.
אילת — (לימודי ערב בלבד במגמות המכונה) בהנדס א. באום, המגע, בכרות התאומה, טל׳ 059/2121/2.
נצרת — (לימודי יום וערב בניה ומכונות וכן הכנה ערב) בהנדס ברונר, רח׳ 10/316 טל׳ 065־54831.
עמק הירדן (צמח) — (לימודי אחר הצהריים) במכללה אזורית עמק הירדן, צמח טל׳ 067/50421.
צפת — כר צ. כמחי, ביה״ס עמל ע״ש בלאושילד. טלפון 067/30284.
תל חי — כר ב. שפכנר, המכללה האזורית טלפון 067/40969.
עכו — (יד לבנים) — אינג׳ ה. לוין, ביה״ס להנדסאים חקלאים דואר נע אשרת טלפון 04/910042.

4) לתשומת לב
בחינות המיון לכתות ההנדסאים תתקיימנה כלהלן: (הודעות בנפרד לנרשמים:)
כתיכוניקה 8/10/73
פיזיקה 9/10/73

דבר ספורט

הכדורסלנים הגיעו לספרד; תמודדו מחר נגד צ׳כיה

מאת דב עצמון, שליחנו לברצלונה

ברצלונה (מיוחד ל„דבר״). — נבחרת הכדורסל של ישראל הגיעה אתמול לספרד תק... מחר את משחקה הרא... במסגרת השלב המוקדם של אליפות אירופה כאשר תתמודד עם צ׳כיה. ביום ... תתמודד ישראל עם ... צ׳כיה ונפגשת עם פולין.

... היריבה הראשונה של ... לא גילתה כושר כמולה ... משחקי הכבוד והאחרונים ... בדרכה לברצלונה. הו... נוצחו פעמים על ידי איט... — 119:96, 95:82, אם כי הפס... אלה לא יכולים לתת תמונה ... לגבי יכולתם של הצ׳כים ... גילו עליונות במאבקים עם ... נגד צ׳כיה נפגשנו שבע ... וניצחנו רק פעמיים.

... הכי קשה שבאו שלי... ישופר אחרי המאבק עם ... לדעת הכאבן נמצאת ה... בכושר טוב. המשחקים ש... הנבחרות בבריטניה נגד ... אנגליה וסקוטלנד היו ... טוב והרכב לא בכוס לג... הנבחרת. במשחקים אלה נ...

הן לזכור שההפסקה גילתה מכ... חק מעולה ומדויק. לגבי ההגנה קשה לקבוע דברים מוחלטים בג... לל חולשת היריב.

לגבי המשחק עם צ׳כיה אמר תמיר כי הוא ינסה לנצל את כוח... רותם של השחקנים הישראלים כדי לחפות על נחיתות הגובה כלפי הצ׳כים. באשר לחמישיה שתתייצב למשחק לא קבע המאמן עדיין ברורה אם כי הוא עשוי להעמיד על ברודי, ליבוביץ, איזנר, מירקוב וקין.

יכולתה של יריבתה הנוכחית של ישראל, רומניה, ידועה למאמן ולפני טורניר וינה היא אף ביק... רה בישראל. כה שברור שלרו... מנים לא תהיה עדיפות גובה לגבי הנבחרת הישראלית וההתמודדות עמם צפויה להיות שקולה.

ב״כ״ט תתמודד ישראל נגד פו... לין. נבחרת זו התבררה תמיד בין נבחרות העילית של אירופה. לגבי כישרה של נבחרת פולין ניתן ללמוד משלושת המשחקים שקיי... מה באחרונה בצרפת. הפולנים הפ... סידו פעמיים וניצחו רק במאבק האחרון — 65:74. בכל מקום, ה... פולנים יהנו בעדיפות גובה במא... בק עם ישראל אם כי שחקנינו יכולים להפתיע בכהירותם.

על ישראל יהיה להתמודד גם בנבחרות תורכיה (ביום א׳) ובריה״מ (ביום ב׳) בבית המוקדם.

מי ומי אצל יריבותינו

נבחרת צ׳כיה הופיע באליפות בהרכב בו לא יהיו פנים חדשות כאשר המתיקים זידק (בן 28, גובה 2.06 מ׳) זדניציק (28, 1.99 מ׳) בובריובסקי (28, 2.00 מ׳) והמר... כב קוס (22, 2.06) מבגנים מינור ראשון.

הצ׳כים שלחו את נבחרתם הל... אומית למשחקי האוניברסיאדה ב... מוסקווה כשלו כשנוצחו ע״י קו... בה (64:58), ברזיל (61:51) אר... ה״ב (101:55) וברה״מ (78:60). נצחונם היחידי היה נגד בריטניה (93:97).

משלימים את סגל הנבחרת הצ׳כית: נובצקי (25, 2.02) דוזה (26, 2.12 מ׳) בלאזק (26, 2.08 מ׳) פוספישיל (23, 1.99 מ׳) הראסקה (25, 1.97 מ׳) באלאספיק (22, 1.98 מ׳) קליכה (23, 1.92 מ׳) ובראבאנק (22, 1.92 מ׳).

נבחרת רומניה תופיע באליפות במהרכבת 8 שחקנים ששיחקו באליפות אירופה באתון. בולט ב... הנדרה התיק אלין כאבו בן ה־32 לעומתו ואת יופיעו שני הגבוהים ... (2.03 מ׳) ולוציאן (2.02 מ׳).

הרומנים הופיעו לפני באתם ל... באוליבה במשחקי אליפות הבלקן והורגו בסיומם במקום השלישי. הם נוצחו ע״י תורכיה 59:55 וניצחו

את בולגריה 68:71. כמאמן הנב... חרת הרומנית משמש הוותיק אלכ... סנדר פופסקו שחזה במשחקי ה... נבחרת הישראלית בטורניר רגה.

משלימים את ההרכב הרומני: ואסילה פופה (24, 1.96 מ׳), לו... ציאן קפיאני (22, 2.02 מ׳), ני... קולאי פירשו (1.86 מ׳); דן גור... ג׳סקו (24, 2.01 מ׳), ראדו דיא... קונסקו (29, 1.86), ג׳ורג׳ה נובאק (28, 1.95 מ׳), מירצ׳ה ציבולסקו (1.87 מ׳), טיטוס סאראו (27, 1.98 מ׳) וגיאורגי אוצלק (2.00 מ׳).

כמאמן הנבחרת הפולנית ויטולד זאגורסקי כשר לפני צאתו לספרד כי נראה לו שנבחרתו לא תתפוס את המקום הרביעי אותו תפסה בגרמניה.

הנבחרת הפולנית הנוצרה ורק שיחה כהתקניה שיתנו באתן. הד... פולנים התכוננו זמן רב לאליפות ושיחקו בטורנירים רבים אך ללא הצלחה רבה. לפני במשחקי האוני... ברסיאדה שיחקה פולין נגד ארה״ב ונוצחה בהפרשים גדולים ב... שלושת המשחקים.

הכדורסלנים הוותיקים בסגל הנב... חרת הם: יאנוש ציגלסקי (2.03 מ׳), יוג׳ינוס דורייקו (2.02 מ׳), מירוסלב קאליגובסקי (1.98 מ׳), קורץ׳ (1.94 מ׳), צולציבסקי (1.93 מ׳) וסהרין (1.92 מ׳). אליהם צורפו הצעירים מירצה, טיבינקובסקי, לאנג׳יס, גריגיאל, פלבאנק ואסולדבסקי.

שחייני שודיה יבואו לישראל ל־4 תחרויות

16 כשוני שחייני שודיה, ביניהם הצנד ורבגיצקי להצטיין ב... משחקי המכביה, יערכו כהנה אמון בישראל ויקיימו 4 תחרויות בסוף החדש יוני 1974.

השודים יערו בישראל כ״ג שבועות. נבחרת השחיה של ישראל תהיה ביקור לשודים בחו... דש יולי 1974. כ״ה מתקדם בת... ... בכדור ביקור בן 10 ימים בשודיה ... אמון ד... תחרויות בסמוך לתהרות 8 האר... צות שתערך בסוף החדש יולי ב... אוסלו בירת נורווגיה.

נקבעו נציגי ההתאחדות לוועד משחקי אסיה

הנהלה ההתאחדות לספורט בחו... רה אתמול בוועדה שתתאם עם הוועד האולימפי את דרך הכנת הספורטאים וקביעת העגפים בהם תשתתף ישראל במשחקי אסיה א... יה הקרובה.

חברי הועדה שנבחרו הם: יוסי דוד, שמואל ללקין, משה אדל... שטיין, זאב ברודמן ויצחק פוקס.

נצחונות למכבי והפועל פ״ת במשחקי אימון

במשחק רב שערים גברה את... קבוצת מכבי פ״ת על הפועל ... 4:5 (3:4).

הקבוצה הפתח-תקוואית ניצלה ... הרכב חסר של הפועל ... בכבוד נעדרו פריבה, אדמוני ... וכבר בדקה ה־23 הוליכו ... בהמשך המשחק ידע פייגנ... להבקיע שלוש פעמים את ... ולקבוע 4:4.

... השערים התחלקו אופנהיים, ... ספוקויני הדוקר (מבעי... 11) זאב זלצר, לפ״ת ולהי״א ...

קבוצת הכדורגל של הפועל פ״ת ... הביסה אתמול את הפועל בת״ים ... תוצאה הגבוהה 0:8 (0:4).

15 דקות בלבד החזיקו האור... בליגה א׳ מעמד, כול הלאר... אולם שער עצמי גרם בהמ... לירידה התלה בכושר שחו... בת ים. עבודה ... ע״י שחקני פ״ת.

השערים לפ״ת הבקיעו: ... (2) דב דמלר (2) רוביג... רוזנדרן וצלניקר וכהצר...

רק״ח והשלום

רק **השלום** יביא בטחון.

רק **שלום** צודק יהיה שלום יציב.

רק״ח מציעה את **תוכנית השלום** הבאה, הבנויה על ביצועה המלא של החלטת מועצת-הבטחון 242:

* נסיגת ישראל מכל השטחים שנכבשו במלחמת-יוני 1967.
* הכרה בזכות קיומן הריבוני ובשלימותן הטריטוריאלית של מדינת ישראל ושל המדינות הערביות.
* כיבוד הזכויות הלאומיות של העם הערבי הפלשתינאי. כיבוד זכותו להגדרה עצמית וזכות הפליטים לבחור בין שיבה למולדתם לבין קבלת פיצויים.
* הבטחת חופש שיט לישראל, בכלל המדינות בתעלת סואץ ובמיצרי טיראן.
* תוכנית השלום המוצעת על-ידי רק״ח היא גם צודקת וגם ריאלית.

קיימת הזדמנות היסטורית לכינון שלום.
שיפנה דף חדש ביחסים בין ישראל לבין העמים הערביים. אין להחמיץ סיכויי זה!

הצבע ו
רק״ח

הרשימה הקומוניסטית החדשה בישראל
רק״ח
המחלקה להסברה ולפירסום
ת״א, ת.ד. 26205
ספטמבר, 1973

כ״ה שנים למדינת ישראל
מרכז ההסברה

כנס פעילי „הבריחה״
הועדה המארגנת

כנס פעילי ״הבריחה״ באירופה

יתקיים ביום ראשון, י״ח תשרי תשל״ד 14.10.73 בשעה 20.00, באולם ריקנטי במוזיאון תל-אביב, בשדרות שאול המלך.

דמי השתתפות בסך 10.— ל״י לזוג, 5.— ל״י ליחיד, יש להעביר לפקודת „כנס הבריחה״ בצרוף התלוש המצ״ב.

— — — גזור ושלח — — —

לכבוד
הועדה לכנס „הבריחה״
מרכז ההסברה
אחד העם 13, תל-אביב.

שם ושם משפחה ______ מקום הפעילות ______
כתובת ______ שם המפקד ______

הריני מאשר השתתפותי בכנס פעילי „הבריחה״ ומצרף סך של 10.— / 5.— ל״י דמי השתתפות.

חתימה ______

נא העבר להבריק על מועד הכנס.

ההרשמה בלשכות המחוזיות של מרכז ההסברה:
בחיפה: רח׳ אחד העם מס׳ 5
בירושלים: במרכז ההסברה, במשרדי ראש הממשלה, קומה ג׳
בבאר שבע: מרכז הנגב
בתל-אביב: רח׳ אחד העם 13.

הארגון הארצי של יהודי כורדיסתאן בישראל

על כל סניפיו ומוסדותיו ובשם רבבות מבני העדה הכורדית בכל רחבי הארץ מברכים את בן העדה

חביב שמעוני

שנבחר להיות מועמד של מפלגת העבודה לכנסת השמינית במקום ריאלי.

מאחלים לו שיעשה חיל, ייצג את עם ישראל על כל שבטיו ובעיותיו, ללא הבדל עדה, ובכשרונותיו הברוכים יתרום לקרוב הלבבות ולמזוג אמת במדינתנו ובכך יזקיף קומתה של העדה הכורדית.

העדה הכורדית מברכת את מפלגת העבודה שהיתה החלוצה להכללת נציג העדה הכורדית ברשימתה הריאלית ומאחלת לה הצלחה מלאה בכל מערכותיה.

המזכירות הארצית של הארגון הארצי של יהודי כורדיסתאן בישראל
ת. ד. 1228 ירושלים

הליכוד

גח״ל, הרשימה הממלכתית, המרכז החפשי, תנועת העבודה למען ארץ ישראל השלמה

מברך את העם היהודי בארץ ישראל ובתפוצות הגולה.

תהא השנה החדשה שנת הגשמה לקיום זכותנו על ארץ ישראל, לבטחון ושלום, לשיבת ציון המונית, להתנחלות רבתי להקמת חברה שיסודותיה החרות והצדק, לביטול העוני, לשיפורה של איכות חיינו, לפיתוחו של משק מודרני והבטחת רמת חיים הוגנת לכל.

שנה טובה ומבורכת לכל בית ישראל

חסכון מסרה לפי

תכנית החסכון החדשה אשר תכפיל את אמצעיך הכספיים כבר בתום שנת החסכון הראשונה

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

הסניף הראשי, שד' רוטשילד 39, ת"א, טל. 62231

מאמירים מחירי פרות וירקות

גבתי שוקל הוצאת צו מחירים

מאת כתבי הכלכלי של "דבר"

התייקרות משמעותית היתה אתמול במחירי ירקות ופירות, תנועת הקונים הגיעה לשיאה. הביקוש היה בעיקר הן בשווקים הן בסופרמרקטים ובחנויות, לפי הערכות של גורמי השוק, היה פדיון השנה גדול בכ־20 אחוז באיזון ריאלי לעומת השנה שעברה, בסיומו של סוף השבוע הארוך.

גם אתמול היו התייקרויות לא קטנות במחיר הירקות והפירות. הוד סבות התייקרו עגבניות, מלפפונים וגזר בעשרות אחוזים. מחיר ק"ג עגבניות הגיע אתמול לכ־3.80—4 ל"י. מחיר הגזר גם סביב 3.50 ל"י הק"ג. מלפפונים התייקרו בכ־30 אגורה לק"ג. בעוד שלשום עדיין היו מחירי הפירות יציבים, הרי אתמול התייקרו גם ענבים ותפוחים.

עליה קלה חלה במחיר העופות. מחיר ק"ג עוף חם נע בין 6.60 ל"י ל־7.20 ל"י ואילו מחיר ק"ג עוף מוכן היה מעל 8 ל"י בכמה מקומות. מחירי הבשר נשארו יציבים, אם כי היה ביקוש ער לבשר קפוא. בסופרמרקטים עדיין ניתן לקנות כבד קפוא, אך היצור החקלאי לא יספיק לחגים הבאים.

המחסור באורז

פירמת האורז כמסייעה להעמיק את בעיות המסחר והתעשייה. אבל הוחל בהחילת השבת בבכירה המגברת של אורז. אך עדיין פת ומלאה. במחירים הסיטונאיים הבינוקה נתמבת מיה. לפי אחת הסברות, יש נטיה בציבור לצבור אורז מחשש למחסור לאחר החגים ומתוך ציפיה לעליית מחירו. היקף מכירת האורז גדל בשבוע הזה בכ־20—30 אחוז.

הממונה על המחירים, ד"ר כהן בורלבאום, הבטיח אתמול ליו"ר הרשת המרכזית לצרכנות במשהרדיה, נחמת קצב, להבטיח כי הפעולה הצעדים להגברת משלוחי האורז לשווקים. פעולה זו תבוצע ביתר שאת לקראת החגים הבאים.

"תנובה" הודיעה אתמול שנעשה הכל כדי לספק את כל הביקוש לחלב ומוצרי חלב. אין כל סיבה שיהיה מחסור.

הסיטונאים מבצעים המצב

שר החקלאות, חיים גבתי, אמר אתמול, שאם יוסיפו מחירי הירקות והפירות להאמיר ללא הצדקה — ישקול אפשרות להתקין צוי מחירי מקסימום לצרכן. עם זאת, יוגבר הפיקוח על המציאות ודרכי המכירה, החייבים להציג לחזית מחירים לצרכן על פי החוק.

בעיית ההתייקרויות במחירי הירקות והפירות נדונה אתמול בפגישה דחופה בין גבתי, וסמנכ"ל משרדו איתן ישראלי, לבין נחמת קצב. ישראלי מסר, כי אספקת רוב סוגי הירקות והפירות החסרים היתה בימים האחרונים מוספת ומלאה. במחירים הסיטונאים לחקלאים לא חלו כמעט שינויים. גם במחירי העופות נשארו יציבים ובמחירי ההודים הסיטונאיים אפילו חלה ירידה מסויימת. ישראלי סבור, שבימים האחרונים נעשה ניצול לרעה של ציבור הקונים, בגלל בהלת הקניות לקראת ימי החג.

בתום הדיון סוכם, כי יעשו צעדים להגברת אספקת הפירות והירקות במחירים סבירים לקראת החגים. יוגבר הפיקוח בחנויות ובשווקים על הצגת לוחות מחירים וינקטו צעדים משפטיים נגד המפירים את החוק. הציבור מתבקש להתלונן על אי הצגת מחירי פירות וירקות בחנויות בלשכת סמנכ"ל משרד החקלאות לענייני כלכלה, א. ישראלי.

"פקקים" בירושלים

סופר "דבר" בירושלים מוסר, כי בבירה התנהלה תנועת כלי הרכב בכבדות רבה ובצמתי הרחובות נוצרו מפעם לפעם פקקים שלהתרתם נחלצו שוטרות התנועה.

במרכז העיר היתה צפיפות רבה בחנויות ובבתי המסחר השונים, כמעט בכל סוגי החנויות החל בחנויות לבגדים וכלה בסופרמרקטים. צרכניות החנויות בבהלה, היו הכונים אבזרים. תנועה ערה במיוחד היתה בחנות המלי"בי של המשביר לצרכן, ובשעה מסויימת אחרי הצהרים אתמול הגיע המצב לידי כך שכמעט לא ניתן היה לקהל לצאת ולהכנס באותה כניסה.

בחיפה: מחסור בחלב

סופר "דבר" בחיפה מוסר, כי בעיר זו הורגש שפע של ירקות ופירות אם כי המחירים האמירו במידה ניכרת. מחירים גבוהים במיוחד נגבו עבור פרחים ופירות. בשכונות שונות אף הורגש מחסור בחלב.

התפוסה בבתי המלון על הכרמל מלאה ואילו בהדר הכרמל מגיעה התפוסה של 90 אחוז.

שש אניות לחיפה

שש אניות נוסעים עם יותר מ־2000 נוסעים, רובם נוצרים צפויות עד סוף השבוע בחיפה.

היום תבוא האניה "מרדינארה" ובה 400 יהודים מפלורידה אשר ישהו בארץ שמונה ימים. ביום ו' יגיעו [illegible] שתי אניות עם כ־1350 תיירים נוצרים. במוצאי שבת צפויה האניה "דף" עם 200 עולים חדשים מדרום אמריקה.

מיליון וחצי נוסעים

צי של יותר מ־3000 אוטובוסים נערך הבוקר לקלוט את הנוסעים הרבים, אשר ייצאו לבלות את החג במקומות השונים ברחבי הארץ.

"אגד" צופה ליותר ממיליון וחצי נוסעים בערב החג. השירותים בתחנות המרכזיות יופעלו, לפיכך, החל בחמש לפנות בוקר. גם "דן" צופה לכמיליון נוסעים.

"אגד" יפעיל שירותים מיוחדים במוצאי שבת מנהלל דרך עפולה לתל-אביב, בקרית טבעון לתל-אביב וכן מפתח, עין־גב דרך כבואיחמה לתל-אביב. שירותים אלה נוספים לשירותים הרגילים במוצאי שבת. מתל-אביב יופעלו השירותים במוצאי שבת לאשקלון, אשדוד, בית חנן, חמד, כפר חב"ד, זכרון יעקב, פרדס חנה, ירושלים, באר שבע וחיפה עד השעה 11.30 בלילה. השירותים לתל מונד, הרצליה, כפר סבא, נתניה, רחובות, ראשון לציון, חולון, בת-ים, לוד ורמת אליהו יופעלו עד חצות. נוסף לשירותים הרגילים של מוצאי שבת יופעלו במוצאי שבת גם שירותים מיוחדים לתל-אביב: כנגבה, דורות, רוחמה, ניר עוז, עין השלושה, נירים, כיסופים, מגן, נחל עוז, אורים, רביבים וכפר מנחם.

רחוב ע"ש בכור שיטרית ז"ל — שר המשטרה לשעבר — נקרא ע"י עירית תל-אביב בהצטלבות הרחובות שדרות רוקח ובני-אפרים (אזור גני התערוכה ופארק הירקון). בטקס שנערך שלשום השתתפו שר המשטרה שלמה הלל, ראש העיר יהושע רבינוביץ, משפחת שיטרית, קציני משטרה בכירים ואישי ציבור.

דם נדיר הוטס ליולדת

מנת דם מסוג נדיר, שממנו יש רק לכ־10.000 איש בכל העולם, הגיעה אמש לשדה התעופה לוד, בשביל אשה בימי הריונה האחרונים, המאושפזת בבית החולים "משגב לדך" בירושלים.

האשה ילדה ילד אחד לפני כעשר שנים ומאז היא נמצאת בטיפול בבית החולים עקב הפלות ולידות מוקדמות. בימים אלה הגיעו הרופאים למסקנה, כי יש סיכוי שהוולד יישאר בריא ושלם בעזרת הדם המיוחד, מסוג היוצר נוגדנים.

מנהל בית החולים, ראובן קשאני, החל לתור אחר תורמי דם, אך להפתעתו נתברר לו, כי סוג הדם הדרוש אינו מצוי כלל בבנק הדם של משרד הבריאות, וכן לא ידוע על תורם בעל דם כזה.

בתיווכו של ד"ר לוין, מנהל מעבדות הדם של משרד הבריאות, נוצר קשר עם המרכז לדמים נדירים בלונדון ובתוך 12 שעות נמצא תורם מתאים ודמו הוטס לישראל.

קודם לכן לקחו הרופאים מדמה של האשה עצמה, כדי שאפשר יהיה לעשות לה עירוי לאחר הלידה. רופאי בית החולים מקווים, שעם הגיע הדם הנדיר לא יעמדו עוד קשיים בדרך ללידה.

שגריר ארה"ב בישראל קנת קיטינג ביקר אתמול בעיריית תל-אביב ונפגש עם ראש העיר י. רבינוביץ בלשכתו. השגריר גילה ענין מיוחדת במגמות התפתחותה של העיר.

הגיעו מאות עולים

חום וצחנה בלוד בגלל תקלה במיזוג

יותר מ־500 העולים שהגיעו ביממה האחרונה מברה"מ סבלו מחום וצחנה באולם הצפוף של קליטת העולים בנמל עקב תקלה במערכת מיזוג-האויר.

שלוש פעמים הוזעק רופא למקום, כדי לסייע לאנשים שחשו ברע, בהם נשים הרות ותינוקות. עולים רבים לא יכלו לעמוד במחנק ויצאו מאגף הקליטה בנמל התעופה אל אולם הנוסעים שבו פעל המיזוג. האחראי על הקליטה בלוד א. שוסטרמן, מסר, כי נציגי מינהלת הנמל הוזעקו למקום פעמים מספר והבטיחו כי הליקוי יתוקן, אך ללא הועיל. אנשי הקליטה והעולים כאחד נאלצו לעבור את ההליכים המורכבים של הקליטה בחום ובמחנק שהיקשו מאד על העבודה. בשעות לפני הצהרים תוקנה לבסוף התקלה.

ממינהלת הנמל נמסר, כי התיקון בא זמן קצר לאחר שנודע על הליקוי. לעומת זאת טענו אנשים שהיו במקום, כי התקלה תוקנה 15 שעות לאחר מסירת ההודעה הראשונה.

500 העולים הגיעו בכמה מסוסים מוינה ומבוקרשט. העולים מבוקרשט יצאו אף הם מברה"מ, מן האזורים הקרובים לרומניה. עד כניסת החג מצפים לקבוצות עולים נוספות. (ע)

אושרה הקמת המלון בעומריה

הוועדה המחוזית לתיכנון ולבנייה של מחוז ירושלים החליטה אתמול לדחות את ההתנגדויות שהוגשו לתכנית הבינוי של מלון "אל-על" במתחם עומריה.

הוועדה אישרה את התכנית בתנאי שנושאי התחבורה ייבדקו פעם נוספת בעצה אחת עם משרד התחבורה.

הוועדה פנתה לעיריית ירושלים לעשות מאמץ להעתקת בית-הספר "בית הילד" למקום אחר.

דובר משרד הפנים ציין, כי ההחלטה נתקבלה ברוב של חמישה ובהתנגדות שניים, חבר אחד נמנע.

שופט: אין חובה לציית לסייר בטיחות

"אין כל חובה לציית להוראותיו של סייר-בטיחות ואין לו זכות לדרוש מנהג את רשיונותיו", קבע אתמול שופט השלום אליהו ויניגרד, בזכותו נהג מאשמת תקיפת סייר-בטיחות וסירוב להישמע לו.

הנהג דניאל זמר, מבת-ים, הואשם בהעמדת רכב לפני צומת ביולי אשתקד. הסייר מרדכי רון, ביקש לרשום לו דו"ח, אך לטענת התביעה, סירב הנאשם להציג את רשיונו ואף תקף את הסייר על-ידי כך שפגע בו במכוניתו ונמלט. הנאשם כפר באשמה, אך הודה בעבירת התנועה ועל זאת נקנס על-ידי השופט ב־50 לירות.

מאידך גיסא קבע השופט ויניגרד, כי תקנות סיירי-הבטיחות אינן בתוקף משפטי, שכן אין לשר התחבורה הסמכות לקבוען ולא לשר המשטרה. השופט הסביר, כי המחוקק לא הסמיך את שר התחבורה "למנות עובדי ציבור", אלא רק להגדיר את מקומות פעולתם ודרך חייהם של עובדי הציבור המשרתים במשרדו. גם שר-המשטרה, הוסיף השופט, לא מוסמך למנות עובדי ציבור, אלא לתת להם הרשאה בלבד במילוי תפקידם. סמכויות של מעצר וחיפוש מטעם שר-המשטרה, שהוענקו לסיירים, אינן בתוקף. כיוון שהסייר חייב להיות עובד ציבור, השופט קובע, כי סיירי-הבטיחות אינם עובדי-ציבור לפי חוק ואין להם כל מעמד משפטי ודין הוראותיהם כדין אדם פרטי. השופט לא קיבל גם את טיעון תקיפת אדם לחברו. בקבעו, שהעדויות על תקיפת הסייר בתקיפה רגילה שבין אדם לחברו סותרות, לא נותר לו אלא לקבל את גירסת הנאשם וזיכהו מהאשמות תקיפה ואי־ציות. (ע)

רכבל מצפת לכנרת?

שר־התיירות, משה קול, הטיל על האגף לתיכנון במשרד התיירות לבוא בדברים עם משקיעים, כדי לבנות רכבל מצפת לכינרת. הוא מסר על כך בטקס נעילת "חודש האומנות" בצפת.

לדעת השר יכולה הקמת הרכבל להביא לתנופה ולתרומה חשובה בפיתוח התיירות בגליל, ולהארכת עונת הקיט באזור.

חניונים חדשים

לקראת החגים הכשירה מינהלת הכנרת חניונים בחוף המזרחי של האגם, בקטע שבין צמח לעין־גב וכן הוכשרו באותו אזור מסלולי טיולים וסומנו דרכי גישה חדשים.

הטכנאים ברשות השידור דחו הסנקציות

סיכום בדבר המשך המו"מ בין נציגי הטכנאים ברשות השידור לבין הנהלת הרשות הושג אתמול בפגישה שזומנה על-ידי יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי א. אברהמוביץ.

לפי הצעתו סוכם, כי המו"מ יתנהל על רוב הנושאים השנויים במחלוקת ואילו חלק מהתביעות יועברו לבוררות מוסכמת.

את המו"מ ילוו רחביה אופק ומזכיר הסתדרות ההנדסאים והטכנאים זלמן שנקמן.

בעקבות סיכום זה הודיעו הטכנאים, כי לא ינקטו בסנקציות עד ליום ג' בשבוע הבא. אם לא תושג הסכמה בין הצדדים יוחזר הנושא לדיון במסגרת המחלקה לאיגוד מקצועי.

בפגישת אתמול השתתפו גם נציגי הנהלת רשות השידור.

שנת התשל"ד (5794)

שנת התשל"ד היא שנה פשוטה של 12 חודש, ימיה 355 ושבתותיה 51 וסימנה השא, לאמר, ראש השנה חל ביום ה', היא שלמה, היינו חשון וכסלו של 30 יום ופסח חל ביום א'.

שנת תשל"ד היא שנת ט"ז למחזור של 19 שנה שבו חלות 12 שנים פשוטות ו־7 מעוברות של 13 חודש. השנים המעוברות הן שנה 3 למחזור 6, 8, 11, 14, 17, 19. (סימן גוח אדזט).

תשל"ד היא שנה 1905 לחורבן בית שני ושנת 26 למדינה.

זה עתה הופיע

מועדון בית ברנר מארח

בעריכת ל. קופרשטיין

דברי פתיחה אורי אלפרט

516 עמודים

91 הרצאות שהושמעו במועדון מפי

76 אישים מצמרת המדינה והחברה הישראלית

- פסיפס גדוש ומגוון של מידע מוסמך ממקור ראשון.
- תעודה נאמנה ומקיפה על ישראל בחמש השנים האחרונות.
- חומר מעניין, אקטואלי והסטורי כאחד.
- מדריך רעיוני ומעשי לכל אזרח בישראל.

המחיר 40 ל"י.

לחברי המועדון או ברכישה מרוכזת 25 ל"י.

בהזמנות לפנות למועצת פועלי תל-אביב—יפו, רח' ברנר 5 תל-אביב.

לבריאות ושנה מתוקה עם כרמית

כרמית

ממתקי מעלה החמשה

עליזה וברוך שינברג

שמחים להודיע על הולדת בתם

אחות לענת ואלי

נכדה לרבקה פודליצקי

ויעקב וזהבה שינברג

אסותא 23.9.73

מפלגת העבודה הישראלית

מחוז תל-אביב

מועצת המחוז מתכנסת היום

יום רביעי, בשעה 12.00 בצהרים בבית ארלוזורוב, רח' בילינסון 6 על סדר היום:

בחירת נציגי המפלגה

למועצת עירית תל-אביב—יפו

חברת "מגדן" בע"מ

לתעשית שוקולדה, סוכריות, ופלים, דרג'ה וקקאו

תל-אביב, הרצל 146 טלפון 824311

מברכת את

פועליה, סוכניה, לקוחותיה וידידיה

בברכת כתיבה וחתימה טובה

אחים שפירא

ספנית לוחות פלסטיים דקורטיביים

ספולם לוחות טכניים

לוחות ציפוי (צלוטקס)

ספטיק דבק מגע

ספוראד קרינה שימושית נגד מכשירי קרינה

מחלקה לבניה ארכיטקטון לבניה

ספן SEFEN

שנה טובה שנת שגשוג ושלום

מאחלים

מפעלי ספן עמק-הירדן

פרסום פ.ב.פ

לכל קרובינו, ידידינו ומכרינו

שלוחה ברכת

שנה טובה

יעל ויצחק שובינסקי

חיפה, ערה"ש תשל"ד

REGINA FELZENSWALBE

בתי היקרה — בואי לאבא, אחרת את עלולה חס ושלום להפסיד הכל. בואי לאבא. אני מאחל לך בריאות עד מאה ועשרים, ושנה טובה לך גם למשפחתך.

פלזנשוייבה שלום

רח' בית יעקב 4, ירושלים

רח' בית יעקב 3, ירושלים

אוניברסיטת תל-אביב

הפקולטה למדעי החברה

הודעות לתלמידים

1. שנת הלימודים תחל ביום א' 28.10.73.
2. ידיעון הפקולטה לשנת תשל"ד הסיע תמצא למכירה במעמל השכפול באוניברסיטה.
3. כנסים — שנה א'.

הכנס לתלמידי שנה א' המשותפת יתקיים ביום ד' 3.10.73 בשעה 11.00 באודיטוריום בר שירה.

הכנס לתלמידי סטטיסטיקה שנה א' (כולל מסלול ערב) יתקיים ביום ב' 8.10.73 בשעה 12.00 באולם מס' 1 בבנין נפתלי.

הכנס לתלמידי שנה א' חשבונאות יתקיים ביום ה' 4.10.73 בשעה 11.00 באולם מס' 1 בבנין נפתלי.

4. פרטים על הייעוץ ועל הכנסים לתלמידי שנים מתקדמות נשלחו בדואר.

תלמידים שלא קבלו את החוזר בדואר מתבקשים לפנות למזכירות הסטודנטים, בנין נפתלי חדר 311, בשעות הקבלה.

האגודה לקידום החינוך — ירושלים

דרוש(ה) פקיד(ה)

להבנת משכורת וחשבונות

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 3591 ירושלים או בטל. 532089 ירושלים או אישית לכתובת: שדרות הרצל 94 ירושלים, לפנה"צ.

עובדות על מדיניות העיריה בחינוך הממלכתי דתי

אנו שמחים כי הויכוח עם הורי התלמידים מבתי ספר ממלכתיים דתיים בשכונות רסקו וקרית שמואל הסתיים, מיד לאחר ראש השנה יחזרו התלמידים ללימודים סדירים.

עיריית ירושלים מקבלת את ממקנות משרד החינוך והתרבות, לפיהן יועתק בית ספר ממלכתי דתי אוליפנה זה הטשילך למקום קרוב יותר לשתי השכונות האמורות.

מאחר שבלהט הויכוח נטענו כלפי העיריה טענות בלתי מוצדקות על קיפוח החינוך הממלכתי דתי, אנו חוזרים על עיקרי העובדות בשפה זה:

במגמה הממלכתית	במגמה הממלכתית דתית
17.500 תלמידים	9.200 תלמידים
רק 90% יותר תלמידים במגמה הממלכתית	
30 בתי ספר	24 בתי ספר
רק 25% יותר בתי ספר במגמה הממלכתית	
נבנו 535 כתות חדשות	340 כתות חדשות
רק ב־57% יותר נבנו לחינוך הממלכתי	
ממוצע התלמידים בכיתה 33	ממוצע התלמידים בכיתה 27

החזקת ילד בחינוך הממלכתי דתי עולה לעיריה לפחות ב־20% יותר מאשר בחינוך הממלכתי

הלזאת יקרא קיפוח?

הורי ירושלים:

בית ספר משולב. למען עיר אחת ועם אחד!

עירית ירושלים

הלשכה להסברה וליחסי ציבור

יקירתנו

לאה ארבל (איידלננט)

איננה

הלויה תצא מבית הכנסת הגדול בראשון לציון היום, יום ד', ערה"ש בשעה 11.00 לפני־הצהריים

האבלים: בעלה — בן ציון ארבל

בנותיה — צפורה ארבל-הכהן

גאולה דרוקמן

בנה — עמיהוד ארבל

ובני ביתם

לרגל ספירת המלאי

מדור הספרים

יהיה סגור

מ־30.9.73 עד להודעה חדשה

שיווק ואספקה - הקיבוץ המאוחד בע"מ

ביום א', 30.9

לרגל ספירת המלאי

תהיה החנות סגורה

סולכור 99

רחוב בן־יהודה 99

תל־אביב

במלאת שלושים לפטירת אהובנו

שלמה וקשל ז"ל

נעלה לקברו לגילוי המצבה, בבית העלמין בחולון, ביום שני, ה' בתשרי תשל"ד (1.10.73) בשעה 15.30. אוטובוס מיוחד יצא מבית המנוח, רח' רמז 36, ת"א, בשעה 14.45.

תודתנו נתונה לכל שהשתתפו באבלנו בע"פ ובכתב.

המשפחה

ציפיות וחששות לקראת 1974

מאת משה כרמל

הקפאון העמוק בסכסוך הישראלי־ערבי, הנמשך זה למעלה משלוש שנים, מתקרב, ככל הנראה, אל סיומו. בראשית השנה הבאה אפשר לצפות להתרחשויות מדיניות־דיפלומטיות אשר יפרו את השקט מסביב, יטלטלו את בעיית המזרח התיכון מקפאונה ויעוררו ויכוחים עזים על דרכי פתרונה.

יש סיבות טובות לארה"ב לשוב ולחדש את יוזמתה למען הסדר באזור. ואף שאפשר להניח במידה רבה של בטחון, כי לא תהיה זו חזרה על תכנית רוג'רס, בהיות הסדר מוגש מהחוץ וכפוי על הצדדים, אין לשער עוד את מהלכיה המדוייקים של יוזמה זו, וודאי שאין לצפות לתוצאות מהירות מבנה.

משקל הבחירות

כשנבחר ריצ'ארד ניקסון בסתיו שעבר לתקופת כהונה נוספת כנשיא, נמצאו בקרבנו מתנבאים שהחרדות לגבי הצפוי לנו מיוזמותיו החדשות כבר בראשית 1973. נימוקיהם נבעו מאי־תלותו בבוחר האמריקאי, כולל הבוחר היהודי, מאחר שאין הוא אמור עוד להיבחר לתקופת־כהונה נוספת, ולפיכך הוא חופשי כביכול מהתחשבות בדעת־הקהל האמריקאית האוהדת את ישראל. חשש זה היה מוקדם וחפוז. הוא הקדים לפחות בשנה...

בשיחה שקיימנו בבניין הזכוכית בניו־יורק לפני כשנה בין חברי המשלחת הישראלית לעצרת או"ם, עשינו נסיון לבחון את הצפוי בזירת ארה"ב כלפינו עם בחירתו מחדש של הנשיא. האווירה העכורה העומדת תדיר באו"ם סביב העניין הישראלי, היה בה משהו מעיק על שיקוליהם של חברי המשלחת ועל הערכותיהם, שלא היו ורודות במיוחד. ואף־על־פי־כן, זכורני, כי המפוכחים שבנו — אף שהיו במיעוט... — לא ציפו אז לכל שינוי מידי בעמדת ארה"ב, ואף לא במשך שנת 1973, אלא ניבאו להמשך הקפאון והפסיביות של הממשל האמריקאי; וזאת בעיקר בגלל... הבחירות בישראל בסוף שנה זו.

ארה"ב היא מדינה דמוקרטית במלוא משמעות תואר זה, והיא מכירה היטב בחשיבותו של מרכז הבחירות ובמשקלו במשטר מדיני חפשי. הממשל בה גם מודע כראוי להשפעתן של בחירות על המאבקים הציבוריים ועל עמדת המפלגות, בחתירתן לכבוש את לב הבוחר. ואפשר היה להניח כי הממשל המנוסה של ארה"ב לא יתלה תקוות בנסיון להניע את הסכסוך הישראלי־ערבי מנקודת קפאונו ולהסיג מהלכים כלשהם מצד ישראל הנדונים לו — דווקא בחודשים של ערב בחירות...

אלא שהבחירות תחולנה בסתיו הקרב, ובטרם תצא השנה — תתכונן בישראל ממשלה חדשה, אשר לפניה ארבע שנים של כהונה ופעילות. אז, ניתן לשער, ייפנה הממשל האמריקאי אל יוזמה מדינית חדשה, במגמה להוציא את ענייני המזרח התיכון מקפאונם ולנסות לחולל בהם תמורה בכיוון של ארגעה, הסדר ושלום.

דברי הנשיא ניקסון בנושא המזרח התיכון, שנשמעו במסיבת העתונאים שלו ב־5 לספטמבר 1973, אכן מבשרים מהלך שכזה.

יוזמה מחודשת

ארבע סיבות, נראה לי, עשויות להניע את ממשל ניקסון לנקוט יוזמה מחודשת במזרח התיכון:

א) אחר הסכם השלום בווייטנאם נותר המזרח התיכון בעיני הממשל האמריקאי האזור המסוכסך המסוכן ביותר, הטומן בו חומר נפץ יותר מבכל מקום אחר בעולם. ואף־על־פי שחלה הרפיה ביחסי מעצמות־העל והופגה הבנה ביניהן למניעת מתיחות, תחרות והסלמה, בעקב סכסוכים לוקאליים, עדיין מרחפת סכנה לעולם נוכח אפשרות של התלקחות מעשי־איבה בקנה מידה גדול באזורנו, שהכרח לצפות לחיסולה או לצמצומה.

ב) על אף ההכנות רבות־ההיקף של הנשיא ניקסון לצמצם את תלותה של ארה"ב במקורות אנרגיה מבחוץ, משך השנים הקרובות, אין להניח, כי תוכל לוותר עליהם כליל בתקופת־הביניים. בעיית האנרגיה תוסיף, איפוא, להטריד את הממשל, והוא לא ימנע מעצמו כל מאמץ מדיני להבטיח זרימה חפשית של דלק ממדינות ערב אל חופי אמריקה. אין עוד ספק, כי ממשל ארה"ב רואה בהרפיית המתח הצבאי־המדיני במזרח התיכון ובחיזוק ההשפעה האמריקאית בו גורם ראשון במעלה לפתרון בעיית האנרגיה המדאיגה אותו ושהוא מחפש לה פתרונות.

ג) הקשיים שהנשיא ניקסון נתון בהם מבית, בעקבות „פרשת ווטר־גייט", הנלווה להחליש את מעמדו ולערער את סמכותו בבאות, אפשר עשויים להניעו לפנות אל מהלכים מדיניים בענייני חוץ, תוך בקשת הישגים מרשימים בזירה חיצונית לאינטרסים האמריקאיים, כדי להשכיח את העבר ולהסות בכך את תשומת־הלב של דעת־הקהל בארה"ב מענייני הפנים הנוגעים אל ענייני החוץ הבוערים — במקרה זה: המזרח התיכון — ולנסות בדרך זו להביא לדעיכת הפרשה ולהרחקתה מתודעת הציבור.

ד) מינויו של ד"ר הנרי קיסינג'ר כשר־החוץ של ארה"ב מבטיח נסיון מחודש ליוזמה דיפלומטית אמריקאית במזרח התיכון. אין זה מתקבל על הדעת, כי חילופי גברא אלה בראשות הסטייט־דפרטמנט יכולים להניח לאורך זמן את הפסיביות המדינית האמריקאית של העת האחרונה כלפי המזרח התיכון, שירש אותה קיסינג'ר מרוג'רס. המוניטין של הנרי קיסינג'ר כפעלתן נועז ומוכשר וכמי שהגיע להישגים דיפלומטיים רבי־משקל ביחסים שבין ארה"ב לבין סין העממית, ברה"מ וצפון־וייטנאם — לא יניח לו לקפוא על השמרים דווקא באזור זה שלנו, המוגדר כרגיש, סבוך ומסוכן בעת הזו.

כל אלה, נראה לי, מורים על פעילות מדינית אמריקאית אפשרית כבר בראשית 1974. הקורא בעיון את דבריו האחרונים של ניקסון בענייני המזרח התיכון — אמנם עשוי לגלות דבר זה בתוך השורות ובין השורות...

דבריו של ניקסון באותה מסיבת עתונאים רומזים כמה וכמה הרמזות נוספות שאינן עשויות ללבב דווקא את הישראלי ולהרחיק דאגה מלבו. בדברים אלה, שיש בהם גישה של שווי־משקל [illegible] בהתייחסות לצדדים, מטיל הנשיא את האשמה בדבר היעדר התקדמות לקראת הסדר על מדינות־ערב ועל מדינת־ישראל כאחת. דבר זה איננו מתיישב אפילו בדוחק עם העובדות. שכן עמדתה המוצהרת של ארה"ב היא בזכות המו"מ, כעמדתה של ישראל, ואילו הערבים מתנגדים לכך. הנשיא עצמו הדגיש בדבריו את הצורך להתחיל במו"מ, ושר־החוץ החדש, ד"ר הנרי קיסינג'ר, בהופעתו לאחר־מכן בפני ועדת־החוץ של הסנאט, ב־7 בספטמבר 1973, שב וקבע, כי אי[illegible] לצדדים בסכסוך [illegible] למציאת פתרון לו.

באותה מסיבת עתונאים נתן הנשיא ביטוי, זו הפעם הראשונה, לקשר הקיים בין פתרון המשבר באזורנו לבין הקלת הדחק של בעיית האנרגיה, ובהמשך לכך גם הצביע על מהלך אופרטיבי, בהטילו על שר־החוץ החדש את הטיפול בסכסוך המזרח התיכון, כעניין בעל עדיפות עליונה, במגמה להשיג התקדמות לקראת יישוב הסכסוך.

כל אלה אינם חייבים בהכרח לעורר חרדה בלבבות, אך הם מצדיקים ערנות לגבי הצפוי להתרחש.

הרגיעה והאיבה

הדיבורים, שנשמעו אצלנו לאחרונה, בדבר סיכוי להסדר שלום בין ישראל לערב תוך שנה־שנתיים — הם, לדאבון־לב, דברי הזיה, המנותקים כליל מהמציאות הקיימת והם מורים על חוסר ידיעה של המצב לאשורו.

נוכח ההתפתחויות של השנים האחרונות אפשר לקבוע, כי הרגיעה באה לא הפשירה את המחיצות [illegible], כי לא נוצרו עדיין התנאים למעבר מהיר וישיר ממצב של מלחמה למצב של שלום.

המאבק המדיני לשבירת הקפאון המדיני, שהוא חיובי ביסודו, חייב להתרכז בגילוי גמישות וביצירת התנאים למו"מ, בכל צורה שהיא, שיפרצו אט־אט את השביל להסדר מוסכם כלשהו, בכיוון אל השלום, הנמצא עוד בקצה דרך ארוכה ובלתי נראית עוד.

שנות הרגיעה האחרונות, הנוכ־

(המשך בעמוד 54)

על סף שנת תשל"ד

מדינת ישראל והעם היהודי נפרדים היום משנה שהיתה בדרך־כלל, חיובית בסיכומה. היתה זו לישראל שנה של רגיעה בטחונית, ובמידה רבה, גם רגיעה מדינית, אשר איפשרו התקדמות בפתרון בעיות סוציאליות וקליטה של כחמש רבבות עולים — מהם יותר משלוש רבבות מיהודי ברה"מ.

בואם של יהודים אלה, והביטול הבלתי־רשמי של גזירת הכופר, הם תוצאה של ערנות ופעילות בציבוריות היהודית בכל ארצות העולם המערבי שאיפיינו את חיי היהודים בתשל"ג יותר מכל פעילות אחרת, ושזכו בתמיכה פעילה מצד גורמים נאורים של הציבור הכללי בארצות המערב — ובראש־כל מאבקו הנאמן של סנטור ה. ג'קסון והתערבותו של הנשיא ניקסון.

אין לנו ספק, כי התחושה של שותפות הגורל היהודי תעמוד גם להבא לאחינו בברה"מ, כי הערנות למצבם לא תיפגם וכי בזכותה יוספו דרכי היציאה מברה"מ להיות פתוחות ואף ירחבו — וזו תפילתנו העיקרית בפרוס השנה החדשה.

בהיותנו בטוחים בכוחו המגן וההרתעה של צה"ל, אנו צופים להמשך הרגיעה הצבאית בשנה הבאה עלינו לטובה. לא זו בלבד שהכוחות הסדירים של צבאות ערב אינם יכולים לנסות להתמודד עתה עם ישראל — והם שומרים עמם תכניות כאלה לעתיד רחוק יותר — אלא שגם ארגוני הטרור חייבים לערוך את חשבון מפלותיהם בשנה שחלפה. אמנם בתחום זה יכולה פעולה זו או זו להצליח, אולם אין סיכוי להישג ערבי משמעותי כלשהו גם בדרך הפעילות החבלנית.

לעומת־זאת מסתמנת שנה קשה למדי בחזית הדיפלומטית, כאשר מקורות הנפט וכספי הנפט של ארצות ערב הולכים וממלאים תפקיד רב יותר בזירה הבין־לאומית. מבחינה זו יש לראות אות אזהרה בהחלטותיהן של כמה וכמה מדינות בתשל"ג לנתק את יחסיהן עם ישראל. גם אם אין לאירועים אלה משמעות חמורה בפני עצמה, הרי בצירופם הם עלולים לסמן מגמה של סחף במעמדה הבין־לאומי של ישראל — מגמה העלולה להיזון מכוחה הפסיכולוגי של עצמה, ואף עלולה לעודד אשליות מסוכנות בבירות ערב. שומה על הדיפלומטיה הישראלית להתמודד עם הסכנה הזאת, ויהיה זה אחד מאתגריה בשנה החדשה.

האתגר האחר, העשוי להתייצב לפני הדיפלומטיה הישראלית, הוא בחידוש מגעים לקידום הסדרים בין ישראל ובין שכנותיה. עלינו לקדם אפשרות זו מתוך גישה חיובית, ללא אשליות יתרות וללא חרדה, כי יש לנו עניין להגיע להסדרים סבירים, ויש לנו כוח לעמוד בפני הסדרים בלתי־סבירים.

גם אם נראה עתה, כי מדיניות־החוץ עשויה לתפוס בתשל"ד מקום מרכזי יותר במערכות הממלכתיות של ישראל משתפסה בשנה היוצאת — ברור שאין מקום לרפיון בתחום ההתקדמות הסוציאלית, המשך העמקת החינוך והחתירה לשוויון חברתי.

בכל התחומים האלה גם יותר יהיו מצבה ויכולתה של ישראל מושפעים בהרבה מאופי ההנהגה ומידת כושר־הפעולה שלה. דבר זה נתון עתה בידי הבוחר, אשר יכריע על מאזן־הכוחות הפוליטי בלכתו לקלפי. הבחירות הכלליות יהיו, כנראה, האירוע הפוליטי הגדול הראשון של שנת תשל"ד, ואופי ההכרעה בה יעצב במידה רבה את שאר ההתפתחויות של השנה.

שנה של מבחנים והכרעות

מאת דניאל בלוך

השנה שחלפה היתה שנה רגועה יחסית בתחומי הבטחון ומדיניות החוץ. מצב זה אפשר הפניית יותר תשומת לב לבעיות הפנים והחברה, והקצאת משאבים כלכליים נוספים לצרכים אלה, משום שנטל הבטחון הכביד עלינו קצת פחות מבעבר, במונחים יחסיים. אולם, תהא זו אשליה חמורה אם ננסה לחשוב כי בעיית הבטחון היסודית והמאבק המדיני ירדו בחשיבותם. עם כל רצוננו לעשות הרבה ומהר לחיסול המצוקה ולצמצום הפער החברתי, אסור לנו לשכוח כי גם בשנת תשל"ד, הבאה עלינו, נקווה ונתפלל, רק לטובה, בעיית עצם קיומנו, והגנת חייהם של ישראלים בארץ ובחו"ל, ועמידה על משמר האינטרסים החיוניים ביותר לנו, עדיין יעמדו בראש סולם העדיפויות והמאמצים שלנו. מסוכן להתנבא, לא בערב ראש השנה, ובכל תאריך אחר. אך סימנים רבים מצביעים על כך שהשנה הקרובה תהיה שנה קשה ומתוחה מבחינה מדינית, ולא מן הנמנע כי בתהלכה נדרש להכרעות לא קלות.

יוזמת קיסינג'ר

נסיבות רבות חברו יחד והקלו מעלינו את הלחץ המדיני בשנה האחרונה. נסיבות רבות מצטברות ומצטרפות יחד ומרמזות על חידוש הצפוי של המאבק המדיני. יש יסוד רציני להנחה כי שר החוץ האמריקאי החדש הנרי קיסינג'ר ינסה, אחרי הבחירות בישראל, לפתוח במבצעים מדיניים כדי לנסות ולהמציא פתרון לסכסוך במזרח התיכון. יהיה זה לא רק משום שאדם חדש מנסה, במקום שקודמו נכשל, ולא רק משום שקיסינג'ר רוצה להוסיף לכתרו עוד הצלחה בכישור הבינלאומי, אלא שדומה כי האינטרס האמריקאי עתה הוא לנסות ולהקהות את חודו של הסכסוך הישראלי־ערבי. אין להניח כי האמריקאים ינסו לכפות פתרון על חשבון ישראל ובניגוד לאינטרסים החיוניים שלה. אך בבוא שעת הכרעה לא מן הנמנע כי יהיה ויכוח נוקב בינינו ובין ארצות הברית עד היכן יכולים אנו לה[illegible] מבלי לפגוע בבטחוננו. עד היום, כל פעם שהגיעה שעת ההכרעה סייעו לנו הערבים, המצרים בעיקר, בהתעקשותם, בסירובם להיכנס אתנו למשא ומתן, ישיר או עקיף. כיוזמת קירבה או בנצי תיווך. [illegible] אנחנו צריכים להיות ערוכים לאפשרות, יותר בבחינה פסיכולוגית מאשר בבחינה מעשית, כי יום אחד יגיעו הערבים למסקנה כי כדאי להם להסכים למשא ומתן עמנו, ואז נדרש להכרעות נוקבות, לציור מפות, להערכות פנימית חדשה.

באשר שהקו ההגיוני מוביל להערכה כי צפויה בשנה החדשה מערכה מדינית, קשה לדעת מה יקרה בתחום הבטחון, שכן אצל שכנינו ההגיון אינו שולט בהכרח. אנו צריכים להיות ערוכים לכל התפתחות. גם אם יימשך השקט בגבולות, אין ספק כי טרם נסתיימה סכנת החבלה, בין בתוך הארץ, ובין כלפי כלי תחבורה, מתקנים, מוסדות ואישים ישראליים בחו"ל. כל אלה מחייבים מאמצים גדולים, כוח מתמיד ומוכנות, התעצמות מוגברת והולכת.

קשה לדעת מראש מתי יגיע מועד ההכרעה המדינית. איש לא יכול היה לנחש מראש את אירועי מאי 1967, כשם שהופתענו מתכניות רוג'רס ויוזמת השלום האמריקאית באוגוסט 1970. אך הנסיון של השנים האחרונות לימד אותנו כי חייבת ללוות אותנו תחושה מתמדת כי בכל רגע יכול לחול מפנה בטחוני או מדיני, וכי בכל עת יצטרכו הממשלה והכנסת להכריע בשאלות גורליות לעתיד המדינה. תחושה זו חייבת ללוות אותנו בחודש הקרוב, עת נגיע לקראת מערכת הבחירות לכנסת.

ההכרעה על עתידה של המדינה

עד כה התנהלה מערכת הבחירות בבעין תחרות של „עסקים כרגיל", כאילו אנו נתונים ב[illegible] של המיתה הפוליטי הרגיל והמאבק הבין־מפלגתי השגרתי. אם אפשר היה לנהוג כך בבחירות לכנסת, ולא רק משום שה„ליכוד" הימני היה, לפי שעה ועוד להגדרה חדשה, שבדה פרלמנטרית קיימת. יודע כי קיימת מרירות ואי נחת כלפי הנהגת המערך, מטעמים שונים, שרובם אינם מוצדקים. אולם, עדיין לא קיימת בציבור התחושה כי השאלות העומדות להכרעה במערכת הבחירות אינן פרשיות העבר, מחדלים, טענות על ציונים ושאר דברי ביקורת. השאלות העומדות להכרעה קשורות לעתידה של המדינה — יכולת עמידתה הבטחונית, כושר הכרעתה וגמישותה המדינית, אופיה כמדינה יהודית, ודרכי ניהולה החברתי.

אין לי ויכוח עם מי שהוא חסיד „ארץ ישראל השלמה" ומאמין במשנה הכלכלית והחברתית של הימין הבורגני והרוויזיוניסטי. יכול להיות לי ויכוח עם איש האמון על ערכי תנועת העבודה [illegible] באמת ובתמים במרת ר בהחזן של ארץ השלימה. אך ויכוח זה ישנו ביותר כשרון. ואני מקווה שגם בהצלחת משה טבנקין, בני מהרשק חבריהם. אך יש לי ויכוח עם מי שאינו דוגל ב„ארץ כולה", עם מי שמקבל את הקו המדיני והבטחוני של ממשלת המערך, עם מי שמוכן ללכת לפשרות טריטוריאליות, כאלה או אחרות, למען השגת השלום, אך מוכן לתמוך בימין, רק כדי קצת ל„המית" את המערך, לכבן „שינוי לשם שינוי". מי שמאמין בתפיסת העולם המדינית של המערך, כפי שהתגשמה בפועל מאז מלחמת ששת הימים, מוכרח את עצם ההישגים היקרים לו, על ידי כל הצבעה בבחירות שאינה מחזקת את המערך. כל החולשה של המערך מפחיתה את יכולת המערכה של הממשלה הבאה, את כושר התמרון, את היכולת לגלות גמישות, את האפשרות לקבל את ההחלטה הנכונה ברגע הנכון, את הכושר להסתגל לנסיבות, ולהתהלך ממצבים קשים ובנסיונות לכפות הסדרים הפוגעים בכישרונו הבטחוני. היו זמנים שניתן היה לטעון כי לתנועת העבודה בעל־ברית מדיני טבעי בהנהגה הדתית, והחלשת כוחה של המפלגה הדתית־לאומית, אולי, תחזק את כושר הפיקוח של הדתיים, אך לא תפגע בנושאים המרכזיים. עתה, אין כל בטחון שהמפד"ל תהווה שותף נוח למערך בנושאים המרכזיים. משום כך, ניתן לומר, שכל קול שאינו הולך למערך מחליש את מדינת ישראל. כל קול שהולך לימין מחזק את הדתיים, וכל קול שהולך לשמאל, מחזק את הימין והדתיים גם יחד.

קול לשמאל — מחזק את הימין

יודע כי בקרב ציבורים חשובים באיכותם, אם לא בכמותם, ישנה נטיה רצינית להצביע עבור „מוקד", מתוך ביקורת של „ניציות" מופרזת במערך, כפי שבאה לידי ביטוי עוד לפני ארבע שנים בתורה שבעל־פה ובימים אלה ב„מסמך גלילי". אני שותף [illegible] 1969 וגם המצע ב־1973 מהווים פשרה טובה, בתוך קשת הדעות המדינית הקיימת בתוך מפלגת העבודה ובמערך. אין לי כל ספק כי היא איננה סותמת אפשרות לשלום, ולכי בעת הכרעה תתלכד הנהגת המערך, על פי הריאליזם

(המשך בעמוד 54)

א.ת.ר

אנו, קבוצת אזרחים בלתי מפלגתית, תושבי תל־אביב, שבעיות העיר קרובות ללבם, באנו למסקנה, כי בחירתו מחדש של יהושע רבינוביץ היא חיונית לעתיד העיר ולרווחת אזרחיה.

יהושע רבינוביץ נתון עכשיו בעיצומן של יוזמות פיתוח ורחבות היקף, המשנות את פני תל־אביב בכל תחומי החיים.

נתיבי איילון והתחנה המרכזית החדשה, היכל הספורט ומרכז הספורט הלאומי, מרכז הבריאות העירוני וקריית החינוך, המוזיאון והספריה העירוניים, הפארקים הגדולים וגני ההרפתקאות, השיכונים החדשים למפוני משכנות העוני והזוגות הצעירים — כל אלה הם רק כמה ממבצעיו הגדולים של ראש העיר, שחלקם כבר נשלם ויתרם ישלם תוך שנתיים — שלוש.

השלמת מבצעים אלה מחייבת בחירה של ראש עיר בעל יוזמה, עצמה והשפעה.

אנו פונים, איפוא, אליך להצטרף אלינו, קבוצת אזרחים, בעלי מקצועות חפשיים, פועלים ובעלי מלאכה, אקדמאים, סוחרים ותעשיינים, אנשי כלכלה ומינהל, אמנים וסופרים, ששמה לה למטרה להבטיח בחירתו מחדש של יהושע רבינוביץ.

א.ת.ר

אזרחים תומכי רבינוביץ

הצטרף ל־ א.ת.ר, כתוב אלינו לת.ד. 224 ת"א והייה לנו שותף בהכרעה הקרובה.

פחדים וחצאי־נחמות

מאת אהרון מגד

א. סימנים מדאיגים

אני יודע ש„פאראנואידיות" יהודית היא תכונה גלותית שיש להתבייש בה ובוודאי להסתירה; אני יודע שלהצביע על שנאת העולם כלפינו (כל העולם? כולו?) — הוא דבר שאינו יאה לאדם פרוגרסיבי, לא כל־שכן ישראלי נאור וזקוף־קומה. אבל אני „חיה יהודית". כמה [illegible]ורות שנים על אותם „חששות", [illegible] בכוחם למחוק מתוכי אינסטינקטים שנספגו עמוק בנפשי [illegible] דורות. כשאני שומע [illegible] השודים בסבך היער — אוזני זקופות וכל עורי סומר.

היה יום כזה, לפני כמה שבועות. קראתי בעתון שלוש ידיעות, [illegible] השודים משלושה עברים [illegible] הג'ונגל האנושי.

האחת: המאמר ב„אל־אכבר" המצרי, כבו נאמר כי „היהודים הם אויבי האנושות... אין להם [illegible] עקרונות, אין הם מכבדים [illegible] בלבד דתם שלהם... הע[illegible] שבהם נהגו הנאצים הם [illegible] חיוורת בהשוואה לשיטות [illegible] בידיהם בשטחים הכבושים... העולם מבין עתה כי היטלר צדק וכי היה נימוק הגיוני לקיומם של הכבשנים..."

השניה: על שאגות הגנאי [illegible] של החיילים הסובייטים [illegible] בתחרויות האוניברסיאדה: „זיד! זיד!"

השלישית: על ספר שהופיע בגרמניה, המכחיש את „אגדת אושוויץ". כל עניין [illegible] הנבוחים הוא שקר יהודי, [illegible] שם. כתב כמה רבבות. [illegible] היה מתנה עבודה כשחור בנוהל במגינות.

שלושת אלה ביום אחד.

ואז אמרתי לעצמי שגלגל ההיסטוריה הגיע כנראה שוב לאותה נקודה, שבכבה הוא מתחיל שוב להשתולל בסחרחורת גרוטסקית. אמרתי לעצמי: יש מחזוריות. שנאת היהודים — זו האנטולוגית, האי־רציונאלית, הקיימת במזרח ובמערב, כבעבר וכהיום; במקום שהיהודים נראים ברחובות, כמו בצרפת ובאמריקה, ובמקום שבעולם לא ראו אותם, כמו ביפאן ובסין; במקום שהם רבים ובמשים־חיל, כמו בארגנטינה, ובמקום שהם נותרו מתי־מעט, אודים מוצלים־מאש, כמו בפולין; — שנאה זו יש לה תקופות „רגיעה" לאחר תקופות התפרצות. כמו בהר־געש, שבמעמקיו זורמת הלבה, במעלות חום כאלה וכאלה, מתפרצת, משמידה את כל סביבותיה, „נרגעת" לזמן־מה, ושוב מתפרצת. עברו כבר כ־30 שנה מאז ההתפרצות האחרונה. אולי מתקרב זמנה של ההתפרצות הבאה. ואולי תעבורנה עוד 15—20 שנה טובות.

האם פחד שוא הוא זה?

באו קראתי עוד ידיעות רבות: [illegible] אדמה „קליט", פה ושם, במקומות מרוחקים זה מזה. הע[illegible] פזים, של המחנה הנועז, חיל ההלוך של האנושיות הלוחמת לשחרור, שחרור העמים, שחרור הנועים, שחרור האשה, שחרור המין, שחרור מעול ומדיכוי, שחרור מכל מה שהוא רע בעולם — שהסמל השנוא ביותר שלו, של הרע הזה, ה ס כ נ ה ה כ ל ל י ת, הוא — ישראל.

האם פאראנויה, „היסטריה־גלותית" היא לומר שיש „אנטישמיות שמאלית", מין „באה אחרת", כמו שהיתה פעם „באה שחורה"? „א נ ט י ש מ י ו ת שמאלית"? — משתיקים אותי אנשים בעלי רצון־טוב מכאן ומכאן — „אנטי־י ש ר א ל י ו ת איננה אנטישמיות! אנטי־מ ד י נ י ו ת ישראלית, איננה אפילו אנטי־ישראליות! נא לא להגזים, לא לעורר פאניקה!"

כן, אני מודע לחטאים הרבים שעליהם אנו צריכים ללקות. אני מודע להם בחולם. אני מלקה את עצמי על כמה מהם פעמיים ביום, כמו יהודי המוסר את נפשו ב„שמונה עשרה".

ובכל־זאת, אני שואל את עצמי איך הפכה הקטנה הזאת בתבל שבמשה ישראל, שיש בה רק שלוש מה מיליון נפש — כיכשת אליה את מבטי הזעם והאיבה של כל שוחרי הצדק בעולם, עד שהיא נעשית מ ו ק ד של שנאתם? אני שואל את עצמי איך קורה שנעלמים לגמרי מתחום־ראייתם כמה הנאצים — אמנם פחותים מחטא האימפריאליזם הציוני — המתרחשים מדי־יום גם במקומות אחרים: למשל, דיכוי כל התארגנות וביטוי חפשי בדיקטטורות של מצרים וסוריה; למשל, הוצאות להורג ללא משפט של יריבים פוליטיים (מהם גם שמאלנים) בעיראק; או „הקולקשניות" של מלכים, נשיאים ואילי־נפט בערב הסעודית והנסיכויות הנפט, הבנויה על שחיתות, בזבוז ומשטר של עבדות בצורה זו או אחרת; או — וזה אולי משהו אנאכרוניסטי שבושה לדבר עליו — ההתעללות הימי־ביניימית במיעוט קטן וחסר כל מגן של בני הדת היהודית בסוריה, שמלבד היותם יהודים הם גם בני־אדם, הראויים לאהדה כלשהי מצד לוחמי הצדק והחירות.

ובכן כשאני נזכר בכל זה, וברגע עולה באזני קול המחאה האדירה כמיליוני גרונות צעירים ורעננים, המחאה העולה באסיפות ובהפגנות המוניות, בברלין המזרחית ובאלג'יר, במוסקבה ובניו־יורק, בקופנהאגן ובבואנוס־איירס, נגדנו רק נגדנו, נגדנו ולא נגד דבר הקורה בסביבתנו — אני מוכרח לחשוב שיש בזה לא ר ק „אנטי־מדיניות־ישראלית", לא ר ק זעם פוליטי־קדוש, אלא גם כשנאי אי־רציונאלי, אטאוויסטי, עתיק, זה מה שמכנים בשם — — —

„אחר שכל העולם שונאים את היהודים — וכי אפשר לומר שכל העולם חייבים והיהודים זכאים?" — דברים אלה מביא אחד־העם בשמו של סופר רוסי, במאמרו הידוע „חצי נחמה".

המאמר ההוא נכתב בעקבות „עלילת דמשק", זו שחידשה את הביתוס הבדוש על היהודים הזוחסים ילדים כדי לאפות מצות עם דמם; וכדאי לחזור ולקרוא בו גם לאחר „עלילת קאהיר", על היהודים „אויבי האנושות".

אחד־העם אומר:

„צריך איפוא לבקש איזה אמצעי איך להוציא את עצמנו מתחת השפעת „ההסכמה הכללית" בנוגע לתכונות ישראל וערכו המוסרי, כדי שלא נהיה בזויים בעיני עצמנו ולא נחשוב שבאמת גרועים אנחנו מכל בני־האדם תחת השמש, וכדי שלא נבוא על־ידי זה להיות ברבות הימים במציאות, מה שאין אנו עתה אלא בדמיון. (...)

ואת „האמצעי" הזה נתנה לנו „ההסכמה הכללית" עצמה על־ידי עלילת הדם. — — — בהיותה מיוסדת כולה על שקר מוחלט."

זו חצי־הנחמה שלו: פקיחת עיני עצמנו.

ב. דמשק וירושלים

במסגרת שירות המילואים שלי השתתפתי ביום־עיון בבסיס־הדרכה צבאי, יחד עם שני פרופסורים, אחד מן האוניברסיטה העברית בירושלים ואחד מאוניברסיטת בר־אילן. ההרצאות והשיחות נערכו בשלוש קבוצות נפרדות. הנושאים נסבו בעיקר על „יחסי ישראל והגולה". כיוון שכמעט כל הצופים היו בוגרי תיכון, הרמה היתה גבוהה למדי, והדעות שהושמעו היו הדעות הרווחות בציבור בדרך־כלל: אנו רואים את עצמנו „ישראלים" ולא „יהודים", איננו חשים קשר כמשי ליהודים בגולה, וכו'.

בפגישה המשותפת של שלוש הקבוצות, לסיכום יום־העיון, הצגתי שאלה: „מה לדעתכם עלינו לעשות כדי לעזור ליהודי סוריה?"

היתה התעוררות כללית, התעוררות „בבצעית". אלה אמרו כמו הראוי היה לכבוש את דמשק. אלה אמרו — פעולה חשאית, מחתרתית. אחרים הציעו — שליחת שליחים לארגון הגנה־עצמית. אחרים — פעולה פוליטית נמרצת. איש לא העלה כלל את הספק שמא אין זה מחובתנו כלל, כישראלים, לעזור ליהודים בארץ

(המשך בעמוד 54)

קשה להיות ציוני

מאת מיכאל אסף

לפי המסורת עוסקים יהודים בימים אלה בהרהורים על שיפור היחסים בין אדם לחברו וגם על שיפור היחסים הדתיים, בין אדם למקום. בשני אלה טיפלה האנושות, במשך אלפי שנים, פילוסופיות גדולות. אולם קיים שיפור אחר של יחסים, שבו לא טיפלה האנושות ברצינות עד לבאה [illegible], כוונתי לשיפור היחסים בין עם לרעהו, לאמר אחר: היחסים בין התנועות הלאומיות השונות. זאת על אף העובדה שעל פני הכבש יצא הרעיון הלאומי עצמו בתקופתנו נצחון כברית. כלומר: כמעט כל הלאומים, כולל הלאום היהודי, שקיומו היה מפוקפק ביותר במשך כ־1900 שנה, הגיעו לעצמאות כלשהי. אולם הסכסוכים והמלחמות הבלתי־פוסקים בין עמים קיימים באו או מתחדשים. הסוף המהיר של נסיון חבר־הלאומים, קיומו הפגום של מוסד האומות המאוחדות מבליטים, כי שיפור זה של יחסים בעולם האנושי רחוק עדיין מסיפור רציני. ובכל [illegible] בחוד אנושי זה ביחס העולם [illegible] ובהכרה, במרביתו, להתחדשותו של העם היהודי במולדתו העתיקה. עד כדי כך, כי יחס שלילי זה משפיע אפילו על חלקים של היהודים עצמם בתפוצות ובישראל — יהודים, ארגונים ומפלגות.

יתר מזה: יחס זה של אי־הבנה, אי־אהדה וגם שנאה, גלויה או מוסתרת, מצד הגויים החשובים בעולם, וביחוד מצד העולם הקומוניסטי, השמאל הסוציאליסטי, העולם [illegible] בתוכו, העולם הערבי כולו ועוד — כולל אפילו יהודים־ציונים מפורסמים [illegible]. מאז ועד היום הזה. מהסוג האחרון אזכיר ארבעה דגמים על אף ההבדלים הגדולים שביניהם: בובר, קאלוואריסקי ב[illegible], ליובה אליאב ועמוס עוז [illegible].

התנועה הערבית הפוליטית הצליחה להחדיר לעולם הרחב, לרבות מבני היהודים כהזכרתי לעיל, שאין דבר מנוגד לרעיון הלאומי, כפי שהתפשט בעולם זה, בניגוד לעם שעליון יהבל עם אחר, ויהא יקוב דליל ביותר, על־ידי עם שני. יהודי העולם הערבי בן 120 מיליון נפש. העורף שהוא אמצה אחת, הוא בכל [illegible] עצומים להתיישבות, גם לאחר שנבנה את ההבדלות ה[illegible] שלו. לעומת זאת השטח שנבנה על־ידי היהודים, שאין להם מקום אחר בעולם להגיה עליו ראשם הדוי והמצונה כזה 1900 שנה — הוא שטח קטן לאין־ערוך בעולם הערבי. יותר בזה: קאלוואריסקי ייצג במשך עשרות שנים משאלה יהודית עמוקה להתפשרות ולחיי שלום עם ערבי ארץ־ישראל, כדי להתיבע בצורך כימבא. אותו הערבי עמו התחרות בלי סוף רוב ריבם של בחירי הציונות לכעשה: ז'בוטינסקי, בן־גוריון, שרת ועוזריהם (אזכיר במיוחד את חברנו החולה: אליהו ששון), הם ורבים אחרים. התנועה הערבית הגתה תמיד: אף לא שטח ליישוב היהודים השבים למולדתם העתיקה. התנועה האמיתית, בפה או בלב, של העולם הערבי היתה והנה: „שאיפתכם לא תקום; אנו דוחים כל התפשרות לאומית עמכם; גם אם תעשו כל הזה את הטובות הגדולות ביותר לערבי השטחים שכבשתם — אנו מצפים ליום בו נוכל קיומכם הלאומי [illegible]. וזה גם אם בהכרה ניאלץ, אנו הערבים, בצירוף הקרוב לעשות שלום־על־נייר עם מדינת ישראל".

לגבי יהודים־ציונים מסורים אך נבוכים במוצאת התנועה האנטי־ציונית קיים כאן קושי ביותר בגלל [illegible] אנשים מודרניים, כלומר בני הזמן הזה ומעוגלי האידיאולוגים. הקושי הוא להבין ולהבין, כי במקרה זה של יחסי עם לרעהו קיים צדק, לצערנו הרב. הכלל העתיק שבלי קמו וגבהו רוב עמי העולם: התנגשות, מלחמה וכיבוש! כך היה בעבר וכך עד היום הזה. אין דבר טוב לזה מחיים אירופאים. יהודי ציון [illegible] גדולי מי־שרצה להיותה [illegible] הציונים ויסים לבה שסיים הוא, בכשבא אחד בסוף ימיו: אולי אין פתרון לציונות אלא בכיבוש צבאי יהודי של ארץ־ישראל!

וכאן עלי להוסיף: אחד ההוגים המבשרים הראשונים של הציונות, בשנות הששים של המאה שעברה, והוא הרב צבי קאלישר, דיבר גם הוא על אפשרות (או צורך!) בהתיישבות צבאית להגשמת שאיפתו הלאומית. הגל הראשון של שיבת־ציון בשנות השמונים של המאה שעברה הביא בחשבון פעולה צבאית לכיבוש הארץ, אם כי מובן שאלה שנאלצו לדבר או לכתוב זו בהסתר וברמז. אליעזר בן־יהודה בכלא על־ידי התורכים, כי העזו להבליט את חג החשמונאים וכל קורא הבין את הרמז. הרוב הגדול של תנועת הפועלים בארץ ובראשה ברל כצנלסון, ש. יבנאלי, ל. אשכול — תמכו במלחמת־העולם הראשונה לטובת הגדודים. בן־צבי ובן־גוריון חזרו אז לארץ בראש גדוד יהודי מארצות־הברית כדי שיהודים ישתתפו בכיבוש הארץ. פירוק הגדודים היהודיים אחרי מלחמת־העולם הראשונה על־ידי אנגליה, המנצחת המתנגדת, היה מכה לתנועה הציונית. אולם תנועת „השומר" ובעקבותיה „ההגנה", תנועת הנוטרים, מלחמת תנועת הפועלים והתנועה הציונית שבראשה עמדו פועלים

(המשך בעמ' 54)

אנשים שאיכפת להם

מאת אריה ל. אבנרי

[illegible]

מדוע עולים רק מעטים

מאת יהושע תדמור

[illegible]

סנוב!
ואת תל אביב כבר ראית?

בקאמפוס התל־אביבי כבר היית?
בקרית המוזיאונים ביקרת?
לאורך הירקון, בחורשות ובגנים, טיילת?
ובפארקים הגדולים?
וביפו העתיקה, הנפלאה?
נו, אם כך, בוודאי גם אין לך מושג מה מתרחש
לאורך חופה של תל־אביב.

* את החוף מרחיבים, ומתקינים שירותי רחצה חדישים.
* מכשירים טיילת ארוכה מהילטון עד יפו, נוטעים גנים ובונים כיכרות.
* משלימים מעגנים לסירות ומייצבים שוברי גלים.
* סוללים כבישים רבי מסלולים, פותחים גשרי מעבר ומקימים חניונים לאלפי כלי רכב.
* מגביהים מלונות ובונים מסעדות, בתי קפה ואולמות בידור.

ועוד יקומו כאן בריכות שחיה עצומות ממדים, מסוף תיירות לסיורים בארץ. ובנמל תל־אביב תצמח "עיר ימים" (מארינה סיטי), שתכלול 2000 יחידות דיור, מלונות, מיתקני עגינה, שטחים מסחריים, גנים ופינות נוי.

חלק מן העבודה — כבר נשלם. חלק — בעיצומו של ביצוע.
כל התוכנית האגדית, הענקית הזאת תוגשם עד 1978.
ראש העיר מחזיר את חוף הים לבעליו - לתושבי ת"א־יפו.
ואתה, סנוב! לך לראות!

תן להם לדבר - תן לנו לעשות

אמת
המערך לעירית תל־אביב יפו

יזמה דיפלומאטית אמריקאית תהיה לברכה

הקפאון איננו מטרה ישראלית ולא אידיאולוגיה אמריקאית. – למרות ועידת אלג'יר עלינו להתמיד בתנופה מוגברת במדיניותנו באפריקה. – יש להבליט את הצדדים המתונים והחיוביים במדיניותנו. – הפשרת הקרח עם מצרים קודמת למו"מ עם חוסיין. המשמעות המדינית של קשרינו עם השוק האירופי מרובה אף ממשמעותם הכלכלית. – הפגת המתיחות בעולם חיונית, אך יש לבחון אם אמנם היא עומדת במבחן המציאות. – דרושה הכרעה בשאלת מזכיר ההסתדרות.–תנועת העבודה זקוקה לחשבון־נפש רעיוני נוקב.

בראיון מיוחד לראש השנה השיב שר החוץ אבא אבן על שאלות צוות „דבר" (חגי אשד, ישראל נוימן, ד"ר שלמה שפיר ויהושע תדמור).

דבר: לפני שבועיים התקיימה ועידת המדינות הבלתי־מזדהות באלג'יר ובעקבותיה נשמעו אידבים לעברנו ואף היה ניתוק יחסים מצד קובה ומצד טוגו. האם יש מקום לאיזה שהוא שינוי במדיניותנו כלפי ארצות אלו או שאנו צריכים להמשיך בעיקרי המדיניות שלנו?

אבא אבן: עלינו להתמיד בתנופה מוגברת במדי־ ת שאנו נוקטים מאז כינון היחסים שלנו עם ינות אפריקה ואסיה. כתוצאה מוועידת אלג'יר ה החליט קסטרו להגביר את הבדידות של קובה — א של ישראל. הרי לקסטרו יש קשרים עם שלוש ינות אמריקאיות בלבד. השאר מחרימות אותו. שראל יחסים עם 26 מדינות ביבשת אמריקה. תנו מקימים השנה נציגות חדשה באיים הקרי־ ים, ונתהדקו היחסים בינינו לבין המדינה החדשה נתוספה לאו"ם — איי בהאמה. לגבי אפריקה — תקה טוגו אתנו יחסים אחרי שהסכימה לשוחח נו ביוזמתה על הלחצים המופעלים עליה ש־ ארה אותם כ„עצומים". אינני סבור כי מדובר בלח־ ם רעיוניים דווקא. לא הגיע אלינו איום של תוקים אחרים. לגבי נשיא זאיר הרי אין השתמ־ ת כזאת בדבריו. הוא נאם באלג'יריה ... אמ־ אר על תרומת ישראל לזאיר במאבקה, לעומת השי־ אות שנשנו הערבים כלפי ארצו. לעומת קבוצת מדי־ ת אפריקה שניתקו יחסים אתנו הצליחו דווקא הייצוג ל יחסינו עם מדינה חדשה רואנדה — ונוכל לכונן ד כמה נציגויות בבירות בהן לא היינו מיוצגים. היו לנו כמה מגעים חיוביים עם מדינות אפרי־ ניות מאז אלג'יר — גם בבירות וגם בירושלים. צפה כי אפגש עם ראשי מדינות או שרי־חוץ בניו־ ק בזמן הקרוב.

המיתקפה שנערכה בלעדינו ובהעדרנו באלג'יר תה שטנית הארסית ביותר ונתבקש מאמץ לתקן ת תוצאות ה„הרבצה" הנמרצת הזאת. נעשה את מאמץ הזה. אני מוסיף להאמין כי נוכחותו של ל ישראל בלכצלה מ־20 בירות מדרום לסהרה הוא ם מדיני ואנושי אשר אנו לא חייבים לוותר עליו צון, נגדיר אותן כחשובות. קראתי מאמרים — בות ב„דבר" שהם ממש מוצעים במידת הזלזול מופגן כלפי אפריקנים. עצם ההכללה הזאת „האפ־ קנים" יש בה מידה של יהירות. אילו למשל הת־ זנו ב־8 בירות כמוצע פה ושם, אינני סבור שכב־ ד המאקסי היה משתפר ואילו מצבנו המדיני היה דרדר. המיתקפה הערבית נגדנו ב־25 מדינות תה מרוכזת בעוצמה מיוחדת ב־8 בלבד. נגן על עמדה לחוד ונבנה עמדות חדשות. אגב, זוהי צה הניתנת לנו על־ידי כמה ראשי מדינות אפרי־ ניים כן הידידותיים ביותר. הם סבורים כי עידן התרגשות יחלוף ויש להתייק כעמד — ולאחר בן להתאושש. העיקר: באפריקה כמו בכל העולם לינו לחזק את אמינות רצוננו בשלום. זו בחולשה, לא הצדקה, אך גם ללא אפתיה. יש כמה תופעות מחוזקות הגנה בלתי מבוססת זו.

האם לבד מההסברה בעצרת או"ם אתם מתכננים בירושלים איזה שהן תוכניות־פיתוח חדשות והכנה לשיתוף־פעולה בבירות אפריקה?

אמרתי לשגרירינו כי עליהם לנהל שיחות ובירורים על מפעלי שיתוף כאילו אין בעיה תקציבית; אם תסתמן תכנית מעניינת נמצא את התקציב. אגב: בזמן ועידת רחובות היינו עדים לחזון המשקף את הסתירה המהותית שבמציאותנו הבין־לאומית. למעלה מ־25 ממשלות שלא ראו סתירה בכך, ששלחו את שרי החוץ שלהן לוועידת אלג'יר ואת שרי האוצר, הכלכלה או התיכנון שלהם לרחובות כדי לקיים בירור על בעיות הפיתוח הכלכלי, וברוב המקרים לבוא אתנו בדברים על הגברת תבניות השיתוף של ישראל. אין ביכולתנו לשפר בהרבה את המצב בתחום הפרלמנטרי בדיפלומטיה המולטילטראלית; אך אין מתבקשת מסקנה שעלינו לגזור על עצמנו גזירות ותקלות וצמצומים על חשבון אותם קשרים שיש לנו עם אפריקה.

התקלות והקשיים שיש לנו באפריקה אינם פרי המדיניות שלנו באפריקה, ולכן השאלה האם נשנה המדיניות שלנו באפריקה איננה תופסת. התקלות הללו הן פרי המצב המדיני במסגרת הסכסוך בינינו לבין הערבים. אם יחול שינוי שם, למשל, על־ידי קיום מהלך של משא־ומתן — אני סבור שראשי המדינות האפריקאניים האחראיים ביותר ירצו למנוע פגיעה באותו מהלך על־ידי קבלת החלטות קיצוניות ללא כל כבצור ורסן. הקפאון המדיני שכמה ישראלים מברכים עליו הוא לאמיתו של דבר צרה צרורה בשבילנו בחוץ ובבית ויש לקדם בברכה את הסיכוי שקפאון זה עומד להסתיים.

האם אתה חושש, שלמרות האפשרות של חידוש היוזמה האמריקאית, קיים חשש לחזרה של החלטות פוגעות אף יותר בנוסח אלג'יר במושב העצרת?

יש מדינות רבות שבוודאי לא יאמצו את הניסוח של ועידת אלג'יר. עם כל השלילה שבהחלטות העצרת יש בכל־זאת פער רחב בין הסיכומים של העצרת לבין הסיכומים של ארגון אפריקה ו„הבלתי־מזדהות". למשל, בהחלטות של הבלתי־מזדהות, ולאחרונה ב־אפריקה, יש תביעה „לנסיגה לאלתר וללא־תנאי מכל השטחים", ואילו העצרת, עם כל הליקויים שבסיכומיה סירבה עד כה, (ואני חושב כי יש סיכוי שהיא תסרב גם הפעם) לדבר על נסיגה שלא בהקשר של שלום. כן היא סירבה לדבר על נסיגה לאלתר ונסיגה ללא תנאי. היא אף סירבה לפרש נסיגה כפינויים של כל השטחים. אין זאת אומרת כי אין חומר שלילי מרובה בהחלטות העצרת. אבל לא מדוייק לומר שהעצרת מאמצת בעיניים עוורות את כל הניסוחים של הוועידות הללו. יש גם כמה מדינות, אפריקניות ואחרות, אשר אינן מוכנות להצביע בעצרת בעד ההצהרות הפראיות הקיצוניות שנתקבלו בוועידות אחרות.

הקפאון אינה מטרה ישראלית

אתה הזכרת שאנחנו מסבירים מעטי לנשיא מבל לאיפשלד סנגור, שאנחנו רוצים במשא־ומתן. האם אין פה מחדל של ההסברה הישראלית? הכי־ דובר בנשיא שפיקך מבחין, נבנה אותי, שלידו ייבא שגריר ישראלי, והוא אינני יודע בשנה הצפיית לאמר מלחמה שכה היהים שישראל רוצה במשא־ומתן?

הציוק על „מחדל ההסברה" היא באלפה. שבא תביא בחשבון אפשרות שאם אדם אינו מקבל את עמדתנו — אולי הוא טועה ולא אנחנו? במדינה נורמלית שתנאי מביא בחשבון אפשרות, שבוויכוח עם זרים המדינה שלו צודקת והזרים טועים. בישראל כל פעם שמישהו אינו מקבל את עמדתנו ההנחה היא לא שאותו איש טועה או שיש לו חשבון אחר אלא „שהפלסטאלבי" היהודים לא ידעו להסביר. אם כן — הנשיא סנגור שמע את הסברתה של גולדה מאיר, דיין, אבן, גולדמן, הסגרירים איתן, רופין, ליבה וכו'. קרה לפעמים שמישהו הוסיף היסב את הסבירנו, בתרשים מהלך כמנה ומוסיף לחלוק עלינו בחלק אחר. כל הדיבור הנפוץ על מחדל ההסברה הוא נבוב ומהדס.

המצב כמבריך והקובל במצע על כולם, שיוזמה אמריקאית, עילוה אמריקאית המבפה להמשיך את הקפאון המדיני הקיים — היא לברכה כשלל עצמה. מה אנחנו יכולים וצריכים לעשות כדי ... או כדי להקל על קיסינג'ר? הדבר על הנימה לתת קנה הרם. השאלה היא אם אנחנו ... להיות לו, אם כי מה־אמריקאים ... בעניינים האחרונים, שאנחנו צריכים להע־ ... הם לא ... עד ...

קודם כל — עלינו להתרגל לסימני של פעילות מדינית מוגברת. השותפה מפות כפולה — כאילו הקפאון הוא אידיאולוגיה אמריקאית ומטרה ישראלית. הקפאון מעולם לא היה אידיאולוגיה אמריקאית ולא היה מטרה ישראלית. הקפאון נבע מנסיבות בעל־כיה: אחרי כל הבעה שהצענו על־כבת להרחב להבשרה הקפאון בא סירוב מצרי אשר עיכוער את ארצות־הברית מן החובה ומן היכולת לפנות אלינו זכו מבעינה.

בכל הפרבנות הזאת לא ראו האמריקאים תועלה להיכנס אתנו לויכוחים שאולי שרים המפוקפק היה יוצא בהפסדים וודאי. עכשיו הגיעו לידי מסקנה, שיעזבי בכל זאת להרחיב את המאבק. הרצעה היא לבנות לקיים משא־ומתן ולא לאבק תבנית אמריקאית. בזה נבדלת היזמה המסתמנת עכשיו מזו הקעמרת לפני של כבר רוג'רס ב־1969. אני סבור, שהשוני הזה הוא מחושב והוא גם משתלב בפילוסופיה הכללית של ד"ר קיסינג'ר בכאר הסיכוסים. קיסינג'ר רואה את הבעיה בתנאים הקונקרטיים. עשה שמבקיעים ... של התרבה ונימוק, הרי כלולה הדרך גם להסכמים מבטבעתיים. הוא מסתמך בוודאי על הניסיון של ארה"ב עם סין העממית, על מיכוד הפיסגה בין מוסקבה לוואשינגטון, ועידת הפסקת האש בביצין וויטנאם, ועל התנופה הדיפלומאטית אשר ... בראנדט התגבר על התסביכים אשר מנעו מגע עם מזרח־גרמניה.

יש לי רושם שגם כאן ד"ר קיסינג'ר והממשל רואים את המוקד בסירוב המצרי לקיים משא־ומתן אתנו, אלא על פי תנאי שנסכים מראש לתביעות הטריטוריאליות של מצרים.

ארצות הברית סבורה, כי שום ממשלה בישראל לעולם לא תקבל מראש תביעות טריטוריאליות מצריות כתנאי לניהולו של משא־ומתן גם אלה שמניחים כי במהלך של משא־ומתן תעשה ישראל מאמצים גדולים, אינם סבורים שזו תוותר מראש על כל אפשרות של תיקוני־גבול לפני שיתחיל המשא־ומתן כתביעת ממשלת מצרים. על־ידי כך היה המשא־ומתן עצמו הופך לחסר תועלת.

על־כן, יש להניח שיעשה מאמץ לבדוק אם אפשר להזיז את מצרים מן הנקודה הזאת. אם לא יצליחו, ספק אם תהיה תביעה מאתנו, פרט לתביעה המושמעת כבר, שנעניק למדיניותנו הנוכחית דמות יותר מרגיעה. אנו שומעים את זה בעולם כולו וגם בארצות־הברית. יש תביעה לניסוח שידגיש יותר את הצדדים המתונים במדיניותנו: שלום, משא־ומתן, ההגדרות להצעות סיפוח טריטוריות, תיקוני גבול אשר יש להם כמה קריטריונים מגבילים של בטחון, אי־רצון לצרף אוכלוסיות ערביות. כל־כה שיש בו רמז למתיחות טעון הדגשה, כמה מהגורמים הללו לא חדרו דיים לדעת־הקהל, ואילו הגורמים האיתנים והקשוחים (וצריכים גם להיות כאלה במדיניותנו), הודגשו מעבר לכל מידה ואיש אינו מפקפק בהם.

אם יצליחו האמריקאים להזיז את מצרים מעצם הסירוב לנהל משא־ומתן, אז לפי מיטב התרשמותי יבקשו שנבוא בהצעות לגופו של העניין, בין במסגרת ההסדר הכולל ובין במסגרת הסדר הביניים.

אינני חוזה שום התפתחות כזאת במשך השבועות הקרובים, אך יש להניח שלקראת סוף השנה או ראשית 1974 יעשה מאמץ מקביל להביא את ישראל לידי הדגשת הצדדים המתונים שבמדיניותה ואת מצרים להתגברות על הסירוב לנהל משא־ומתן.

יש לי רושם שהאמריקאים יתמידו בחיזוק ישראל ובהתנגדות לכל מאמץ של כפייה. לפי תפיסתם מי שכופה פתרון אחראי לביצועו — והרי ארה"ב מסתייגת מכל רעיון של מעורבות מוגברת באזורי מתיחות.

הערה נוספת. עד כמה שאני מתרשם האמריקאים מפוכחים מאד. הם אינם מפריזים באופטימיות לגבי אפשרות של תוצאה קרובה. הם סבורים שבכל מקרה המאמץ חייב להיעשות; בקיומו יש התחסנות בפני סכנות מדיניות ואולי גם בטחוניות. יש גם השיקול: „לעולם אינך יכול לדעת". לפעמים נפתח מו"מ בספקנות, ובמהלכו נפתח המו"מ דינמיקה בלתי־צפוייה.

הזכרת כאן את הסדר־הביניים. באיזו מידה אפשר כבר לדבר על הורדת הנושא הזה מהפרק? האם ישראל היתה יכולה להחיות אותו על־ידי הגמשה, למשל?

בשלב זה אין הביעה מאה"ב לחוש או לקצה חוט. אולי מטעמים כבודיים הם סבורים כי זאת לא הצוגה להתחלת הבירור הענייני. אני — כידוע — בעד ויתורים רבים תמורת שלום. אך לגורם העתור יש חשיבות. כה שיש לנו לתת יש לתת תמורת אינטרס חיוני כמו — שלום עם הערבים או שמירת היחסים עם ארצות־הברית, כפי שעשינו — ובצדק — באוגוסט 1970. אין עלינו להזניח את השיקול הטאקטי. איך להפיק את מלוא התועלת מוויתורים ופשרות. יש לחפש את השולחן אשר שם הוויתור או הפשרה יהיו בעלי כוח בוחן.

להבליט הצדדים המתונים במדיניותנו

אבל האם אנו לא מתקשים על־ידי זה שאנחנו לא מספיק מדגישים את הצדדים המתונים והמדיניים של המדיניות הישראלית, בעוד שהאלמנטים הקשוחים מבליטים בכל עבר ההתקשרות, וזאת מעבר לשיקול הטאקטי מי מניחים על השולחן תעמות אמרשבורות?

אם מתכוונות לנו הזדמנויות, אני מקווה ומאמין שלא נחמיץ אותן. לאחר שנהגה פירסומת מסלפת לסיכומם של השרים בענייני השטחים (ואני מסכים להגדרותו של גלילי, שאין כאן שום תמורה לעומת המדיניות הקודמת), הרי כתבור שחשובה לא רק המציאות אלא ההשתקפות של המציאות הזאת. יש להבליט בהופעתנו באו"ם ובמצע המערך את נכונותנו למגע ולהתפשרות טריטוריאלית.

כבר אמרתי בעבר על כך בכמה ראיונות. בסיכום השרים אין אף שעל של סיפוח. להיפך, בפעם הראשונה יש הבהרה מפורשת של תנועת העבודה נגד סיפוח. אשר להאחזויות אינני סבור שיש החלטה על קצב מסחרר. אנו לא פורשים כארגה על השטחים „זולוגים" ו„אוכלוסים" אותם בלי להשאיר עקבות לשום מציאות ערבית. זוהי התמונה המתוארת בעתונות אך אין בה אמת. בעולם נוצר רושם, כאילו הענגו את השטחים, ניטלנו את תושביהם ושינינו את מהותם הערבית והדימוגרפית בעיקרה. האויל והאה איננה המציאות — כידוע נאכל את פרדיה של מציאות אשר איננה. יש יותר נואמים על השטחים כמיים יהודים שהתיישבו בהם.

יש לעבור לדיונים מעבר לבעיית ההתיישבות בשטחים ולא לעשות סוגייה זו כנושא בלעדי לדיון. כידוע אנחנו לא שומעים דבר על אתגרים חלוצים אחרים. בגליל התחתון המפסיד את אופיו היהודי. ומדוע יצאה כן התנופה כל התנופה שהעניק בן־גוריון לחזון הנגב כאתגר המרכזי של הדור הזה? אני חושב שצריך להעמיד את הדיון על ההאחזויות במסגרת יותר רחבה. אילו הדיון האחרון על השטחים התקיים במסגרת הכללית של דיון על המצע, אולי לא היינו רואים את הניפוח שחל בדיון על מסמך השרים. אני חושב שמטעמים רבים — פנימיים והיצוניים — חייב המצע להעניק דגש חזק מאד לכנות רצוננו בשלום, לנכונות להתפשרות טריטוריאלית, לאי־רצוננו להכריח מיליון ערבים נוספים ושהיהם המאוכלסים להימצא בישראל בבוא השלום.

לא „אף שעל" ולא נסיגה טוטלית

אתה הזכרת את ההצהרות של כמה מאנשי ארץ־ישראל השלמה לשעבר, שפנו יכונה עם „התנועה לארץ־ישראל השלימה" והצטרפו לליכוד. מאידך גיסא, יש מאנשים, יש הצעירים שבהו אחרי „מוקד" כקרבנות המיפתחים של הלק־משרי „העבודה" והקמתה המדינית הישראלית. האם הם יהוו רק בעייה וכניה של צעירים שמאוכזבים או שבאו יש כוהייה אחרי „מוקד" תפלגים שמאלנים אחרים גם גילוי של התפיסה הסובלית הפרו־מארקסיסטית, ה„טומטיווית"־לאטמית הפוקרת ארצות רבות? האין פניה של התנועה זו ל„ישראל אחרית", לא רק לנסיגה לגבולות של 1967, אלא לישראל שלא תקיים את המדיניות הכלכלית של ספיר; לישראל שלא תהיה פרו־אמריקאית ולא תזדהה עם ארה"ב, הנראית בעיני פתות אלה משון הכוחות האנטי־מהפכניים?

המצב איננו חד־סטרי במתנה ההוא. אינני סבור, שתנועת העבודה יכולה להחזיר לעצמה אדם הגדול בתורה של משה שמיר, לאמור, שבכל רחבי ארץ ישראל יש מונופול של זכויות לאומיות לעם אחד וזכויות של יחיד גם לשאר התושבים. לדעתי, לא נוכל לאכבן בתוך המצע שלנו לא את אלה האומרים „אף שעל" וגם לא את אלה האומרים כי יש לשוב אל הקווים הקודמים. המצע של תנועתנו אינו יכול לתת סיפוק לשתי אסכולות אלה.

אינני מתייבר להכיר את כל מרכיביו של „מוקד". אני חושש שיש בתוכו כאלה, אשר כפירתם בעמדתנו היא עמוקה מאד; עד־כדי כפירה בעצם הזכות המוסרית של מדינת־ישראל להתקיים. עם זה, כמובן, אין שום התפשרות. אך אני מדבר על כמה צעירים אשר ראיתי, אשר אתמול היו בקיבוצים ושבבחירות האחרונות הצביעו בעד המערך — בין במסגרת של מפ"ם ובין בסגרת אחרת, ועכשיו, לאחר שלא חלה שום תמורה במדיניותנו, הם הליכו שחלה תמורה ביחסנו לשלום ופנו למחנה ההוא. היה לי דיון עם עמוס עוז, יחד עם כמה מאנשי האוניברסיטה. הוויכוח היה ער. אבל אינני סבור שמקומו של עמוס עוז מוכרח להיות מחוץ לנו. הוא חוברייך לא הסביר מדוע עצם המושג של תיקוני גבול הוא פסול. הוא איננו פסול בשום מקום אחר. וגם כלפי אורנו יש מדמי הוגן אשר אינם פוסלים אותו.

עוז איננו מתקן זאת. אגב, גם מקיף לא מדעכת זאת. הוא אמר: „אני לא מכמדרי קריתא של גבולות ה־4 ביוני" וכבל־זאת הוא ב„מוקד". אגב, זה יסוד הפילוג במוקד.

לדעתי, כי שמקבל את העקרון של תיקוני גבול צריכה להיות לנו תקוה להחזיר אותו. אני אף לא מייחס משקל מופרז להבדלי ניואנסים בתוך מחננו בשאלת ההתפשרות הטריטוריאלית. אמרתי כלפי ליובה אליאב, ששום נפרדות בפעולה ובהופעה איננה מוצדקת לפי הרעיונות שהוא מציע. הרי הוא מציע לא לרדת מרמת־הגולן ולא לנטוש את שארם־א־שייך ולא לחלק את ירושלים ולהישאר באיזהו מקום גם בעזה וגם בגדה המערבית. במה זה כל־כך שונה מן התורה שבעל־פה מתכנית אלון או מ„מסמך גלילי" עד כדי־כך שהוגלים במיסכמים אלה מתניקים את הציונות — אני לא חושב שזה מוצדק. חשוב שכל המחנה שאיננו מקבל לא את החזרה ל־4 ביוני ולא „אף שעל" יתלכד תחת צל קורתנו; שהרי בלאו הכי ההבדלים בין תכניות הפשרה השונות אינם בעלי ערך אופרטיבי עכשיו, ומי יודע מתי יהיו בעלי ערך אופרטיבי. הם יהיו בעלי ערך אופרטיבי, כאשר יהיה משא־ומתן על שלום.

אני בטוח כי בסופו־של־חשבון, משה דיין ופנחס ספיר ואבא אבן וגלילי ואליאב, ייצאו למערכה תחת אותו דגל, תחת אותו מצע, נגד „אף שעל" בזה ונגד קווי יוני 1967 בזה. חבל ביינתיים שאנו בודכים לעצמנו את התקלות ההסבריתיות שלנו באווירה הבין־לאומית המתשמלת הזאת.

כיצד אתה רואה (לא היום ולא מחר, אלא שעה שיישבו לשולחן) את הפתרון הרצוי לדעתך לגבי העזה?

על־מנת לקבוע את שלב־הביניים צריך לאמץ איזו תפיסה של המצב הרצוי לטווח ארוך. אני סבור שהמצב הרצוי הוא, שבסופו־של־חשבון תיכון מדינת ישראל אשר גבולותיה יהיו שונים מהקווים הקודמים באזורים הבלתי־מאוכלסים כגון בבקעת הירדן, בפיתחת רפיח, ברמת הגולן, ועוד. (לא אציין את כל השינויים). יש בהחלט להבטיח המשך שליטתנו בשארם־א־שייך. התוצאה של החזות הזאת והל תכנית אלון, למשל, היא, שסביבותם של הערבים הללו, יימצאו מחוץ לגבולות ישראל ויתאחדו עם אחיהם מעבר לנהר. אני סבור שהמבנה הפדראלי הוא ההגיוני ביותר, אך זוהי הכרעה ערבית ולא ישראלית. אני אף מקווה שהגבול עם ירדן יוסיף להיות פתוח כגבול קהילתי. כגבול אירופי, ושלא יהיה חסומה בפנינו הגישה החופשית לשום מקום בארץ־ישראל, כפי ששום מקום בארץ לא יהיה חסום בפני הפלשתינאים. אני בעד נפרדות מדינית עם מידה גדולה של חופש גישה ואינטגרציה חברתית.

אם הכוונה היא כזאת כפי שציינתי — היא מכתיבה גם את המדיניות לתקופת־הביניים. היא מכתיבה זהירות בקביעת נקודות ההיאחזות. אני מציע שההיאחזויות יורכזו במקומות שבהם אנו סבורים שיש הצדקה לתבוע תיקונים — בפיתחת רפיח, בגולן, בבקעה, בשארם א־שייך. אין בהכרח זהות בין ההיאחזויות לבין מפת השלום. לדעתי, בכל מקרה קיום יהודים בחברון הוא סימן־היכר לשלום. אם מישהו אומר שאם יהיו יהודים בחברון הם יישחטו — הרי זה מוכיח כי אין זה שלום. איש לא אומר, שאם בלגי נמצא בהולנד מישהו ישחט אותו שם.

כיצד אתה מעריך את השינויים האחרונים בעמדת הוסיין וירדן?

יש אפשרות חמורה: שהמחבלים הללו שוחררו על־מנת שיוסיפו לחבל. אבל יש בהחלט אפשרות אחרת, שלמען שלימות שלטונו יוסיף המלך להבטיח שאנשים אלה יישבו בבתיהם בירדן, ולא יעסקו בפעילות עויינת, רק הזמן יוכיח. בשעה זו אין שום הוכחה שחל שינוי מהותי במדיניות הירדנית, אך המציאות תוכיח.

אם ייווצר מגע פתוח עם המצרים, האם יש מקום לנסות לפתוח מחדש את נסיונות ההידברות עם הוסיין?

כאן הוסיין קובע, לא אנחנו. יש לי רושם שהוא רואה איזו יזמה מצרית כתנאי להידברות מחייבת אתנו. זאת לא רק הערכת מומחים. הוא מעניק רושם כזה לכמה שרים מערביים שמבקרים שם. יש להביא בחשבון מה עלולות להיות התוצאות של יזמה נרעות שלו נגד רצונן של מצרים וסוריה ואלג'יריה ולוב ועיראק והפלשתינאים. אני מוכרח לומר שאם הוא מהסס, יש לכבד את היסוסיו ולנסות להפשיר את הקרח עם מצרים.

לקשרים עם השוק האירופי משמעות מדינית מרובה

לפני חודשים מעטים נחתם על פרוטוקול בבריסל, שלפיו ישראל צריכה עד סוף השנה להגיע להסדר לזמן ארוך עם השוק האירופי המשותף. האם חלה התקדמות במשא־ומתן לקראת חתימת ההסכם ואיך לדעתך תיפתר הבעיה של מדיניות והורדת המכסים?

המשא־ומתן מתחדש. בעצם הימים הללו יוצאת משלחתנו לבריסל. הסיבוב הראשון היה לפי הכלל: הגדרות מאכסימליסטיות של שני הצדדים. אני מתרשם שהסיבוב השני יהיה יותר ממשי, אבל הוא יהיה מסובך. נצטרך לקבל הכרעה קשה.

המוקד עכשיו איננו כל־כך המוצרים החקלאיים, שהרי ידוע שנגיע להישג פחות או יותר משביע־רצון בנידון. הבעייה היא זאת: מדובר על איזור סחר חפשי. הישראלים — ובמיוחד התעשיינים — נהגו לחשוב על גן־עדן חד־סטרי; אנחנו נכנסים לשוק הגדול והוא בלי מכס. לא כל־כך היו להוטים לעובדה, שאירופה מגיעה הנה בלי מכס עם המוצר הטוב ביותר.

לדעתי, המוקד עכשיו הוא תקופת המעבר עד שייחסם המשק שלנו. אין היא יכולה להיות קצרה, כפי שהאירופים הציעו. אני מפקפק אם הם יקבלו את המועד של שנת 2000 או משהו כזה, או אפילו מה שהעניקו ליוון. נצטרך להגיע לפשרה. בסופו־של־חשבון, אני חושב שעיקרי, הענפים הכלכליים, יצטרכו לעמוד בפני מצב כזה: נניח כי לא השגנו את כל מבוקשנו, אבל יש בהסכם כזה דברים טובים. השאלה תעמוד: להתגם או לא להתגם. אנחנו מוכרחים להכניס גם את הגורם המדיני, כי אסור לראות את כל העניין הזה כעניין כלכלי גרידא.

אתה חושש באיזו תיפתה אצלנו בחוגים הכלכליים?

לא. אני חושב שנגיע לפשרה. לא אציע שלמען ההישג המדיני נפקיר את כל המשק. אבל אם הפער בין המצוי והרצוי איננו גדול ביותר, נצטרך לראות את המצב בעיניים מדיניות. יש כאן לא רק איזור סחר חפשי האתגר לתעשייה שלנו. במצב הראשון יוצאת כאן ישראל מן המעמד המוזיקן של מדינת לאום בודדה, מנותקת מכל מסגרת אזורית. תופעה זו כמעט לא קיימת בעולם. כל הסיכוי של התגלות רציניות נצטרך להעמיד את המכבצעת המדינית של ההתקשרות הזוה, רשמיה, כוצהרת, בעלת תוכן כבדי עם הים־התיכון ועם אירופה. זהו אחת התשובות על הבידוד שהערבים האחרים רוצים לגזור עלינו. אבל השלב הראשון יהיה דווקא להתרכז בשיפור התנאים הכלכליים, תוך הכרה זה עובדה שבסופו־של־חשבון יש גם גורמים מדיניים חשובים.

כיצד אתה רואה את מצבנו באירופה ואת יחסינו עם מדינות יבשת זו?

אני רוצה לומר לכם מה המסקנות של כנס השגרירים באירופה. סיכמתי בשאלה: במה נוכל לשפר את המצב באירופה ובמה קשה לשפר אותו? נוכל לשפר אותו על־ידי ניצול מלא של המסגרות הקהילתיות; ויש לנו כעת מיתום בכמה נוסחה. אבל חשוב במיוחד שנתקשר בחוזה הקובע אותנו לכבדה כמדינה קשורה למיכלול האירופי. נוכל לעשות גם הרבה בתחום הבילאטראלי עם כמה מדינות. יש שגשוג מתמיד בקשרים הכלכליים שלנו עם גרמניה הפדראלית, למשל.

אני חושב, שאם תהיה יזמה אמריקאית, אפשר להביא לידי היגררות אירופה ביוזמה משלה. מה שלמעשה הכתיב את יוזמת הבוסר של מוריס שומאן היתה הטענה שיש חלל ריק. סבורני כי יש לנו עניין בהצלחת החזון של קיסינג'ר לגבי שנת אירופה. הלוואי שתתחדש הברית בין אירופה לארצות־הברית. הנטייה של ממשלות אירופיות לחשוב שהסתייגות מארצות־הברית היא תעודת־היכר לעצמאות לאומית, אינה פועלת לטובתנו.

כאשר מונים כל שגריר שלנו באירופה לספר היכן המצוקה, — אנחנו חוזרים לזירה המולטי־לאטראלית־הפרלמנטארית — טול את עניין או"ם ממיכלול היחסים עם גרמניה, עם איטליה, עם אנגליה, אפילו עם צרפת, הניגודים שנשארים אינם כל־כך נוראים. מתעוררת בעיית המשקל והחשיבות של אותה הזירה, ביחוד בעיני האירופים. הם חיים את חייהם לא באו"ם. את חייהם הבטחוניים הם חיים בתוך נאט"ו ואת חייהם הכלכליים והאחרים הם חיים בתוך הארגונים האירופיים. הם רואים זירת או"ם כאפשרות זולה לזכות באיזה רווח אנוכי־לאומי, איזה חיוך לערבים, שאולי ישפיע על הערבים לרכז את כל הלחץ באמריקה ולא בהם, באשר אמריקה פחות פגיעה בסוגיית האנרגיה והם יותר פגיעים. אני חושב שזהו המחשבה שלהם.

ואשר לגרמניה אנו מניחים כי גרמניה הפדרלית תראה את גורם הייחוד ביחסים אתנו כשקול כנגד הנטייה של אחדות בתוך אירופה גוש קהילתי.

התרופה היחידה לדיוני או"ם הוא משא־ומתן בתהליך המבטל את הריטוריקה. אני אפילו משחק עם רעיון כזה: אחד התנאים שלנו לקיום משא־ומתן צריך להיות התנאי הטבעי שלא ננהל בעת־ובעונה אחת מלחמה ריטורית ופולמית, העלולה לקלקל את סיכויי המשא־ומתן; שעה שהיה מו"מ על וייטנאם לא היה ויכוח מקביל באו"ם.

מבחנים להפגת המתיחות בעולם

שמענו בראיון הזה את ברית־המועצות. האם לא נתבטאה בחודשים האחרונים שוב איזו החמרה, אחרי תקופה כשנייבה על חיוכים כלפינו?

לדעתי, העמדה היתה כל־כך קשוחה קודם, שקשה מאד לציין הקשחה נוספת. מעולם לא היתה לי אשליה שחל שינוי בעמדתה של ברית־המועצות. חל שינוי מסויים במידת הלחץ והפעלתנות, אבל לא כפונקציה של יחסים אתנו, אלא משום שהיא הציבה לעצמה שתי מגמות עדיפות: התקרבות לארצות־הברית והצלת ועידת הבטחון באירופה. בשני המעמדים הללו אין לערבים משקל. על־כן התרחקה מוסקווה מן העדיפות שהיא העניקה פעם לסאדאת. היא הוסיפה לתמוך בו תמיכה תעמולתית בלתי־מסויגת, אבל כשסאדאת אומר, שברית־המועצות אינה מפעילה את מלוא עצמתה וכוחה, — לדעתי הוא צודק, שכן הדאגה ליחסים עם ארה"ב משמשת מקור לריסון מסויים של הסובייטים.

פה צריך לומר משהו על יחסנו להפגת המתיחות הבין־לאומית. אני חושב שבכל הופעה שלנו עלינו להדגיש שאנו בעד מהלך זה לא רק מטעמים עקרוניים, אלא מפני שהמלחמה הקרה היא לטובת האומה הערבית. כאשר יש חידוד וקיטוב — לערבים יש הרבה יותר נכסים בהם לשחק בין המעצמות הדו־בות. אם יש מלחמה קרה, נודעת חשיבות מוגזמת למה שקרוי „העולם השלישי".

אולם צריך לא רק לשבח את ההפוגה, אלא לשאול שאלה קטנה: האם היא קיימת? המערב כבר עשה, למעשה, ויתורים עצומים. מה הוא קיבל? מתחיל לכרסם ספק בחוגים מסויימים אם הוא מקבל דבר כלשהו.

מה תובע המערב בעצם? הוא תובע משהו הנוגע לנו מאד. הוא תובע, שלמען אחדות אירופה תפסיק ברית־המועצות להיות חברה סגורה ונעולה ויפתחו שערים הדרגתית. זוהי הבעיה של סאחרוב ושל סולז'ניצין. זוהי גם הבעיה של היהודים. המערב מאוכזב מאד מהלסינקי. שומעים בכמה בירות דברי התפכחות: „אולי לא עשינו עיסקה טובה כלל־עיקר".

ייתכן שתהיה באמת החמרה של לחץ מערבי בביקוח עם הסובייטים, וזה יהיה מוצדק. אם כי עלי לומר, שאולי בעיני הולנדי, אנגלי, קנדי, זה נראה דבר קטן, שברה"מ תפתח את השערים כדי שאנשים יוכלו להיכנס ולצאת. לפי המושגים הסובייטיים זוהי תביעה חמורה. הללו רואים בכך תביעה לשינוי המשטר עד לפירוקו. עם זאת, אני חושב שמדינות המערב יעמדו על כמה הישגים. על רקע זה חשוב שנעמיד אותם גם על הדברים הנוגעים לנו. איזו הפוגה זאת כשרוצים להפיל מטוסים ברומא על־ידי טילים סובייטיים? איזו הפוגה זאת כשמזרח־גרמניה פותחת לא רק משרדים לתעמולה, אלא מחנות, מוקדים מבצעיים, לא כדי לכתוב מאמרים אלא כדי להזין את כל הפעולה הטירוריסטית באירופה?

סבורני שעלינו לא לערער על מגמת ההפוגה, אלא להעמיד סימני־שאלה לגבי האופטימיות המופרזת הקיימת לגביה.

מה תגובתך על רשימת המערך לכנסת?

אתייחס לשאלה העקרונית — ולא הפרסונלית. חשבתי כי כתור לנהל מערכה כזאת בלי לומר לבוחרים דבר ברור על זהותו של המזכיר. אמנם החוק והתקנון אינם מחייבים זאת — כפי שאין שום הכרח פורמלי להודיע לציבור את כוונת המפלגה בדבר ראש הממשלה. אך מעבר לכל הכרח פורמלי יש הגיון ציבורי והוא המחייב.

כאשר בן־אהרון עצמו השלים עם העירפול מסביב למעמדו העתיד ואף נתן רושם, כאילו אין הוא מבקש מנדט מהמפלגה שהצמידה אותו בשליחותו, לא ראיתי סיבה לערער על מהלך משונה זה.

גם עכשיו אין הכרח פורמלי לקבוע את הנהגת ההסתדרות מיד; אך לרגל הנסיבות שנוצרו ולאחר שראש הממשלה ומזכיר המפלגה פנו אל בן־אהרון להמשיך בכהונתו אינני רואה שום ברכה ותועלת בהשארת סוגייה זו ללא הכרעה. העירפול ירדוף אחרינו יומם ולילה ויכניס גורם מיותר של תהייה למערכת הבחירות לכנסת. לדעתי, גם תומכי בן־אהרון וגם המסתייגים ממנו צריכים להתאחד על הצד העקרוני של הסוגייה, כלומר על תבונת ההכרעה הקרובה — בלי להמתין תקופה נוספת ומיותרת.

יש כאן מאמץ רציני להתחדשות ולהרחבת היקף הייצוג. אף־על־פי־כן אני מקווה כי המפלגה תצליח בקרוב לממש את סעיפי מצעה בדבר בחירות אזוריות־יחידיות לכנסת ובחירות אישיות לראשי ערים כך שבעוד ארבע שנים כבר יונהגו נהלים חדשים.

אני שמח במיוחד על הייצוג הנכבד שהוענק למשמרת הצעירה שצמיחתה היא אחת התופעות המזהירות בהתפתחות התנועתית בשנים האחרונות. צר לי רק, שלא נעשה מאמץ יותר מוצלח להבטיח את הופעתם של אנשי מדע והוראה באוניברסיטאות ברשימה. אינני משתמש במושג אנשי רוח באשר „רוחניות" איננה בהכרח פונקציה של השכלה. היעדר רוחם של אנשי הקהילייה המדעית מחיינו הפוליטיים היא מגרעה גדולה הטעונה תיקון — קודם כל ע"י יוזמת הציבור ההוא עצמו.

אשר לתנועתנו — הרי היא זקוקה לחשבון־נפש רעיוני נוקב. מי שקורא עתונות מפלגתית ומקשיב לרטוריקה התנועתית, נתקל בכמה מושגים שאין להם מקום במערכת מחשבה סוציאל־דמוקרטית וציונית. קראתי הצעות על „הסלמה" הכרחית במלחמה; על אפשרות שישראל תראה עצמה כ„מעצמה" עושה את מלאכתם של גושים ומעצמות; על מניעת אחריות מינהלית נוספת מערביי השטחים בנימוק שהם פחות „מוכשרים" ו„יעילים" מאיתנו וכיוצא באלה — מושגים רחוקים מאד מהמסורת ההומניסטית של הציונות העובדת. כאשר נוסיף מציאות מסוכנת, כמו התכבכות על עבודה ערבית מהשטחים לסוגי עבודה פשוטה תוך ריכוז יהודים בעבודה המתקדמת יותר — הרי אי־אפשר לומר כי הכל תקין. הבעיה המרכזית אינה שלמות הארץ כי אם שלמות רוחנית של העם והמדינה.

חשוב שנדגיש בצורה ברורה וחדה במערכת הבחירות כמה אנו שונים ונבדלים מגח"ל ולא כמה אנו קרובים להם. אין להסתפק באידיאולוגיה של לאומיות צרופה בלי התוספת ההכרחית של חזון חברתי מקורי ומתקדם.

הסתדרות מדיצינית הדסה
אגף האספקה
מציעה למכירה את כלי הרכב הבאים:
1. אמבולנס מס' 616-68
כרייזר פרדס אנגליה (בייבס 20) שנת ייצור — 1969
2. אמבולנס מס' 026-625
פורד פרנסיס אנגליה (בייבס 20) שנת ייצור — 1969
את הרכב אפשר לראות בחניה התחבורה שבמוסד, במרכז הרפואי בעין כרם. כל יום בין השעות 08.00—14.00 (ביום ו' עד שעה 13.00).
הקונה יגיש הצעתו על גבי טופס מיוחד במעטפה סגורה לאגף האספקה של הדסה, ת.ד. 499 ירושלים, בצירוף המחאה בנקאית בגובה של 10% מהצעתו עד יום א', 7.10.73 שעה 14.00 ולציין על המעטפה „מכרז רכב".
טפסי הצעות אפשר לקבל במשרד אגף האספקה.
אין הנ.ה. הדסה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר.

אולפן עקיבא נתניה
מרכז ללימוד השפה העברית.
הרבה ישראל וידע הארץ
משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים
כתיב נכון - 4 שבועות
פתיחה: 21.10.73
קורס אינטנסיבי ליודעי עברית (קריאה שוטפת של ספרות ועתונות, כתיבה וכו'), הזקוקים לשיפור הכתיב.
מקצוע ראשי — כתיב
מקצועות משניים — דקדוק, ניסוח
עיון בפרקי ספרות עברית ותנ"ך
הקורס מתקיים בתנאי פנימיה במלון הדרי.
תושבי נתניה והסביבה מתקבלים גם כתלמידים אקסטרניים.
פרטים והרשמה: אולפן עקיבא, חבצלת השרון, ע"י נתניה, טל: 053־24506.

לאן הולך המשק?

דרושה חשיבה חדשה לכלכלה הישראלית

מאת אברהם קושניר

באין באת ולאן אתה הולך...

רבים שבשאלות באלה של המבקר-נפש, קל לה יותר לכלכלה הישראלית לסכם בדיוק הכבן המשיב על השאלה "באין באת", מאשר להבהיר את התשובה לסיפא של הדברים ולענות על "לאן אתה הולך". [illegible] מה היה חייב לפני עשרים וחמש שנה, דומה כמיותר לפרש את ציוני דרכה של הכלכלה בהרחבה. די אם נזכור שהמשק הישראלי כתב בספר תולדות חייו פרקים לא כשמחים [illegible] של דב יוסף, הצנעה, או העבודה היזומה — כדי לדעת [illegible] בכלכלה הישראלית [illegible] בעתיד.

בחינת המדיניות הכלכלית, כפי שהיא באה לידי ביטוי בהיקפים שנועדו למבנה, מלמדת, שאם מציגים את השאלה לאן המשק הולך, הרי התשובה: מה שהיה הוא שיהיה. אין ספק שבעתיד יהיה יותר [illegible] וגם [illegible] שצפויים שיפורים באיכותו. אבל כמעט שלא יהיו דברים חדשים. בחינת מדיניות ההשקעות הנהוגה, למשל, מלמדת שעיקר התמיכה כיום ניתנה למפעלים המוקמים "על בטוח", למפעלים המוכנים להתחייב לייצא כבר בחמש השנים הראשונות שלהם חמישים אחוזים מתוצרתם. התחייבות כזו של יצוא, יכול להת[illegible] ברצינות רק מפעל בענף מסורתי בישראל הצעירה, כמו טקסטיל, ששוקיו בטוחים וברורים. מפעל חדש לאלקטרוניקה, למשל, המבקש לנסות ולרכוש נסיון ומוניטין בארץ, כך שלאחר זמן יוכל להתפתח ולייצא בתחום שקודם לכן לא היתה בו נגיעה לישראל — מפעל כזה לא יזכה בתמיכה ממשלתית, כמו עמיתיו בענפים המסורתיים. ומכיוון שההשקעות הנעשות היום הן הקובעות את פני הכלכלה מחר, התמונה המתקבלת היא של המשך המגמות הקיימות במשק זה שנים רבות.

[illegible]

קנאות לתורה ונאמנות לעבודת־אדמה

מאת דני צדקוני

[illegible]

הדור השלישי של קיבוץ פועלי אגודת ישראל חפץ חיים

[illegible]

לנמל חיפה
במלאת
40 שנה ליסודו
שלוחה
ברכה
ואמנה
בה־לחי!
פאטרא
סוכנות נסיעות בע"מ
המשרד הראשי:
תל־אביב, רחוב נחלת בנימין 63, טל. 623411—3,
טלקס: 709, ת.ד. 1074
ירושלים, פינת רחוב יפו ורחוב שטראוס, טל. 233986, 234048
חיפה, שער פלמר 3, טלפון 662975
ברכת שנה טובה

לחג
שנה טובה
לעונת חג ולכל השנה
שמנת מתוקה
חלב ותוצרת חלב
שדה תנובה

לממשלת ישראל
לצה"ל
ולכל בית ישראל בארץ ובתפוצות
ברכת שנה טובה
שנת שגשוג, פריחה, ושלום
חיים אביצרור
ראש המועצה המקומית ירוחם
חבריה ועובדיה

לממשלת ישראל
לצה"ל
ללקוחותינו
ולכל בית ישראל
שנת שלום ובטחון
מאחלים:
נתיב חיפה
השכרות מכוניות לנהיגה עצמית בע"מ
משרדים: עכו, רח' גבורי סיני 18, טל. 913451
חיפה, רח' שבתאי לוי 4, טל. 661516

ירושלמים
נותר מספר מוגבל של
* דירות
* משרדים
* חנויות
למכירה
* במרכז העיר
ברח' אבן־ישראל (מול קולנוע עדן)
משרדים וחנויות
* ברח' יפו — פינת שרי ישראל
(בנין אל־רום)
חנויות
* בתלפיות
דירות מרווחות בנות 3½ חדרים עם כל השכלולים.
* כמו"כ שטח של 120 ממ"ר המתאים במיוחד לבנק.
בפרטים נא לפנות:
האחים אלה
רח' יפו — פינת שרי ישראל — טל. 532764 (02)
בשעות 13.00—8.30.
ברכת שנה טובה
לכל לקוחותינו, ידידינו ולכל בית ישראל

לוי דוד ובניו בע"מ
קבלני בנין
פתח־תקוה, רח' וולפסון 12 טל. 911397 • 904965
אנו בונים דירות פאר
בכל חלקי פתח־תקוה וחדרה
מאחלים
שנה טובה ומבורכת:
* לכל לקוחותינו
* לבאים אתנו בקשרי מסחר
* ולצבא הגנה לישראל

ברכת שנה טובה
לנבחרי העם
לצבא הגנה לישראל
לכוחות הבטחון על כל שלוחותיו
להנהלה, העובדים ומשפחותיהם
ועד ארצי של עובדי
בנק אוצר החייל בע"מ

בל מוצרי זכוכית לבנין
SAINT GOBAIN
חידושים בטיבם
יצחק טיקטין בע"מ
רח' מרחביה 1, ת"א, ת.ד. 252,
טלפון 821332
מאחלים
ללקוחותינו, ידידינו ולכל בית ישראל
שנה טובה ומבורכת

דלתות עץ מפסיד מגולפות
משני הצדדים
מבחר דוגמאות המתאימות לדירה ולבית
כארמא בע"מ
רח' יהודה הלוי 77, תל־אביב
בשעות 8.00 — 16.00
הלוח החודש דבר

ברכת שנה טובה
שנת שלום ושגשוג
[1970] רובסני־ניילון בע"מ
רובסני ניילון
תל־אביב רח' החשמל 21 טל. 613281, 624084

הרב של „גולני"

מאת יוסי ביילין

אחד החידושים שהביא עמו הרב הראשי לצה"ל, האלוף הרב מרדכי פירון, היה יצירת תקנים לרבנים צבאיים גם בדרג נמוך מזה של פיקוד וביחוד, עד לפני שנתיים פעלו סמלי־דת בגדודים ובפלוגות בחטיבות, אולם הללו היו חיילים כבתים והיים עסקו בעיקר בסיפוק צרכי הדת החיילים הדתיים אחרים ובפיקוח על משגיחי הכשרות, ולא בהדרכה רוחנית של החטיבה. בעידוד של הרב פירון היה להביא בחורי ישיבה סרבנים צבאיים אל יחידות השדה, כדי לשלב גם את בחורי הישיבות במסגרות הצה"לית, וכדי להפגיש את החיילים עם דמות בעלת משקל רוחני יהודי, על מנת לקרבם אל הדת.

רבים הסכימו עם הרב פירון, כי יש צורך בצירוף שכזה, דתות של סמל הדת, שהמציאות כבתחום הזוזו, הכשן, שאינו שייך לחבורה ההכרה כסרה לחיצים הדים אי קהים של לפג, היקה לדת יותר משתרשיה לה. אולם החידוש הביא עמו כורה של בעיות. הראשונה היא עצם יצירת המסגרת הצבאית לבחורי הישיבה, בניגוד לטענה המקובלת בקרב חוגים חרדיים האוסרת, כי בחור ישיבה המפסיק את לימודיו לפרק זמן ניכר ועובר לחיי צבא, שוב אינו מסוגל לחזור לחיי הישיבה הרגילים. הטענה היתה אפיים של הרבנים החדשים — כמה זמן ישרתו, מה הוא דרגתם ואם יופיעו במדים צבאיים בכלל.

קבוצה ההבוב שראשי הישיבות הקיבוציות קיבלו את רעיונו של הרב פירון באהדה גלויה. אולם הישיבות הציוניות נענו לכך בי החלט והמליצו על כמה מתלמידיהן כמתאימים לתפקידו של רב צבאי. בעיית המסגרת היתה מסובכת פחות. הוחלט שהרבנים הצבאיים יהיו קצינים לכל דבר, וכי חייהם יהיה דומה לזה של השאר — הם מתגייסים לצה"ל, עוברים טירונות, קורס קצינים בסיסי וקורס לרבנים צבאיים, ולאחר ארבעה חדשים בכל המסגרות הללו יהודים הם מקבלים דרגת סגן ונשלחים ליחידות, הכדבר עם כוני קבע שנה לפחות.

אחד הרבנים הצבאיים הללו הוא סגן, הרב, הנוך בן־פזי, רבה הצבאי של חטיבת „גולני". הרב בן־פזי הוא בן 27, צעיר נאה, בעל כבס הדר נאה, יעטור זקן משופה.

ניכר שהוא יודע את אשר לפניו. דיבורו בוטח והוא מבקש לבחון את הביתה לנושאים החשובים לו. אביו, יליד לישא, עלה ארצה לפני 45 שנה ולמד בישיבתו של הרב קוק. הוא חשב כי עם בואו לארץ ישראל אסור לו להמשיך ולהיקרא בשמו הגלותי, והתייעץ עם הרב על שם עברי מתאים. הרב קוק כבך ידיו על השם בן־פזי, ומאז הוא נקרא כך. הנוך נולד בירושלים, למד בבית ספר „שילה" ואחר כך בישיבת „קול תורה". הישיבה הבאה היתה „מרכז הרב", ולאחר שנים אחדות בה, עבר ל„כולל" באבן שמואל. באבן שמואל מצוי מרכז אזורי לשבעה יישובים סמוכים, ותלמידי „הכולל" משמשים בורים ביישובים אלה. הוא עסק בשנים האחרונות בלימוד ובהוראה גם יחד. לפני שנה ומחצה הוסמך הנוך לרבנות על ידי הרב הלשי בירושלים. הוא נשוי זה חמש שנים, ואב לשניים.

מאז גיל 18 הוא נמצא בדחיית שירות. עתה ביקש לצאת מן הישיבה, ולפני כן היה עליו לשרת שירות בקוצר בן שלושה חודשים בצבא, כנהוג לגבי בחורי הישיבה. אלא שראש ה„כולל" באבן שמואל הוא ידידו של הרב פירון, הוא אשר הסליך על חנוך לפני הרב הראשי לצה"ל. הרב בן־פזי נפגש עם הרב פירון והחליט, כי יתגייס לצה"ל כרב צבאי בשירות הקבע. תקע עתים, הוא אומר, איפשרה לו המדינה ללמוד; עכשיו מגיע למדינה כי ישרתה, והוא רואה בתפקידו שירות חשוב למדינה. הסביבה הקרובה לו לא התנגדה לגיוסו. בית הוריו הוא בית ציוני אדוק, ישיבת „מרכז הרב", שבה עבה שנים אחדות, היא מוקד לקשר בין הדת והמדינה, ורק בודדים ברחוב הדתי התייחסו לצעדו בהסתייגות.

מעניין הדבר, כי דווקא בן־פזי נמנה על מתנגדי „ישיבות ההסדר", אותן ישיבות המשלבות שירות בצה"ל עם לימודים תורניים. הוא אינו מאמין, כי שילוב שכזה אפשרי, ומעדיף את המצב השורר ב„מרכז הרב" — שם מקבלים הבחורים דחיית שירות, ולאחר תום לימודיהם בישיבה מתגייסים לשירות מקוצר. הצבא, אומר הוא, דרוש למדינה, אבל המדינה אינה יכולה לחיות על כוח בלבד ואסור לה להתנכר להשתה היהודית. כדי התקיים הודעה יהודית יש לאפשר להמשיך הישיבות להמשיך בלימודיהם ולהתמסר לתורה בלבד, בזמן שהוציאה לצבא מנתקת אותם וכופריצה להם. ו„ישיבות ההסדר" הן ריקוד בלתי מוצלח על שתי החתונות. לדעתו, דרכו היא הנכונה ביותר — לאחר שסיים את המסלול האינדיווידואלי שלו בישיבה הוא יוצא לשירות הצבא בטרם ישבה לביתו.

המגע עם העולם החדש של הצבא אינו נקי מבעיות. לפשל — הרב בן־פזי נהג לומר ביום העצמאות „הלל" בלי ברכה, בהתאם להחלטת הרבנות הראשית, וביום ירושלים הוא אומר „הלל" עם ברכה בשל החלטתה של אותה רבנות, וזאת בשום שהוא מכיר בה כבסמכות הלכתית עליונה. לעומת זאת, בצה"ל נהוג לומר „הלל" עם ברכה בשני הימים, והוא עדיין אינו יודע, כיצד ינהג בחטיבה.

צפויים לו עתה ימים קשים. עם הגיוס עבר לגור עם משפחתו לחיפה. כשהחטיבה היה אחד החיילים שלה, הוא חוזר יומיים הביתה, אולם בשבתות ובחגים עליו להיות עם החיילים, וכשחיילי „גולני" יוצאים לאימון־הוקד ולאימוני קיץ, עליו לצאת עמם לאימונים. תפקידיו העיקריים הוא רואה בהקניית תודעה יהודית לחיילים, בגישור הפערים המפרצים בין הפעילויות הצבאית לבין המסורת היהודית, בשמירת הכשרות והשבת, באספקת שירותים וביצירת מסגרת לחייל הדתי, ובחיזוק הקשר בין היהודי לארצו.

הרב בן־פזי מבקש לדאוג לקיומו של הזר דתי בחטיבה. הוא עוסק בהסברה דתית בעצמו ומביא מרצים מן החוץ שהם בדרך כלל ראשי ישיבות המרצים בשבת והדבלים את כל השבת בחטיבה. בדור שלקראת החגים נעשית הפעילות אינטנסיבית יותר, וב„מסע ההתעוררות" הנפתח משתתפים כל חיילי החיודה במסגרת של חובה. הפעולות האחרות נעשות, במקרים רבים אם כי לא בכולם, שלא מתוך חובה, וזוכים להיענות בלתי מבוטלת. תחום היחסים בין אדם לחברו בצבא חשוב לו מאוד. הוא יודע שהמסגרת הצבאית יוצרת מצבים שבהם מכון חייל לשקר בנושאים כמו אבדן ציוד וכו' כדי לא לעמוד בפני משפט צבאי, ומטרתו להילחם בתופעות כאלה. הריבאה לשדה יוצרת תמיד בעיות

(סוף בעמוד 55)

יום הדין בלוד

כתב: שמשון עופר צילם: בוריס כרמי

לו היה זה תסריט, אפשר היה למצוא בסיפור כמה יסודות לדראמה ראשים לשמם. המקום: סחנין, כפר ערבי ישראלי, על רקע הגליל. הזמן: שעת לילה מאוחרת בקיץ 1968, כשנה לאחר מלחמת ששת הימים.

פואד מחמוד איברהים חלילא, בן 38, הנראה הרבה יותר קשיש מגילו, שלקה בשיתוק ברגלו השמאלית, יושב אצל חברו, טאלב חדר שהין, ולוגם קפה. מה הביא לכאן? אולי בזוגה סיבת הביקור הלילי במצב משפחתו של פואד חלילא, הנכוי המשפל בילדים (כיום מספרם הוא חצי תריסר, שהבכור בן עשר והצעיר בן שנה אחת). אולי ביקש פואד הנכה הבל בבניין אצל קבלן. לנוח משל היום בבית ידידו טאלב בן 35, הנשוי אף הוא. אך שום דבר אינו מדריך את השלווה בבית. אשתו של טאלב כבר הלכה לישון ושני הידידים — טאלב הערב, המובד בחברה ציבורית בחיפה, וידידו פועל הבניין יושבים להם ומשוחחים על מה שמשוחחים.

לאחר הפתיחה הפסטוראלית הזאת, נזעקה לפתע שלוות הלילה הכפרי. קול קורא בחשכת הלילה ניקב צורה. בעל הקול האלמוני זעיק את שני הידידים לחוץ לכדי את פרה, שנתקעה בין הסלעים וזה צורך דחוף להלצה. כבא תתגר חם והלילה. שני הידידים נענו לקריאה, וכאן התברר כי הוא, כי מאחורי הסיפור התמים על הפרה המסכנה מסתתר לא אחר אשר פורש ידוע לשיכבה. אדיב חלילא, בן הכפר לשעבר ואיש „פתח" כיום, שהסתנן למקום בימו. עתה בא המחבל דנו, בלוית איש „פתח" נוסף, כששניהם מכוונים את כלי־הנשק לעבר שני הידידים, שהוצאו מן הבית באמתלה הדמיונית על פרה שלא היתה ולא נבראה.

טעות קטנה לפני 16 שנה

כאשר עמדו שני הידידים על טעותם, כבר היה מאוחר מדי. שני המחבלים איימו עליהם בנשק ולחצו עליהם ללכת לפניהם אל עבר הצד במערה, בדרכה של כ־150 מטר משם. וכך אמר להם אחד אדיב חלילא: „אל תדאגו כלה מהפה. אחרת הנשמו פה על המקום". בתוך המערה, לאור הקולות של פנס קטן שהדליק אחד המחבלים, הבחינו כנראה כי המדובר באדיב חלילא. כלא היה זה ביקורו הראשון בכפר. 16 שנה לפני אותו לילה גורלי שעליו מסופר כאן, עבר חדר אדיב חלילא לכפר, בישראל מלבנון, והמעשה שעשה אז, ב־1952, לא היה פואת נודע כן בצורה בפרו־שלאיתה, ובמה עתיד היה להתגלגל בבעירה. שכן יורד בן־בליעל, אדיב חלילא, הלך אל האימאם של הכפר, ואיש לא ידוע, ודרש ממנו את נהג אותו לילה. אך אבה של הנערה המבוקשת (או שמא הנדרשת) סירה אל מוכתר הכפר וביקשה את עזרתו. המוכתר התקשר עם בני הודת בפרעם, והשוטרים אנשו הגיעו לביתו של המוכתר. כשהגיעו שניהם על הבית לבו שהה אותה עת אדיב חלילא הנורא. ואין ספק החוק לנהום אותו עוד הבוקר, אלמלא תעו בדרכם הנבירי לבית אחר, ובו לא היה אדיב חלילא.

וכך ניצלה אותה ריבה בנורלה מתוך כדי כך הצליח גם אדיב חלילא להמלט ללבנון. דבר שאיפשר לו לחזור כעבור 16 שנה, יחד אל סיפורנו בתוך המערה (שאותו קטע רק לרגע, לצורך הצגה הסופה בצבורו של הרים), אך הפעם לא תשקה נפשו לבנות הכפר — אפשר ש־16 השנים שחלפו בינתיים נתנו בו את אותותיהן — והוא ביקש רק לשדוד את לבו במאכל ובמשקה. ועם כך שיצר את טאלב — צעיר שבצעירי תושבי הכפר — לביתו, כשהמחבל השני הולך אחריו עם נשק דרוך, ולא לפני שאדיב חלילא הספיק להזהיר את טאלב: אם לא תחזור בתוך זמן קצר עם האוכל — תהמע ידיה או הדם, שהברך כאן נהרג. טאלב נבה במבכה עליו, ובהיותו הבתה האכתר הוכנה הוציא מן המקרר לבנה ופיתות ויצאו באלה האכילה, ההר של עקבותיו למערה.

נימוק משכנע

שני המחבלים לא סמכו אף יום בצלחת, ולעומת זאת סמכו בכלייה, ונכתוב לבם בסעדה. החלו מדברים על לבם של בני הארוחה הם־אורחיהם, כי חובתם כערבים לסייע לאחיהם, ועוד כהנה וכהנה דברים שנועדו לשכנעם. אולם הללו לא נשתכנעו אלא כאשר שלף אדיב חלילא את נימוקו המשכנע ביותר: שאם לא ייענו לו — אמר להם — אחת דתם לגווה. ולא זו בלבד, אלא שגם ביתם יהרס. תחת איום זה בנשק אילצם חלילא להתגייס ל„פתח". ועוד הוסיף ואמר אדיב, בצורה בלתי אדיבה להדלטין, שאם ביקהו מהם יאמר כהוא זה לבאן דהוא על קיומם אותו לילה, ימצאו את בתיהם הרוסים על יושביהם. לאחר מכן הוציאו המחבלים מאמתחתם שני מטענים של חומר־נפץ וארבעה נפצים, ואמרו להדריך את שני הכפריים בהפעלת המטענים. ברגע קריטי זה התעלף טאלב שהין, שהוא כזכור, הצעיר שבין השנים, עשו בה שעשו להשיב את נפשו, ובשהוחזרה אליו הכרתו נבהך הצניין במקום שהפסק מסיבת רפואות. המחבלים אילצו את הכפריים לקבל לידיהם את חבילות חומרי הנפץ, אך עדיין לא עזבום לנפשם אלא לאחר שהחתימו את השניים על קבלה המורת מסירת החומר־הנפץ. למען ידעו איתם בביירות, כי אכן מילאו את משימתם. גויסו שני אנשים ל„פתח" ומסרו לידיהם את מטעני החבלה. לאחר זה הורו ויצאו ארבעת חבני החברה אל אויר הלילה.

בעוד שני המחבלים מתרחקים צפונה, כדי לשוב ולחצות את הגבול הרחיקו שני סייעניהם עוד כ־150 מטר משם, עד לגל אבנים גדול — במקום שאולי אמורים היו להדלק את הפרה שמעולם לא היתה שם — והסתירו שם את חומרי הנפץ והנפצים.

אינטרמצו בביירות

אפשר שכל אלה היו מונחים שם עד עצם היום הזה, אלמלא מעשה שהיה כעבור חמש שנים, המעתיק את העלילה — לא פחות ולא יותר — למפקדת המחבלים בביירות בירת לבנון. לילה אחד, כידוע וכזכור, פשטו כוחות צה"ל על מפקדת המחבלים ועל דירות מנהיגיהם ולא זו בלבד שחיסלו את מכיריהם, אלא נראה שנטלו עמם גם את כל הקורספונדנציה המבולה־לסירה, והביאוה לאן שהביאו בארץ הקודש. וכאן נעשה מיון מדוקדק וכך נמצאה גם קבלה אחת קטנה, שבה מצהיר פואד חלילא בן הכפר סחנין, בחתימת ידו, כי קיבל לידיו מטען חומר־נפץ. לא עברו ימים רבים ובליל ה־17 ביוני השנה, התדפקו נציגי החוק על דלתו של פואד ועצרוהו. למחרת היום באו לביתו של חברו טאלב וביקשו אף ממנו לבוא עמם אחר כבוד.

נגד השניים הוגש כתב־אישום. בו הואשמו:

1) בחברות בארגון בלתי חוקי [עבירה לפי תקנה 85 (1) (א) בתקנות ההגנה (שעת חירום) 1945];

2) בהחזקת חפצים נפיצים: „ההחזיקו חפצים נפיצים או מבעירים, דהיינו החזיקו במקום־סתר בסחנין 3 ק"ג חומר־נפץ פלסטי מתוצרת יוגוסלאוויה, המכונה „פיפורייס", 4 ק"ג חומר־נפץ מתוצרת ספרד המכונה „גומה" ו־4 נפצים חשמליים".

המערכה הבאה מתנהלת בבית־המשפט הצבאי בלוד — בשלושה הדיונים לאחר המעצר — בבוקר של ה־11 בספטמבר 1973. זהו אולם במשפטים הדומה לרבים אחרים, בו כמה שיגריים קלים, מעל לדוכן הדיונים המוגבה מתנוסס על הקיר סמל המדינה ולידו סמל צה"ל, בצד ניצב דגל הלאום. מסמל הראשונים מאחורי סורגי־עץ ספסלי הנאשמים, ספסל המכיפה, זה כלל מספר פדה לצבור בלי התקשורות. בתוך, בין השופטים ובין דוכני התביעה וההגנה — דוכן העדים. ליד דוכן העדים מצויים כאן ספרי קודש של שלוש הדתות: תנ"ך, קוראן והברית החדשה. לצדם יושר דים בירות נוסף — כיסוי ראש בצורת כיפה לבנה ועליה הכתובת: הרבנות הצבאית הראשית — סדר פסח תשל"ם.

סמכות להטלת עונש־מוות

זהו בית־המשפט הצבאי בלוד, שלפניו מובאים אזרחים ישראליים על עבירות שעברו בתחום מדינת ישראל והעומדים לדין לפי „תקנות ההגנה (שעת חירום) 1945", כלומר התקנות שתיקן השלטון המאנדאטורי ושעודן תקפות. תקנות אלה דנות בסמכויות לעריכת מעצרים, חיפושים וכו'. בית־משפט צבאי כזה עשוי להתכנס עם דן יחיד — בדרך כלל לדון בעבירות קלות, כמו „יציאה או כניסה לשטח סגור ללא היתר" — או בהרכב של שלושה שופטים, שלפניהם מובאים נאשמים בעבירות חמורות יותר. בהרכב זה סמכויות הענישה שלו רחבות יותר מאלה של דן יחיד — כולל הריגה וגזר דין מוות. הנוהג הוא, כי שלושת השופטים הם קצינים בשירות סדיר או במילואים. יושב ראש הדין הוא משפטן (לעתים שופט אזרחי, המגויס לצורך זה למילואים). מינוי השופטים לכל מקום נעשה על־ידי הרמטכ"ל, לפי הצעת נשיא בית־הדין הצבאי לערעורים, שהוא מפקד יחידת בתי הדין הצבאיים. אך יש לזכור כי לפני בית־המשפט הצבאי, להבדיל מבתי־הדין הצבאיים שלפניהם נידונים חיילי צה"ל, על־פי חוק השיפוט הצבאי, מובאים אזרחים ישראליים או מחבלים שפעלו בתחום „הקו הירוק". תושבי השטחים, לעומת זאת, הנאשמים בעבירות בטחוניות, נשפטים בשטחים עצמם, בהתאם לצווים בעניין זה, שהוצאו על־ידי המושל או בתוקף תקנות קודמות, כמו ביהודה ושומרון, שם עדיין תקפות התקנות הירדניות שהיו נהוגות שם לפני מלחמת ששת הימים.

חשוד בעבירה בטחונית בתחום מדינת ישראל נעצר ונחקר על־ידי משטרת ישראל. התובע מעביר לידי היועץ המשפטי לממשלה, זה שוקל אם להעביר את התיק לבית־המשפט הצבאי. לשם כך עליו לפנות לשופט־שלום, להוצאת צו להעברת דינם של החשודים לבית־המשפט הצבאי. לאחר שהוצא הצו המבוקש, מגיע החומר בעניין זה ללשכת התובע הצבאי הראשי. כאן מחליט אחד התובעים הצבאיים על בחינת הטיפול בחומר ואם כדאי לסגור תיק. הוא נעזר בתובע הצבאי הראשי. התובע הצבאי מחליט אם יש להעמיד את הנאשם לדין לפני דן יחיד, או לפני בית המשפט הצבאי בלוד, המתכנס בהרכב של שלושה שופטים. זהו בית־המשפט שלפניו נתבררו כמה מהמשפטים המפורסמים ביותר — שחלקם הועברו למקום אחר, כדי להקל את סיקורם הנרחב — החל במשפט חוטפות מטוס „סבנה", מבצעי ההתנקשות בחוף נתניה־יהודה (ב־1971) וכלה במשפט של שלושה תושבי עכו, שהועמדו לדין בלוד בתחילת שנה זו באשמת ביצוע פיגועים בחוף נתניה, בקולנוע „שלום" בתל־אביב וב„סופרסל" בירושלים. בסך־הכל נתבררו בפני בית־משפט זה 52 תיקים ב־1971 ו־31 תיקים ב־1972; מתחילת שנה זו הוגשו בו 13 כתבי אישום.

אורחים ממדינות ערב בקהל

בשלושה מקרים גזר בית־המשפט זה עונש מוות על מחבלים: על שחדה חסן אל עידה מתבוקן, שנידון על השלכת רימון על אוטובוס תיירים שבעקבותיה נהרגה ילדה ערבית, על גומעה מחמד המאוילי, מאיזור שכם, שניסה להניח פצצה בתחנת „אגד" בנתניה (אשר נפגע קשות בהתפוצצות הפצצה בידו), ועל יוסוף מנצור מהכפר סירה, שהורשע בהשלכת רימון באוטובוס תלמידים שהיה בדרכו מכפר סבא לתל־אביב. בשלושת המקרים הומר גזר הדין מוות במאסר עולם בעת ערעור. כאן יש זכות ערעור: הן הסניגוריה והן התביעה, לפני בית הדין הצבאי לערעורים (המתכנס במקרים אלה באולם בית המשפט בלוד ולא במקום כרגיל). אף כי הדין המשפטי עצמו הוא על־פי תקנות ההגנה כ־1945, בקי בה זכות הערעור במדינת ישראל (במסגרת חוק השיפוט הצבאי). כל פסקי הדין — הן של הערכאה הראשונה והן של בית־הדין לערעורים — טעונים אישור הרמטכ"ל.

ההליכים בבית־המשפט הצבאי בלוד אינם שונים בעיקרם מאלה של בית משפט רגיל. בניגוד לבתי הדין בשטחים, שבהם אין כניסה חפשית לציבור הרחב, הרי כאן הכלל הידוע, שהצדק לא רק חייב להיעשות אלא גם להיראות. בית המשפט הצבאי בלוד פתוח לקהל. לדברי יודע־דבר אף נמנו בדיוני בית־המשפט אורחים ממדינות ערב, שהיו בארץ במסגרת ביקורי־הקיץ ובאו להאזין למהלך המשפט, לאחר שסיפרו על כך בארצותיהם.

האזיקים מוסרים — המשפט נפתח

לבית־המשפט זה הובאו בבוקר של ה־11 בחודש זה שני הנאשמים בני הכפר סחנין. הם הובלו לאולם כבולים איש לרעהו באזיקים. כאן הסירו מהם שומריהם את האזיקים, אותה שעה תפסו את ספסלי הקהל כעשרים ערבים, רובם תושבי סחנין, ובהם גם נשותיהם של שני הנאשמים. נותרו עוד כמה דקות עד לבוא השופטים הדו נאספים מכבלים את הכהאה לפי נוזן סירתה.

השופטים נכנסים לאולם וכל הנוכחים קמים על רגליהם. שלושת השופטים, בדרגת רב־סרן, תופסים את מקומם ומסדירים את סימותיהם. אל דוכן העדים ניגש עתה המתורגמן — חייל בשירות חובה. אולם אף שלפניו מונחים שלושה ספרי־הקודש שונים, הוא פורש את ידו ומצהיר בהן־צדק: „אני מצהיר בזה לתרגם את האמת וכל האמת מעברית לערבית ומערבית לעברית, כמיטב יכולתי". הוא זאהר עמאד, מהכפר הדרוזי עוספיה. המבלא פתח את הבנוני הלאומיה, לאחר שירותו הדזה בעליל שנים כדי לאפשר לו לימוד משפטים באוניברסיטת תל־אביב.

אב בית־הדין קורא את כתב האישום ועם תחילת המשפט מבקש הסניגור, עו"ד עבנר מחיפה, כי בית־המשפט יכריז על הפסקה קצרה, כאשר שולחיו נוטים להודות באשמה, אך עליו עדיין להחליף עמם כמה דברים. בית־המשפט נענה לבקשה. בדין־ודברים עם הנאשמים נעזר הסניגור בעוזרו, עו"ד עטאס ואהב מקרית־חיים, יליד יפו ובוגר האוניברסיטה העברית בירושלים, המדבר עם שני הנאשמים בשפתם.

עם חידוש המשפט מתברר, כי נותרו עדיין כמה אי־הבנות, אך גם הן באות עד מהרה על פתרון. הנאשמים אומרים כי הם

(סוף בעמוד 55)

שני הנאשמים, משמאל — פואד חלילא ולידו טאלב שהין, מימין המתורגמן — זאהר עמאד.

נשותיהם של הנאשמים יושבות בקרב הקהל המקשיב לדיונים

למד בביתך
בשעות הפנאי
באמצעות הדואר
100 קורסים לבחירתך
בחינות בגרות ומוקדמות
לימודים טכניים
פקידות והנהלת חשבונות
אולפן לעברית
שיפור הלשון העברית
אנגלית צרפתית
אוניברסיטה עממית
דיפלומה בבנקאות
תכנית לימודים - חינם לכל דורש
ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
מישלב מכון ישראלי להשכלה בכתב

המועצה האזורית מרחבים

בפגש מרחבים ד.נ. נגב
טלפון 83014 — 83131 — 057

מכרז מס' תב"ר 446 הקמת צורכניה במושב תלמי ביל"ו.
מכרז מס' תב"ר 435 הקמת צורכניה במושב תאשור.
מכרז מס' תב"ר 434 הקמת צורכניה במושב פטיש.
מכרז מס' תב"ר 447 הקמת צורכניה במושב גילת.
מכרז מס' תב"ר 448 הקמת מרכז קהילתי בגילת.
מכרז מס' תב"ר 449 הקמת 20 יחידות בניה במושב פטיש.

1. המועצה האזורית מרחבים מכריזה בזה על קבלת הצעות מקבלנים לביצוע עבודות הנ"ל.
2. רשאים להשתתף במכרז זה קבלנים רשומים לעבודות נושא המכרז בהתאם לחוק רישום הקבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, תשכ"ט והתקנותיו.
3. תוכניות הפרטים תנאי מכרז וטופסי הצעות מחירים אפשר לקבל כל יום בשעות העבודה הרגילות, במחלקה ההנדסית של המועצה תמורת תשלום של 70 לירות לכל מכרז, תשלום זה אינו מוחזר. תוכניות ומפרטים אפשר לקבל החל מיום ראשון — 30.9.73.
4. תנאי התשלום 60% במזומנים בשלבי העבודה ו־40% בגמר מסירת כל העבודה בשטרות לפרק 10 חדשים ללא ריבית.
5. ההצעה תחשב על בסיס מחירים לפי המדד ליום 30.9.73.
6. א. קבלן הרשום כנ"ל ומעוניין להשתתף במכרז זה יגיש למזכיר המועצה הצעת מחירים בשני עותקים על גבי הטפסים שהומצאו לו וישלחן בדואר רשום במעטפת ההצעה שהומצאה לו, לפי הכתובת מזכירות המועצה האזורית מרחבים ד.נ. נגב, או ליטלטל לתיבת המכרזים במזכירות המועצה.
ב. מועד האחרון להגשת ההצעה 26.10.73 בשעה 12.00.
7. להצעות יש לצרף 10% ערבות בנקאית לפרק 3 חדשים להבטחת ולקיום המכרז — אישור מתאים על רישומו וסוגו כקבלן מורשה לנושא על פי החוק.
8. מועד פתיחת המכרז נקבע ליום 29.10.73 בשעה 13.00 במשרדי המועצה.
9. הפרוייקטים חייבים להסתיים תוך 300 ימי לוח.
10. הרשות בידי המועצה לקבל ההצעות ולמסור כל הפרוייקטים לקבלן אחד או כל אחד לקבלן אחר.
11. המועצה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה או הצעה כל שהיא.

הערה: לגבי מכרז מס' 449 תנאי תשלום הם: גמר יסודות 20%, גמר שלד ממוסד, גמר ריצוף 15%, גמר גג 10%, גמר טיח 15%, גמר אינסטלציה, ניקיון 5%, איחור 5%.

על החוויה אל תוותר - עוד 6 ימים לנעילת התערוכה

תערוכת 100 שנות התיישבות
התערוכה שתבקר בה יותר מפעם אחת.
גני התערוכה, יריד המזרח, מ־12.9 עד 3.10 • התערוכה פתוחה: ימים א׳-ה׳ 16.00 עד 23.00, מוצ"ש עד חצות

רחובות, קרית־גת והדרום

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל ושריה
לצבא הגנה לישראל ומפקדיו
לועד הפועל של ההסתדרות
ולכל ציבור הפועלים באשקלון

ליכוד מחנה הפועלים
ושלום לכל בית ישראל
שנת ביסוס כלכלי

מועצת פועלי אשקלון

החברה לבנין ולעבודות ציבוריות מיסודו של סולל בונה, אשקלון
„עמיגור", ניהול נכסים בע"מ, אשקלון
מפעלי יכין חק"ל, אשקלון
תנובה בע"מ, אשקלון
תנובה אכספורט, סניף אשקלון
המשביר לצרכן כל־בו, אשקלון
„מבטחים", מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ, סניף אשקלון
אגודת פועלי הבנין, אשקלון
קרן ביטוח ופנסיה לפועלי הבנין ולעבודות ציבוריות, סניף אשקלון
קרן ביטוח ופנסיה לפועלים חקלאיים ובלתי מקצועיים, סניף אשקלון
חרות בע"מ, סניף אשקלון
„יהלומי אשקלון" בע"מ,
תעשיית יהלומים, אפרידר אשקלון
„קרן אלקטרוניקה" בע"מ, איזור התעשיה הקלה, אפרידר אשקלון
„איזמל" בע"מ, ציוד רפואי ומכשירים מדויקים, אפרידר אשקלון
„רגע", תעשיות בע"מ, מפעל ליצור שעונים, טל. 2530
„פזכים" בע"מ, אשקלון
„אשקלון־טורס", משרד לנסיעות ותיירות המרכז הנפתי, טל. 3651
אגודת השומרים בע"מ, טל. 2349
דפוס אקספרס אשקלון, טל. 2720
„מוניות שמשון" בע"מ, אשקלון, רח' הרצל פינת קק"ל, טל. 2267
אחים גזית, רהיטי „גזית", „אלקטרו־אור", רהיטי עילית ומוצרי חשמל, אשקלון — פנת ההסתדרות, טל. 2145
כהן יצחק — חנות לרהיטים, רח' הרצל 27, טל. 3320
ועד פועלי יובל גד
ועד הפועלים וועד עובדי לבידי אשקלון
סוכנות „דבר" אשקלון, טל. 3849

לראש העיר מר **א. מאיר**
לידידינו, לקוחותינו ולכל בית ישראל

ברכת שנה טובה
שגשוג ופיתוח

משרד לייבוביץ
חשבונות וביטוח
בנין גילת — קרית גת

„אלקטרו מכני"
אזולאי ליאון
איזור המלאכה — קרית גת
ביצוע כל עבודות חשמל תעשייתי, תיקון מכונות, ליפוף מנועים

מברך את ראש העיר מר א. מאיר
וכל תושבי קרית גת והסביבה

בברכת שנה טובה,
שנת שלום ופיתוח

ברכות ואיחולים
לשנה טובה
שנת שלום ופיתוח

לראש העיר מר א. מאיר
ולכל תושבי קרית גת ובני ביתם

אג'
הנדסה הידראולית ומכונות בע"מ
איזור התעשיה טל. 91037
קרית־גת

לראש העיר מר א. מאיר
לכל תושבי קריה גת ובני ביתם

ברכת שנה טובה
שנת פיתוח ושגשוג כלכלי

„אלקטרו אלבז"
מכשירי חשמל — תקליטים — רדיו וטלויזיה
מרכז מסחרי — קרית גת

לראש העיר מר א. מאיר
ולכל תושבי קרית גת
ברכות לשנה טובה וקליטת עליה
מישל את דוד
תכנון וביצוע עבודות מסגרות
פיתוח בנין ותעשיה
איזור המלאכה קרית גת

„רדיו חשמל"
קראוס שלמה — שד' בית גוברין קרית גת

מאחל שנת שלום ואחוה
לכל בית ישראל

בפרוס שנת תשל"ד הבעל"ט

מברכת

מועצת פועלי רחובות ומוסדותיה

את
נשיא המדינה
ממשלת ישראל
ציבור פועלי רחובות
וכל בית ישראל

בברכת שנה טובה
בנין המדינה, התרחבותה
ביסוס והאדרת כוחה

החברה לבנין ולעבודות ציבוריות, מיסודו של סולל בונה סניף רחובות ראשון־לציון
יכין חק"ל אזור הדרום
קופ"ח אזור הדרום
ביה"ח „קפלן" רחובות
ביה"ח „הרצפלד" גדרה
קרן הביטוח והפנסיה של פועלי הבנין
קרן הביטוח והפנסיה לפועלים חקלאיים בלתי מקצועיים
תנובה מחוז הדרום
פרי תנובה
„התנועה" קואופ' להובלה
טבטחים

למדינת ישראל
לחיילי צה"ל
ולתושבי קרית עקרון

בפרוס שנת תשל"ד, שלוחה ברכתנו לשגשוג, פיתוח וקליטת עליה

יחיא אהרון
ראש המועצה המקומית קרית עקרון

המועצה המקומית גן יבנה

שולחת ברכתה בפרוס שנת תשל"ד
לתושבי גן יבנה
ולכל בית ישראל
שנת שלום ובטחון
שגשוג ופיתוח

ברכותינו לשנה טובה
שנת פיתוח, שגשוג וקליטה

לראש העיר מר א. מאיר
ולכל תושבי קרית גת והסביבה

שושנה ויעקב ליברמן
מכולת סיטונית
שד' לכיש, טל. 91413

לממשלת ישראל
לצה"ל ומפקדיו
ולבנינו בצה"ל

שנה טובה ומבורכת
שנת שלום ושגשוג משקי

מושב ניר־בנים

לממשלת ישראל
לצבא ההגנה לישראל
לבנינו בצה"ל
ולכל בית ישראל

לשנת שלום ובטחון בארצנו
שלוחה ברכתנו
שנת עצמאות והתעצמות

מושב כפר ורבורג

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל,
לצבא ההגנה לישראל
ולכל תושבי המועצה

שנת שלום וברכה

מאחלים
מועצה אזורית בני שמעון — אבשלום
— אזור בני שמעון לפיתוח ומיכון בע"מ

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל ושריה
לכוחות הבטחון ושלוחותיו
לתושבי אשקלון
ולכל בית ישראל

בפרוס שנת תשל"ד הבעל"ט
תהא שנה זו

שנת שלום אמת באזורינו
ביסוס כלכלי
ושגשוג משקי

אברהם בלסבלג
ראש עירית אשקלון

לממשלת ישראל
לצבא ההגנה לישראל
להתיישבות העובדת ושובי הספר
ולכל בנינו בצה"ל

שלוחה ברכת המועצה האזורית
שער־הנגב ומפעליה
לשנה טובה, שנת שגשוג
ועצמאות כלכלית
שלום ובטחון בגבולות

ביה"ס האזורי שער הנגב
האמפיתיאטרון האזורי שער הנגב
„מנפטת הנגב" — מכון לניפוט כותנה
„עוף קור" — מכון לשחיטת והקפאת עופות

חרושת, קרח וקירור
המכבסה האזורית
המכון למיון נשירים
סככת מיון לתפוחי אדמה

הישובים

אור הנר	**מושב יכיני**
ארז	**כפר עזה**
ברור חיל	**מפלסים**
גבים	**נחל עוז**
דורות	**ניר עם**
חוות איבים	**רוחמה**

לראש העיר מר **א. מאיר**
למזכיר מועצת הפועלים הנבחר
החי' א. שכטר
לחברינו במפלגת העבודה
לאוהדינו הפעילים אשר נטלו חלק
במערכה שחלפה ואשר יקחו חלק
במערכה הבאה
לכל תושבי קרית גת ובני ביתם

ברכות ואיחולים לשנה טובה,
שנת שלום ופיתוח

יחזקאל קורבשי
מזכיר מפלגת העבודה
קרית־גת

ברכות נאמנות
לשנה טובה
שנת פיתוח ויבול מבורך

לראש העיר מר א. מאיר
לחברי מועצת העיר
ולכל תושבי קרית גת ובני ביתם

מובילי לביש בע"מ
ההנהלה והעובדים
על כל שביל וכל כביש
בנין סולגת, טל. 91350, 91260 קרית־גת

סטקיית נסים „אואזיס"
מרכז מסחרי, טל. 91253 קרית גת

מברכים את ראש העיר מר א. מאיר
וכל תושבי קרית גת והסביבה

בברכת שנה טובה ומוצלחת

ברכת שנה טובה, שובע ושלום
לראש העיריה מר א. מאיר
ולכל תושבי קרית גת והסביבה

חב' הלחם בע"מ
איזור המלאכה — קרית גת

לראש העיריה, נבחריה
ולכל תושבי קרית גת
ברכת שנה טובה,
שנת פיתוח ושגשוג כלכלי
„עוז גת"
תכנון וביצוע עבודות מתכת
איזור המלאכה, טל. 91200

לראש העיר מר א. מאיר
ולכל תושבי קרית גת והסביבה
ברכות לשנה טובה,
שנת שלום ופיתוח עירנו
האופטמן שמואל
כל־בו חקלאי
בנין בנק המזרחי בע"מ, טל. 91557

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל, מפקדיו וחייליו
לתושבי קרית גת ובני ביתם

ברכות ואיחולים
לשנה טובה
שנת שגשוג ושלום
שנת עליה וקליטה

אריה מאיר
ראש העיר וחברי מועצת העיר
קרית־גת

לתושבי קרית גת ובני ביתם
ולכל בית ישראל

שנה טובה
שנת שלום ושגשוג

„נתרון" בע"מ
איזור התעשיה, טל. 91071 קרית גת

לתושבי מושבי אזור גת ובני ביתם
ולכל בית ישראל

ברכת שנת שפע,
יצירה ויבול מבורך

— החברה לפתוח מושבי איזור גת בע"מ בנין סולגת טל. 91251 קרית גת
— למושב איזור גת
— חברת תחנת הדלק „דלק" קרית גת
— אגודה לניהול חשבונות מושבי לכיש

„הנדסת בנין"
קרית־גת
משרד הנדסי לתכנון ופיקוח

כהן שרלי, בנין גילת 25, טל. 91126
קרית־גת

מברך את ראש העיר מר א. מאיר
חברי מועצת העיר
וכל תושבי קרית גת ובני ביתם

שפע ברכות לשנה טובה
שנת בנין ושגשוג כלכלי

צילה ונתן הרשקוביץ
„צבע"
סוכנות ראשית לדרום
חומרי בנין וכלים
בנין סולגת, טל. 91051 קרית גת

מברכים את ראש העיר מר א. מאיר
את לקוחותינו וכל תושבי קרית גת

בברכת שנה טובה
תהא שנה זו —
שנת פיתוח,
יצירה וקליטת עליה

„האחים באבי"
נגריה מכנית — איזור המלאכה קרית גת

מברכים את ראש העיר מר א. מאיר
וכל תושבי קרית גת
בברכת
שנת שלום,
פיתוח וקליטת עליה

לצה"ל, מפקדיו וחייליו
לראש העיר מר א. מאיר
לחברי מועצת העיר
ולכל תושבי קרית גת והסביבה

ברכות לשנה טובה
ההא שנה זו שנת שגשוג ותנופה כלכלית

„אבישר"
עבודות חשמל
איזור המלאכה, טל. 91300, קרית גת

לראש העיר מר **א. מאיר**
למגדלי הכותנה באיזור
ולכל תושבי קרית גת ובני ביתם

שנת שלום ואחוה
שנת שגשוג ויצירה

המכון לעבוד כותנה בע"מ
קרית־גת

„אהרון רייס ובניו בע"מ"
חרושת ברזל וריתוך
ייצור קונסטרוקציות —
עבודות ברזל ומסגרות בנין
דרך החרושת, טל. 91315 קרית גת

מברכים בשנה טובה, שגשוג ופיתוח משקי
את ראש העיר מר א. מאיר לכל העובדים
ובני ביתם ולכל תושבי קרית גת

לאה ושמעון ישראלי
חשבונאי, יועץ מס מורשה, יועצים לבטוח
יועצים לביטוח חיים,
סוכני „מגדל בנין",
בנין גילת, טל. 91337 קרית גת

מברכים את ראש העיר מר א. מאיר
וכל תושבי קרית גת ובני ביתם
בברכת שנה טובה ומבורכת

לנשיא המדינה
לראש ממשלת ישראל ושריה
לראש העיר מר א. מאיר
ולכל תושבי קרית גת והסביבה
ברכת שנה טובה ומבורכת

„אורות גת"
אזולאי פרוספר
שד' לכיש, טל. 91270

נעלי „עדינה"
מרכז מסחרי קרית גת
מברכים את ראש העיר
וכל תושבי קריה גת
בשנה טובה

ברכת שנה טובה ומבורכת
לראש העיר ולכל תושבי קרית גת

נעלי „פאר"
בנין בנק המזרחי בע"מ
שד' לכיש קרית גת

האחים אלול מסגריה
רח' הגפן, טל. 91325, קרית גת
מברכים את ראש העיריה וחברי מועצת העיר
וכל תושבי קרית גת
בברכת שנה טובה ושגשוג כלכלי

ברכת שנה טובה ומבורכת
לראש העיריה
ולכל תושבי קרית גת

קיסרו ברקו נגריה — קרית־גת

ברכות לשנה טובה ומבורכת
לראש העיר מר א. מאיר
ולכל תושבי קרית גת והסביבה

האחים פרץ
פחחות וצביעה רכב
איזור התעשיה, טל. 91941 קרית גת

מפעלי קירור וקרח בע"מ
איזור התעשיה — קרית גת
מברכים את צה"ל וכל בית ישראל
בברכת שנה טובה
שלום, פיתוח ושגשוג

ברכת „צבר"
מתנות וחפצי חן
כנר ה־87, קרית גת
שנה טובה ומבורכת לכל תושבי קרית גת

הבר אליעזר
מלון „דרום", שד' לכיש קרית גת
מברך את ראש העיריה
הלקוחות וכל תושבי קרית גת **בשנה טובה ומבורכת**

רמת־גן והדרום

לנשיא המדינה
לראש הממשלה ולשריה
ולצבא ההגנה לישראל
לוועד-הפועל של ההסתדרות
לציבור העובדים ברמת-גן וגבעתיים
ולכל בית ישראל

שלוחה ברכתנו לשנה החדשה

תהי שנת תשל"ד
שנת שלום, בטחון והתעצמות
שנת עליה, בנין והתיישבות

מועצת פועלי רמת־גן וגבעתיים

קופת-חולים מחוז דן
לשכת המס מבחוז דן
קו-אופ. תל-אביב דן השרון
אגודה צרכנית שיתופית בע"מ
„הסנה", חברה ישראלית לבטוח בע"מ ; — סניף גוש דן (רמת-גן)
קרן הביטוח והפנסיה של פועלי הבנין ועבודות ציבוריות — סניף רמת-גן וגבעתיים
„מבטחים" — מוסד לבטוח סוציאלי של העובדים בע"מ סניף רמת-גן גבעתיים
„משען" סניף רמת-גן גבעתיים
ארגון אמהות עובדות רמת-גן גבעתיים
„הפועל" רמת-גן גבעתיים
ארגוני הבניין וארגוני השרברבים, הצבעים, המרצפים והטייחים, על-יד אגודת פועלי הבניין ר"ג וגבעתיים
ארגון מוניות הדרום ע"י מועצת פועלי רמת-גן גבעתיים

מפעל מתכת קריית־ענבים

טלפון 524128

- **יצרני מכונות ומערכי מיון ואריזה לפירות נשירים וירקות.**
- **עגלות אשפה נגררות ומיכלי אשפה לכל סוגי מכוניות הרמה.**
- **ציוד שינוע ותעבורה פנימית.**

לנשיא המדינה וממשלת ישראל
לצה"ל המפואר
למשקי הספר וההאחזויות החדשות

שלוחה ברכתנו לשנה החדשה:
תהא שנת תשל"ד
שנת שלום ובטחון
עליה, יצירה ובנין
שגשוג ופיתוח משקי

המועצה האזורית באר-טוביה
המועצה האזורית ברנר
המועצה האזורית גזר
המועצה האזורית חוף אשקלון
המועצה האזורית לכיש
המועצה האזורית שפיר

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל ולכוחות הבטחון
לוועד הפועל של ההסתדרות
לתושבי קרית אונו
ולכל בית ישראל

שנת שלום, בטחון והתעצמות

מועצת פועלי קרית אונו
ומועצת פועלי משנה גבעת-שמואל

א. בץ ושות'

טיבר 19, גבעתיים, טל. 250773

לעירית גבעתיים
למדינת ישראל
וכל ציבור הבונים בארץ
ברכתנו לראש השנה תשל"ד

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל ולכוחות הבטחון
ללקוחותינו והבאים אתנו בקשרים
ולכל בית ישראל
בפרוס השנה החדשה — ברכתנו
לשנת שלום, בטחון, שגשוג ויצירה

„דרוט" בע"מ

ביח"ר לשקי נייר, נייר טואלטי וסלילי קרטון
רמת-גן, רח' שפירא 7, טל. 721430, 735024

לנשיא המדינה
לראש הממשלה ושריה
לחברי הכנסת
להסתדרות העובדים הכללית
לצה"ל
לתושבי המועצה האזורית אונו
ולכל בית ישראל
ברכת שנה טובה ומבורכת
שנת שלום

המועצה האזורית אונו

אדלר ישראל

קבלן בנין
בני-ברק, רח' אברהם 10, טל. 781640

מאחל לכל לקוחותיו, ידידיו
ולכל הבאים אתו בקשרי מסחו ועבודה

שנה טובה ומבורכת
שנת שלום ובנין

לממשלת ישראל
לצה"ל המפואר
להאחזות בבקעה ובהר
ולכל בית ישראל

שלוחה ברכה
לשנת שלום ובטחון בארצנו
שנת שגשוג ופיתוח משקי

כותנת הדרום
פת"ז הדרום

לנשיא המדינה וממשלת ישראל
לצה"ל ולעומדים במערכה בישובי הספר
למועצת פועלי רמת-גן וגבעתיים ועובדיה
להנהלת המפעל
ולכל עובדי המפעל ומשפחותיהם

שלוחה ברכתנו לשנה החדשה
שתהא שנת שלום, בטחון, בנין,
יצירה ובריאות טובה

ועד פועלי "ירושלמי"
ועד פקידי "ירושלמי"

וקס יצחק

קבלן בנין
רח' כצנלסון 13, גבעתיים, טל. 255304

ברכת שנה טובה
לעירית גבעתיים ולכל בית ישראל

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל, לצה"ל ולכוחות הבטחון
לעובדי המפעל ומשפחותיהם
ולהנהלת המפעל

ברכת
שנה טובה ומאושרת

ועד העובדים היומיים
של חברה ישראלית לסיגריות

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל ושריה
לצה"ל ולעומדים בספר
לתנועת מושבי עובדים
לתושבי הכפר
ולכל בית ישראל
עם פרוס השנה החדשה
שלום, בטחון וקליטת עליה
בנין והתעצמות כלכלית
ברכת

ועד כפר אז"ר

למשלת ישראל
לצבא ההגנה לישראל
ולכל בנינו בצה"ל

תהא שנה זו הבעל"ט
שנת שלום ובטחון
שנת שגשוג ופיתוח
ביצור הגבולות ויציבות כלכלית

מושב באר־טוביה

עירית בני־ברק

שולחת ברכת שנה טובה

לכבוד נשיא מדינת ישראל,
הרבנים הראשיים,
אדמו"רים, ראשי ישיבות ותלמידיהם,
ראש הממשלה, השרים,
חברי הכנסת, צה"ל, מפקדיו וחייליו,
תושבי בני-ברק
וכל בית ישראל במדינה ובתפוצות

תהא השנה הבעל"ט
שנת שלום וגאולה שלמה

ישראל גוטליב
ראש העיריה

פיבל פרבמן בע"מ

בית חרושת למרצפות
בני-ברק • רח' השומר 17 • טל. 782029

מברך את ממשלת ישראל, צה"ל,
מוסדות ההסתדרות
ואת כל הבאים אתנו בקשרי מסחר ועבודה

בשנה טובה
שנת שלום, בנין ויצירה

לנשיא המדינה, לממשלת ישראל ולשריה,
לצה"ל ולעומדים במערכה,
למועצת פועלי רמת-גן ובגעתיים,
להנהלה ולעובדי המפעל ולמשפחותיהם
שלוחה ברכתנו לשנה החדשה
שתהא שנת שלום ובטחון, בנין ויצירה

ועד פועלי „פלאלום"

ועד עובדי „סבון־טכסטיל" בע"מ
שולח ברכת שנה טובה
לנשיא המדינה, לממשלת ישראל ולשריה, לצה"ל,
למועצת פועלי רמת-גן וגבעתיים ועובדיה,
להנהלה, לעובדי המפעל ולמשפחותיהם

ועד העובדים

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל על כל שלוחותיו
למשקי הספר וההאחזויות הצעירות
ולכל בית ישראל

ברכת
שנת ברכה ושפע
שנת שלום ובטחון בגבולות

ארגון משקי הדרום

לממשלת ישראל
לבנינו בצ.ה.ל.
למשקי הספר
ולכל בית ישראל

שלוחה ברכתנו

לשנת שלום
ובטחון בארצנו
שנת שגשוג
ופיתוח משקי

ארגון משקי הנגב

לממשלת ישראל
לצבא ההגנה לישראל
ולכל בית ישראל

בפרוס השנה החדשה
שנת שלום ובטחון
בגבולות ארצנו
שנת תנובה מבורכת

בית נצר סירני

לממשלת ישראל
לצ.ה.ל. האדיר
לבנינו בצ.ה.ל.
ולכל עם ישראל

שנת בטחון ושלום יציב
שגשוג ופיתות משקי
תנופה כלכלית ותנובה מבורכת

בית גבעת־ברנר

למשלת ישראל
לבנינו בצה"ל
ולכל בית ישראל

שלוחה ברכתנו
לשנת שלום ובטחון בארצנו
שנת שגשוג ופיתוח משקי

בית נען

למשלת ישראל
לצה"ל
ולכל בית ישראל

תהא השנה הבעל"ט
שנת שפע ורווחה
שנת שגשוג ועצמאות כלכלית

קבוצת גורדוניה
חולדה

למבור הפועלים ומוסדותיו
לעובדי המפעל ומשפחותיהם

שנה טובה

ועד פועלי „פרימן" בע"מ

לידידינו
ללקוחותינו
לסוכנינו, לספקינו
ולעובדינו

מהים עד לירדן
מהחרמון ועד לאופירה

שלוחות ברכותינו
לשנת שלום ובטחון

ירדניה — חברה לבטוח בע"מ
הלבנון — חברה לבטוח בע"מ

לממשלת ישראל,
לצה"ל
לתושבי אזור
ולכל בית ישראל

שנה טובה — שנת שלום,
בטחון ושגשוג כלכלי

המועצה המקומית אזור

ראש המועצה — א. בנבנישתי

בפרוס השנה החדשה
מברכת מועצת פועלי אזור
את:
ממשלת ישראל, צה"ל, הכנסת,
ההסתדרות העובדים, הועדה המרכזית,
ציבור הפועלים בארץ ובאזור
בשנת שלום ושגשוג

מזכיר המועצה
דוד זזק
וחברי המזכירות

לממשלת ישראל
לצה"ל על כל שלוחותיו
ולכל בית ישראל

בפרוס השנה החדשה

ברכותינו

לשנת שלום ובטחון
שגשוג כלכלי
ותנופה משקית

קבוץ פלמחים

בריכת השחיה — גבעת רמב"ם
טלפון 250873
פתוחה לקהל כל יום כולל שבתות וחגים

*

לראש העיר מר קובה קרייזמן וב"ב
לחברי מועצת העיר
לכל תושבי גבעתיים
ולמבקרים בבריכה
איחולי שנה טובה
שנת שלום ועבודה פוריה

תעשית הלבשה ישראל
י. שולביץ
תל-אביב, דרך יפו—תל-אביב 21,
טל. 56801
כותנות, פיז'מות, בגדי-חקי,
בגדי ילדים וספורט
מברך את צה"ל
ואת כל בית ישראל
בשנת שלום ויצירה

ביח"ד למטות ברזל ועץ

אברהם עמיר

רחוב העליה 62, תל-אביב
טלפון : 821584, 825535

מברך
את כל בית ישראל
בשנה טובה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, באר־שבע

פ. נחמיאס
ציוד לבנין בע"מ

איזור התעשיה תלפיות, ירושלים
ת.ד. 10153 — טל. 69542

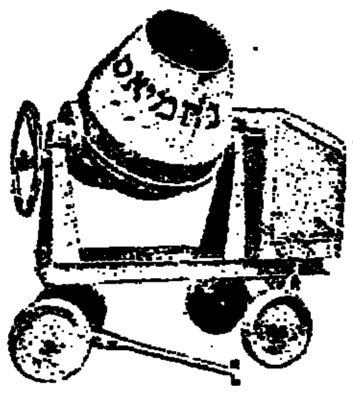

מברך את ציבור הקבלנים והבונים
בבירה
בברכת שנה טובה

מסעדת
SOVA שובע

כשר
מאחלת שנת
תורה
שובע, שלום
ליכוד
וגיבוש

שובע ירושלים, רח' ההסתדרות 3, 221396, 222266

ארגוני הקניה האזוריים

מברכים בשנה טובה
את משקיהם ותנועותיהם
את המרכז החקלאי ואת ההסתדרות
את ידידיהם במשרדי הממשלה ובבנקים
ואת צבא הגנה לישראל

תהי שנת תשל"ד
שנת יבולים טובים ורווחה
שנת עליה וגידול הישובים
שנת אחוה ויחסי אנוש
שנת יציבות וגבולות רגועים

משקי הגליל העליון — משקי המפרץ
משקי עמק הירדן — משקי עמק חפר והשרון
משקי עמק יזרעאל — משקי ההרים
משקי עמק בית שאן — משקי הנגב
משקי הרי יהודה

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצבא הגנה לישראל
לועד הפועל של ההסתדרות
להסתדרות פועלי הבנין
להנהלת „חרות" בע"מ
להנהלת קונצרן סולל בונה על חטיבותיה
לארגון הארצי של היציבים והעובדים
לחברינו ומשפחותיהם

שלוחה
ברכת שנה טובה
תהא שנת תשל"ד
שנת עליה, בנין, יצירה ושלום

ארגון ארצי של הפועלים היציבים והקבועים ב„חרות" הועד הארצי

ברכת שנה טובה
לכל הידידים המכרים והבאים אתנו בקשרי מסחר

FIAT
חיים גולדין בע"מ
רח' שלומציון המלכה 7
טל: 222231 ירושלים

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לראש עירית ירושלים
לחברי מועצת העיר
לאזרחי בירת ישראל
ולכל תפוצות ישראל
לעובדי העיריה
ולמשפחותיהם
בכל מקומות פזוריהם

ברכה שנה טובה
תהא השנה
הבאה עלינו לטובה
שנת רווחה, שלום ובטחון

ועד עובדי עירית ירושלים

מרכז הקבלנים והבונים בישראל

מאחל
לכל חבריו ובני משפחותיהם
לאוהדיו
ולכל בית ישראל

שנת בנין ויצירה

חברה למוצרי פח
מרום בע"מ

תל־אביב, רח' אליפלט 5, טל. 825410
בהנהלת:
ב. בודנו, א. בודנו, י. סבן
מברכים את לקוחותיהם,
ידידיהם ומכריהם
וכל הבאים אתם בקשרי מסחר
בברכת שנה טובה

צינקוגרפיה ב. גבאי
רח' המסגר 34
(מול סוכנות פורד), ת"א
טל: 32944, 33621

תעשית גלופות באיכות מעולה
עבודות קו ✱ רשת ✱ רשת
נדינה ✱ וצבעים ✱ שרות לילה
מברך את כל בית ישראל
בשנה טובה

בעזה"י, ערב ראש השנה תשל"ד
מהררי ציון וירושלים שלוחה ברכתנו
לשנה החדשה הבעל"ט

לתושבי ירושלים
ולכל בית ישראל
בכל אתר ואתר

לשנה טובה תכתבו ותחתמו
לגאולה וישועה
לקבוץ גלויות
וכנוס נדחי ישראל לארצנו הקדושה
ויפרוש עלינו השם יתברך את סוכת
שלומו על כל עם ישראל וירושלים

המועצה הדתית ירושלים

וקבצתים מירכתי ארץ
קהל גדול ישובו הנה
(ירמיהו ל"א)

לנשיא המדינה ולממשלת ישראל
לצבא הגנה לישראל
להסתדרות העובדים הכללית
להנהלות המפעלים והמוסדות
לעובדים ולמשפחותיהם

ברכת שנה טובה
שנת עליה וקליטה
שנת בנין ופיתוח
שנת שלום ובטחון

ארגון הפועלים היציבים והקבועים
בסולל בונה ירושלים
ועד עובדי הסוכנות היהודית מחוז
ירושלים
ועד עובדי תנובה מחוז ירושלים
ועד התאגדות עובדי הדסה ירושלים
ועד התאגדות עובדי האוניברסיטה העברית
ירושלים

לנשיא המדינה
לכנסת
לראש הממשלה ושריה
לזרועות הבטחון
לחברי האיגוד
וציבור הצרכנים

ברכות לשנה החדשה
שנת שלום ושגשוג כלכלי

הנהלת האיגוד הארצי למסחר בישראל מחוז ירושלים

אפרים רוגובין בע"מ
רח' יונה הנביא 44, תל־אביב, טל. 50981/2

מברך את
נשיא המדינה
ממשלת ישראל
צבא ההגנה לישראל
וכל בית ישראל
בשנה טובה
שנת שלום, בניה ושגשוג

בשנה טובה ומבורכת
אנו מברכים את כל ידידינו, קרובינו
ומכרינו והבאים אתנו בקשרי מסחר

וילונות • י. גומפרוינד
תל־אביב, רח' ארלוזורוב 15,
פינת בן־יהודה 174, טל. 221751

SAKER סקר
אליעזר סקר בע"מ
הספקה טכנית
מפיצים יחידים בישראל
מלגזות קטרפילר טאומוטור
חיפה, דרך העצמאות 33, ת.ד. 931
טל. 641704
מאחלים לכל ידידיהם ולקוחותיהם
שנה טובה ומבורכת

בית מסחר
ל. גליקמן בע"מ
תל־אביב ● חיפה ● ירושלים

מברך את כל קרוביו, לקוחותיו
וידידיו בארץ ובחוץ־לארץ
בשנה טובה

תעשית חותמות, קלישאות, שלטים
שבלונות וכל סוגי עבודות פיתוח
ג' ברינר ובניו
תל־אביב, דרך פתח־תקוה 11 טל. 623043
המפעל: רח' יסוד המעלה 21 תל־אביב
פתח־תקוה רח' אבן ספיר 9, טל. 917790
מברך את לקוחותיו
בשנה טובה

נורום
שרותי תעופה בע"מ

מאחל
לצבור החקלאים
שנה טובה
שנת ברכה
ויבולים גבוהים

המועצה המקומית אפקים

מברכת את:
נשיא המדינה
ממשלת ישראל
צה"ל
תושבי אפקים וכל בית ישראל
בארץ ובתפוצות

בברכת שנה טובה
שנת שלום, שפע ויצירה

יחיאל בנטוב ראש המועצה
חבריה ועובדיה

לנשיא המדינה
לממשלת ישראל
לצה"ל
ולכל בית ישראל בארץ ובתפוצות

שלוחה ברכתנו לשנה החדשה
שנת ברכה ושגשוג
שנת שלום ויצירה

אליהו שפירא
ראש המועצה המקומית
מצפה־רמון
חבריה ועובדיה

אנו מברכים
את כל לקוחותינו, ידידינו ומכרינו
בשנה טובה,
שנת שגשוג ובניה

הנדסה ימית אזרחית בע"מ

יוסף פיק
חיפה, רח' הרצל 32, טל. 663906
מברך את כל בית ישראל
בשנה טובה
חייטות מעולה
לגברים ולגברות

לנשיא המדינה
לממשלה, לצה"ל.
למושבי הנגב
ולכל בית ישראל בארץ ובתפוצות

ברכת שנה טובה ומבורכת
שנת עליה, קליטה,
שגשוג, פריחה, ושלום

חביב שרבף
יו"ר המועצה האיזורית מרחבים
חבריה ועובדיה

שנה טובה לעובדינו
לקוחותינו ולכל בית ישראל

„ארזון" (ברוש)
בית חרושת לקופסאות קרטון
חיפה, רחוב צחיון 3, טלפון 662731

לנשיא המדינה ולממשלת ישראל להסתדרות העובדים לצ.ה.ל ולכל בית ישראל בארץ ובתפוצות
שנה טובה ומבורכת
שנת שלום בטחון ויצירה
שנת עליה וגאולת נדחי ישראל

מועצת פועלי באר־שבע
מועצת פועלי ירוחם
מועצת פועלי נתיבות
מועצת פועלי אפקים
המרכז הרפואי סורוקה בנגב
(בית־החולים והמחוז)
חרסה־חסין־אש בע"מ
„מכתשים באר־שבע"
מפעלים כימיים בע"מ
הסנה סניף באר־שבע
חרות סניף באר־שבע
החברה לעבודות צבוריות
מיסודו של סולל־בונה סניף באר־שבע
המשביר המרכזי סניף באר־שבע
סניף „דבר" באר־שבע

רחוב אלנבי 126
תל־אביב
תכשיטים — שעוני זהב וכסף
דברי חן — מתנות

נתנאל פוזילוב
רח' נחלת בנימין 58
צרכי משרד — מכשירי כתיבה
רהיטי משרד — ומכשירי הנדסה שונים

מאחל
שנה טובה, שנת שלום ושגשוג
ללקוחותיו, ספקיו ולכל בית ישראל

„רקס" בע"מ
מפעלי סריגה
י. סבירנובסקי
תל־אביב, ת. ד. 1894, טלפון 823483
מברך את פועליו, פקידיו, סוכניו,
כל לקוחותיו והבאים אתו בקשרי מסחר,
כל קרוביו וידידיו בארץ ובחוץ־לארץ
בשנה טובה ומאושרת

למר אליהו סבירנובסקי ומשפחתו
שנת שגשוג והרחבה
שנה טובה ומבורכת
פקידי ועובדי „רקס"

א. את י. יוזביץ בע"מ
ספריות על עמודים לקיבוצים,
לתלמידים ולמוסדות
מזנונים ● ברים ● שולחנות כתיבה
מחיצות נוי דקורטיביות ● מחלקה
מיוחדת לכל מיני צנורות ופרופילים
עמודי ומדפי פח

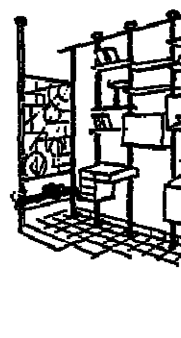

תל־אביב, רח' נחלת בנימין 120, טל. 821610
ברכת שנה טובה
לצה"ל ולממשלת ישראל
ללקוחות ולספקים

זו התכנית שלנו:

מתוך העקרונות וקוי הפעולה של הליכוד

הזכות לארץ-ישראל והזכות לבטחון ולשלום (הפרק המדיני)

1. זכותו של העם היהודי לארץ ישראל אינה ניתנת לערעור והיא משולבת בזכותו של עמנו ובשאיפתו לבטחון ולשלום; יש לשלול כל הצעה שתוצאתה היא חלוקה מחדש של ארץ ישראל המערבית; יש להחיל, גם בדרך המשפט, את ריבונות המדינה על שטחי הארץ המשוחררים.

2. שאיפה וחתירה מתמדת לשלום עם המדינות הערביות. שלום, אחר מלחמות, משמעו חתימת חוזי שלום, שניתן להשיגם רק במשא-ומתן ישיר בין הצדדים. תנאי בטחון, כחלק בלתי נפרד של חוזי שלום עם מדינות ערב, קשורים, מכוח הנסיון והמשפט, בקיום שליטתנו במרחבים אשר שמשו לאויבינו בסיסי „תוקפנות".

3. להתנחלות יהודית, בקנה מידה רחב, בחבלי יהודה, שומרון ועזה, ברמת-הגולן ובסיני, לרבות הקמת קריות יהודיות בכל האזורים האלה, ערים ונמלים עמוקי מים בצפון סיני ולחוף ים-סוף — נודעת חשיבות עליונה, למפעל ההתנחלות הלאומי הזה, יש להעניק עדיפות ודחיפות בתכניות הפיתוח של המדינה.

4. א. בארץ ישראל יקויים שיווי זכויות מלא לכל אזרחיה ולכל תושביה ללא הבדל מוצא, גזע, לאום, דת, מין ועדה.

ב. תושב ארץ ישראל, ללא הבדל גזע, לאום והדת אשר יבקש את הענקת אזרחותה של המדינה ויתחייב בנאמנות לה — יקבלה; יעדיף את אזרחותו הקודמת, ישמור עליה; המדינה לא תכפה את אזרחותה על איש מתושבי הארץ.

שילוב ואיחוד כלכלי

כדי להביא לשילובם ואיחודם של כל אזורי ארץ-ישראל, גם בתחום הכלכלה יינקטו הצעדים הבאים:

א. איחוד הדרגתי בתחום הפיננסי, המוניטרי והפיסקלי.

ב. פיתוח שיטתי של המשק החקלאי בשטחים המשוחררים והתאמתו למערכת היצוא של המדינה.

ג. עידוד תעשיה שתשתלב בייצור התעשייתי של המדינה.

בתוכניות הפיתוח יש לתת עדיפות ליוזמת התושבים, לשותפויות של יוזמה והון מקומיים עם הון וידע של משקיעים מן הארץ ומחוצה לה. בדרך זו ישופרו תנאי קיומה הכלכליים והחברתיים של האוכלוסיה.

פתרון בעיית הפליטים

* ישראל תתרום לפתרונה האנושי של בעיית הפליטים בדרך בה נפתרה, בסיוע בין-לאומי, בעייה זו, שנוצרה בעקבות מלחמה, בחלקי עולם שונים.
* את בעיית הפליטים הנמצאים בתחום שיפוטנו, תפתור ישראל, על-ידי פרוק המחנות ושיקומם של הפליטים. מדינות ערב חייבות לפתור את בעיית הפליטים הנמצאים בשטחן.

תכנית הליכוד לבטחון סוציאלי (הפרק החברתי)

1. חובתה של המדינה המודרנית לקיים שרותי רווחה לכלל האוכלוסיה. על שרותי הרווחה של המדינה להבטיח לאוכלוסיה תעסוקה, מינימום הכנסה לקיום, דיור, שרותי בריאות, חינוך ותרבות, שיקום וכיוצא באלה. זכויות האזרח בתחומים אלה מן הדין שיהיו מעוגנות בחוק.
2. כדי לקיים שרותי רווחה יעילים, יש צורך בארגון מחדש של רשת השרותים. יש לבטל את הפיצול בין משרדי הממשלה השונים והכפילויות הנובעות מכך: יש לסלק אינטרסנטיות מפלגתית הבולמת פיתוח שרותי רווחה ממלכתיים והגורמת סבל לאוכלוסיה. במקום שיטת הסעד הקיימת תונהג התפיסה המודרנית הכוללנית של מדינת רווחה.
3. מערכת הביטות הלאומי בישראל שהיתה צריכה לדאוג לבטחון הסוציאלי של כל חלקי האוכלוסיה הפגיעים, כגון: משפחות ברוכות ילדים ומועטות הכנסה, מובטלים, חולים, נכים, זקנים וכיו"ב, הפכה ברבות השנים מכשיר בידי האוצר לספיגת מסים מן הציבור. הציבור משלם כיום דמי ביטוח מופלגים למוסד לביטוח לאומי ואר־לם, חרף הכנסות אדירות אלה, הקצבות הביטוח הלאומי עדיין נמוכות יחסית אף מהקצבות ששולמו בראשית שנותיו של מוסד ממלכתי זה.
4. המצב החברתי בישראל, תחת שלטון המערך הוא:
א. כ־200 אלף ילדים חיים במצוקה, 30% במצוקה קשה יותר. למעלה מ־80% של ילדי המצוקה הם יוצאי ארצות אסיה ואפריקה.
ב. כ־130 אלף קשישים בישראל, הכנסתם היחידה היא הקצבה של הביטוח הלאומי והם נזקקים להטבה סוציאלית, כשההכנסה המקסימלית משני המקורות היא כ־330 ל"י לחודש בלבד.
ג. מאלפי עולים קשישים נשללת קצבת זקנה בכלל.

א. הליכוד יחתור להגשמתה ההדרגתית של התוכנית דלהלן:

1. הבטחת הכנסה נאותה הדרושה לקיום הוגן, לדיור, מלבוש, מזון ובריאות.
2. חקיקת חוק שיקבע רמת הכנסה מינימלית לנפש, אשר תתואם תמיד לשינויים ברמת הכנסה במשק. רמת הכנסה זו לא תפחת ב־50% מן ההכנסה הממוצעת במשק לגבי משפחה בת שני ילדים. גידול במספר הילדים במשפחה — לא יוריד את רמת ההכנסה לנפש של משפחה מתחת לרמת ההכנסה המינימלית. משימה זו תהיה באחריותה של הממשלה; ואילו הרשויות המקומיות, ישקיעו את משאביהן במתן שרותים קהילתיים לאוכלוסיה שבמצוקה, כדי לשקמה מבחינה חברתית-קהילתית.
3. משפחות החיות מתחת לרמת ההכנסה המינימלית תקבלנה, על פי חוק, השלמת הכנסה, בדרך משולבת של הגדלת קצבות הילדים וקצבות הזקנה — הכל לפי העניין — והנהגת מס הכנסה שלילי, שמשמעותו: משפחה אשר הכנסתה נמוכה מרצפת המס שממנה מתחילים לשלם מס הכנסה, תקבל קיצבה חודשית להשלמת הכנסתה.
4. לשם היעילות והחסכון ולביצוע של כל האמור לעיל, כל הקצבות תבוצענה ע"י מרכז תשלומים אחד, שיהיה במסגרת המוסד לביטוח לאומי.
5. במסגרת זאת תהנינה המשפחות הנ"ל מן ההקלות כדלקמן:
א. השתתפות בתשלום שכר דירה — לפי רמת ההכנסה.
ב. ביטוח רפואי חינם, או השתתפות בדמי ביטוח — לפי רמת ההכנסה.
ג. שחרור ממסים עירוניים.
ד. מענקים לתלמידים בכיתות גבוהות.
ה. השתתפות בקניית ציוד ביתי חיוני.
ו. השתתפות באחזקת ילדים במוסדות וסידור ילדים בפנימיות.
בדרך זו נילחם לביטול העוני במדינת ישראל.

ב. פנסיה לעובד הפורש

קיים פיצול בין מערכות הביטוח השונות: מערכת הביטוח הלאומי על כל ענפיה מצד אחד, ומערכת הביטוח הפנסיונרי אשר בשליטתה הבלעדית של ההסתדרות, מצד שני.
מספר המבוטחים בקרנות הפנסיה של ההסתדרות ב־480.000.
מספר המבוטחים בפנסיה התקציבית של הממשלה והרשויות המקומיות הוא 170.000, לפיכך נותרה אוכלוסיה גדולה של 400.000 מפרנסים שאינה מבוטחת בכל תכנית פנסיונרית ונגזר עליהם להתקיים על קצבת זקנה זעומה, או קצבת נכות דלה, שקיבלה מן הביטוח הלאומי.
המערך בהסתדרות מתנגד לשיפורים בתנאי הביטוח הלאומי לאוכלוסיה זו ובגלל שיקולים אינטרסנטיים, הפך לגורם ריאקציוני בהטבות לנזקקים.
למבוטחים בקרנות הפנסיה של ההסתדרות אין שליטה ויכולת פיקוח על ניהולן של הקרנות.
הצטברות כספי קרנות הפנסיה של ההסתדרות מגיעה לכ־7 מיליארד ל"י. הון זה מנוצל למימון עסקי חברת העובדים. כל נסיון להנהיג בישראל ביטוח פנסיונרי כולל ומקיף, נתקל עד היום בהתנגדות עקשנית של המערך.

תכנית הליכוד היא כדלהלן:

1. יוחק חוק פנסיה לפיו כל האוכלוסיה, שכירים ועצמאיים, תהיה מבוטחת בביטוח פנסיונרי מקיף.
2. תכנית הפנסיה הממלכתית תבוצע ע"י המוסד לביטוח לאומי וקרנות הפנסיה הקיימות ישולבו בקרן הפנסיה הממלכתית, כאשר זכויותיהם של המבוטחים בקרנות הפנסיה השונות יישמרו במלואן.
3. למי שהגיע לגיל פרישה וחדל לעבוד, תובטח הכנסה אשר תעמוד ביחס להכנסתו לפני הפרישה. לשם כך ישולבו כל סוגי הביטוח, דהיינו: קרן פנסיה, וביטוחי הביטוח הלאומי כגון: אבטלה, נכות, תאונות עבודה וכיוצא באלה.
הסכומים שיצטברו במסגרת הנ"ל יספיקו להפעלת תכנית כוללת וחלוקה מאוזנת יותר של הזכויות בין כלל הציבור.
4. עובד העובר ממקום עבודה אחד למשנהו, יישמרו כל זכויותיו שנצטברו, לשם קבלת הפנסיה.
5. תבוטל ההפלייה לרעת הפנסיונרים בחישוב תוספת היוקר ותחומי חקיקה אחרים.

ג. משפחות ברוכות ילדים

הגדלת הריבוי הטבעי — העליה הפנימית היא אחת הבעיות החיוניות ביותר לעתידנו הלאומי, וחשיבותה כחשיבות העליה.
מדיניות הממשלה בתחום זה, עד היום, היתה רצופת מחדלים.

תכנית הליכוד להשגת מטרה זו היא כדלהלן:

1. מתן מענקים ע"י ארגונים ציבוריים בארץ ובחו"ל למען הגברת הריבוי הטבעי.
2. הגדלת הניכוי ממס הכנסה, החל מהילד השלישי, כדי לעודד לידה.
3. אם ברוכת ילדים תקבל כל ההקלות אשר מס ההכנסה מעניק לאשה עובדת.
4. משפחות ברוכות ילדים תהיינה זכאיות להקלות גם במיסים עירוניים.

ד. שרותי בריאות ציבוריים

ההוצאה הלאומית בישראל לבריאות היא מן הגבוהות ביותר בעולם, אם לא הגבוהה, ואילו הרמה של השרות ויעילותו נמוכה יחסית.
מצב זה נובע מהפיצול של הגופים הציבוריים המספקים שרותים רפואיים ומהעדר תיאום ותכנון ביניהם. קיימות כפילויות בשרותים הנובעות מתחרות על יוקרה. בכל אחד מסוגי השרותים הרפואיים קיימות משתיים ועד עשר רשויות המטפלות בו. קיים בזבוז משווע של כספים, כוח אדם, ימי אישפוז אשר מבחינה תקציבית מתבטא, לפחות, בסכום של 500 מליון ל"י בשנה.
מצב זה פוגע ביעילות הטיפול הרפואי, מונע פתרון מצוקת האישפוז ויצירת כלים לטיפול באוכלוסיה מזדקנת ובחולים כרוניים ושולל חופש בחירת הרופאים.
משטר הרפואה הציבורית כיום, מהווה אנכרוניזם המונצח ע"י המערך כדי להבטיח תלותו של העובד בהסתדרות, על כל המשתמע מכך.
שילוב של מסרה פוליטית במתן השרות הרפואי מונע פיקוח ממשלתי להבטחת זכויות המבוטחים על אף שלמעלה מ־60% מתקציבי קופת חולים מכוסים ע"י המדינה, וכך מונע תכנון של שרותי הרפואה. הצעת חוק ביטוח בריאות שהוגשה לאחרונה לכנסת, נתנת גושפנקא חוקית לאנכרוניזם הקיים כיום בשרותי הבריאות. היא מהווה ביטוי ללחצי המערך הנאבק להבטיח שליטתו על מקורות המס ועל השרותים הרפואיים. היא פוגעת בזכותו של האזרח לבחור לעצמו את קופת החולים הרצויה לו ומונעת בחירה חפשית של רופאים.

תכנית הליכוד לרפורמה בשרותי הבריאות הציבוריים היא כדלהלן:

1. הנהגת ביטוח בריאות ממלכתי כולל לכל האוכלוסיה, אשר יבוצע ע"י המדינה, ללא תלות ארגונית — פוליטית של האזרח, ביטוח בריאות ממלכתי כולל ייעל את שרותי הבריאות, יבטיח העלאה של רמת השרותים הבריאותיים, ויפחית את המס המשולם כיום ע"י האזרח לקופות חולים, ויצור תנאים אשר יאפשרו בחירה חופשית של רופאים.
2. הטיפול הרפואי ינתן ע"י מוסדות המדינה וכן ע"י אותם מוסדות בריאות אשר יעמידו את מתקניהם לרשות המדינה תמורת תשלום נאות.
3. ביטוח הבריאות יבוצע בין היתר, באמצעות:
א. ארגון שרותי האשפוז והמרפאה על בסיס אזורי, דבר אשר ימנע כפילויות ובזבוז בטיפול בחולה.
ב. הנהגת רפורמה בהכשרת רופאים, כדי להתאימה למבנה החדש של מערכת הבריאות המשלב רפואה מקצועית בבתי חולים ברפואה אמבולטורית במרפאה.
ג. הכנת מערכת השתלמויות מיוחדת לרופאים עולים, כדי להתאימם לרמה המקובלת בארץ. בדרך זו תעלה רמתו של השרות הרפואי, תבוטל הצפיפות, ויחוסלו התורים הארוכים.

הצבע

הליכוד

גח"ל, הרשימה הממלכתית, המרכז החפשי, תנועת העבודה למען ארץ ישראל השלמה

שנה של מבצעים והכרעות

(סוף מעמוד 13)

האפשרויות הבטחוניות. כשם שי־ ידעה להתלכד בכל עת הכרעה — מימי התקומה ב־1947 ועד אוגוסט 1970 ־ואחר כך. חשוב לזכור כי רק מערך חזק יוכל לקבל את ההכרעות הנחוצות בר בוא העת. בערך התלך בקו־הו־ הם של רפא"ל. בקראר והכה, או חלילה ב„ליכוד" היבני, יהיה מבורח, במקרה הטוב, להתפשר על עמדות קיצוניות ויבניות. וגם בנקודת ראותם של אנשי „מוקד" יהיה המצב גרוע יותר מכפי שי־ הוא כיום, לדידם. במקרה הטוב ביותר יקבל „מוקד" מנדט אחד. בלבד קצת נאיבים והפרדיה — כה יוכל להשיג. מה הוא בידו הפשפתו? אפסית. כבעם. ובנית את הבלתי אפשרי כי ישיג שני מנדטים, ובכן, יכנס לכנסת עבור אל מיקוניה. כי ישקבע אחרי תפשותיו הפו"בבשריה. כאן חזר לבית, אחרי מהט של בכה בנה דיל. יודע כי הוא הזר והתקרב בהתקפותיו והבהבצאותיו לר־ קיה, ורק במקרה לא פריע בר־ בקיל, יחד עם אבנר ויתבסקה והבריה. תנועת „מוקד" איננה אלא בעיי היענה בכיתי אדרת, וכל קול הניתן לה הולך לאיבוד בבחינה פוליטית.

המהפכה השקטה במערך

בשעת כתיבת מאמר זה אין לפני כל רשימות המועמדים של הגוש לועדת הבחירות המרכזית. אך מונחת לפני רשימת מועמדי המערך. אין ספק כי בהשוואה ובי־ אומץ לב חלה מהפכה של ממש בהרכב המועמדים לכנסת. ובשו־ שים המקומות הראשונים משולבים עסקים רשלישה מועמדים חדשים — אישים יהודיים, צעירים, בקיים, נציגי עדות ועיירות־פיתוח. אין אף רשימה אחרת שבה חל מפנה כזה. בסך הכל מציג המע־ רך רשימה יפה ומאוזנת מכל הבחינות. ובאשר לבעלי השקפות שאליות או „יונות" — אין להם כל סיבה להיות בלתי מרו־ צים... לא נחלש קולם של בעלי השקפות כשלהם, נתבוך סמבות רס"ס השמאל הקיצוני. כאילו „יונה" לובה אליאב בכל דעותיו, ובוטש לרשימה צעירים בעלי השקפות מתונות ו„יוניות" במיבה הר"ש. יוסי שריד, יהושע ליקס. גם אנשים כרבין אי ידיע, אינם נצים. כידוע, על חסיד תורת „אף שעל". וב„ליכוד" היבני שלר בד אריק שרון ואברהם יפה אין כל תידוב. אפילו עזר ויצמן לא הצליח למצוא שם את מקומו. כי שבהפים שינוי — עם לא יגלה אותו.

נכון, יש אנשים שעיפו בעלי־ סיבה המערך של מפלגה אחת. אך ישיעו ליבם לעובדה כי ב־25 השנים האחרונות חלה במפ־ לגת השלטון התחדשות הגדולה ביותר. בכל שאר המפלגות גם יחד. האם יש טעם וסיבה להחד־ ליף הנהגה שמצליחה בהצלחה ב־ מבחנים קשים בשש השנים האח־ רונות. עבור „אלטרנטיבה" כביכול. פחות סיבה. שבמבחנים קשים כבר הוכיחה את חוסר כש־ רונה זאת אפסותה? בשעה לר־ ווא בעתון ב„הארץ", מבכים הד־ הציל בעבודתם הבהבצגה, ההנה־ גות ה„יוניות". כעולה, אבנרן הד־ ביגשטיין ואחרים. מבנים בער־ צר רוח ובכליון שיניים להיפגה ה„ליכוד". המוקצה, הגנה, הקיצוני וההרפתקני. אכן, עולם כזה.

איני גמבה על אלה המבוכים בביקורת על הופעת שלילות, מחדלים ובשלונות. אך דומני, כי בימים אלה של „חשבון נפש" אסור לנו להתרכז ב„כל הבא עי השאמר", אלא אנו חייבים להתרכז במשימות ובמבחנים הבשלים הצ־ פויים לנו בשנה הקרובה. ומי שרוצה לנבא ימים אלה לבתחבה רציניות ובפעלית. כיצד הוא רו־ צה להתפיע ב„והשתתיהי הבלו־ מי" של ישראל. עליו לשאול את עצמו רק שאלה אחת בלבד: בי איזה הרכב בכשלה הוא רוצה. בעת שיהיה צורך להכריע של מו"מ עם מדינה ערבית, או בי־ צד לעבוד של להציג של הירדים. או באשר יהיה צורך להכרי־ בין סיסי של עיבו מיסון, לבין קפאון והכנת הידיום האש. לידע־ תי, התשובה היא אחת ברורה. יכול להיות שיש לברישתי ספבה כיצד להמנע מכלכלית בלבליה, כיצד לתפל את הבירוקרטיה. וכי־ צד לפתור את בעית הבביקה בבת־אחת. אך רק גוף אחד כמור גל לקבל את ההכרעה הבבבות ביום פקודה. וזה איזה גוף שהו־ כיח את עצמו בימים קשים בעבר הקרוב.

דניאל בלוך

פחדים וחצאי־נחמות

(סוף מעמוד 13)

השכנה. איש לא דיבר על הבכורה עצבה, כי היא היתה מובנה־ מאליה. איש לא שם לב לכך. שכל הדברים הקודמים, על „הע־ דר הקבר היהודי" — נשכחו ל־ גברי...

ג. ויש גם צד אחר...

ובכל־זאת — חובה לראות את הדברים גם מצידם האחר. חובה לשאול את עצמנו איך ב־ כל־זאת התקיימנו דורות כה רבים, כמיעוט קטן, חסר כל הג־ נה, ללא נשק, ללא מבצרים, ל־ לא מובנה, מוקפים שנאה מכל עבר. לחשוש או שוצפת או מת־ פרצת? מדוע לא השמידו אותנו כליל, כל מאות השנים הרבות, עד למירוף הנדסולריסטי? כה עצר בעד הנוצרים, אלה שבימי הבי־ גיים, וגם בעת החדשה, ראו את היהודים כ„רוצחי המשיח". כ„אוי־ בי האנושות", כעלוקות, כספי־ לים, כמנצלים מתועבים, כחלאת אדם — לטבוח את כולם? מי הפריע להם?

שהרי סוף־סוף היו גם תקופות שקט ארוכות, גם תקופות רווחה ושגשוג; וסוף־סוף, אפילו בעת השתוללות פרעות ופוגרומים, בימי מסעי־הצלב, בימי גירוש ספרד, בימי חמלניצקי ופטלורה, בימי מהפכות ומלחמות — לא את כ ו ל ם רצחו, הרוב הגדול נשאר בחיים! כמה נטבחו בקישינוב, „עיר ההריגה", שעל זוועותיה כתב ביאליק? עשרות אחדות. האלפים נשארו בחיים. בזכות מה? הלא אי־אפשר לתלות את הדבר בחסות השלטון. לא תמיד היתה חסות השלטון. לא־כל־שכן שאי־ אפשר לתלותו בהתגוננות העצ־ מית. היא היתה אפסית, כידוע, אם כן?

על כ ך צריך להשתומם, ולא על מעשי השמד. שהיו תוצאה טבעית של האיבה המתמדת והעמוקה.

וגם כאן, בארץ: הערבים — רובם — שנאו אותנו כאן כבאנו, גם בהיותנו מיעוט קטן. מדוע לא רצחו בנו י ו ת ר, כשיכלו לעשות זאת? כשכמעט לא צבנו בעדם? את המשפחות היהודיות המעטות בעזה, ברמלה, בעכו, בחברון — גם בחברון, לפני תרפ"ט — אפשר היה לטבוח בהזדמנויות רבות, ללא הותר שריד ופליט!

אני נזכר — היום אני נזכר בכך בתמיהה גדולה — בטיולי תנועות־הנוער. ללא נשק, ללא ליווי, ללא חסות משטרה, לסבי־ בה שכולה ערבית, שלא היה בה גם יהודי אחד — לכפרים ב־ סביבות שכם, או יריחו, או בגליל העליון. טיולים אלה — בכל־זאת. בכל־זאת! — עברו כמעט תמיד בשלום, פרט לכמה רגימות־אבנים של פרוחחים. האיבה היתה קיימת — מדוע לא הנצלו? לל זהה לעיבה זאת. אם לא לאהדה־יהיים. בתסיכה, מן המאורב.

וכן בארצות ערב: הקהילה ארוכות מאוד, לבדיה הכהה שתמיד היתה קיימת (ולבריה הי עובדות לאין־ספור שבביא יהו־ שפט הרכבי על „אנטישמיות מוס־ למית", שוודאי נכונות הן) — המישוש היהודי, המדוכא, המשו־ עבד, כפוף־הקומה, התקיים בכל־ זאת, לא נשמד.

הדברים אינם פשוטים, אם כן, ולא חד־משמעיים. אי־אפשר לומר בפשטות: גורל המישוש היהודי בגולה גזור לכליון אם לא יעלה ארצה. ואי־אפשר לומר בפשטות: אילו רק ניתן הדבר לערבים. היו משמידים את כולנו, זורקים לים, טובחים. אי־אפשר לומר בפשטות: על־כן שום ויתור! אף שעל! רק הכוח יענה את הכוח!

לא פשוט — כי יצר לב־האדם איננו ר ק רע. יש מעצורים. יש עכובים. לא תמיד מורמת יד אדם על רעהו. אמנם הרצח עתיק הוא, מימי קין, אבל גם קללת־קין עתיקה היא, זו האשמה הרודפת, שאין מפלט ממנה.

כדאי לזכור זאת, גם כשאיננו סומכים על כך. אם אין בזה בט־ חון, יש בזה, לפחות, חצי־נחמה...

אהרן מגד

ציפיות לחששות

(סוף מעמוד 13)

אות ברכה לכל צד. בגלל היעדר אש בחזיתות הודות להסכמן בקרבנות־חינם, היו גם שנים של הצטיידות צבאית מרשימה, בכמות ובאיכות, על־ידי „מדינות־העי־ מות"; האיבה הערבית לישראל בקרב ראשי מדינות־ערב, ואף בקרב העמים הערבים, לא נחל־ שה, אלא העמיקה; לאחרונה מודגשת פעילות מחודשת לכונן את „החזית המזרחית" כהכנה למלחמה שעלולה לבוא בעתיד; ארגוני־החבלה, על אף המכות הקשות אשר הוכו, לא חדלו להת־ קיים ולפעול והבעיה הפלסטינאית כבשה יותר ויותר את תודעתם של גורמים ציבוריים שונים בעולם; בידודה העבר של ישראל באו"ם ובזירה הבין־לאומית, שאין בשום פנים לזלזל בה, משלהבת את הדימיון הערבי והוא מייחס לה משמעות שמעבר למשקלה המעשי.

כל אלה שבים ונושפים מזמן לזמן בגחלים הלוחשות של המער־ כה הערבית, שלא דעכה עוד, להכריע את ישראל במלחמה. ואף שיש יסוד איתן להנחה, כי שליטי־ ערב אכן מודעים היטב להתעצמות הצבאית הישראלית העולה, המחיי־ בת אותם להישמר מהתגרות מלח־ מה בעת הזאת, הם לא נכשו את התקוה, ותהיה קלושה ככל שתהיה, כי יעלה בידם לגבור על ישראל בעתיד.

„קצה החוט"

ובמידה שמצויות בהודעה הער־ בית שאיפות שלום בצד נטיות מלחמה (ויתכן, כי אלה כן אלה מתרוצצות בקרבן...), אפשר להניח, כי הן פונות עתה אל כיוון ארה"ב. המתגלה יותר ויותר כמי שבידה, ואך בידה, המפתח לפרוץ אל ההסדר המדיני.

ואין זה חסר־סיכויים, כי יוזמה אמריקאית אכן תפגוש בנכונות ערבית להסדר מדיני. אחר האכז־ בות הקשות, הצבאיות והמדיניות, אשר הנחילו הסובייטים לענין הערבי. כפי שהיא תפגוש בנכונות ישראלית להידברות, המבקשת להיחלץ מהסטאטוס־קוו של „רגיעה ארעית" ו„מלחמה בפוטנציה", תוך תחילה אל השלום היציב, שיש עמו בטחון בקיום ישראל — בכל דרך שתתגלה ותתאפשר.

אם דבר זה יקרה, הוא־הוא שיהיה „קצה החוט", שממנו אפשר יהיה להתקדם באיטיות, בשלבים, בהסדרים חלקיים — אל השלום: שכן לא הוכשרו עוד התנאים ל„קפיצת־הדרך" ישר אל המסגרת הסופית והמיוחלת של השלום.

עצם פתיחת מו"מ עשוי להיות בחינת מפנה דרמטי במצב המעיק והמדכדך, עליה על דרך של הליכים נכונים, הכרוכים במגעים בין הצדדים, היא עצמה יש בה כאלט־ נס ההפשרה, אפילו רחוקה עדיין הדרך להסכם.

ישראל פתוחה להידברות ולמו"מ. ואפשר להניח, כי היא לא תפרום קשיים מיותרים בכל הנוגע לעני־ נים שבפרוצדורה, בהתחשב בבעיות פסיכולוגיות, העצבות במנטאליות הערבית. היא ויתרה מזמן על הביצועה הנכונה הנזוקה למו"מ ישיר — שהוא הדרך הראשית ליישוב סכסוכים בין־לאומיים בטו־ פן של מלחמות. בכל זמן ובכל מקום — וכל צורה של מגע מועיל והחלפת־דעות — תירצה. כן נהירה לכל עמדת ישראל בדבר נכונותה הבסיסית ההבוגהלה לפנות בסהים בעלקהו עלייהו במלחמה שנכפתה עליה. תוך נסי־ גה לגבולות בני־הגנה, שיוסכמו על־ידי הצדדים הלוחמים.

לעומתה תצטרך מצרים — שהיא מדינת־המפתח בקרב מדי־ נות־ערב למלחמה ולשלום גם יחד — לשמוט את תביעתה מישראל בדבר התחייבות מראש לויתורים מחותים ולהסתלק מכל הצגת תנאים מוקדמים.

בלב פתוח

יוזמת שלום אמריקאית איננה בהכרח שלילית וודאי שלא צריך למהר ולדחותה. יהיה צורך לבחון אותה לפי תכנה ולהתייחס אליה כראוי לה. מתוך הישענות על עמדותיה הבסיסיות של ישראל, שאינן זרות לממשל האמריקאי, ואפילו מקובלות עליו.

ויוזמה אמריקאית, אשר היא לבדה מסוגלת להוליך תנועה בכיוון של הסדר, ולא יהיה זה מן החכמה המדיניים ולא מן התבונה המעשית לדון אותה מראש לכף־חובה. אף שאין היא נעדרת סיכונים.

ככל שנקרב אל ראשית השנה הבאה ויתגלו סימני פעילות אמרי־ קאית, כן יגברו הדריכות, הדאגה והחשש — במחננו ובמחנם — שאפשר בהחלט להבינם. אלה הם מסימניה של „המלחמה הרדומה" המוגנה אי־אמון עמוק בין הצדדים וחרדות לעתיד. אך לשבור אי־ אמון זה אפשר רק על־ידי נסיון להקים מגע. ליצור הידברות. ולכר בן דרישה. ועלינו יהיה להיענות ליזמה כנה שכזו בנפש חפצה ובלב פתוח. תוך אמונה באפשרות ממשית לסיים את המלחמה בהס־ כם בין הצדדים. להגיע להסדרים מעשיים של דו־קיום ולקדם במשו־ תף את השלום.

משה כרמל

קשה להיות ציוני

(סוף מעמ' 13)

לבנין השתתפות יהודית פעילה, צבאית במלחמת־העולם השניה. בעידות כי במשך כל זמן קיומה של התנועה הציונית לא התעלמו האח־ ראים לחידוש העם היהודי שבמסג־ רת העולם הקיים אין מנוס מכי־ בוש. אפיינית ביחוד יצירת הפל־ מ"ח ע"י איש שהיה בכל מהותו איש השמאל הסוציאליסטי. הוא יצחק שדה! והורת יצחק טבנקין — כלום איננה שייכת לכאן?

התחושה של המיגזר הזה ביחסים אנושיים — יחסי עם לרעהו — מתבלטת משום ההדהור על אצ"ל ולח"י, שהגיעו להכרת הצורך ב־ כיבוש צבאי בהיק תנועה הרבי־ זיוניסטית, שנהתה אז אחרי הפא־ שיזם. זה מוסיף בלי ספק על מבו־ כת יהודים־ציונים כבוכר אז זכ־ צפום עוז ומתי מגד היום. יותר מזה: „הכובש" הציוני הגדול ביו־ תר. דוד בן־גוריון. והוא שכתב ו„אנחנו ושכנינו", עי' ק"ן) את הד־ דברים הנשגבים. אולם הבלתי־ מציאותיים האלה:

„לפי השקפתי המוסרית אין לנו הזכות לקפח אף ילד ערבי אחד אם אפילו בשכר הקיפוח הזה נשיג את מבוקשנו". — הוא שאף, הוא חלם ולכן כתב מה שכתב. עד שי־ באה המציאות הנוראה והאכזרית — ביחסי עמים — ותחבה לידו את שרביט „הכובש".

במחאר היינו מקלכת סיסמה נדר־ שה: „אין ברירה!" אם העם הי־ יהודי רוצה בחיים, בקיום. אין ברי־ רה, כי לעת־עתה — קיים רק מין אנושי זה, כמו שהוא. אנו שילחנו בו לפני כ־2500 שנה את ישעיהו בן־אמוץ, אבל עד היום הזה לא הועיל. היה לנו גם נסיון לפני 2000 שנה של שילוח נקיק, ישו בן יוסף, וסוף הנסיון היה משמר הי־ אינקוויזיציה בעולם מאז ועד עתה.

גם בדורנו שילחנו „נביא", נביא מדעי, את איינשטיין ומה היה סופו של תלמיד ותיק זה של נביאי הי־ שלום שלנו? הוא יצר את היסוד לפצצת אטום, שאלמלי הוא היה העולם התרבותי נחרב בידי היטלר ובעלי־בריתו בדור הזה!

המבוכה של לובה אליאב, עמוס עוז, מתי מגד, מאיר פעיל ודומי־ הם, המבוכה של „קשה להיות ציו־ ני" ומכאן בריחה לרפיונות לא־ מציאותיים. לא תוסיף שום היבט במיגזר הדל עדיין של „יחסי עם לרעהו".

מיכאל אסף

מרכז ההסברה
שירות הפירסומים
הופיעו:
* על עניינים מדיניים וחברתיים
מאת ראש הממשלה גב' גולדה מאיר
* בדרך לרווחה חברתית
קוים למדיניותה הסוציאלית של ישראל
הזמנות מתקבלות עפ"י פניה בכתב או בע"פ למרכז ההסברה — בירושלים: הקריה, בנין משרד ראש הממשלה ובתל־אביב: רח' אחד העם 13.

הלוח החדש דרושים דבר

אספות והרצאות

ארגון יוצאי גבעורנה והסביבה

● ביום ג' דחוה"מ סוכות תשל"ד 14.10.73 אסיפת אזכרה שב־ היה לקדושי עירנו והסביבה וב־ רונם לברכה במועדון קואופרציה, רח' הנביאים 34, חיפה, בשעה 6.30 בערב. פגישת רעים בשעה 5.30

כל יוצאי גבעורנה והסביבה, שי־ עדיין לא מסרו חומר לספר הזכ־ רון, מתבקשים להביא עמם ל־ אזכרה ולמסור ליודי ישראל בר־ מ. כל החומר המוכן לספר וכן דפי ההנצחה ותצלומים יוצג בבני בשתתפי האזכרה. בשעה 4.30 — ישיבת ועדת הבערכה. נשלחו הז־ מנות. בברכה, שנה טובה ולהת־ ראות — הועד

מכוניות

● רוצה להיות כדורצה, קנה בכר ניתך בס.ל.מ. כל תוצרת „אוטו־ קרס" חדשות או משופצות בכל קנות הייצה, רח' בן־שמן 10 (ימינה מבשר נחלת יצחק), טל. 251980.

● ס.ל.מ. שבה הולך לפניו. גם בוכה השורות היחס לאחור הי קניה, כל תוצרת „אוטוקרס" חד־ שות או משופצות, רח' בן־שמן 10 (ימינה מבשר נחלת יצחק), טל. 251980.

● נסיעת נסיון לשרות איש' ב־ „סובארו" מפיץ משנה „סובארו" דבוטינסקי 69 רמת־גן 796061.

● „סובארו" רמת־גן מפיץ משנה „סובארו" דבוטינסקי 69 רמת־גן, טלפון 796061.

● כה עשוב למאות אנשים אשר קנו אצלנו בתקופה האח־ רונה יהא ודאי טוב גם לך. פנה לס.ל.מ. רח' בן־שמן 10 (ימינה מבשר נחלת יצחק), טל. 251980.

● ב„פיאט" נתניה תמצא כל מכונית חדשה או משופצת. תנ־ אים מיוחדים למושבים וקיבוצים. רח' הרצל 44, טל. 053-23453.

● בהיכנסך לס.ל.מ. לרכישת מכונית מתוצרת „אוטוקרס" חד־ שה או משופצת, תקבל את מיטב העזרה מצידנו. ס.ל.מ. רח' בן־ שמן 10, (ימינה מבשר נחלת יצ־ חק) טל. 251980.

● פריגץ 1000 1966 במצב טוב מאד טלפון 30508 ב־14.00.

● מיצובישי 1300 1970 51.000 טלפון 283108 בערב.

● פריגץ 1000, 1966 140.000 ק"מ יד ראשונה. טלפון 931351.

● אודי 100 ל. ס. 1971 אוטומטית 40.000 ק"מ + רדיו. 529371

● פג'ו 404, שנת 66 עם טסט ל־10 חדשים טלפון 227802 ביום, ובערב 287883.

● מיני מינור 62—1961 4750 ל"י. טלפון 64479.

שונות

● „בור־שטיחים", מבחר ענק של שטיחים פרסיים סיניים ואחרים. כמו כן אנו קונים שטיחים פר־ סיים ישנים במחירים גבוהים. „בורי" דיזנגוף 184, דיזנגוף 190, טלפון 243598.

● למכירה 2500 רעפים במצב טוב ר"ג סוללות לאימון אפרוח 3 קומות כל אחד, לפנות 927416.

דירות למכירה

● ברמת יוסף, 3 חדרים + תוס־ פת כולל חדר שינה 80.000 ל"י. טלפון 874795.

● סולל בונה נתניה בונה למכי־ רה דירות נהדרות עם כל השכלו־ לים במקומות היפים בנתניה והשרון. פרטים במשרד רח' הרצל 51. טלפונים — 053-23958 053-28934.

● בנתניה „דירון־דירות" מציעים למכירה דירות לוקסוס 3—3½— 4—5 חדרים ב־18 אחרי בניה בציר. בשלבי בניה שונים עם מעלית והסקה מרכזית. „דירון — דירות" הרצל 30 נתניה 053-25195.

● חברת „גף" בונה למכירה די־ רות בכל הגדלים ובכל חלקי פתח תקוה. בתכנון וביצוע המעולים של „חברת גף" (הלוואות ומש־ כנתאות לא צמודות). „גף" חברה לבנין, חיים עוזר 20, פתח־תקוה.

● בהדר 2½ חדרים דירה מסו־ דרת ארונות קיר, טל. 644864.

● ברחובות, 3 חדרים ק"ג — 03-776248 בעבודה 02-30211/760 סוקי.

קבלנים

● בחולון, בונה ס.ל.מ. בכל אזו־ רי העיר. דירות איכות זה החלום של ס.ל.מ. חולון, רח' סוקולוב 70א' טל. 847262.

● חברת האחים „זיוה" מציעים דירות מפוארות בבית הכרם, בבית וגן ובצפון תלפיות בנות 3 — 4 — 5 — 6 — 7 חדרים. נא לפנות: למשרד „ורד" רח' דורות ראשונים 3, טלפונים 225779 — 222758.

● „האחים זיוה" מעוניינים לקנות מגרשים בבית הכרם, בתלפיות, ר־ בבית וגן. אפשרי תמורת דירות בכל חלקי העיר. לפנות לטלפון 225779 — 222758 ירושלים רח' דורות ראשונים 3 ירושלים.

● דירות לוקסוס למכירה ברחוב החלוץ 63 של 4 ו־5 חדרים. טל־ פון 22579. לפנות לאחים זיוה רחוב דורות ראשונים 3 ירושלים.

כלי נגינה

● שוק תקליטים במבחר ענק החל מ־11 לירות. אבילאה, הנ־ ביאים 6.

● דרושים סטנדרים ואקורדיונים עד 80 בסים — משומשים בכל מצב. טלפון 644393.

● בהזדמנות אקורדיון חדש למ־ כירה 80 בס טלפון 231268

שידוכים

● להורים המתאגים! הכרות ל־ ילדיכם ללא ידיעתם ובסודיות מוחלטת ב„רעים"! תל־אביב בן יהודה 58א' — 282932 חיפה ידי־ עלים 16א' — 667348.

● לבני המושבים והקיבוצים!!! הפגע הבעה מתאימות עבורכם ב־ „רעים" תל־אביב, בן־יהודה 58 א' 282932 חיפה — ירושלים 16א' 667348.

● במשרד „רעים" בן־יהודה 58א' טלפון 282932 תל־אביב ידי־ עלים 16א' טל. 667348 חיפה.

חיפה

עיריית חיפה, האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט

מרכז לתרבות ע"ש מבוזר, רח' מבוזר 54

● יום שבת, 29.9.73, שעה 8.30 בערב, רסיטל לפסנתר גב־ ריאל קליבנוב בתכנית: י. ס. באך, ס. מנדלסון, רם דע־על. ס. שוברט, ס. ליסט.

מרכז לתרבות החברה ע"ש אבא חושי, יזרעאליה

● יום שישי, 28.9.73, שעה 21.30, במת ליל שבת מארחת: ערב מערכונים וזמר בהשתתפות: אילי גורליצקי, אברהם כור ושו־ לה חן.

מרכז הנוער מתנה דוד, רח' המדף שדמה 61

● יום שני, 1.10.73, שעה 7.00 בערב, הסרט: מה יפית עמק נוי. מבוא: י. אורן.

המדור להשכלת עם מודיע:

● ביום ראשון, 30.9.73, שעה 8.00 בבוקר, נפתחות כיתות חד־ שות לעברית אינטנסיבית. לעו־ לים חדשים.

● נמשכת ההרשמה לכיתות תי־ כון ערב ובגרות. פרטים והרשמה במרכז אורדסתיין, י. ל. פרץ 20 טל.: 662044.

מרכז לתרבות „גנים", רח' גנים 21

● יום ראשון, 30.9.73, שעה 8.30 בערב, הסרט: מה יפית, עמק חצור; מבוא: יוסי אורן.

העובד הדתי סניף ת"א מועצת פועלי ת"א—יפו

● המנין לתפילות ראש השנה ויום הכיפורים הבעל"ט תשל"ד יתקיים בעזה"י כרגיל כמו ב־ שנים הקודמות ב„בית ההינוך" רחוב טשרניחובסקי 22, לפני התי־ בה יעמוד י. סגל־רוזנבך. „מקו־ מות ישיבה" ע"י שולחנות בתש־ לום סמלי לכיסוי חלק מההוצ־ אות. לקבל: אצל: סגולת, אשר פינת רש"י — טשרניחובסקי.

● זמני התפילות: יום ד' ער"ה: 17.30; יום ה' א' ר"ה: שחרית ב־8, תקיעת שופר ומוסף ב־11, מעריב: ב־18; יום ו' ב' ר"ה: שחרית ב־8, תקיעת שופר ומוסף: ב־11.

מדינת ישראל
נציבות שירות המדינה

מודיעה על מכרז פומבי חוזר מס. 1335/72

למשרת סגן מהנדס תברואה מחוזי

בלשכת הבריאות המחוזית חיפה, משרד הבריאות

בדרגה 5—6 של דירוג המהנדסים

● **תיאור התפקיד:** פקוח מקצועי וביצועי על עבודת התברואה הכללית; תכנון פעולות וביצוע התברואה בהיקף מחוזי; ייעוץ מקצועי והדרכה למהנדסי תברואה, לתברואנים ומתכננים.

● **דרישות המשרה:** השכלה אקדמית מלאה בהנדסה צבורית או השכלה אקדמית בהנדסה בהשתלמות בהנדסה תברואית (רישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים) ונסיון של שבע שנים בשטח העבודה.

בקשות, בצרוף תעודות על השכלה ונסיון יש להפנות, על גבי טופס 2215 (1061) ללשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה, כדלקמן:

לשכת מחוז ירושלים — כביש רופין 3, ת"ד 776, הקריה
לשכת מחוז תל אביב — רח' ה' מס' 5, הקריה
לשכת מחוז חיפה והצפון — בית הממשלה
לשכת הנגב, באר שבע — בנין משרד הפנים, דרך הנשיאים.

● **היום האחרון להגשת בקשות הוא: י"ג בתשרי תשל"ד (9.10.1973)**

מדינת ישראל
נציבות שירות המדינה

מודיעה על מכרז פומבי חוזר מס. 966
(לא הצלה מועמדים)

למשרת מנהל חשבונות ראשי וממלא מקום הגזבר

במכון לפריון העבודה והייצור תל־אביב, משרד העבודה

בדרגה — ט—יא של הדירוג האחיד

● **הדרישות:** השכלה תיכונית בצרוף שש שנות נסיון; סוג מקצועי 3 בהנהלת חשבונות מטעם משרד העבודה.

הערה: מועמד שיבחר והוא בעל כשורים או נסיון רב שנים, עשוי להיות מדורג בדרגה הגבוהה שבמתח הדרגות.

בקשות יש להפנות בצרוף מסמכים על השכלה ונסיון — על גבי טופס מדף 2115 (1061) — ללשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה, כדלקמן:
לשכה מחוז ירושלים — כביש רופין 3, ת"ד 776, הקריה
לשכת מחוז תל אביב — רח' ה' מס' 5, הקריה
לשכת מחוז חיפה והצפון — בית הממשלה
לשכת הנגב, באר שבע — בנין משרד הפנים, דרך הנשיאים

● **היום האחרון להגשת בקשות הוא: י"ג בתשרי תשל"ד (9.10.1973)**

כפר - גלים
בי"ס על יסודי לחינוך עיוני, חקלאי ומקצועי

דרושים עובדים:
1. מדריך בענף השלחין וגדולי תעשיה.
2. מדריך בענף הרפת.

מועמדים בעלי הכשרה ונסיון מתאימים יפנו בכתב אל ההנהלה דואר כפר־גלים.

לעובדים שיתקבלו מובטח דיור במקום

מנהל חשבונות מנוסה
מעונין בעבודת הנהלת חשבונות בקואופרטיב או במושב באיזור חיפה והצפון. טל. 529361, חיפה.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
הרשות למינהל ובח־אדם
מכרז למשרה פנויה מס' 130/73

דרוש
מנהל חשבונות ראשי

תאור התפקיד
1. אחריות לניהול חשבונות במוסד ארגוני גדול.
2. הכנת מאזנים לדוחות כספיים אחרים.
3. פיקוח על רשום תעודות למיכון (גשיונל).
4. ייזום נהלים ושיפורים בשיטות העבודה הקיימות.

הכישורים הדרושים
1. השכלה על תיכונית.
2. רואה חשבון או מנהל חשבונות מוסמך.
3. נסיון בריכוז צוות עובדים.
4. נסיון של חמש שנים בתפקיד מנהל חשבונות ראשי.

הדרגה
י"ז—י"ח בדרוג האחיד (38—40) או דרגה מקבילה בדרוג האקדמאים.

בהצעות, נא לפנות בכתב לרשות למינהל לכח־אדם ת.ד. 303, תל־אביב.

מכרז פומבי
מתכנן מחוז
נציבות שירות המדינה

מודיעה על מכרז פומבי מספר 1278, למשרת מתכנן המחוז, בלשכה המחוזית לתכנון, רמלה, משרד הפנים, בדרגה 6־7 ד/ של דירוג המהנדסים.

פרטים באחברות המכרזים הנמצאים בלשכות המחוזיות של נציבות שרות המדינה, והגשת בקשות ללשכות המחוזיות על גבי טופס מדף 1215 (1061) כדלקמן:

נציבות שרות המדינה, ירושלים.
נציבות שרות המדינה, תל־אביב, רח' ה' הקריה.
נציבות שרות המדינה לשכת חיפה והצפון בית הממשלה.
נציבות שרות המדינה לשכת הנגב, בנין משרד הפנים באר שבע.

היום האחרון להגשת הבקשות הוא: ו' בתשרי תשל"ד (2.10.73)

מדינת ישראל
נציבות שירות המדינה
מכרז פומבי מספר 1364 של

בוחני נהיגה
בדרגה 1־2 בדירוג ההנדסאים והטכנאים
(6 משרות)

מקום העבודה:
משרדי הרישוי בירושלים, תל־אביב, חיפה.

הדרישות:
השכלה של בית ספר מקצועי מוכר לטכנאים. רשיון נהיגה דרגה 3, ותק של 2 שנות נהיגה.

רשאים להגיש את מועמדותם גם מועמדים שאינם טכנאים מוכרים, בעלי השכלה תיכונית. רשיון נהיגה דרגה 3, ותק של 3 שנות נהיגה. דרגתם של מועמדים אלה תקבע לפי כישוריהם עפ"י הדירוג האחיד.

נשים העונות על דרישות אלו רשאיות אף הן להגיש את מועמדותן.

בקשות יש להפנות בטופס מדף 1061 בצירוף תעודות השכלה, לנציבות שירות המדינה רחוב קפלן 3, ת.ד. 776, 91000, ירושלים, או לאחת מלשכותיה המחוזיות. תל־אביב, הקריה רחוב ה' מס' 5: חיפה — בבית הממשלה: באר־שבע — בנין משרד הפנים, דרך הנשיאים.

המועד האחרון להגשת בקשות הוא: ו' בתשרי תשל"ד (2.10.73).

נציבות שירות המדינה

מכרז קיבוצי מס' מק/13/73

תואר המשרות:

נספחים מסחריים [15 משרות]

היחידה: מטה סחר חוץ (בארץ/בחוץ לארץ), במשרד המסחר והתעשיה

הדרגה: 1—4 בדירוג מח"ר

תיאור התפקידים: טיפול בבעיות הקשורות בסחר החוץ ובהשקעות, בקשרי ספנות, בתעופה וכדומה; טיפול בקשרי החוץ הכלכליים של ישראל; קיום מגע וניהול משא ומתן עם גורמים וקשורות כלכליים, עם שלטונות זרים ועם ארגונים בינלאומיים.

דרישות המשרה: השכלה אקדמאית (תואר ראשון) הכרת המשק הישראלי בכלל והתעשייה הישראלית בפרט; התמצאות במשק הכספים בישראל; ידיעה מושלמת של אחת לפחות מהשפות הבאות: אנגלית, ספרדית וצרפתית; כושר לנהל משא ומתן; כושר הבעה בכתב ובעל־פה.

הערות: א. המועמדים שיבחרו בעקבות מבחנים בכתב ובחינה בעל־פה, יצאו לקורס מרוכז בירושלים לתקופה של שלושה חודשים.
המועמדים אשר יסימו את הקורס בהצלחה, יחויבו לעבודת התמחות ב־ים באחד משלושת המשרדים הבאים: האוצר, חוץ ומסח"ת. משך תקופת ההתמחות תהיה 13 חודש. הנהלת הקורס רשאית להמליץ, לפי הישגי המועמדים במסלול הלימודית ובהתאם לדרישות המשרדים על דחיית התחלת תקופת ההתמחות.

ב. בתקופת הקורס ינתנו למשתתפים בו, כלכלה ודיור במקום וכן ישולמו להם דמי כיס חודשיים בשיעורים דלהלן:
1. משתתף רווק או נשוי בלי ילדים שאשתו עובדת. 600 ל"י
2. משתתף נשוי בלי ילדים, שאשתו אינה עובדת או רווק התומך בהורין, אשר אילו היה בשירות המדינה זכאי היה להוספת משפחה בשביל הורים: 700 ל"י
3. משתתף נשוי ואב לילד: 800 ל"י

ג. לעובדי המדינה המשתתפים בקורס (למעט תקופת ההתמחות המעשית) יינתנו כלכלה ודיור במקום וכן תשולם להם במשך הקורס משכורתם הרגילה בניכויים המפורטים להלן:
1. עובד בעל משפחה, כמשמעותו ב־23.235 של התקשי"ר. ניכוי של 10% מהמכסם המוקצב לכלכלה במכסת דמי האש"ל.
2. עובד רווק — נכוי של 40% מאותו סכום.

ד. בתקופת ההתמחות שלאחר הקורס המרוכז יועסקו המועמדים שאינם עובדי מדינה, על פי חוזים מיוחדים, משכורתם בתקופה זו תשולם במסגרת דרגות המכרז לפי המלצת המשרד ובהתאם לכישוריהם.

ה. זכויותיהם הסוציאליות של המועמדים בתקופת ההתמחות תנתנה על ידי הממשלה. שירות זה לא ישא זכות לגמלאות לפי חוק שירות המדינה (גמלאות) תשט"ו—1955. כמו כן לא יופרש בעדם כל תשלום לקרן בטוח להבטחת זכויות לגמלה. משכורתם של המועמדים בתקופת ההתמחות ינוכו כל הניכויים המנוכים מעובדים בשירות המדינה.

ו. מדמי הכיס שיקבלו המועמדים, שאינם עובדי המדינה, בתקופת הקורס, לא ינוכה כל ניכוי והקופה זו לא תיחשב כתקופת עבודה לאיזה צורך שהוא.

ז. נציבות שירות המדינה והנהלת הקורס שומרים לעצמם את הזכות להפסיק את המשך השתתפותו בקורס של כל חניך שלא ישיג את הרמה שתיקבע או שיתנהג בצורה שאינה הולמת עובד של הציבור.

ח. המועמדים שיסיימו בהצלחה את תקופת ההתמחות ישובצו במשרות קבועות באחד המשרדים הנזכרים לעיל לפי המלצת הנהלת הקורס. אם יוצא המועמד למשרה בחו"ל, יהיה רשאי להעביר לשם את משפחתו בהתאם לתנאי שרות החוץ.

ט. מועמד שיבחר להשתתף בקורס חייב להמציא, מקופת חולים או מהרופא המטפל בו, תעודה המעידה על מצב בריאותו התקין לשרת בתור עובד מדינה.

י. מועד משוער לפתיחת הקורס — המחצית השניה של אפריל 1974.
הגשת בקשות בנציבות שירות המדינה הקריה, ירושלים או באחת מלשכותיה המחוזיות:

תל־אביב, רחוב ה' 5 הקריה
חיפה, רחוב חסן שוקרי 11
באר־שבע, לשכת הנגב

היום האחרון להגשת בקשות: י"ט בתשרי תשל"ד (15.10.1973).

24 שעות · 24 שעות · 24 שעות · 24 שעות

מבחר

רדיו

דוד. מנצח: מנדי רודן. (מהקלטת הפסטיבל הישראלי תשל"ג).

יום חמישי

* 15.05 — „ברכת הרב הראשי לצה"ל" — תא"ל מרדכי פירון, לקראת ראש השנה (צ).
* 15.10 — „ערב שירי משוררים מס' 2" — (בשידור החוזר). התכנית הוקדשה למשוררי הדור הקודם: ביאליק, טשרניחובסקי, פיכמן, פוגל, א. ברייטחק וה. לנסקי (צ).
* 18.30 — „הימים הנוראים — בעיר ומלואה" — ספרו החדש של ש"י עגנון (א).
* 21.05 — „קונצרט לרגל החג" — (סטראו). האנסמבל הקאמרי הישראלי. בתכנית: „ריצ'רקאר" מאת מרדכי סתר; מוסיקה בלה מגיוד לקלרנית. ק. 622 מאת מוצרט. הרנסיה: סונטה מאת נועם שריף; וסרנדה לכלי־קשת מאת דבוז'אק (א).
* 21.05 — „זו היתה השנה המשונה שהיתה" — לקט של פרפראות, סיפורים וקורידים, שאפיינו את שנת תשל"ג, בליווי פזמונים וקטעי מוסיקה (צ).

יום חמישי

* 10.05 — „בעצד הפזמונים הישראלי השנתי לשנת תשל"ג" (ב).
* 13.05 — „ביכות רדיו" — „תכנית אילתור". בעיון מיוחד במינו בו מחוברים השחקנים את המכסמס תוך כדי ההופעה. בנחה הבמאי דן רונן. משתתפים: חנה רוס, ברים גבריאלי, בתיה ברק, אילי גודליצקי, ישראל גוריון, זאב לוזה ויהודה אפרוני. (צ).
* 15.05 — „אבנים בקורים" — הבאת אמנים לקוים הקדושים מתחרמן והרמה דרך בקעת הורדן, ועד לתעלה ולשרם־א־שייך בערב ראש השנה (צ).
* 18.05 — „ראש השנה שלי" — סיפורים אישיים בספריה, בצלים, ועוד (צ).

קולנוע

ירושלים:

* הפלנדרי עם הגעל השחור (אדיפל) — קומדיית־ריגול בבימויו של איה רובר ו„אלכסנדר המאטיף". ניבוד הסרט: טיבט צולד בקולניע הצרפתי הקומיקאי פייר רישאר.
* כל מה שרצית לדעת על המין (ארגון) — הרגום הפסיכאד של הדי אלן לספרו רבהבכר על ד"ר דייויד רבון על כל מה שלא הגהת לשאול על המין. כמה הברקות משעשעות ביותר ובצחוק נוהגו כאד של וודי אלן. אין זה מקום בהתהלאה לכפר.

תל־אביב

* פריך ההתה (אורון) — הסוגה האקסוזית נחשפת לפאריסה פראית, מאיבה משאירה עם תלוקה מובנה. לכן אין בה איתן. סרט מצויר אותך בעל סגנון עצמי וכשרון, עשיר ומשעשע אך הסר רצף דראמאטי סביר ובציג גיבור חיוני, שהוא פקטציה סבילה של תנאי הקיום.
* הלף עם הרוח (אורלי) — הסרט האליכותי הנצחי (נוצר ב־1939), החוזר ומוקרן בפני כל דור חדש. סרט ליאקציוני בבחירת מר ליביה־הברותית, עיש בו החתר הר מאקסיסלי של „עיר ההלומות" דיל, שבעראה הופס „אחפום האבים".
* בלש ושמו קוז'ובנג (אלנבי) — בלש לעהיה, המשמש והפוזר ממשטרה לוס־אנג'לס בצליה לפפרנו את הפסלמ המושלם. הודות לעקשנותו הבולדונית ולמשיכתו לפרסים הנראים בבלהי השובים. המשך קולנועי על סדרת המבה הסלוויזיונית הפעולה „קולומבו". עם פיטר פאלק המצוין.
* „היידי שורה בזוהר" (חן) — הופקה נהדרת, בצלת עוצמה דראמאטית והוש מוסיקלי־קולנועי של דייאנה רוס בתפקיד בילי הולידיי, זמרת הבלוז האגדית שבתה בגיל 44 כשיכורה־יותר בסמים. אולם מסביב — „סיהוד אידרה" מגומה סילוף הולידיי. מקבל. גלופות שחורות, פססנות מאוירות.
* עד שהגם יפריד בינינו („ליסורי") — קומדיית מנהגים משנית וארוכה לבדי של הבמאי האיטלקי פיכודו גרמי השולח הרציו הפעם לא רק למוסד הנישואין האיטלקי אלא גם אל המוסד החדש באיטליה של הגירושין. עם דאסטין הופמן.
* „מה האמר לגברת עיר רומהי" (מוגרבי) — הה באמת לומר לגברת צירוכה שבפה וצולה במסומות בלתי אפשריים כמו בצלות ביציני משרדים או תאר שלפני ציבוריים ברחוב, ומהי כנראה בציה המפסיקה את הדלת אם מגנם המר מיק הנבהי על כדות המלוויזיה האמריקאית „קאנדיד קאמרה". כח אברים הגברים לנשים עירוניות ובה הנשים לגברים עירוניים.

* „מאמני אהרון בפאריס" (סבלה) — הפרקומת הרעבנית צמקה לרות רב. סרט בעמיק בעל איזיה נפלאה וביצוי אישי בל הירנוגל. סרט על בדידות, על אהבה על גיך, על גלבול מהנים. סרט ביהקופהי וחליבאמדופי על המבוי הכהום של האמנות הבורגנית. קצת יותר כדי קרנותית סבלית בכל המישורים ובמוד הכל — סרט השיב, ברהק וכותף — גם את אלה שיחליטו כי הוא „בגוליל" — ויהיו כאלה.
* „קוצ'בדי" (סינימה) — בזתגר ישראלי סאפנגי, חוסס הדינאמי על ריקא של יפו „היארוקיה" עם גיבור בלתי־כמעט וסמבון יוזמי אמריקאי. סרט פרובינציאלי מבה היה שאין לו אהדה, שיש בו אספרי כמוין של הצייר עלכה צפרירה. מוסיקה סבירה של דב זלצר. משחק מלבב ומשבוע של יהורם גאון, אריה אליאס וכמה אחרים. הרבה כשרון, הרבה מאכן. הרבה כסף — והתוצאה כפוקפקה.
* „הגנב שבא לבעדי" אורנע — סרט בידור נעים ובלתי־מחייב. המתפתר עם סאטירה הברתית, דראמה של כתה והלהדראה של אהבה מבלי להיות מצמיץ. אך נשאר בהרים השטם הסוב והאחת הנאה. יש בו כמה רגעים נהדרים (ביחוד משחק השה) והופעה משבצת של רייאן ארניל. הורן אוטס ואבמוין סגולמן.
* „זעקות וחישות" (צפון) — סרטו האחרון של אינגמר ברגמן. הנושא: יחסים סבוכים בין שלוש אחיות ומשרתת נאמנה. משחק נפלא של אינגריד סולין, האריים אנדרסון, ליב אולמן וקארי סילווה. צילומים מצמבבים.
* „הגנב שבא לבעדי" (פאר) — ראה „אורנע", ירושלים.

חיפה:

* קזבלן (עצמה) — ראה „סינרמה" תל־אביב
* „מעשיות קאנטרברי" (חן) — ביבוה הזופשי להלובין ולא בכם באורו על פיאר־פאולו פאזוליני לסיפורי צ'וסר. הר אספרי הצבורי, האיטלקי בעיקרו הוא זה של בעל הסרט עצמו, דוקה, כפתיר, אך הכל להלומין יוכה רעיוני כתקבל על הדעת.
* „קאזנובה דיאר" (שביב) — הנסיון היהודי ביבול לעשות פאראפראזה דראמאטית־קומית, בסוכם אבסורדית, על אחד לסספרי איין

תיאטרון ובידור

* „כשר וינגדור העצמאיים" — הלאבים („הבימה") — קרבה באוו ויליאם שקספיר על ג'והן פאלסטאף, אביר זקן ובעל כרס, הבובה להגנות אהבים עם כתי נשים נשואות והן „מסדרות" אותו. נביון „לספרי" את קפספיר. הבמאי: אברהם אסיאו. השחקנים: אברהם רונאי, אלישבע מיכאלי, סובה פורן, אורה ליאון, יהודה אפרוני, ישראל גורדון ועוד.
* „יעקבי וליידנטל", הלאביב („הקאמרי" בשיתוף עם „הבימה") — הבחזה בסדרת בחזות האבסורד של חנוך לוין, עם כמה הרהורים נוגים מאד על גורל האדם ועל אופיו. ההצגה שיבוים יורן היא בן ההצעות שהוצעו אי פעם בארץ: הביום מאד פק, חסכוני, נקי הבחן. במשחק בוכר בצורר התרגשות של זהר רידה חריפאי, אלברט כהן ובעיקר יוסי לרמן. הצגה שאין להחמיצה.
* „סיפורי פרדה" — „הגודים" — הלאביב (תאטרון הכסבי) — לחקות „בודרים" בגימה ערב על הומור. סכסכים טובים ובגיגות בציירות על ידי סנדרסון בביצוע מוצלח.
* „סמאסים קן ואדיפוס" — ירושלים (תיאטרון חיבה) — רווה תיקוני כאה הדיבע סובל על בעיית הדת בכדינה ישראל. הייהם של אזרחי המדינה הזאת. הקטעים התיעודיים הם ברובם ... של הדבה קבוים להב ובלא המצאות. זהו כשהה של כל השהקפים מצולה.

המבחר נכתב על ידי מבקרי הקולנוע והתיאטרון הקבועים.

יום הדין בלוד

(המשך מעמ' 17)

מודים באשמה, אך מוסיפים כי צידם, כי נאלצו לקבל את הוצאה הגפנץ בהת איום בנשק. אשר לי אירופם בחברות ב„פתח", אזהלים טוענים כי אבנם הסכימו, בלחץ ואיום על היתם, להיות חברים בארגון ההבלה אך למעשה לא היו חברים בו. בתהכמת הנאבם הצבר אי, קצין המבחנים הצביר ציר דן בן־ברנה, בגופנה הבלה „פעילוה" בכתב־האישום. הבשארת איפוא הר אשמה על „חבורות" בלבד בארגון בלתי־חוקי.

להובע לא גוהר אלא לבקש מבית־המשפט להרשיע את הנאשמים באשמות המיוחסות להם.

שאלה אחת בשני ניסוחים

התופסים הובטים את כתבתותיהב ובבר פניהם נראה עצה רבה יותר. פסק־הדין המנבוק בדלגיע את הנאשמים. התובע מציית, כי אין להם הרכעות קודמות. הסניגור בעלה על הזכן הצדים את בוכהו הספר בתיר עד אופי. אהרון בזידים הנאשמים עצמם. החותרים טוב על גירסותיהם. הסניגור שואל את הנאשם הראשון, פואד חליילא. אם הוא מצטער על המעשה. התובע מתנגד: זוהי שאלה מדריכה. הסניגור מכנה את ניסוח השאלה: מה אתה מרגיש בקשר למה שקרה?

התשובה: אני רואה את זה כאסון.

שאלה: מה אתה רוצה להגיד לבית־המשפט?

התשובה: אני אוהב את המדינה, יש לי הכבוד לצמוד לפני החוק הישראלי הצודק.

במה שאלות לנאשם מפי התובע. לאחר מכן מעיד הנאשם השני. ושוב שאלות חוזרות מפי התובע. תכה פרשת העדויות והסיכומים הסיכומים. התובע מציין, כי הנאשמים הם אזרחי מדינה ישראל החיים. בהובות הנאמנות למדינה. הוא מציין, כי העונש המירבי על חברות בארגון בלתי־חוקי הוא מאסר 10 שנים ואילו על החזקה חפרי־נפץ העונש המירבי הוא מאסר־עולם. הוא מבקש לגזור עליהם מאסר בפועל, אך מבאיר את מידת העונש לשיקול בית־המשפט.

הסניגור מייחד את ההוויות דבריו לנאשם הראשון. בציינו כי זה אדם בן 38 והנראה כבן 60 ודוגה בנישו 70 אחות. אדם בזה אינו מצטרף לארגון מחבלים בראופן הלגטמארי. עוד אומר הסניגור, כי אנשים אלה הם מסכנים וכי כל העניין הוא טראגיקומי.

לפניו: אנשים פריפריביים — כוכיה ואומר סניגורם — שלא התעניינו בפוליטיקה אלא אילצו לקבל לידיהם את חפרי־הנפץ רק בשתום באיומה. הוחשב כי בכך נגמרה הפרשה אצה ולתמיד.

הכונפם פונה אל הנאשמים ושואל אם יש להם מה לומר לפני קביעת עונשם.

נאשם מס' 1: „אני מבקש את הצדק, הרחמים. אבהנו צועקה מעוך הקהל: להבינו. „להבינו", אומר הנאשם והזהר הדבר במקומה.

נאשם מס' 2 משמיע דברים דומים.

גזר הדין

השופטים בכודרים על הפסקה ולאחריה מקבע גזר־הדין. על החזקה המדריהגפץ ניתון הנאשם הראשון ל־10 שנות מאסר, מהן 4 שנים בפועל והיתר על תנאי; הנאשם השני נידון גם הוא ל־19 שנים, מהן 5 שנים בפועל. על חברות בארגון בלתי־חוקי נידון הראשון ל־5 שנות מאסר, מהן 3 בפועל; השני נידון ל־6 שנים, מהן 3 בפועל. כיון שהעונשים חופפים נידון איפוא הנאשם הראשון ל־4 שנות מאסר והשני ל־5 שנים.

הסניגור מודיע, כי יערער בזמנו לשניים על העונש.

תם המשפט. לו היה זה תמריש אפשר היה להלביש בו גם ביטוי לקונפליקט הפנימי של אחד מהרבים אזי פועל בנייז, הנקרע בין חובותיו למדינה. שעם אורחיה הוא נמנה, לבין זיקתו לבני עמו המעבר לגבול אך מעבר לכתרים; אך קונפליקט שבין רצונו לציית לחוק לבין פחדיו מאיום בדרשאלי על היוזמ הצד אנשי סירוך. אך בכך עדיין לא היתה נשורת על־יה הבגלבה בתוכה את הסבך הגדול של הבעיה, על צדדיה הפוליטיים והאנושיים. לכל היותר היה בכך כדי להאיר טראגדיה אישית, בבחלי המאורעות הנגד־ליב, על אחד צלינ הסבך, שנקלע בין פטים הסידוף וחוק החוק.

אך המציאות אינה כרס. לדעת השופטים מאסר על ארבע וחמש שנים הוא אחד מגזרי־הדין המבזרים ביותר שגזרו עד כה צלי־ידי בתי־משפט צבאי על החזקת חומרי נפץ.

שמשון עופר

הרב של „גולני"

(המשך מעמ' 17)

על שבת ועל כשרות. ועליו לצבוד על המשמר ולבדוק כל בוצה לעצמה ולהחליט מהו בגדר פיקוח־נפש ועל מה אפשר לוותר. קצין הדת, שהוא בדרגת בין עשרים, אינו יכול להכריע בשאלות אלה. בשום שאין לו הכלכה דתית רחבה כל כך ומשום שבגלל הצעיר בגיל במבער לכלל תפקיד של ברייסבא ושל בגיה רוהגי.

המסגרת הצבאית, אומר הרב ברפיב, מוציאה את החייל הדתי מהמסגרת הסגורה ובעבמיה אותו בנסיון. ראשית ההתקדרות היא בכך שהחייל הדתי עושה הרבים לעצמו. כגון הבוקר לא אצא להתפלל בציבור ואניח תפילין באוהל וכו'. תפקידו של הרב היא לכוון את העמדת החייל הדתי בנסיון ולהציב לכך שיהיה לו זמן להתפלל. השקפתו היא, שהורה הדתי צריך מסור אותו לפיקוד הצבאי המשברת, ולכן הוכה על המפקדים להודד את הדתיים למקום נפוץ להסר ולמנוע הידרדרות מיסודית.

גם בעיית הכשרות אינה פשוטה. משנהו הכסרות הצבאי עובדי מטבח הגונים לפינכסבור של דמ"ר הרב. קצין הדת יודע להקפיד על דברים ברורים של בשר וחלב, אך אינו בקי בהלכה, ורק רב יכול להכריע בדקויות שבהן קיימות אי הקפדות. בציאותו ביחידה בצלה את דמת הכשרות בה.

הקשר בין הדתי לארצו רופף עדיין. לדעת הרב, והוא מבקש לנצל את שהותו של החייל ביחידה בבית האזרי על מנת להחדיר אהבה לארץ ישראל להסביר כי אין להפריד בין האדם, התורה והארץ. ארץ ישראל, בסבור הוא לחיילים, אינה לקיין הציוני לבד, אלא הבבלים היהודי שהפם יכול להיקלט בה. ישבל עם אחר יוכא בתוכה, כמו שנאמר „והשימותי עליה יושביה". בגלות אפשר לחיות רק כפריט, ואלה חיים של ביהוד היהודית.

בהסיבות גולני קיימים כבה מנהגים הכבולים על עבודתו של רב המפקדים עליה כאחד. „ז הסיבה הכלבלגית, להפתך, ציבור השורשי באדל לציבור בלומד, היא מקיימת מספר הדיל אימונים בשנה, ויד צרת במגרת אימונים קבה היזצרת קיים לגבי פעילות רוחנית מבד אחד. אך גם נרמת, מבד שני, להיזוקקות חדל פעילות ודתנית. היא מתפריעת על פני שטחים מרוחקים בשאל ובדרום ולכן חייבת הפעילות הרוחנית להיעצות במסגרת קטנה ולא במסגרות כוללות. כדי להגיע אל החיילים הרוחקים בן היה יודע הרב הצעיר, כי עליו להיות בתוכם, הוא שישה זאת. כדי יום הוא בבוקר ביחידה אחרת, נפגש עם אנשי הסגל הבהי, כשהוא עם החיילים על צניחים דתיים ולא־דתיים, פוגש אותם בתנאי הקבע וביחידה ומקווה להגות באביבב.

עדיין אינני יודע, אם יכפיר לכהן כרב צבאי לאחר תום שנת הקבע שלו. הבכיתר לצתיה, על כל פנים, הוא לצפוק הגוהן במסגרת זו אי זו. ליכדוי הקודש שלו, ובחזינת הבגרות המוקדמות שעבר, בקבות לו דירוג של בעל תואר ב.א. לגבי בשרד החינוך, והוא יוכל לצמד בזה בקבוצת קודש בבית הספר החיכון. בין שגם יחה עיסק הוא בחינוך, רואה הרב בן־פזי את כהנתו הגבוהות כחלק מיהודי.

יוסף ברקין

האופרה הישראלית
בנהלת ומייסדת אדיס דה־פיליפ
עונת 1974—1973

המערכת האמנותית של העונה
ת"א: 29.9, 1.10, 3.10, 8.10, 11.10
מלכת שבא
אופרה רומנטית
מאת קארל גולדמרק

ת"א: 30.9, 6.10, 13.10
פלדרמאוז
אופרטה מאת שטראוס

ת"א: 2.10, 14.10
חיפה: 25.10
הנזל וגרטל

ת"א: 7.10
ירושלים: 22.10
לה טרוויאטה

טל. 57227
כרטיסים: אלנבי 1

טלוויזיה

מאת עלי מוהר

בלוח מישדרי הטלוויזיה לחג כמה וכמה תכניות כדאיות לציון. בערב, אחרי פתיחה קצרה לחג, תוגש הכנית בידור — „בשנה הבאה" — שירים באווירת החג. עדיין לא ברור איך תכנית האווירה בעניין, הגדרים, ולפנים, הם פנים מוכרות גם משנות המו וסלום מן תסדרה הראשונה: שלמה ארצי, יהורם גאון, אילן ואילנית, כירי אלוני ואחרים.

אחרי החדשות תוגש התכנית המרכזית של הערב, תשל"ג — השנה שהיתה. בגלל הבחירות הקרובות יוכבם בזוות הציתונאים הבכירים את אירועי השנה בעולם היהודי בלבד, כלומר, פרט לאירועים שהתרחשו בארץ. יש השבון הנפש יתארכו אצלנו השנה עד הבחירות. בצוות ישתתפו חנה זמר, שייקה בן־פורת, אברהם שוויצר, ושמואל שניצר.

את הערב המתום תוגש „בקרה גבולי" על פי סיפור של יוסף ישי. על רקע שלטון הבריטים בארץ. משתתפים שמואל רודנסקי, יצחק הקמבוב ואחרים.

את ערבו השני של החג תפתח תכנית יתצאת דופן הנקראת „הסיפור המצולם של השנה". היא מבוססת על צילומים חומר מוסרט שעליהו צופים. מתוך החומר הרב נבחרו להקרנה שני סיפורים. הראשון מתאר את רגעי עשר בו הראשונים של הטייס גדעון בכן כן הכבי הכורי לקיבוצו עין־שמר. והשני מתאר תהונה פרית בירושלים.

בהמשך הערב יוקרנו „שירי נעבר עבר", „לשנים טובות" — על ההתפתחויות הצפויות במכנולוגיה הישראלית בשנת 2000, ו„שלמה" באת ארנסט בלוך בביצוע מיכאל מאיסקי (צ'לו) ותזמורת הסימפוניה של רשות השידור. בערב שבת יוקרן הסרט הישראלי „שני קוני לבבי".

נראה שמשדרי החג נבחרו וכנוכרו הפעם כתוך שיקול נבון הם משלבים חומר קל וכבד, כלל ובידור. בכללות וביחסים נכונים. אשר לטיב — נחכה ונראה.

המכנה המשותף הנמוך, נראה לי הדבר קוגם במקצת.

ואולם, ביום השני האחרון חל שינוי זכבי אך בולט. סרט הכתח התפוחי בשאר, אך דבלין שברקת, לי רביק, הול כולם — כילו ארוסי, היא מי בלום הבסלא בן הסרט „ודיסקו" הוספנו לו לשווינצון, „אחריכך הוקרנה התכנית „פנטסיה ופוגה" של הבי.בי.סי. הכנית שהוקדשה לבצעות הגדולה של באך, רוהליוד כורק.

תכנית נפלאה על אשה מופלאה

היתה זאת תכנית מרגשת, רבת כחת, חזקה, רגש זאת, באורח כותר, גינוחה, פשוטה, עדינה. הבלתי־אמצעיות שבנהגתה של הרזלינד טורק לא הסירה כליל את החיץ הקיים בכל זאת בינה ובין המשתתפים האחרים בתכנית ובן הצופים בה. הבמאי שבר שמהדי הצליח להציג את הדברים בפשטות שיש צמה בתוכיה. הר תכנית היתה מהנה ביותר ובודאי אי גם מקור הבראה גדול לאנשי הטלוויזיה שלנו.

תכניות החג — סקירה

רדיו

מאת יוסי ביילין

ראש השנה הוא זמן טוב לסיכומים, וגם התכנית „כבד אל בר", בעריכתו של דן פיינרו (רשת א'), עסקה הפעם בסיכומים ובהצגות של הסרטים שהוקרנו השנה על בסכינו. סיינרו מבנה, סקולו כמעט ולא נשמע בהלוך התכנית, הסתפק בקריבה מי „התפה המכסי" ו„המגנר הי האחרון" הם הסרטים הטובים ביותר שהוצגו השנה, ופיזר שבחים ל„קברס", אף שהוא סרס מסחרי, בעל הקטעים במרצוזן הו סילות, שהם בעלי הפלמות פוליטיה. לשכנה זאת, אפוא, התאכזב קשות מן „תלמידי שרה בלום". כיון שזה סרט בפורנוגרפיה הזולי גוסה, הכותב כתבנית־ראווה בלבד ובהלום מבצעים שרי ..

זאב רבינוביץ היה היחיד בתבנית, שביסס את הערכתו על עשמה ועל ניתוחם, על אף בבדלותה המוגבלת של התכנית ... הכבור הוא, כי „פלוך" היה נסיון הבינון ונוכנון שנכשל, אולם ... להוזר על סרטים מסוג זה, בקום להרגמת בסרטים מסוג ... לי שכילי. האמנה הבשרה הספר. התוחה היא, לדעתו, הרה באה מובנת של הלו־תרוהות בדרום, כיון שהקולגוע אינו כבותק באמצעי התקשורת האחרים. רבי בין בקולה, כי „התפה המכסי" ... בזמנו רכוה, לצבחת זאת. „הסכנו האחרון" היא, לדעתו, היצג גדול של מיליון ברכה ושל בריסליה.

בין ‚פלוך' ל‚המשכנע בע"מ'

אך יש בו כמה שבירות משכבת יותר באנגר בשים יצירות אבטה גדולה. „סוד הקסם הבבורי" הוא סרטו הראשון של בריאל. שבו אין הבורגנות מבוקרת מצבורת של עליגוה. והוא בפתיע בינהלו של התצר הקיים למצוא כלי בישוי הדיבוי לימיים הקבנה. ... אחרים הבנה היו. לרדה רביצית. „רומאי" של פליני. ו„פגעלות ולזוני" של ברגמן. הוא צוין את הלוח המרכזי המהדיפים של „זכוים דידרים", סרטו הויזן ההודיע של בידלי ציולה.

יש צורת הבלה של גם את „פלוך". שהוא רואה בו נבואה אישי לאברהם הלפה, ובירכה את „ההבנבה בציבורי" בהורה אל הקבלה האמן. בן „התפה המכבד" ו„הסכנו האחרון" הלהב בבכבה ראייה, אולם להזור בבך „זה עבר לר", מבבריו. ... „ירד הקסם הבורגני" שלף בהדמה גדולה של הלום, להעבה זאת. „פרדי ופוסקוביץ" הוא פרט סיכה על עבי אבנים בחברה האמריקאית. ...

הזלה, מדבן־אורדן צלה על בלים בתרוישבה האמבריבאלית. ...

עיבורת צליה. היא, למשל, נהנה מאד ב„קזבלן" דווקא, אך היא בבורה כי הסרטים העבריים בעלי הבינה הטהרתית, ... לא נראה ... אך גם ביקורת ...

הרגשה שפוקנר מתרגם מעברית

תכניתו של שמואל הפורס „בשביל הספרות" (רשת א') ... מאת ויליאם פוקנר ... אבדיה מורה סיפר על הרהורי ...

שידורי החג

מלבד הברכות המסורתיות והר קונצרטים לליל החג, אפשר יהיה לשמוע בראיית, ביום החג, קטעים על הימים הנוראים בתוך ספרו החדש של ש"י עגנון „עיר וכל מלואה" ברשת א', את הימים הר מנה ב„גלי צה"ל" ואת תכנית ישראלי ברשת ה', על זה ביום רביעי, ערב החג, ביום הבישי תוכלו לשמוע ברשת א' תכנית במלאת 25 שנה למשבר הגולה... „גלי צה"ל" יפקשר אותנו שוב עם הבית שלם של רבקה מיכאלי ויוסי בנאי „גשאין נוהה גירוניק". וכי שיחזר על שנת צהרים יוכל לשמוע תכנית של אבנים לפני חיילי צה"ל. חג שמח.

הקרקס הבינלאומי „ברצלונה" מגיע!
מתחיל בהופעותיו ברמת־גן - ברחבת האיצטדיון
במוצאי חג הסוכות, יום חמישי 11.10.73 ב־6.45 — וב־9.15 ובמשך כל השבוע
מכירת כרטיסים: „לאן" פסגי דיזנגוף 101 ובכל המשרדים.
למוסדות ואירגונים: משרד יעקב אורי, ת"א, רח' שטנד 17, טל. 238322, 238276, ובמשרד „לאן" טל. 231655,
ארגון ההופעה: אימפרסריו אהרון ברמן, תל־אביב, רח' בוגרשוב 37, טלפונים 286210, 286808

הגל הקל

יום רביעי 26.9
הגל הקל

6.00 בוקר טוב. 6.05 חדשות. 6.10 התעמלות בוקר. 6.30 „שעון מוסיקלי". 6.59 רגע של עברית. 7.00 חדשות ו„הבוקר הזה". 7.15 בחירות 1973. 7.20 „זמר זכור לך". 7.30 הודעות על מופעים של רשות השידור. 7.35 „זמר זמר לך". 7.55 „אור ירוק". 8.00 חדשות. 8.05 חדשות. 8.09 הודעות על כינוסים בפלגתיים לקראת הבחירות. 8.12 „בוקר טוב". 8.55 „היום לפני 25 שנה". 9.00 חדשות. 9.05 „בוקר טוב". 9.49 פרגה המזוזה הקטנה. 10.00 חדשות. 10.05 לעקרת הבית. 11.00 חדשות. 11.05 לעקרת הבית. 11.40 לאן הערב ומוסיקה קלה. 12.00 חדשות. 12.05 „במקצב יוצר". 12.30 „בחצי היום". 13.00 חדשות. 13.05 „בחצי היום". 14.00 חדשות. 14.10 „כאן אוחד מנורי". 15.00 חדשות. 15.05 „לי ולך". 15.53 „הודה". 16.00 רגע של עברית. 16.07 שירים וסיפורים לחג. 17.00 חדשות. 17.05 „שנות השנה בשיר חמר". 18.00 חדשות. 18.05 „יש לי חג". 21.00 חדשות. 21.06 „בשהשמש פותח". 22.00 חדשות. 22.05 „מסעות לאיי בכאה היום". 23.00 חדשות. 23.05 „אדום עתיק". 24.00 חדשות. 00.10 „אדום עתיק". 1.00 חדשות.

רדיו רשת א

יום רביעי 26.9
רשת א'

8.00 חדשות. 8.05 „אנתולוגיה": „בצל הגדולים" — מוסיקה סקנדינבית שלאור גריג, מיצירות זינדינג, הלבורסן, סבנדסן, סיבליוס ואחרים. 9.00 חדשות. 9.05 „אנתולוגיה". 10.00 חדשות. 10.05 „כאוצר הפרסית": „בכר את הסולך", „סונטת קרויצר", באת בטהובן. השואת גביננתם של הכנרים ברוניסלב הוברמן, יאשה הפץ ויזה סיגטי, בהשתתפות פרופ' עדן פרטוש, פרופ' חיים אלכסנדר. 11.00 עברית לעם. 14.00 חדשות. 14.10 לאם ולילד: א) לפעוטות — „שולם" — סיפור לראש השנה, ב) „השופר", ג) שירים „בבקשתכם", לילדים הגדולים: ד) ראשי שנים. 15.05 „היום לפני 25 שנה". 15.10 „הל שנה וברכותיה". 16.00 חדשות. 16.05 רגע של עברית. 16.06 פיוטים לחג. 16.30 „צלילים מלוא חפניים". כניש הבלחין בציון אורגד: „עקדת יצחק", „סיקליות". 18.30 הימים הנוראים 18.00 חדשות. 18.05 „זמנות בעיר ומלואה" — ספרו החדש של ש"י עגנון. 19.00 חדשות. 19.05 „יום הדין". 20.00 חדשות. 20.06 „ניגונים". 21.00 חדשות. 21.05 „קונצרט ליל־החג" (סטראו): האנסמבל הקאמרי הישראלי, מרדכי סתר: „ריצ'רקאר". (מנצח: גארי ברתיני). מוצארט: קונצ'רטו בלה־מגיור לקלרנית, ק. 622. (סולן: יהושע אטלינגר. מנצח: גארי ברתיני). נועם שריף: סונטה. (מנצח: גארי ברתיני). דבוז'אק: סרנדה לכלי־קשת. (מנצח: אורי סגל). 23.00 חדשות. 23.05 „25 שנים למשורי הערלים". 24.00 חדשות. 00.10 רגע של שיר.

יום חמישי
שידורי הגל הקל

7.00 אזון עולם ו„מזמור שיר לחג". 7.06 חדשות. 7.16 „זכר זכר לך לחג". 8.00 חדשות. 8.05 הודעות. 8.09 „תנו לשמש יד". 8.30 הודעות על מופעים של רשות השידור. 8.35 „תנו לשמש יד". 8.55 לאן נטייל בחג. 9.00 חדשות. 9.05 „תנו לשמש יד". 10.00 חדשות. 10.05 במצעד הפזמונים הישראלי השנתי לשנת תשל"ג. 11.00 חדשות. 11.05 במצעד הפזמונים. 12.00 חדשות. 12.05 במצעד הפזמונים. 13.00 חדשות. 13.05 משירי כנס קאדבי־דאקים; 13.40 פרקי חזנות. 14.09 מוסר הזביב. 15.00 חדשות. 15.05 כופר הזביב. 16.00 חדשות. 16.05 „פגם אחד ירושליים". 17.00 חדשות. 17.05 „החיים ואשת הסגדיל". 18.00 חדשות. 18.05 „היו לילות". 21.00 חדשות. 21.06 מבחר שירים בתכניות „בחמי המורה". 22.00 חדשות. 22.05 „קפת האפרכנה". 23.00 חדשות. 23.05 „אני שלך ואת שלי". 24.00 חדשות. 00.10 „אני שלך ואת שלי". 1.00 חדשות.

יום חמישי 27.9
א' דראש השנה
רשת א'

8.00 חדשות. 8.05 „תחרית לחג": באך: קונצ'רטו ברנדנבורגי מס' 4 בסול־מג'ור (ריגהולד באריסה — כנור, קורט רדל ר פאול מייכן — חלילים, עם תזמורת „פרו־ארטה" בניצוח קורט רדל). פרוקופייב: „לויטננט קיז'ה", סוויטה אופוס 60 (מנצח: אריך לינסדורף). כרלן: דיוידי קלמורתי — באריטון). א. א. בוקוביץ': סוויטה שבת. (מנצח: שלום רונלי־ריקליס). 9.00 חדשות. 9.05 „חדש והמצוינים" — משתתפים: פרופ' אפרים קציר ד קטע מדבריו של פרופ' אהרון קציר ז"ל. 9.40 מוסיקה קמרית עם הגדישיה כלי־נשיפה כבתגבת. כרך התזמורת הסימפונית ירושלים: „עיר של זהבי קדמות" (בלחין בלהי הדס). ארתור הארייס: „ארבעה מבעי רוח". יוהאן פכל: סונטה מס. בב. ג'ון בייטס: סונצ'ה. 10.00 חדשות. 10.05 „צעדי רים השנה שנה לבועטי השולים". 11.00 חדשות. 11.05 מיצירות באול בן־חיים: „הודעה לישראל" (בנצח שלום רונלי ריקליס), „שיר הלל והודאה" (מנצח: איגוהאן קרטס), פסטוראלה לקלרנית ולהגבורות (סולן: יוסה אטלינגר, מנצח: בכדי הדין), „התנוטות אכר" (מנצח: המלחין), „כראות ישראל" (מנצח: ליאופולד סטוקובסקי). 12.00 חדשות. 12.05 „דיאלוגי" — שיחה בין נגיד בנק ישראל לשעבר דוד הורוביץ וחנה זמר. 13.00 חדשות. 13.05 קונצרט בהור הג" (סטראו): בידבאצי: קונצ'רטו לפסנתר ולתזמורת ... 14.00 חדשות. 17.00

יום ד'

חדשות. 17.06 „סתיו". 18.00 חדשות. 18.05 מיכאל מאיסקי (צ'לו) ואלרי מאיסקי (צ'מבלו). מנגנים: י. ס. באך: סונטה בסול מינור לצ'לו ולצ'מבלו (החלטה בן הפסטיבל הישראלי 1973). 18.40 שירים ביידיש. 19.00 חדשות. 19.05 תיפושים, אתרים וגילויים. 20.00 חדשות. 20.06 מוסיקה קלה מאת מלחינים ישראליים: מיצירות שריף, וילנסקי, הדר, ברקאני, רינטויק, הלפרין, בירון, ש. כהן והלה. 21.00 חדשות. 21.00 „קונצרט לערב־חג" (סטראו) עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית: עדן פרטוש: „דכויות" (מנצח: אנטל דוראטי), בטהובן: קונצ'רטו מס. 5 לפסנתר ולתזמורת („הקיסר"). (סולן: ראדו לופו. מנצח: אישואן קרטס). ראבל: „דפנים וכלואה", מוסיקה לבאלט (בהשתתפות מקהלה „רינת"). מנצח: גארי ברתיני). 23.00 חדשות. 23.05 סיכום השנה. 24.00 חדשות. 00.10 רגע של שיר.

גלי צה"ל

יום ד'

שידורי צהרים: 11.00 — חדשות; 11.05 — חמים וטעים; 11.15 — פנגת המצעד האמריקני; 11.30 — לעולם לא אשכח; 11.35 — חמים וטעים; 12.00 — חדשות; 12.05 — חמים וטעים; 12.10 — מהפכה אישית; 12.15 — חמים וטעים; 12.30 — אני ושירי; 12.35 — חמים וטעים; 13.00 — חדשות; 13.05 — חמים וטעים; 13.30 — מי יצטח ומי יפסיד; 13.35 — חמים וטעים; 13.55 — הודעות לחיילים; 14.00 — חדשות; 14.05 — הודעות אישיות.

שידורי ערב: 15.00 — חדשות; 15.05 — ברכה הרב הראשי לצה"ל תא"ל מרדכי פירון; 15.10 — ערב שירי משוררים בכ' 2; 16.00 — חדשות; 16.05 — ערב שירי משוררים מס' 3; 16.45 — האיש הזה הוא מסוכן; 17.00 — חדשות; 17.05 — אני באחל; 18.00 — חדשות; 18.05 — בשורה בשורה; 19.00 — חדשות; 19.05 — בשורה בשורה; 20.00 — חדשות; 20.05 — מצעד הגבעלים; 21.00 — חדשות; 21.05 — זו היתה השנה המשונה שהיתה; 22.00 — חדשות; 22.05 — מסיבת רקודים; 23.00 — חדשות; 23.05 — מסיבת רקודים; 24.00 — חדשות; 00.05 — מסיבת רקודים.

יום ה'

שידורי צהרים: 11.00 — חדשות; 11.05 — סנדוויץ; 12.00 — חדשות; 12.05 — סנדוויץ; 13.00 — חדשות; 13.05 — ביבה רדיו: תסכית אלתור; 14.00 — חדשות.

שידורי ערב: 15.00 — חדשות; 15.05 — אבנים בהופעה מוקביות לפני חיילים בצבור ראש השנה; 16.00 — חדשות; 16.05 — אבנים בהופעות מוקביות לפני חיילים; 17.00 — חדשות; 17.05 — דיש עם שיר לילדים; 18.00 — חדשות; 18.05 — ראש השנה שלי; 19.00 — חדשות; 19.05 — נישואין נוסח פירוזיין — עם רבקה מיכאלי ויוסי בנאי; 20.00 — חדשות; 20.05 — חג שמח; 21.00 — חדשות; 21.05 — חג שמח; 22.00 — חדשות; 22.05 — הלילה; 23.00 — חדשות; 23.05 — שיחה של יצחק ליבני; 23.15 — הלילה; 24.00 — חדשות; 00.05 — שיחה הצוה.

טלוויזיה כללית

יום ד' 26.9.73

5.00	„חג לי".
6.30	קיצור החדשות (ערבית).
6.32	בלהבה הגלים הראשונה (ערבית).
7.00	להיות (ערבית).
7.05	הכר את ישראל (ערבית).
7.21	סיור התכנית (ערבית).
7.24	היזון רמזן (ערבית).
7.30	חדשות ועניני היום (ערבית).
8.00	פתיחה לחג.
8.10	„בשנה הבאה" — שירים באווירת החג.
8.40	חדשות.
8.50	„תשל"ג — השנה שהיתה". בזות עיתונאים יסכם ויבנה את אירועי שנת תשל"ג ביהלם יהודי (פרט לישראל). בהנחיה: בחירת איש השנה, נאודע השנה, כותרת השנה ...
9.40	דרמה — „בקרה גבולי" על פי סיפור מאת יוסף ישי. משתתפים: שמואל רודנסקי, יצחק הקמבוב ואחרים.

יום ה' 27.9.73

6.30	קיצור החדשות (ערבית).
6.32	... (ערבית).
6.40	... (ערבית).
7.24	היזון רמזן (ערבית).
7.30	חדשות ועניני היום (ערבית).
8.00	„הסיפור המצולם".
8.30	חדשות.
8.40	„שירי נעבר עבר".
9.30	„לשנים טובות" — ישראל בשנת 2000.
10.20	„שלמה" — באת ארנסט בלוך.
10.50	חדשות.

בתי־מרקחת

תל־אביב

יום ד', 26.9 ...

יום ה' 27.9 ...

חיפה

26.9 ...

27.9 ...

ירושלים

26.9 ...

27.9 ...

ראש השנה ...

הספריה ה...

תשליך — מנהג מלבב

מאת יעקב ניב

נראה לי, כי מנהג „תשליך" נושא עמו חן מיוחד, ולא מקרה הוא שנעשה מנהג עממי, ליהודים דתיים ושאינם שומרי מצוות גם יחד. ייתכן כי כלליותו באופיו המיוחד של הטקס הקשור בהליכה אל שפת הים, הנהר או באר מים. בסמלה המיוחדת של ניקוי כיסי הבגד וניעור כל המצוי בו, אל תוך המים. ואולי גם בטעם הטוב של פסוקי הנביא המלווים מעשה זה — „מי אל כמוך נושא עוון ועובר על פשע לשארית נחלתו לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא. ישוב ירחמנו, יכבוש עוונותינו ותשליך במצולות ים כל חטאתם" (מיכה, פרק ז', פסוקים יח—יט). כמה מעלות טובות לאל הסולח לעוונות. אינו נוטר כעס לבניו. מבקש חסד. אפוף רחמים — ועל כן ישליך במעמקי ים כל החטאים. שוב לא יצופו מצולה, שם ישקעו בהשכחה מבלי שיחזרו. ואיזה סמל הוא לאדם אשר ממנו יראה וכן יעשה.

סתום הוא מקורו של מנהג עממי זה. יש רואים ראשיתו בימי נחמיה כמסופר „ויאספו כל העם כאיש אחד אל הרחוב אשר לפני שער המים ויאמרו לעזרא הסופר להביא את ספר תורת משה אשר צוה ה' את ישראל. ויביא עזרא הכהן את התורה לפני הקהל מאיש ועד אשה וכל מבין לשמוע ביום אחד לחודש השביעי" (נחמיה פרק ח', פסוקים א—ג). היה זה בראש השנה. ועזרא קרא בתורה „לפני הרחוב אשר לפני שער המים מן האור עד מחצית היום" באזני כל הקהל הרב. אכן אין כאן פירוש של מנהג תשליך, אך ייתכן, כי שימשה התקהלות זו מעין פתיחתא למנהג זה שנשתרש בקרב היהודים. ואפשר כי בהמשכו באה קריאת „מפטיר יונה" ביום הכיפורים, הוא יום השיא בעשרת ימי התשובה והסליחה.

סדר תשליך לא נמצא בתלמוד ולא בספרות הגאונים. אכן המהרי״ל מזכירו וכותב טעמו שהוא זכר לעקדה כמסופר — „כשהלך אברהם אבינו לעקוד את יצחק בנו הוליכו השטן בנהר עד שבא עד צווארו במים. אמר אברהם — הושיעה ה' כי באו מים עד נפש והם ניצלו".

קלמן שולמאן ב„המליץ" טוען, כי יוספוס כבר מזכיר מנהג זה בקדמוניות ותולה אותו ברשיון שנתנו מושלי הליקרנסים ליהודים לשמור דתם כמנהגם ולבנות להם בתי תפילה על יד הנהר לפי מנהג אבותיהם.

אם כה ואם כה, מנהג חביב הוא שנתקבל באומה, ומלבב עד מאוד מראה המבוגרים, הנשים והטף הצועדים אל מקוי המים, עומדים על שפתם, מתבוננים אל הגלים ומתייחדים עם האווירה שמסביב, תוך כך הם מנערים חצניהם לתוך המים וחוזרים לבתיהם נקיים ו„מרוקנים" מכל חטא ופשע.

ל„תשליך" ניתן ביטוי בספרותנו על־ידי אישים שונים. שמריהו לוין בזכרונותיו משיח על מראה הצעידה לתשליך בעיירתו. כאשר יהודי העיירה [illegible] להם למקום כינוסם את אחורי גבעת הארמון שנהר הסיסלוץ משתפך שם עם הברזינה. הוא כולו שופע אהבה לפגישת־אחים זו ומביע ברגש חן מה שחשה נפשו הילדית ברגעים אלה.

הרעיון הזה לנער את החטאים למצולות הנהר היה בעיניו רעיון [illegible]. „הנה ניגש אל הנהר, משליך לתוכו את עוונותיו ונפטר מהם לעולם. מנערים היינו את חצני הבגדים, ומהזריזין מן המהדרין היו נוהגים להפוך גם את כיסי הבגדים ולנערם היטב לתוך גלי הנהר. וכשישבתי עם אבי הרגשתי את עצמי קל ביותר. נישלה המעמסה הכבדה מעלי" („מזכרונותיי").

והרב פישמן (מימון) היה נוסע במיוחד לצפת לקיים מצוות תשליך באווירה הצח של צפת. מי שמצליח לדבריו, לומר תשליך בצפת, הריהו זוכה לא רק לתשליך ולהסיר מעליו את חטאיו ואת עוונותיו, אלא שמקבל הוא על עצמו מעין הארה נפשית מיוחדת, איזו נשמה עילאית שלא כל אדם יכול ומסוגל לזכות לה. „וכל האויר הספוג רז ויפעת הוד כמו נפלא שירה וחזון"

שתי שנים שחונות בישראל החמירו ביותר את מצוקת המים והחדירו שוב להמוני אזרחי המדינה את התודעה, כי ישראל עניה במקורות מים והיא מנצלת את מרבית מקורותיה. זו הפעם הראשונה לאחר שנים רבות שאז היה מחסור חמור במים בירושלים ומצוקת מים גדולה בגליל העליון. הסיבה לכך היא מיעוט הגשמים בשני החורפים האחרונים.

מקורות המים של ישראל הם מי תהום הנשאבים באמצעות בארות שנקדחו, מעיינות, מפעל המוביל הארצי השואב כיום מי הכנרת וכן מפעל ירקון־נגב ומפעלי מים אזוריים אחרים, המנצלים מים עיליים ומי תהום. מקורות המים של המדינה נאמדים במיליארד וחצי מטרים מעוקבים בשנה. תפוקה שנתית זו של מים תלויה במשקעים היורדים בחדשי החורף וממלאים את אגני המים התת־קרקעיים, את מאגר הכנרת, לשפיעה ניכרת במעיינות ולזרימה בנהרות [illegible] של המדינה.

מאגרי המים התת־קרקעיים באגן ההר לאורך החוף: באגן סלע הטורון הם הרזרבה החשובה ביותר של מי התהום שיש למדינה. בשנה ברוכת־גשמים עולה מפלס־המים באגנים התת־קרקעיים והדבר מאפשר אספקת מים גדולה יותר. ואכן, מדיניות אספקת המים לצרכנים בשנים האחרונות נקבעה בהתאם למשקעים שירדו. במשך שנים מספר, עד לפני שנתיים, היו חרפים ברוכי־גשם וכמויות המשקעים שירדו היו טובות, כך שמצב המאגרים היה מניח מאוד את הדעת. עובדה זו איפשרה למוסדות המים לאשר שאיבת יתר ממאגרים אלה ללא חששות. אולם בשנתיים האחרונות חלה תפנית לרעה. הגשמים שירדו בחדשי החורף היו למטה מהממוצע הרגיל, כתוצאה מכך לא היה המילוי החוזר הטבעי השנתי של האגנים התת־קרקעיים והעיליים שווה לכמות המים השנתית שצריכה המדינה. אולם מאחר שצריכת המים היא פחות או יותר קבועה ולמעשה עולה מדי שנה ב־25 מיליון ממ״ק בשנה והמים סופקו לצרכנים, היה הכרח לשאוב ולנצל את הרזרבה של המים המצויה באגנים אלה. דבר זה הביא לירידה ניכרת של מפלס המים באגנים התת־קרקעיים וכן בכנרת, שממנה שואבים מים למפעל המוביל הארצי. ירידת המפלס בכנרת גרמה לשאיבה גדולה יותר ממקורות מי התהום באגנים התת־קרקעיים, לאחר שמומחי המים במדינה החליטו, כי מהכנרת ישאבו השנה למפעל המוביל הארצי רק 150 מיליון ממ״ק מים במקום 380 עד 390 מיליון ממ״ק מים בשנים קודמות. 130 עד 140 מיליון ממ״ק מים, שלא נשאבו מן הכנרת למוביל הארצי, נשאבו מהאגנים התת־קרקעיים באמצעות בארות. שאיבת־יתר זו מהאגנים התת־קרקעיים הגדילה את ירידת מפלס המים בהם.

מומחי המים במדינה מודאגים מאוד מהמצב שנוצר, משום שמפלס מי התהום באגנים התת־קרקעיים הגיע לרמה, שלא היתה מעולם בתולדות משק המים בישראל. המספרים הבאים ימחישו את חומרת המצב. אחד מאגני המים התת־קרקעיים החשובים ביותר של המדינה הוא אגן סלע הטורון, שממנו שואבים כל שנה יותר מ־500 מיליון ממ״ק מים. מפלס המים באיזור ראש העין, השייך לאגן הטורון, היה בשנת 1950 22 מטר פלוס מעל פני הים. בשנת 1964, 14 שנים לאחר מכן, התקופה שבה היה במהלך של שבע שנות בצורת בישראל, היה מפלס המים באיזור זה 15 מטר מעל מפלס פני הים. מפלס המים ירד בסוף קיץ 1973 ל־12 מטר מעל פני הים. סגן נציב המים שאול ארלוזורוב מסביר, כי בשנת 1961, כאשר מפלס המים באגן הטורון היה בשפל, היה הדבר מתוכנן, כאשר ידענו, כי ב־1964 יופעל המוביל הארצי והמים, שיישאבו מן הכנרת ויוספו לצרכים, ימנעו את הצורך בשאיבת מי התהום. בשנת 1964 היתה צריכת המים של ישראל 1.3 מיליארד ממ״ק. כיום 10 שנים לאחר מכן צריכת המים של ישראל היא 1.6 מיליארד ממ״ק מים בשנה, כלומר 300 מיליון ממ״ק מים יותר, והמאגרים נמצאים במפלס נמוך ביותר. בגלל עובדה זו רואים אנשי המים את המצב בחומרה רבה.

מאגר המים התת־קרקעי השני הוא אגן החוף המשתרע בסביבת עזה ועד ראש הנקרה לאורך החוף. מצב מאגר זה סביר בהדים לאחר פעולות של החדרת מים מלאכותית, שנעשתה בעשר השנים האחרונות. לשם העלאת מפלס המים, בחדרי החורף, כאשר לא היה שימוש למים הנשאבים מן הכנרת, היו מחדירים למאגר זה כמויות מים ניכרות, אשר נשאבו מן הכנרת. מצב חמור נוצר באגן זה באיזור השרון הדרומי, שהוא איזור הפקה פרטי, שעדיין לא שולב במערכת המים הארצית. חברת „מקורות" מבצעת מפעל מים לאיזור זה לשם שיפור המים. ש. ארלוזורוב אומר, כי סדרה של קידוחים באיזור הפלתה מים מלוחים ובמקומות אחדים הגיעה המליחות כזו, שהיה הכרח לסגור קידוחים. במקביל מופיעות תופעות המלחה חמורות בכמה מקומות אחרים בארץ והסיבה לכך היא מעטפת מים מלוחים העוטפת את כל מקורות המים המתוקים במרכז הארץ ובדרומה. באיזור חוף הכרמל עלתה מליחות מי התהום בארבע השנים האחרונות מ־200 מיליגרם כלור לליטר ל־400 מיליגרם כלור לליטר.

שאיבת־היתר השנה באגני המים התת־קרקעיים תגיע השנה ליותר מ־300 מיליון ממ״ק מים ביחס למילוי החוזר הטבעי של מאגרים אלה. כלומר: אנו שואבים 300 מיליון ממ״ק מים יותר ממה שהמאגרים הללו מקבלים מן הגשמים. עובדה היא, שגם בשנות גשם רגילות אנו שואבים ממאגרי מי התהום כמויות מים גדולות יותר ממה שהטבע מחזיר לאותם מאגרים.

מנכ״ל תה״ל א. וינר אמר לי, כי ב־5—7 השנים האחרונות ניצלנו את כל התוספת שבמאגרים לא רק לוויסות אספקת המים בין השנים הגשומות לשנים השחונות, אלא ניצלנו לרעה מאגרים אלה מתוך הכרח, לשם אספקת מים לצרכנים נוכח הגידול בצריכה. למעשה, רוקנו את המאגרים הללו לשם צריכה שוטפת. לדבריו לא היה בשנים האחרונות תקציב מספיק לפיתוח מקורות מים חדשים. לכן לא הדביקו עבודות פיתוח מקורות המים שבוצעו את גידול הצריכה במים. במשך שש השנים האחרונות הוסיפו עבודות הפיתוח 120 עד 150 מיליון ממ״ק מים בשנה, אולם צריכת המים גדלה יותר מכמות זו.

הכנרת, המשמשת מאגר אופרטיבי למוביל הארצי, נמצאת במפלס נמוך מאוד. מפלס הכנרת כיום נמוך ב־2¼ מטרים מהמפלס כאשר הכנרת מלאה, כלומר לכנרת חסרים כיום 400 מיליון ממ״ק מים, כדי שתהיה מלאה. המפלס בכנרת יוסיף לרדת עד תחילת הגשמים.

ירידת המפלס בכנרת גרמה, שמליחות המים עלתה זו הפעם הראשונה מאז החלו הפעולות להפחתת המליחות בכנרת בשנת 1964. המליחות בכנרת באמצע ספטמבר היתה 246 מיליגרם כלור לליטר. מליחות דומה לזו שהיתה בכנרת בשנת 1969. ויש לזכור, כי מליחות המים בכנרת באמצע שנת 1972 היתה 220 מיליגרם כלור לליטר. מליחות המים בכנרת נובעת מכך, שמדי שנה נכנסות אל הכנרת 80,000 טונות מלחים ממעיינות התת־קרקעיים, בעוד שכמויות המים המתוקים שהחדרו בשנתיים האחרונות פחתו בצורה ניכרת.

צילום של המצב הנוכחי אומר, כי אנו נמצאים במצב קריטי בבחינה באגן המים. עלינו להתפלל ולקוות, כי החורף הקרוב יהיה גשום ויורדו גשמי ברכה רבים, אשר ירוו את הקרקע, יחדירו לאגנים התת־קרקעיים, יעלו את מפלס מי התהום, יצרו שטפונות, כדי למלא את הכנרת ומאגרים עיליים אחרים. צריך לזכור, כי כדי להחזיר חלק מהגרעון במים, שנוצר בגלל שתי שנים שחונות, דרוש חורף שכמות המשקעים בו תהיה ברמה גבוהה הרבה מעל לממוצע רב־שנתי. אם נרצה לשאוב בשנה הבאה מן הכנרת 400 מיליון ממ״ק מים לעומת 250 מיליון ממ״ק מים השנה וכן למלא את הגרעון שנוצר בכנרת, יש צורך בזרימות מים לכנרת, הגדולות ב־50 אחוז מן הממוצע הרב־שנתי של זרימות אלה.

הצרכן הגדול ביותר של מים בישראל היא החקלאות הצורכת יותר מ־1.1 מיליארד ממ״ק מים בשנה. סביר להניח, כי אם השנה הבאה תהיה שנה שחונה, אי אפשר יהיה להמשיך בהספקת מים בכמות זהה לזו שהיתה השנה ויהיה הכרח לבצע קיצוצים בכמויות המים המוקצבות לצרכנים השונים.

משרד החקלאות ונציבות המים מכינים את החקלאים למצב שבו עלול להיות קיצוץ באספקת המים לחקלאות בשנה הקרובה. הדבר תלוי בכמות הגשמים שתרד בחדשי החורף הקרובים. לחקלאים המגדלים חיטה עם השקיית עזר הודיעו, כי כל צריכת המים להשקיית החיטה השנה תופחת ממכסת המים שתיקבע להם לשנת 1974. החקלאים הללו עומדים בפני החלטה קשה: האם לתת השקיית רוויה לחיטה כבר בחודש אוקטובר, מתוך ידיעה ברורה שכמות המים שתושקה תחסר להם לגידולי הקיץ, או להמתין לגשמים שיירדו. במקרה שהגשמים יאחרו לרדת, יגרום הדבר נזק ניכר לשדות החיטה ותנובתם תהיה נמוכה, גם אם יקבלו השקיה מאוחרת.

מוסדות המים קבעו מפלס מים מינימלי של מי תהום במאגרים התת־קרקעיים, שמתחת לו אסור בשום פנים ואופן לרדת. שכן ירידה כזאת עלולה לגרום נזק חמור ביותר למאגרי מי התהום על ידי המלחתם ההדרגתית של מקורות מים מתוקים אלה.

בחודשים הקרובים יצטרכו משרד החקלאות ומוסדות המים לקבוע מדיניות של הפקה ואספקת מים לצרכנים, כדי לשמור על מקורות מי התהום שלנו ולא לאבדם. אין לנו אלא להתפלל ולקוות לשנה ברוכת־גשמים, שתמנע מאתנו קיצוצים באספקת המים לצרכנים השונים.

בארבע השנים הבאות

ארבע השנים האחרונות היו שנות מבחן חיצוני ופנימי. בארבע השנים הבאות צפויים לנו מבחנים קשים לא פחות. רק הנהגת המערך, שעמדה בהצלחה ובכבוד במבחני העבר, תוכל לנווט את המדינה לקראת אתגרי העתיד.

כ״ה שנות המדינה הוכיחו כי חזונה ומדיניותה של הנהגת תנועת העבודה, כושר ראיית הנולד שלה לפני קום המדינה ולאחר מכן, הנכונות לשאת בעול הכרעות קשות, ולעיתים בלתי פופולאריות, הן שכיוונו את העם והמדינה להבטחת הקיום, לשמירת הבטחון, לבנין המשק והחברה ולקליטת העליה.

בארבע השנים הבאות נעמוד בפני הכרעות גורליות בתחומי מדיניות ובטחון, ולמאמצים כבירים למען פיתוח מהיר וקידום החברה.

בימים אלה של חשבון-נפש, חשוב אתה מה עלול לקרות אם בראש המדינה תעמוד ממשלה חלשה, בלתי יציבה ונעדרת כושר הכרעה ופעולה מהירה. אולם, בידך להכריע אם הממשלה, בראשותה של גולדה מאיר, תהיה בעלת יכולת החלטה ופעולה, אפשרות תמרון מדיני ובטחוני, וכושר לפתור את בעיות הפנים והחברה.

בעזרתך, הבוחר נוכל לעמוד במשימות הקשות.

שנה טובה ובחירה טובה

הצבע אמת

המערך/מפלגת העבודה הישראלית · מפ״ם

ליו״ר מועצת המנהלים של מפעלנו

ו. א. רובינסון ומשפחתו

אנו מאחלים שנת אושר ובריאות

שנת פעילות פוריה

עובדי בירה אביר נתניה

בשמי ובשם משפחתי

אנו מברכים את כב' ראש העיר

מר יהושע רבינוביץ

ומאחלים לו בחירה מחודשת בתפקיד ראש העיר תל-אביב יפו לטובת אזרחי העיר

לתושבי תל-אביב יפו ומדינת ישראל

ברכת שנה טובה ומאושרת

מאחלים:

העסק הותיק של חומרי אינסטלציה

משה הומינר, ת״א בע״מ

רח' סלומון 4, תחנה מרכזית ת״א

טלפון 32035

מעצבי נוי בע״מ

רהוט כפרי ספרדי

בתכנון ועיצוב מקוריים

כורסה „מדריד"

מעצבי נוי בע״מ

רהוט כפרי וקלסי בטיב מעולה

רמת גן, ז'בוטינסקי 135 (מול המשטרה)

טלפון במפעל: 754241

קבלת חוברות „דבר לילדים"

לכריכה

משנת תשל״ג ומשנים קודמות

התחילה

בכל סניפי „דבר" בארץ

הספר

מפלגת העבודה הישראלית

מאת אדם דורון

הותר לפרסום ונמצא למכירה בחנויות ספרי בע״מ

רח' נחלת בנימין 30 ת״א · רח' הרצל 34 נתניה

רח' הרצל 55 חיפה